

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการคิดเชิงบวกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา

ตุลาคม 2556

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการคิดเชิงบวกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา

ตุลาคม 2556

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการคิดเชิงบวกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา

ตุลาคม 2556

ศิรินยา จีระเจริญพงศ์. (2556). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการคิดเชิงบวกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์ที่ปรึกษาปรินญาณิพนธ์: รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์, รองศาสตราจารย์วิญญา วิศาลาภรณ์.

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การสนับสนุนทางสังคมของครู ประสบการณ์ชีวิต การรับรู้ความสามารถของตนเองและการกำกับตนเอง กับการคิดเชิงบวก เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลเชิงสาเหตุที่สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และเพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของตัวแปรเชิงสาเหตุที่มีต่อการคิดเชิงบวก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 1,006 คน ได้มาจากการสุ่ม สองขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มี 6 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถามการคิดเชิงบวก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การสนับสนุนทางสังคมของครู ประสบการณ์ชีวิต การรับรู้ความสามารถของตนเองและการกำกับตนเอง ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.913, 0.886, 0.886, 0.814, 0.910, 0.862 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติการวิเคราะห์เส้นทาง

ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคิดเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุ ที่ส่งผลต่อการคิดเชิงบวกตามสมมติฐานมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2=8.233$, $df=4$, $\chi^2/df=2.05$, $GFI=0.997$, $AGFI=0.986$, $RMSEA=0.033$ และ $SRMR=0.010$) โดยการคิดเชิงบวกได้รับอิทธิพลรวมสูงสุดมาจากการสนับสนุนทางสังคมของครู (0.682) รองลงมาคือการรับรู้ความสามารถของตนเอง(0.531) ประสบการณ์ชีวิต (0.278) การควบคุมตนเอง (0.236) และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (0.235) ตามลำดับ ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุด คือ การรับรู้ความสามารถของตนเอง (0.441) รองลงมา คือ การกำกับตนเอง (0.236) การสนับสนุนทางสังคมของครู (0.196) และประสบการณ์ชีวิต (0.151) ตามลำดับ ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุด คือ การสนับสนุนทางสังคมของครู(0.486) รองลงมาคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (0.235) ประสบการณ์ชีวิต (0.127) และการรับรู้ความสามารถของตนเอง (0.090) ตามลำดับ โดยตัวแปรทั้ง 5 ตัวรวมอธิบายความแปรปรวนของการคิดเชิงบวกได้ ร้อยละ 70.6

CAUSAL FACTORS INFLUENCING POSITIVE THINKING OF SENIOR HIGH SCHOOL STUDENTS
UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 11

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education degree in Educational Research and Statistics
at Srinakharinwirot University

October 2013

Sirinya Cheerachareonpong. (2013). *Causal factors influencing Positing Thinking of Senior highschool students under the secondary educational service area 11* .

Mater thesis, M.Ed. (Educational Research and Statistics). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assist.Prof. Chusri Wongrattana, Assist.Prof, Assoc. Prof. Wanya Wisalapon.

The purposes of this research were to study relationship between positive thinking and reasoning – oriented child rearing, social support from teacher, life experiences, self – efficacy and self regulator to examine consistency of hypothetical causal model with empirical data and to study direct effect and indirect affect of causal variables influencing positing thinking. The samples selected by two-stage random sampling were 1,006 students of senior high school students under the secondary educational service area 11 in Suratthani. The research instruments were 6 questionnaires including positive thinking reasoning – oriented child rearing, social support from teacher, life experiences, self – efficacy and self regulator. The reliabilities of test were 0.913, 0.886, 0.886, 0.814, 0.910, 0.862 respectively. Path analysis was used to analyze collected data.

The results of study revealed all of the variables and positive thinking had positive relationships, statistically significant at 0.1 level. The causal model influencing positive thinking was consistent with empirical data ($\chi^2=8.233$, $df=4$, $\chi^2/df=2.05$, GFI = 0.997, AGFI = 0.986, RMSEA = 0.033 and SRMR = 0.010)The highest total affect on positive thinking was social support from teacher (0.682) followed by self–efficacy (0.531) life experiences (0.278) and reasoning – oriented child rearing (0.235) respectively. The highest direct variable was self–efficacy (0.441) followed by self regulator (0.236), social support from teacher (0.196) and life experiences (0.151) respectively. The highest indirect variable was social support from teacher (0.486) followed by reasoning – oriented child rearing (0.235), life experiences (0.127) and self–efficacy (0.090) respectively. All causal variables could explained variance of positive thinking at 70.6 %

ปริญญาานิพนธ์

เรื่อง

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการคิดเชิงบวกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11

ของ

ศรินยา จีระเจริญพงศ์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่ เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2556

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ที่ปรึกษาหลัก

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์)

(อาจารย์ ดร.อิทธิฤทธิ์ พงษ์ปิยะรัตน์)

.....ที่ปรึกษาร่วม

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์วิญญา วิศาลาภรณ์)

(รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์วิญญา วิศาลาภรณ์)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สุวิมล กฤษศยาห์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาานิพนธ์นี้ สำเร็จด้วยดี เป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์ และรองศาสตราจารย์วิญญา วิศาลภรณ์ อาจารย์ที่ปรึกษา ปริญญาานิพนธ์ ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษา และคำแนะนำในการทำปริญญาานิพนธ์ ฉบับนี้ พร้อมทั้งให้ข้อคิดเห็น ตลอดจนแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความ เอาใจใส่และเมตตาต่อผู้วิจัยอย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.อิทธิฤทธิ์ พงษ์ปิยะรัตน์ และ อาจารย์ ดร.สุวิมล กฤษศยาสา ที่ เป็นกรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติม ในการสอบปริญญาานิพนธ์และได้ให้ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ ในการทำปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ประจำภาควิชาวัดผลและวิจัยการศึกษาทุกท่านที่ให้ความรู้ และคำแนะนำ ที่ดีงามตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยได้ศึกษาในสถาบันแห่งนี้

ในการสร้างเครื่องมือได้รับความอนุเคราะห์จาก อาจารย์ ดร.รณิดา เขยชุ่ม อาจารย์นิคม ปลัดรักษาและอาจารย์สุจินต์ สุทธิวารงกุล เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ และแก้ไขเครื่องมือให้มีความ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้รับความอนุเคราะห์จากผู้บริหาร คณะครูอาจารย์และ นักเรียนในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา และญาติพี่น้อง ที่คอยให้กำลังใจ รวมทั้งความรักและ ความห่วงใย จนประสบความสำเร็จในการศึกษา

สุดท้ายนี้ คุณประโยชน์ ของปริญญาานิพนธ์นี้ขอมอบแต่บิดา มารดา ญาติพี่น้อง บุรพาคณาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ศรินยา จีระเจริญพงศ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
สมมติฐานของการวิจัย.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการคิดเชิงบวก.....	10
ความหมายของการคิดเชิงบวก.....	10
ความสำคัญของการคิดเชิงบวก.....	11
แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานของการคิดเชิงบวก.....	14
ลักษณะของบุคคลที่มีการคิดเชิงบวก.....	18
ลักษณะการคิดเชิงบวก.....	20
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคิดเชิงบวก.....	22
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล.....	25
ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล.....	25
ความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดู.....	26
รูปแบบของการอบรมเลี้ยงดู.....	27
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางสังคมของครู.....	29
ความหมายของการสนับสนุนทางสังคม.....	29
ความสำคัญของการสนับสนุนทางสังคม.....	30
ชนิดของการสนับสนุนทางสังคม.....	30

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ชีวิต.....	32
ความหมายของประสบการณ์และประสบการณ์ชีวิต.....	32
ความสำคัญของประสบการณ์ชีวิต.....	32
แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ชีวิต.....	33
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง.....	36
ความหมายของการรับรู้ความสามารถของตนเอง.....	36
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง.....	37
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเอง.....	39
อิทธิพลของการรับรู้ความสามารถของตนเอง.....	40
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการกำกับตนเอง.....	42
ความหมายของการกำกับตนเอง.....	42
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการกำกับตนเอง.....	42
ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับตนเอง เป้าหมายและการรับรู้ความสามารถ.....	46
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำกับตนเอง.....	49
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์เส้นทาง.....	50
ความหมายของความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น.....	50
ลักษณะของการวิเคราะห์เส้นทาง.....	51
แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผล.....	52
การวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมลิสเรล.....	55
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	62
งานวิจัยในประเทศ.....	62
งานวิจัยต่างประเทศ.....	67
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	71
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	71
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	74

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 (ต่อ)	
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	84
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	94
ตอนที่ 1 ผลการตรวจสอบลักษณะการแจกแจงของข้อมูล.....	94
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้.....	96
ตอนที่ 3 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลเชิงสาเหตุที่สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์.....	98
ตอนที่ 4 ผลการศึกษاثิติพลทางตรงและทางอ้อมของตัวแปรปัจจัยต่าง ๆ ที่มีต่อการคิดเชิงบวกของนักเรียน.....	102
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	105
สังเขปความมุ่งหมายสมมติฐานและวิธีการศึกษาค้นคว้า.....	105
สรุปผลการวิจัย.....	106
อภิปรายผลการวิจัย.....	107
ข้อเสนอแนะ.....	112
บรรณานุกรม.....	114
ภาคผนวก.....	122
ภาคผนวก ก.....	123
ภาคผนวก ข.....	125
ภาคผนวก ค.....	132
ภาคผนวก ง.....	143
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	170

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงการเปรียบเทียบคุณลักษณะ 10 ประการของนักคิดแง่บวก.....	20
2 เปรียบเทียบลักษณะของการวิเคราะห์สาเหตุแบบเดิมกับโปรแกรมลิสเรล.....	56
3 จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2555 จำแนกตามขนาด โรงเรียน.....	72
4 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามขนาดโรงเรียนและชั้นเรียน.....	73
5 สถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลตามภาวะสันนิษฐานกับ ข้อมูลเชิงประจักษ์และเกณฑ์ที่ใช้พิจารณา.....	87
6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์การกระจาย ความเบ้ ความโด่ง และ ค่าสถิติ ไค-สแควร์ ทดสอบการแจกแจงเป็นโค้งปกติรายตัวแปรสังเกตได้.....	94
7 เมทริกซ์ของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสาเหตุกับการคิดเชิงบวก	96
8 ค่า Tolerance และ VIF เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัย.....	97
9 ค่าสถิติความสอดคล้องของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในภาพรวม ก่อนการปรับโมเดล.....	99
10 การปรับปรุงเส้นทางของตัวแปรสาเหตุที่มีน้ำหนักความสำคัญต่อการคิดเชิงบวก ...	100
11 ค่าสถิติความสอดคล้องของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในภาพรวม หลังการปรับโมเดล.....	101
12 อิทธิพลทางตรง(Direct effects: DE) อิทธิพลทางอ้อม(Indirect effects: IE) และ อิทธิพลรวม(Total effects: TE) ที่มีต่อการคิดเชิงบวก.....	102
13 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามประสบการณ์ชีวิต จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ.....	126
14 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการรับรู้ความสามารถ ของตนเอง จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ.....	127
15 ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดการคิดเชิงบวก.....	128
16 ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบ ใช้เหตุผล.....	129
17 ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดการสนับสนุนทางสังคม ของครู.....	130

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
18	ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดประสบการณ์ชีวิต.....	130
19	ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดการรับรู้ความสามารถ ของตนเอง.....	131
20	ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดการกำกับตนเอง	131

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามภาวะต้นนิษฐานของการคิดเชิงบวก.....	7
2 “พลัง” ของการคิดในแง่บวก.....	19
3 ขั้นตอนการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์.....	33
4 ความแตกต่างระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองและความคาดหวังผลที่จะ เกิดขึ้น.....	38
5 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองและความคาดหวังผลที่ เกิดขึ้น.....	39
6 กระบวนการกำกับตนเอง.....	46
7 โมเดลกระบวนการคิดทางสังคมของการกำกับตนเอง (Self-Regulation).....	47
8 ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีผลในทิศทางเดียวกัน.....	53
9 ความสัมพันธ์ของตัวแปรแบบย้อนกลับ.....	54
10 ขั้นตอนการวิเคราะห์เส้นทางด้วยโปรแกรมลิสเรล.....	58
11 ขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถาม.....	75
12 โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการคิดเชิงบวกของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ก่อนปรับโมเดล.....	98
13 โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการคิดเชิงบวกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 หลังปรับโมเดล.....	101

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สภาพสังคมในปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การเพิ่มจำนวนของประชากร ปัญหามลพิษต่าง ๆ ซึ่งล้วนก่อให้เกิดความวิตกกังวลและความเครียดเพิ่มมากขึ้น สุขภาพของบุคคลลดลง โดยเฉพาะจากสถานการณ์ความไม่สงบและปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจ ตลอดจนปัญหาขัดแย้งต่าง ๆ ส่งผลต่อสภาพจิตใจ ทำให้สุขภาพจิตเสื่อม ก่อให้เกิดพฤติกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ก่อให้เกิดปัญหา ในสังคมไทย เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการเอาตัวเอวเปรียบ ปัญหาคุณธรรมจริยธรรมเสื่อม จะส่งผลให้การดำเนินชีวิตของคนในสังคมเต็มไปด้วยความตึงเครียดมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากผู้ป่วยทางจิตที่นับวันจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็โรคประสาท โรคเครียด โรคซึมเศร้า ดังนั้น จึงจำเป็นต้องสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านจิตใจ ให้คนในสังคมมีสุขภาพจิตที่เข้มแข็ง โดยการเร่งรณรงค์ให้คนไทยคิดในเชิงบวก (ชาติรี ชื่นบาน. 2553: ออนไลน์)

การคิดเชิงบวก คือ กระบวนการทางความคิดของบุคคลที่เกิดจากการที่คนเรามีรูปแบบ การรับรู้และการคิด (perception and cognitive style) ไปในทิศทางที่ดี มองและรับรู้สิ่งต่าง ๆ ตามความเป็นจริง เป็นเหตุเป็นผลด้วยอารมณ์ที่ผ่อนคลาย (นิภา แก้วศรีงาม. 2547: 76) การคิดดีจะนำมาซึ่งการกระทำที่ดี ก่อให้เกิดการกระทำทางบวกและต้องคิดด้วยความเมตตา กรุณา ปรารถนาดีต่อบุคคลอื่น ด้วยความจริงใจ การฝึกให้ตนเองเป็นคนคิดดี เมื่อแม่ แบ่งปันอยู่เสมอ จะจัดความเห็นแก่ตัวและละนิสัยเอาตัวเอวเปรียบคนอื่นได้มากทีเดียว ช่วยให้ชีวิตมีความหวังแม้ว่าจะพบปัญหาอุปสรรคในชีวิตก็ตาม การคิดที่ดีในเชิงบวก จะส่งผลให้ทั้งตนเองและสังคมรอบข้างมีความสุขได้ ถ้าบุคคลมีการคิดเชิงบวก จะทำให้สามารถมอง และรับรู้สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง เป็นเหตุเป็นผล เป็นการรับรู้จิต อารมณ์ที่สร้างสรรค์ ย่อมจะทำให้บุคคลมีสติปัญญาทางอารมณ์ (EQ-Emotional Quotient) พร้อมทั้งจะเผชิญและยอมรับ ในสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแก่ตน สามารถบริหารจัดการตนเองและสรรพสิ่ง รวมทั้งปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้ง การคิดเชิงบวกจะทำให้คนเราเกิด แรง จูงใจในตนเอง (Self Motive) เกิดความเพียรพยายาม อุดหนุนในการที่จะฝ่าฟันอุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ การตัดสินใจได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เรียกได้ว่า เป็นผู้มีระดับแห่งความอดทนและเพียรพยายามสู่ความสำเร็จ (นิภา แก้วศรีงาม. 2547: 76)

สก๊อตต์ เวนเทรลลา (วิทยา พลายนณี. 2545: 15; อ้างอิงจาก Scott W. Ventrella. 2001) กล่าวไว้ว่า ลักษณะบุคคลที่มีการคิดเชิงบวกประกอบด้วย 10 คุณลักษณะ ได้แก่ ความเชื่อ ความยึดมั่น ในคุณธรรม การสำรวจความตั้งใจ การมองโลกในแง่ดี ความกระตือรือร้น ความมุ่งมั่น ความกล้าหาญ

ความมั่นใจ ความอดทน และความสุขุม ส่วนเทอดศักดิ์ เดชคง (2547: 115) กล่าวถึง ผู้ที่มีความคิดเชิงบวก ว่าเป็นบุคคลที่มองหาโอกาสจากอุปสรรคต่าง ๆ ที่พบเจอ เปิดใจยอมรับฟัง และพร้อมที่จะปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น ไม่หลีกเลี่ยงปัญหาและพยายามหาหนทางในการแก้ปัญหาเหล่านั้นให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี สอดคล้องกับวิทยา นาควัชร (2548: 44) กล่าวถึง คนที่มีการคิดเชิงบวกว่า เป็นคนอารมณ์ดี มั่นใจในตนเองอย่างสร้างสรรค์และมีกำลังใจที่จะต่อสู้กับอุปสรรคเสมอ

สำหรับแนวทางที่จะช่วยก่อให้เกิดความคิดเชิงบวกในตัวคนเราได้ นั้น นิภา แก้วศรีงาม (2547: 76-78) ได้กล่าวว่า เราสามารถฝึกตนเองได้โดยการรับรู้และยอมรับตนเอง ว่าตนเองเป็นอย่างไร รู้ในสิ่งดี้อยแต่ไม่ ดูหมิ่นตนเอง รับรู้และยอมรับบุคคลอื่น ว่าคนเรามีทั้งนิสัยดีและไม่ดี ทำให้ยอมรับความเป็นตัวตนของผู้อื่น รวมทั้งยอมรับและสร้างความภาคภูมิใจในสังคม โดยการพัฒนางานหรือสิ่งที่ตนรักอยู่ตลอดเวลา สอดคล้องกับวิริตี ศรีอ่อน (2546: 42-43) ที่กล่าวถึง การคิดเชิงบวกว่า จะเกิดขึ้นได้จากการฝึกฝนและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยใช้วิธีคิดแบบบันได 5 ขั้น คือ ขั้นที่ 1 มองตัวเองว่าดี ซึ่งต้องมาจากพื้นฐานความเชื่อที่ตนเองดีเสียก่อน โดยการหาข้อดีของตนเอง ถ่อมตัว ลดข้อบกพร่องและเพิ่มความดี ขั้นที่ 2 มองคนอื่นว่าดี รับรู้ถึงข้อดีของผู้อื่นอย่างใจบริสุทธิ์ ขั้นที่ 3 มองสิ่งที่เหลืออยู่ ไม่ใช่สิ่งที่ขาดหาย ให้มองปัญหาอุปสรรคหรือความทุกข์ที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องธรรมดาและหาประโยชน์ที่ได้จากปัญหานั้นๆ ขั้นที่ 4 หมั่นบอกตัวเองแต่เรื่องดี ๆ ขั้นที่ 5 ใช้ประโยชน์จากคำว่าขอบคุณ เพราะการยิ้มและกล่าวขอบคุณจะช่วยลดทอนที่และความรุนแรงต่าง ๆ ได้ แต่อย่างไร ก็ตาม การที่บุคคลจะสร้างหรือถูกหล่อหลอมให้เป็นคนมีความคิดเชิงบวกในตนเองต้องอาศัยปัจจัยหลายประการประกอบกัน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคิดเชิงบวก พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคิดเชิงบวก ตามทัศนะของไพร์ท พรินท์เชสท์ (ทรรคนะ บุญขวัญ . 2550: 30-34; อ้างอิงจาก Price Pritchett. n.d.) กล่าวว่า ปัจจัยสำคัญมี 4 ประการ คือ 1) พันธุกรรม 2) ประสบการณ์ การเลี้ยงดู และสภาพแวดล้อม 3) อายุ 4) เพศ ซึ่งสอดคล้องกับ เทอดศักดิ์ เดชคง (2547: 36-38) ที่กล่าวว่า พื้นฐานของร่างกาย การเลี้ยงดูของ พ่อแม่ ประสบการณ์ในชีวิตและการเรียนรู้ทางสังคมที่ผ่านมา ก็เป็นสิ่งที่ต่อการคิดเชิงบวกทั้งสิ้น สำหรับบุคคลสำคัญที่ช่วยให้คนเราเกิดการคิดเชิงบวก นั้นมีพันบุคคล 2 กลุ่ม คือ พ่อแม่ และครู ซึ่งต้องมี การดำเนินการ 3 ขั้นตอน คือ 1) ทำตนให้เป็นแบบอย่างความคิดเชิงบวก 2) ให้คำแนะนำและคำวิจารณ์เชิงสร้างสรรค์ เพื่อเป็นแรงจูงใจในการปรับปรุงพัฒนา 3) ให้กำลังใจสนับสนุนและเสริมความคิดเชิงบวกแก่ ลูกและศิษย์ เพื่อจะทำให้ความคิดเชิงบวกเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (นิภา แก้วศรีงาม . 2547: 76-78) ตลอดจนการสนับสนุนทางสังคม โดยเฉพาะคุณครู ผู้ให้ความรู้ในสถานศึกษาที่สามารถช่วยในเรื่องการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจและสังคมได้อีกทางหนึ่ง เพราะชีวิตของเด็กวัยเรียนส่วนใหญ่จะใช้เวลาอยู่กับครูและเพื่อนนักเรียนในโรงเรียน ซึ่งทอร์ธ (1986: 416-423) ได้กล่าวถึง การสนับสนุนทางสังคมไว้ใน

3 ลักษณะ ได้แก่ การสนับสนุนทางอารมณ์ คือ นักเรียนจะรับรู้ได้ถึง การเอาใจใส่ดูแลและให้กำลังใจ การสนับสนุนด้านความรู้ข้อมูลข่าวสาร คือ การได้รับความรู้คำแนะนำ ที่สามารถนำไปใช้แก้ปัญหา ในชีวิตประจำวันและการสนับสนุนทางด้านสิ่งของและบริการ นอกจากนี้ที่กล่าวมาแล้วปัจจัยในตัวบุคคลเองที่มีความสำคัญไม่ใช่น้อยที่จะเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความคิดในเชิงบวก ได้ นั่นคือ การรับรู้ถึงความสามารถของตนเอง ซึ่งเป็นการตัดสินความสามารถของตนเองว่าจะทำงานได้ดีเพียงใด เกิดเป็นพฤติกรรมเลือกที่จะกระทำหรือหลีกเลี่ยงการกระทำที่ ยากเกินความสามารถของตน (แบนดรูรา. 1986: 393-395) โดยแบนดรูรา ได้เสนอว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องหรือ ส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเอง ได้นั้น มี 4 ประการ คือ 1) ประสบการณ์ที่เป็นความสำเร็จ ซึ่งเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด 2) การใช้ตัวแบบ ได้จากการสังเกตบุคคลต่าง ๆ ที่ประสบความสำเร็จ 3) การใช้คำพูดจูงใจ ซึ่งใช้ง่าย และใช้กันทั่วไป 4) การกระตุ้นทางอารมณ์ โดยหากถูกกระตุ้นทางลบจะทำให้เกิดความเครียด ความกลัวและวิตกกังวล ทำให้รับรู้ความสามารถของตนเองต่ำลงไปได้ (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2550: 59; อ้างอิงจาก Evans. 1989) รวมทั้งการกำกับตนเอง เป็นกระบวนการที่จะช่วยในการควบคุมจัดการตนเองเพื่อให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ (ชนิธดา เกตุอำไพ. 2549: 9) หากบุคคลมีความสนใจจดจ่อ มีวินัยในการบังคับตนเอง ทั้งร่างกายและอารมณ์ได้ ก็จะสามารถควบคุมความคิดในการกระทำบางสิ่งบางอย่างได้เช่นกัน ดังนั้นบุคคลควรได้รับการฝึกฝนกลไกของการกำกับตนเอง ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการสำคัญ 3 ประการ คือ 1) การสังเกตตนเอง ว่าตนเองทำอะไรอยู่ รู้สึกอย่างไร 2) การตัดสินใจโดยเปรียบเทียบกับบรรทัดฐานของสังคม กลุ่มและตนเอง 3) การแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง เป็นการแสดงออกของบุคคล ในระดับต่าง ๆ ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับสิ่งล่อใจ และความพึงพอใจในตนเองที่จะกำหนดเป็นมาตรฐานที่จะนำไปสู่การกระทำต่าง ๆ ของบุคคล

จากเหตุผลดังกล่าวที่ได้ศึกษาค้นคว้ามา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการคิดเชิงบวก โดยสนใจศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพราะวัยนี้ถือเป็นวัยรุ่น ที่มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากวัยอื่น ๆ และได้รับผลกระทบจากการมองโลก รวมถึงวิธีคิดต่าง ๆ ที่สะสมมาตั้งแต่ในวัยเด็กประกอบกับภาวะอารมณ์ของวัยรุ่น ที่มีความอ่อนไหวต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการปรับตัว การเรียน การคบเพื่อน จึงทำให้การมอง โลกในแง่บวกเป็นไปได้ยากขึ้น (เทอดศักดิ์ เดชคง. 2548: 36-39) และได้กำหนดปัจจัยเชิงสาเหตุที่ ต้องการศึกษาคือ 5 ประการ คือ 1) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล 2) การสนับสนุนทางสังคมของครู 3) ประสบการณ์ชีวิต 4) การรับรู้ความสามารถของตนเอง 5) การกำกับตนเอง โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เส้น ทาง ซึ่งสามารถอธิบายถึงปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อ การคิดเชิงบวกทั้งทางตรงและทางอ้อม ผลวิจัยที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องทางด้านการศึกษาดังส่งเสริมและพัฒนาการคิดเชิงบวกให้เกิดขึ้นกับนักเรียนต่อไป ทั้งนี้ เพื่อให้ นักเรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีสุขภาพจิตที่เข้มแข็ง ซึ่งส่งผลถึงประสิทธิภาพในการเรียน การทำงานและการดำเนินชีวิตในยุคปัจจุบัน

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการคิดเชิงบวกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนัก งานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปร การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การสนับสนุนทางสังคมของครู ประสบการณ์ชีวิต การรับรู้ความสามารถของตนเองและการกำกับตนเอง กับการคิดเชิงบวก
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลเชิงสาเหตุที่สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรง และทางอ้อมของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อการคิดเชิงบวก

ความสำคัญของการวิจัย

จากการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปร การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การสนับสนุนทางสังคมของครู ประสบการณ์ชีวิต การรับรู้ความสามารถของตนเองและการกำกับตนเองกับการคิดเชิงบวก และทราบถึงอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อการคิดเชิงบวก โดยผลวิจัยในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานให้ผู้บริหาร ครู ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดและมีการพัฒนาการคิดเชิงบวก และที่สำคัญผู้ปกครองได้ตระหนักในการส่งเสริมการคิดเชิงบวกให้แก่บุตรหลานต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการ วิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ในโรงเรียนสังกัดสำนัก งานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีโรงเรียนจำนวน 44 โรงเรียน จำนวนห้องเรียน 32 ห้องเรียนและมีจำนวนนักเรียน 17,142 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวนโรงเรียน 9 โรงเรียน จำนวนห้องเรียน 32 ห้องเรียนและมีจำนวนนักเรียน 1,006 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบสองขั้นตอน (Two-Stage Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย
 - 1.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล
 - 1.2 การสนับสนุนทางสังคมของครู
 - 1.3 ประสบการณ์ชีวิต
 - 1.4 การรับรู้ความสามารถของตนเอง
 - 1.5 การกำกับตนเอง
2. ตัวแปรตาม คือ การคิดเชิงบวก

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การคิดเชิงบวก (Positive Thinking) หมายถึง การคิดอย่างมีหลักการและเหตุผลเกี่ยวกับทุก ๆ สิ่งในชีวิต ในทางที่จะสร้างความรู้สึที่ดี ความพึงพอใจ และเป็นสุขให้กับอารมณ์ความคิดของตนเอง โดยแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ

1.1 ด้านที่เกี่ยวข้องกับตนเอง คือ มองเห็นสิ่งดี ๆ และความสามารถของตนเองมากกว่าข้อบกพร่อง คิดว่าตนเองก็สามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้ดีไม่น้อยไปกว่าคนอื่น

1.2 ด้านที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ คือ สามารถมองหาสิ่งดี ๆ จากปัญหาที่เกิดขึ้น มองเห็นโอกาส ในการแก้ปัญหามากกว่าจะใส่ใจกับอุปสรรคที่เกิดขึ้น คิดหาประโยชน์จากปัญหาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (Reasoning-Oriented Child Rearing) หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาใช้การอธิบายเหตุผลเพื่อให้เกิดความเข้าใจ สนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ ส่งเสริมพฤติกรรมที่ทำแล้วเกิดประโยชน์ โดยต้องมีเหตุผลเพียงพอและผลของการกระทำนั้นไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน รับฟังความคิดเห็นหรือข้อโต้แย้ง มีการให้รางวัลและการลงโทษที่สมเหตุสมผล

3. การสนับสนุนทางสังคมของครู หมายถึง การที่นักเรียนได้รับความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านอารมณ์ ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และด้านสิ่งของหรือบริการจากครู

3.1 การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ (Emotional Support) หมายถึง การที่นักเรียนรับรู้ว่าจะได้รับความรัก ความไว้วางใจ ความรู้สึกเห็นอกเห็นใจ การดูแลเอาใจใส่ การให้กำลังใจ การยอมรับนับถือกัน รู้สึกได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

3.2 การสนับสนุนทางด้านความรู้ ข้อมูลข่าวสาร (Cognitive Support) หมายถึง การที่นักเรียนรับรู้ว่าจะได้รับคำแนะนำ การให้แนวทางและข้อมูลข่าวสารที่สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตและการเรียน

3.3 การสนับสนุนทางด้านสิ่งของหรือบริการ (Materials Support) หมายถึง การที่นักเรียนรับรู้ว่าจะได้รับการสนับสนุน การช่วยเหลือในด้านสิ่งของเครื่องใช้ เครื่องทุนแรงหรือการบริการ

4. ประสบการณ์ชีวิต (Life Experiences) หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องราว ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสิ่งแวดล้อมสถานการณ์และเหตุการณ์ต่างๆ ที่ตนได้ประสบซึ่งเป็นประสบการณ์ชีวิตด้านส่วนตัว ด้านการเรียน และด้านสังคม

4.1 ประสบการณ์ด้านส่วนตัว หมายถึง การรับรู้เรื่องราว หรือการกระทำของนักเรียน ในด้านส่วนตัว ได้แก่ การแต่งกาย การใช้เวลารว่าง การใช้จ่ายในการศึกษาหรือ ความบันเทิง เครื่องแต่งกาย อาหาร และ ค่าพาหนะ

4.2 ประสบการณ์ด้านการเรียน หมายถึง การรับรู้เรื่องราว หรือการกระทำของนักเรียนในด้านการเรียน ได้แก่ ลักษณะการเรียนของนักเรียน การแสวงหาความรู้ และนิสัยในการเรียน ได้แก่ การแบ่งเวลา ในการเรียน การทบทวนบทเรียน การตั้งใจเรียน การปรับตัวในการเรียน ปัญหาในการเรียน การวางแผนในการเรียน เป็นต้น

4.3 ประสบการณ์ด้านสังคม หมายถึง การรับรู้เรื่องราว หรือการกระทำของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตกับคนอื่น ๆ ในสังคม

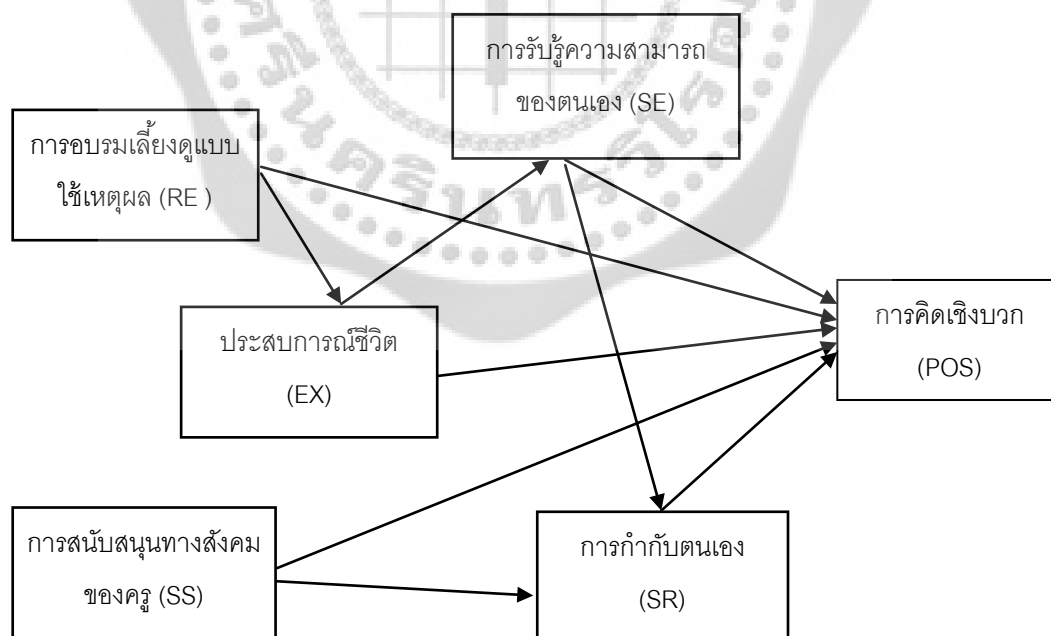
5. การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) หมายถึง การรับรู้ของบุคคลที่มีต่อความสามารถของตนเองว่า ตนเองมีความสามารถพอที่จะจัดการกับสถานการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ได้มากน้อยเพียงใด เป็นความมั่นใจที่บุคคลคิดว่าตนเองสามารถทำงานได้ในระดับที่ความยากต่าง ๆ มั่นใจว่าตนเองสามารถทำงานให้สำเร็จได้ แม้จะต้องพบกับปัญหา ถ้าบุคคลรับรู้หรือมั่นใจในความสามารถของตนเองน้อยจะทำให้ความสามารถของตนเองลดลง แต่ถ้าบุคคลรับรู้หรือมั่นใจในความสามารถของตนเองมากถึงแม้ว่างานนั้นจะยากแต่บุคคลนั้นจะมีแรงจูงใจ มีความพยายาม มุมานะบากบั่นที่จะทำงานให้สำเร็จ

6. การกำกับตนเอง (Self Regulation) หมายถึง การที่นักเรียนมีความสามารถในการเอาใจใส่ จดจ่อ อดทน มีวินัยในการบังคับตนเองทั้งร่างกายและอารมณ์ ในการกระทำหรือแสดงพฤติกรรม เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้และทักษะต่าง ๆ ในการบรรลุเป้าหมายที่ตนเองได้ตั้งไว้จนกว่าจะประสบความสำเร็จ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล จากปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคิดเชิงบวกของไพรท์ พริทท์เชสท์ (ทรรศนะ บุญขวัญ. 2550: 30-34; อ้างอิงจาก Price Pritchett. n.d.) และเทอดศักดิ์ เดชคง (2547: 36-37) จากงานวิจัยของพจนพร ถนอมวุฒิศักดิ์ (2552: 131) และสุรีย์พร ไชยฤกษ์ (2550: 111) การสนับสนุนทางสังคมของครู จาก ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคิดเชิงบวกของนิภา แก้วศรีงาม (2547: 76-78) ทอร์ธ (1986: 416-423) และจากงานวิจัยของพจนพร ถนอมวุฒิศักดิ์ (2552: 131) ประสบการณ์ชีวิต จากปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคิดเชิงบวก (เทอดศักดิ์ เดชคง. 2547: 36-37) และงานวิจัยของสัจจา ประเสริฐกุล (2551: 100-101) การรับรู้ความสามารถของตนเอง จากทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูราแบนดูรา (Bandura. 1986: 393-395) จากงานวิจัยของวิจัยของอวิรุทธ์ ผลทรัพย์ (2551: 79) จิราพร สุขेमโอบุส (2552: 112) และชัตติยาน้ำยาทอง (2551: 126) การกำกับตนเอง จากการศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาชี ต. 2550: 54-60; อ้างอิงจาก Bandura. 1986) และงานวิจัยของชัตติยาน้ำยาทอง (2551: 130)

ผลจากการศึกษาเอกสาร งานวิจัย แนวคิดและทฤษฎีต่างๆ ของนักวิชาการและนักจิตวิทยา ผู้วิจัยจึงกำหนดรูปแบบเส้นทางตามสมมติฐานของตัวแปรสาเหตุที่ส่งผลต่อการคิดเชิงบวก ดังนี้

ภาพประกอบ 1 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามภาวะสันนิษฐานของการคิดเชิงบวก

ความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในภาพประกอบ 1 สามารถอธิบายได้ ดังนี้

แทน ตัวแปรสังเกตได้

แทน ทิศทางอิทธิพลจากตัวแปรสาเหตุไปหาตัวแปรผล

อักษรย่อภายในภาพประกอบ 1 สามารถอธิบายได้ ดังนี้

POS	แทน	การคิดเชิงบวก
RE	แทน	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล
SS	แทน	การสนับสนุนทางสังคมของครู
EX	แทน	ประสบการณ์ชีวิต
SE	แทน	การรับรู้ความสามารถของตนเอง
SR	แทน	การกำกับตนเอง

สมมติฐานในการวิจัย

1. ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การสนับสนุนทางสังคมของครู ประสบการณ์ชีวิต การรับรู้ความสามารถของตนเองและการกำกับตนเอง มีความสัมพันธ์กับการคิดเชิงบวก
2. โมเดลเชิงสาเหตุที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์
3. ตัวแปรเชิงสาเหตุมีอิทธิพลต่อการคิดเชิงบวกของนักเรียน ทั้งทางตรงและทางอ้อมดังนี้
 - 3.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล มีอิทธิพลทางตรงต่อการคิดเชิงบวก และมีอิทธิพลทางอ้อม โดยผ่านประสบการณ์ชีวิต
 - 3.2 การสนับสนุนทางสังคมของครู มีอิทธิพลทางตรงต่อการคิดเชิงบวก และมีอิทธิพลทางอ้อม โดยผ่านการกำกับตนเอง
 - 3.3 ประสบการณ์ชีวิต มีอิทธิพลทางตรงต่อการคิดเชิงบวก และมีอิทธิพลทางอ้อม โดยผ่านการรับรู้ความสามารถของตนเอง
 - 3.4 การรับรู้ความสามารถของตนเองมีอิทธิพลทางตรงต่อการคิดเชิงบวก และมีอิทธิพลทางอ้อม โดยผ่านการกำกับตนเอง
 - 3.5 การกำกับตนเองมีอิทธิพลทางตรงต่อการคิดเชิงบวก

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องปัจจัยเชิง สาเหตุที่ส่งผลต่อการคิดเชิงบวก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี เอกสารและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นพื้นฐานเพื่อประกอบการศึกษา โดยนำเสนอตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการคิดเชิงบวก
 - 1.1 ความหมายของการคิดเชิงบวก
 - 1.2 ความสำคัญของการคิดเชิงบวก
 - 1.3 แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานของการคิดเชิงบวก
 - 1.4 ลักษณะของคนที่มีการคิดเชิงบวก
 - 1.5 ลักษณะการคิดเชิงบวก
 - 1.6 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคิดเชิงบวก
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล
 - 2.1 ความหมายการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล
 - 2.2 ความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดู
 - 2.3 รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางสังคมของครู
 - 3.1 ความหมายของการสนับสนุนทางสังคม
 - 3.2 ชนิดของการสนับสนุนทางสังคม
 - 3.3 ความสำคัญของการสนับสนุนทางสังคม
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ชีวิต
 - 4.1 ความหมายของประสบการณ์ชีวิต
 - 4.2 ความสำคัญ of ประสบการณ์ชีวิต
 - 4.3 แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ชีวิต
5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง
 - 5.1 ความหมายของการรับรู้ความสามารถของตนเอง
 - 5.2 ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเอง
 - 5.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเอง
 - 5.4 การพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง

6. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการกำกับตนเอง
 - 6.1 ความหมายของการกำกับตนเอง
 - 6.2 องค์ประกอบของกระบวนการในการกำกับตนเอง
 - 6.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำกับตนเอง
7. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์เส้นทาง
 - 7.1 ความหมายของความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น
 - 7.2 แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผล
 - 7.3 การวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมลิสมัล
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคิดเชิงบวก
 - 8.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการคิดเชิงบวก

1.1 ความหมายของการคิดเชิงบวก

สก๊อตต์ เวนเทรลลา (วิทยา พลายนถนี. 2545:15; อ้างอิงจาก Scott W. Ventrella. 2001) กล่าวว่า การคิดเชิงบวกเป็นประสิทธิภาพที่เรามีอยู่แต่เดิม ในการสร้างสรรค์ผลลัพธ์ที่เราต้องการ ด้วยการคิดในแง่บวก การมีความเชื่อในความเป็นไปได้แม้ว่าข้อเท็จจริงดูเหมือนจะพยายามชี้ชัดไปในทางตรงกันข้ามเกี่ยวข้องกับการสร้างทางเลือกที่สร้างสรรค์ การต่อสู้กับปัญหาอย่างไม่ลดละ

นอร์แมน วินเซนต์ พิล (เอกชัย อัครวนฤนาท. 2548: 8; อ้างอิงจาก Norman. n.d.) กล่าวว่า การคิดในแง่บวกเป็นการมองเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยรับรู้ว่ามีชีวิตมีทั้งสิ่งที่ดีและไม่ดี แต่จะเป็นการดีกว่าถ้าจะเน้นแต่สิ่งที่ดี และเมื่อคุณทำเช่นนั้นสิ่งที่ดีจะเพิ่มขึ้น

นิภาแก้ว ศรีงาม (2544: 40) กล่าวว่า ความคิดเชิงบวกเป็นกระบวนการทางความคิดของบุคคล ที่เกิดจากการที่คนเรามีรูปแบบการรับรู้และการคิด (perception and cognitive style) ไปในทิศทางที่ดี มองและรับรู้สิ่งต่าง ๆ ตามความเป็นจริง เป็นเหตุเป็นผลด้วยอารมณ์ที่ผ่อนคลาย

เทอดศักดิ์ เดชคง (2547: 19) กล่าวว่า การคิดเชิงบวกหรือการมองโลกในแง่บวก คือ การรับรู้และแปลความหมายของเหตุการณ์ในด้านบวก และมีทิศทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง การมีวิถีคิดที่ถูกต้อง สามารถมองโลกอย่างเกิดประโยชน์ เป็นสิ่งที่สามารถเรียนรู้และฝึกฝนได้

เวรา ไฟฟ์เฟออร์ (นุจรีย์ ชลคุป. 2548: 27; อ้างอิงจาก Vera Pfeiffer. n.d.) กล่าวว่า การคิดแง่บวกเป็นการโน้มน้าวจิตได้สำนึกในทางที่ดี จิตได้สำนึกจะไม่หาเหตุผลทั้งหมดที่ไม่ตัดสินใจ ว่าข้อมูลนั้น ถูกหรือผิดมีเหตุผลหรือไร้สาระ จริงหรือเท็จ จิตได้สำนึกเพียงแต่เก็บรวบรวมข้อมูลเพียงเพื่อ อสร้างพฤติกรรมหรือการแสดงออก โดยอาศัยจิตได้สำนึก นั้นหมายถึง ต้องป้อนความคิดในแง่บวกใหม่ ๆ ให้แก่จิตสำนึกซ้ำแล้วซ้ำเล่าโดยตั้งใจเพราะความคิดที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ จะฝังรากลึกไปยังจิตได้สำนึก

อิงลิช (English. 1992: 16) กล่าวว่า การคิดเชิงบวกเป็นการมองโลกในแง่ดี ยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง สามารถแก้ปัญหาและป้องกันไม่ให้เกิดปัญหานั้นขึ้นอีกได้ โดยไม่ยึดติดกับประสบการณ์ในอดีตที่ไม่ดี และพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์

อ้อม ประพนอม (2548: 120-121) กล่าวว่า การคิดเชิงบวก เป็นการมองในแง่ดีและเป็นไปได้ โดยเป็นคนที่มีความมุ่งมั่น ไม่มีความคิดคับแคบ เพราะทุกสิ่งมีสองด้านเสมอ เราต้องหาความคิดที่ดีใส่ตนเอง บุคคลที่มีความคิดเชิงบวกนั้น จะรู้จักควบคุมอารมณ์ไม่ให้เป็นคนอ่อนไหวง่ายเกินไป เป็นคนเปิดเผย ชอบสังคม ไม่เป็นคนเก็บตัวและให้โอกาสบุคคลที่ผิดพลาดเพื่อให้เขามีโอกาสปรับตัว ชีวิตก็จะไม่ทุกข์มาก

จากความหมายของการคิดเชิงบวก สรุปได้ว่า การคิดเชิงบวก หมายถึงคิดอย่างมีหลักการ และเหตุผลเกี่ยวกับทุก ๆ สิ่งในชีวิต ในทางที่จะสร้างความรู้สึที่ดี ความพึงพอใจ และเป็นสุขให้กับอารมณ์ความคิดของตนเอง โดยแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ

1.1 ด้านที่เกี่ยวข้องกับตนเอง คือ มองเห็นสิ่งดี ๆ และความสามารถของตนเองมากกว่า ข้อบกพร่อง คิดว่าตนเองก็สามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้ดีไม่น้อยไปกว่าคนอื่น

1.2 ด้านที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ คือ สามารถมองหาสิ่งดี ๆ จากปัญหาที่เกิดขึ้น มองเห็นโอกาส ในการแก้ปัญหา มากกว่าจะใส่ใจกับอุปสรรคที่เกิดขึ้น คิดหาประโยชน์จากปัญหาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้

1.2 ความสำคัญของการคิดเชิงบวก

เซลิคแมน (สุมาลี พัวชู. 2547: 35; อ้างอิงจาก Seligman. 1997: 93-167) กล่าวถึงคุณค่าและประโยชน์ของการคิดเชิงบวกไว้ ดังนี้

1. ทำให้มีสุขภาพจิตดี ลดภาวะซึมเศร้า โรคประสาท
2. ทำให้มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง ในคนปกติจะมีการดูแลสุขภาพที่ดี ส่วนในคนที่มีความพิการ เจ็บป่วย อาการเจ็บป่วยก็จะทุเลาได้เร็วกว่าคนที่มองโลกในแง่ลบ
3. ทำให้ประสบความสำเร็จในทุก ๆ ด้านมากกว่าคนที่มองโลกในแง่ลบ
4. ทำให้มีสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้ดีกว่าคนที่มองโลกในแง่ลบ เนื่องจากคนที่มองโลกในแง่บวก จะให้อภัยในความผิดของผู้อื่น และพร้อมที่จะสร้างสัมพันธภาพกับคนอื่นได้ยืนยาว

วิทยา นาควัชระ (2548: 49) กล่าวว่า คนที่คิดทางบวก(Positive Thinking) จะเกิดความสุขได้ง่าย รู้สึกดี ๆ กับตนเองและผู้อื่น ลดความเครียด พยายามทำงานร่วมกับคนอื่นได้ดี พยายามมองตัวเองและคนอื่น ทำให้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ที่จะเกิดขึ้นใหม่ ๆ ได้ที่สำคัญสามารถที่จะมองเห็นสิ่งที่ดี ๆ ที่จะเกิดขึ้นใหม่ได้เสมอ ๆ ซึ่งคนธรรมดาหรือคนที่คิดทางลบจะมองไม่เห็นสิ่งเหล่านี้เลย

เกียรติวรรณ อมาตยกุล(2545: 83-88) กล่าวว่า คนที่คิดบวกทำบวกจะมีทัศนคติมีมุมมองของชีวิตที่แตกต่างจากคนคิดลบทำลบอย่า งสิ้นเชิง บุคคลเหล่านี้มักจะมีคลื่นสมองต่ำอยู่เสมอมีความรู้สึกที่ดีกับตัวเองและผู้อื่น มีความสุข สามารถเปลี่ยนวิกฤติให้กลายเป็นโอกาสและสามารถเปลี่ยนโอกาสให้กลายเป็นโอกาสทอง ทุกวินาทีทุกนาที่เป็นสิ่งที่มีคุณค่าที่ต้องใช้ให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาตนเองและช่วย เหลือผู้อื่น ทัศนคติและมุมมองของคนที่ดีบวก ทำบวกนี้ จะแตกต่างจากคนทั่ว ๆ ไปเป็นอย่างมาก พวกเขาจะมีมุมมองของชีวิตคล้าย ๆ กัน ดังนี้

- จุดไฟให้สว่างดีกว่าสาปแช่งความมืด
- ชมเพื่อก่อ ดีเพื่อทำลาย
- อย่ามองความผิดพลาดของผู้อื่น แต่จงช่วยหาทางแก้ไขความผิดพลาดนั้น
- อย่าพูดถ้าคำพูดนั้นไม่ได้ทำให้อะไรดีขึ้น
- ความผิด (พลาด) มีเอาไว้ให้ลืม ความถูก (ต้อง) มีเอาไว้ให้จำ
- ความสำเร็จมักจะเกิดขึ้นจากความรู้สึกด้านบวกที่ว่า เราทำได้ ส่วนความล้มเหลวมักจะเกิดจากความรู้สึกด้านลบที่ว่า เราทำไม่ได้
- น้ำหยดลงหินทุกวันหินมันยังกร่อน มิใช่ความรุนแรงของหยดน้ำที่ทำให้หินกร่อนแต่ด้วยความพยายามอย่างสม่ำเสมอของหยดน้ำต่างหากที่ทำให้หินกร่อน
- เราจะล้มเหลวต่อเมื่อเราหมดความพยายามแล้วเท่านั้น
- ถ้าเราไม่มีคู่ต่อสู้ที่เข้มแข็งเราจะไม่มีความพัฒนาตัวเองได้เลย
- สิ่งเลวร้ายที่เกิดขึ้นในชีวิตของเรานั้นมักทำให้เราเข้มแข็งเสมอ
- หากเราต้องการไปถึงดวงดาวก็ต้องมีการล้มลุกคลุกคลานและมีบาดแผลบ้าง
- ถ้าเราต้องการที่จะมีเวลาสำหรับสิ่งใดสิ่งหนึ่งเราจะต้องเป็นผู้ทำให้เกิดขึ้นมิฉะนั้นแล้วเราจะไม่มีเวลาสำหรับสิ่งนั้นเลย
- เมื่อไรที่คิดจะทำสิ่งที่ดีๆ จงลงมือทำทันที
- เมื่อไรที่คิดจะทำสิ่งไม่ดี จงประวิงเวลาออกไปให้นานที่สุด
- รอยยิ้มหนึ่ง เกิดขึ้นหลังรอยยิ้มหนึ่งเสมอ
- ท้องฟ้าสดใสหลังฝนตกหนักเสมอ

นิภา แก้วศรีงาม (2547: 76-78) กล่าวว่า ความคิดเชิงบวก เป็นพื้นฐานของการสร้างสติปัญญาให้คนเราเกิดการแก้ปัญหา และการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ออกมาในรูปของการทำลายตนเอง หรือต่อสู้ก้าวร้าวทำลายกันและกันและในขณะเดียวกันความคิดเชิงบวกจะเป็นจุดเริ่มต้นของความริเริ่มสร้างสรรค์ คิด ประดิษฐ์ค้นคว้าหาแนวทางที่ส่ง ผลออกมาในรูปสร้างสรรค์ เกิดประโยชน์สุข เพราะการคิดที่ดีในเชิงบวก จะทำให้ผู้คิดเกิดความรู้สึกไปทางบวก ย่อมจะแสดงออกเป็นพฤติกรรมที่ดี ส่งผลให้ทั้งตนเองและสังคมรอบข้างมีความสุขได้

ถ้าบุคคลมีความคิดเชิงบวก จะทำให้สามารถมอง และรับรู้สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง เป็นเหตุเป็นผล เป็นการรับรู้จิตอารมณ์ที่สร้างสรรค์ ย่อมจะทำให้บุคคลมีสติปัญญาทางอารมณ์ (EQ-Emotional Quotient) พร้อมทั้งจะเผชิญและยอมรับในสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแก่ตน บุคคลอื่น ๆ และสังคมได้อย่างรู้เหตุรู้ผล สามารถบริหารจัดการตนเองและสรรพสิ่ง รวมทั้งปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งความคิดเชิงบวกจะทำให้คนเราเกิด แรงจูงใจในตนเอง (Self Motive) เกิดความเพียรพยายาม มอดทนในการที่จะฝ่าฟันอุปสรรค และปัญหาต่าง ๆ การตัดสินใจได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เรียกได้ว่า เป็นผู้มีระดับ แห่งความอดทนและเพียรพยายามสู่ความสำเร็จ (AQ-Adversity Quotient) โดยอาจสรุปให้เห็นความสำคัญของความคิดเชิงบวกได้ดังนี้

1. ความคิดเชิงบวก จะเพิ่มคุณค่าให้กับชีวิตและการงาน

1.1 เกิดสติอารมณ์และสติปัญญาในการแก้ไขปัญหาและตัดสินใจ

1.2 เกิดความคิดที่จะปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

1.3 สร้างความคิดที่จะปรับเปลี่ยนวิกฤติเป็นโอกาสปรับความพินาศมาสู่การพัฒนา

1.4 ก่อให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถหาคุณประโยชน์จากสิ่งไร้ค่า

หาพลังงานจากอากาศหรือกองขยะ ประดิษฐ์และสร้างนวัตกรรมจากของเหลือใช้

1.5 ก่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่สมบูรณ์ และเกิดควมมีมาตรฐานในงาน

2. เพิ่มความสุขในชีวิต และสร้างให้มีสุขภาพจิตที่ดี

2.1 สามารถปรับตัวและเผชิญความจริงได้อย่างมีเหตุผล

2.2 มีความพึงพอใจในการดำรงชีวิต สร้างให้เกิดความพึงพอใจในตนเอง

ในครอบครัว ในงานและในสังคมที่ตนเกี่ยวข้อง

2.3 มีความสามารถในการครอบครองปัญหาและอุปสรรค ทำให้บริหารจัดการ

กับปัญหาและอุปสรรคนั้นได้เป็นอย่างดี

2.4 ทำให้เกิดสภาวะทางอารมณ์ที่ดี สามารถแก้ไขปัญหาและตัดสินใจได้อย่าง

ถูกต้องเหมาะสม

2.5 มีอารมณ์ผ่อนคลาย ผ่อนคลาย สร้างบรรยากาศ และความสุขให้แก่ตนเอง และ

ผู้อื่นได้

2.6 เกิดความสำเร็จในชีวิต

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การคิดเชิงบวก ทำให้บุคคลมีสุขภาพจิตดีและมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง จะทำให้ผู้คิดเกิดความรู้สึกไปทางบวก ย่อมจะแสดงออกเป็นพฤติกรรมที่ดี อดทนในการที่จะฝ่าฟันอุปสรรค และปัญหาต่าง ๆ มีตัดสินใจได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม อันจะส่งผลให้ทั้งตนเองและสังคมรอบข้างมีความสุขได้

1.3 แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานของการคิดเชิงบวก

สก็อตต์ เวนเทรลลา (วิทยา พลายมณี. 2545: 15; อ้างอิงจาก Scott W. Ventrella. 2001) กล่าวว่า ความคิดเชิงบวกเกิดพร้อมกับมนุษย์ตั้งแต่แรกเกิด ประสบการณ์ในชีวิตของมนุษย์ทำให้ความคิดเชิงบวกลดน้อยลงหรือเกือบซ่อนอยู่ในตัวของบุคคล และบุคคลจะเกิดความคิดเชิงบวกได้จากการยกระดับความคิด ซึ่งความคิดเชิงบวกประกอบด้วยองค์ประกอบ 10 ประการ อันได้แก่ ความเชื่อ ความยึดมั่นในคุณธรรม การสำรวจความตั้งใจ การมองโลกในแง่ดี ความกระตือรือร้น ความมุ่งมั่น ความกล้าหาญ ความมั่นใจ ความอดทนและความสุขุมคุณลักษณะทั้ง 10 ประการนี้ จะมีความสัมพันธ์กับความเชื่อ ความรู้สึกและการกระทำ ความรู้สึกนำไปสู่การกระทำที่น่าพึงพอใจ ผลลัพธ์ของการกระทำจะเป็นเหมือนดังข้อมูลที่ป้อนให้กับความเชื่อของคน ๆ นั้น (เกี่ยวกับตนเอง ผู้อื่น และโลกที่เกี่ยวข้อง) หากการกระทำประสบผลสำเร็จ ความเชื่อจะส่งผลไปสู่ความคิดเกิดมุมมองทางบวก ทักษะคิดเชิงบวก และเป็นความคิดเชิงบวกในที่สุด

วีรตี ศรีอ่อน (2546: 42-43) กล่าวถึง บันได 5 ขั้นสู่การมองโลกเชิงบวก ว่าวิธีคิด เชิงบวก เป็นสิ่งที่ดี แต่ไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นได้โดยอัตโนมัติ (นอกเสียจากว่าบุคคลนั้นได้รับการเลี้ยงดูและเติบโตขึ้นมาในสภาพแวดล้อมที่ดีมาก ทำให้กลายเป็นคนที่มองสิ่งต่าง ๆ ด้วยมุมมองทางบวกได้ทันที) เพราะเป็นการคิดที่ต้องอาศัยการยกระดับความคิดขึ้นไปอีกขั้นหนึ่ง ดังนั้นจึงต้องอาศัยการฝึกฝนและพัฒนาอยู่เสมอ

บันไดขั้นที่ 1: มองตัวเองว่าดี

การที่คนเราจะมองโลกหรือมองคนอื่นในแง่ดีได้ ต้องมาจากพื้นฐานที่มองและเชื่อว่าตนเองดีเสียก่อน เหมือนกับที่มีคำกล่าวไว้ว่า “ถ้าห้องเราอึม เราจึงจะรู้จักแบ่งปัน” ขั้นตอนเพื่อการมองตัวเองว่าดี มีดังต่อไปนี้

- หาข้อดีของตนเอง ลองสำรวจพิจารณาข้อดีของตนเอง (ไม่ใช่การเข้าข้างตัวเอง) อาจมีความดีเล็กๆ น้อย เช่น พาคนแก่ข้ามถนน ช่วยลูกนกที่ตกต้นไม้ ฯลฯ เพื่อให้เกิดความรักและความภาคภูมิใจในตนเอง

- ถ่อมตัว การมองเห็นความดีของตนเองนั้นมีไว้เพื่อบอกตัวเองให้เกิดความพึงพอใจในตัวเอง รักตัวเอง แต่ไม่ใช่เพื่อชมหรือคุยทับคนอื่น การถ่อมตัวจึงเป็นคุณสมบัติอย่างหนึ่งที่พึงจะมีคู่กัน

- ลดข้อบกพร่องเคยมีคำกล่าวไว้ว่า “คนเราจะฉลาดได้ก็ต่อเมื่อรู้ว่าตัวเองโง่งตรงไหน เช่นเดียวกัน การที่เราจะเป็นคนที่น่ารักได้ นอกจากจะรู้จักแข็ง (ข้อดี) แล้ว ยังควรต้องสำรวจจุดอ่อนของตนเองด้วย เมื่อเรายอมรับได้นั้นคือข้อบกพร่องของเราจริง ๆ ก็จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงได้ในที่สุด

- เพิ่มความดี แม้จะรู้ว่าตนมีข้อดีในด้านใดบ้าง ก็ไม่ควรหยุดตัวเองไว้เพียงเท่านั้น แต่ควรเพิ่มคุณสมบัติอื่น ๆ ที่ดีให้มากยิ่งขึ้น อาจเริ่มต้นด้วยการตั้งเป้าหมายเป็นข้อ ๆ ว่าคุณอยากจะทำอะไรดี ๆ เพิ่มขึ้นบ้าง แล้วค่อย ๆ ฝึกฝนไปที่ละข้อ

บันไดขั้นที่ 2: มองคนอื่นว่าดี

เมื่อผ่านบันไดขั้นแรกมาแล้ว จะทำให้เราเริ่มตระหนักว่าคนทุกคนล้วนแต่ไม่สมบูรณ์ ย่อมมีข้อบกพร่องเล็กน้อยแตกต่างกันออกไป (แม้แต่ตัวเองก็มีข้อเสีย) ดังนั้นการมีชีวิตที่มีความสุขจึงหมายถึงการอยู่ร่วมกันโดยเลือกมองและใช้ประโยชน์จากความดีที่ผู้อื่นมีอยู่ โดยไม่ใช่การเสแสร้งแต่มองเห็นความดีของเขาจริง ๆ

บันไดขั้นที่ 3: มองสิ่งที่เหลืออยู่ ไม่ใช่สิ่งที่ขาดหาย

เมื่อเกิดปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ขึ้น สิ่งที่มีมุมมองเห็นได้ชัดก็คือปัญหานั้น ๆ เช่น เป็นมะเร็ง เศรษฐกิจไม่ดี แต่การมองโลกเชิงบวกสอนให้เรามองความทุกข์หรือปัญหานั้นเป็นเรื่องธรรมดา (สิ่งที่เกิดขึ้นแล้วย่อมกลับไปแก้ไขไม่ได้) แล้วพิจารณาดูว่าในวิกฤติที่เราพบนั้นมีข้อดีอะไรแฝงอยู่หรือจะใช้ประโยชน์จากปัญหานั้นได้อย่างไรบ้าง เช่น ผู้ป่วยที่เป็นมะเร็งรู้สึกว่ารักตัวเองมากขึ้น เลิกทำอะไรไร้สาระแล้วหันมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาจิตใจมากขึ้น เช่น ฝึกสมาธิ ช่วยเหลืองานการกุศล หรือคนที่ประสบปัญหาเศรษฐกิจ รู้สึกว่าแม้รายได้จะลดลง (สิ่งที่ขาดหาย) แต่ก็ได้มีเวลาอยู่กับครอบครัวมากขึ้น และมีโอกาสทำงานอดิเรกที่ไม่มีเวลาทำ (ส่วนที่เหลืออยู่) เป็นต้น

บันไดขั้นที่ 4: หมั่นบอกตัวเอง

ขึ้นชื่อว่าเป็นความคิดมักจะอยู่กับเราไม่นาน แต่ความคิดก็มักเป็นต้นทางและบ่อเกิดของการกระทำ ดังนั้นเราจึงจำเป็นต้องทำให้ความคิดดี ๆ อยู่กับเราตลอดเวลา เช่น บอกตัวเองว่าเป็นคนเก่งทุกครั้งที่ทำอะไรสำเร็จ แม้จะเป็นเพียงความสำเร็จเล็กน้อย บอกตัวเองว่าเพื่อนร่วมงานก็เป็นคนดีคนหนึ่ง แม้เขาจะมีข้อบกพร่องอีกหลายอย่าง บอกตัวเองว่าเราโชคดีที่ได้ทำงานยาก ๆ แม้ค่าตอบแทนจะน้อยแต่ก็ทำให้เราได้ประสบการณ์ที่หาไม่ได้ง่าย ๆ ฯลฯ

บันไดขั้นที่ 5: ใช้ประโยชน์จากคำว่าขอบคุณ

เคยมีคำสอนจากอาจารย์เซนท่านหนึ่งกล่าวว่า เมื่อต้องพบเจอเรื่องราวร้าย ๆ จงยิ้ม แล้วกล่าวคำว่าขอบคุณ เพราะนั่นคือแบบทดสอบที่ดีของการมีชีวิตที่เข้มแข็ง หากคนด่าว่าคุณแทนที่จะโต้ตอบการกล่าวว่าคุณจะช่วยเหลือทำให้ความรุนแรงลงได้เกือบทั้งหมด ทั้งยังทำให้บุคคลนั้นแปลกใจ และอาจกลับไปพิจารณาพฤติกรรมของตัวเองได้โดยที่คุณไม่ต้องพูดอะไรสักคำ

มาคิน และลินลีย์ (นิลภา สุอังคะ. 2550; อ้างอิงจาก Makin; & Lindley. 1996) ได้เสนอหลักการสำคัญของการคิดด้านบวกไว้ 5 ประการ ดังนี้ คือ

1. ให้อยอมรับความสำเร็จที่ได้รับจากความพยายามของตน เมื่อมีใครชื่นชมก็ให้ตอบว่า “ขอบคุณ” ที่เขาชม

2. มองให้ชัดเจนตรงประเด็นไม่สรุปแบบเหมารวม เราทุกคนล้วนมีข้อผิดพลาดบกพร่องเป็นธรรมดา ไม่มากก็น้อยแต่อย่าเหมารวมว่าอะไรก็ไม่ได้หรือบกพร่องไปทั้งหมด

3. ให้ประเมินโอกาสที่จะเกิดเรื่องร้าย ๆ ตามความเป็นจริง พิจารณาให้ชัดเจนว่า จะมีเหตุปัจจัยใดบ้างที่จะทำให้เกิดเรื่องร้ายเหล่านั้นขึ้น อย่าคิดแต่เพียงว่าเรื่องร้าย ๆ ทั้งหลายจะเกิดขึ้นอย่างแน่นอน เพราะไม่มีอะไรที่จะเกิดเรื่องร้าย ๆ เสมอไป

4. จินตนาการถึงผลร้ายที่สุดที่จะเกิดขึ้นได้ เทคนิคนี้ใช้เมื่อกังวลว่าสิ่งที่หวังหรือ อตั้งใจไว้ไม่เป็นที่น่าพอใจเท่าที่ควร โดยให้ถามตัวเองด้วยความสงบว่า “เหตุการณ์ร้ายแรงที่สุดที่จะเกิดขึ้นได้คืออะไร” ในที่สุด ก็พบว่า ความจริงแล้วมันไม่ได้เลวร้ายจนเกินไป หลังจากนั้นให้คิดต่อไปว่าจะทำอย่างไรได้บ้าง เพื่อที่จะลดผลร้ายที่จะเกิดขึ้น แม้เพียงเล็กน้อยก็ยังดี

5. ทำให้ดีที่สุด แล้วทำให้สบายใจไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้น

เชลิกแมน (เรเวดี ทรงเที่ยง. 2550: 70-71; อ้างอิงจาก Seligman. 1998) ได้เสนอรูปแบบการอธิบายตนเอง (Explanatory Style) ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตของบุคคลจากการบรรยายตนเองนั้น สามารถบ่งบอกได้ว่า เรามีมุมมองชีวิตในลักษณะใดเป็นการมีความคิดเชิงบวก (มองโลกในแง่ดี) หรือการมีความคิดเชิงลบ (มองโลกในแง่ร้าย) ซึ่งจะเป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดการพูดและการกระทำของคนที่มีความคิดเชิงบวกและความคิดเชิงลบ จะมีการรับรู้เหตุการณ์แตกต่างกันตามลักษณะเหตุการณ์ รูปแบบที่ผู้คนใช้ในการอธิบายตนเอง เมื่อต้องเผชิญหน้ากับเหตุการณ์ต่าง ๆ ประกอบด้วยมิติที่สำคัญ 3 มิติ ดังนี้

1. ความคงทนถาวร (Permanence) เป็นการอธิบายถึงตนเองด้วยความเชื่อที่ว่าสาเหตุของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้น เป็นสาเหตุที่เกิดขึ้นถาวร (Permanence) หรือเป็นสาเหตุที่เกิดขึ้นชั่วคราว (Temporary) หากเป็นเหตุการณ์ที่ดี คนที่มีความคิดเชิงบวก จะเชื่อว่าสิ่งดี ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองนั้น มาจากสาเหตุที่คงทนถาวร แต่คนที่มีความคิดเชิงลบ จะเชื่อว่าสิ่งดี ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองนั้น เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นชั่วคราว เช่น คิดว่าเกิดจากอารมณ์ และความพยายามในขณะนั้น คนที่มองโลกในแง่ร้าย จึงอาจจะล้มเลิกเมื่อประสบความสำเร็จ เนื่องจากเชื่อว่าความสำเร็จนั้นเป็นเรื่องของความบังเอิญหากเป็นเหตุการณ์ที่ไม่ดี คนที่มีความคิดเชิงบวกจะเชื่อว่าสิ่งที่ไม่ดีที่เกิดขึ้นกับตนเองนั้น เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นชั่วคราว จึงทำให้บุคคลในกลุ่มนี้ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค แต่คนที่มีความคิดในเชิงลบ จะยอมแพ้ต่ออุปสรรคได้อย่างง่ายดาย เพราะเชื่อว่าสิ่งที่ไม่ดีที่เกิดขึ้นกับตนเองนั้น เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างคงทนถาวรตลอดไป

2. ความครอบคลุม (Pervasiveness) เป็นการอธิบายถึงตนเองด้วยความเชื่อที่ว่า สาเหตุของสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองนั้นมีความเฉพาะ (Specific) หรือเป็นสิ่งที่สากลทั่วไป (Universal) หากเป็นเหตุการณ์ที่ดี คนที่มีความคิดเชิงบวก จะเชื่อว่าสิ่งที่ดี ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองนั้น เป็นสิ่งที่สากลทั่วไป แต่คนที่มองโลกในแง่ร้าย จะเชื่อว่าสิ่งดี ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองนั้นมีสาเหตุมาจากปัจจัยที่มีความเฉพาะ เช่น การได้เลื่อนตำแหน่ง คนที่มีความคิดในเชิงบวก จะคิดว่าหากทำงานให้ดีและมีประสิทธิภาพ ก็จะมีผลดีก้าวหน้าในหน้าที่การทำงาน ซึ่งเป็นสิ่งที่สากลทั่วไป แต่คนที่มีความคิดเชิงลบ จะคิดว่าเพราะฉันเก่งฉันจึงได้ดี ซึ่งเป็นการคิดที่อยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า ผลที่เกิดขึ้นนั้น มีสาเหตุเฉพาะกับตนเองเท่านั้นหากเป็นเหตุการณ์ที่ไม่ดี คนที่มีความคิดเชิงบวก จะเชื่อว่าสิ่งที่ไม่ดีที่เกิดขึ้นกับตนเองนั้น เป็นสาเหตุที่เกิดขึ้นเฉพาะกับเหตุการณ์นั้นเท่านั้น แต่คนที่มีความคิดในเชิงลบ จะเชื่อว่าสิ่งที่ไม่ดีที่เกิดขึ้นกับตนเองนั้น เป็นสาเหตุที่สากลทั่วไป และสามารถเกิดขึ้นได้ในทุกโอกาส เช่น ถ้าเกิดการทะเลาะกันกับเพื่อน คนที่มีความคิดเชิงบวก จะคิดว่าวันนี้ที่เกิดเรื่องทะเลาะกัน เพราะเพื่อนอารมณ์ไม่ดี หรือเขาคงไม่ชอบใจที่ฉันไปพูดเรื่องนี้ขึ้น ส่วนคนที่คิดในเชิงลบ จะคิดว่าไม่มีใครชอบฉันเลย หรือเพื่อนชอบมาหาเรื่องฉันอยู่เรื่อยแบบนี้ทุกครั้งที่ไป

3. ความเป็นตนเอง (Personalization) เป็นการอธิบายถึงตนเองด้วยความเชื่อที่ว่า สาเหตุของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้น เกิดมาจากตนเอง (Internal) หรือมาจากสาเหตุภายนอกตนเอง (External) หรือจากคนอื่นหากเป็นเหตุการณ์ที่ดี คนที่มีความคิดเชิงบวกจะเชื่อว่าสิ่งที่ดี ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองนั้น มีสาเหตุมาจากตนเอง แต่คนที่มีความคิดเชิงลบจะเชื่อว่าสิ่งที่ดี ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองนั้น มีสาเหตุมาจากภายนอกตนเอง เช่น ไปสมัครงานแล้วได้งานทำ คนที่มีความคิดเชิงบวก จะคิดว่าเพราะตนเองสมัครงานตรงตามสาขาที่เรียนมา และตรงตามความต้องการของบริษัท แต่คนที่มีความคิดเชิงลบ จะคิดว่าเพราะตนเองดวงดีหรือโชคดี ซึ่งเป็นสาเหตุจากภายนอกตนเองหากเป็นเหตุการณ์ที่ไม่ดี คนที่มีความคิดเชิงบวกจะเชื่อว่าสิ่งที่ไม่ดีที่เกิดขึ้นกับตนเองนั้น เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากสาเหตุภายนอกตนเอง โดยวิเคราะห์จากเหตุการณ์ตามความจริงเพื่อรักษาความภาคภูมิใจในตนเอง แต่คนที่มีความคิดเชิงลบ จะตำหนิตนเองว่าสาเหตุที่เกิดขึ้นนั้นมาจากตนเอง ดังนั้น เมื่อประสบความล้มเหลว จะก่อให้เกิดความรู้สึกด้อยคุณค่าในตนเอง เช่น แม่บ้านที่ทำขนมเค้กทานเองแล้วไม่อร่อย คนที่มีความคิดเชิงบวก จะคิดว่าการทำขนมเค้กไม่อร่อยเพราะวัสดุที่ใช้ด้อยคุณภาพ ส่วนคนที่มีความคิดเชิงลบ จะคิดว่าตนเองไม่เก่ง ไม่มีความสามารถอาจคิดต่อไปว่าเด็กทำดีกว่า

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การคิดเชิงบวกประกอบด้วยองค์ประกอบหลายประการ ต้องอาศัยการฝึกฝนและพัฒนาอยู่เสมอ

1.4 ลักษณะของบุคคลที่มีการคิดเชิงบวก

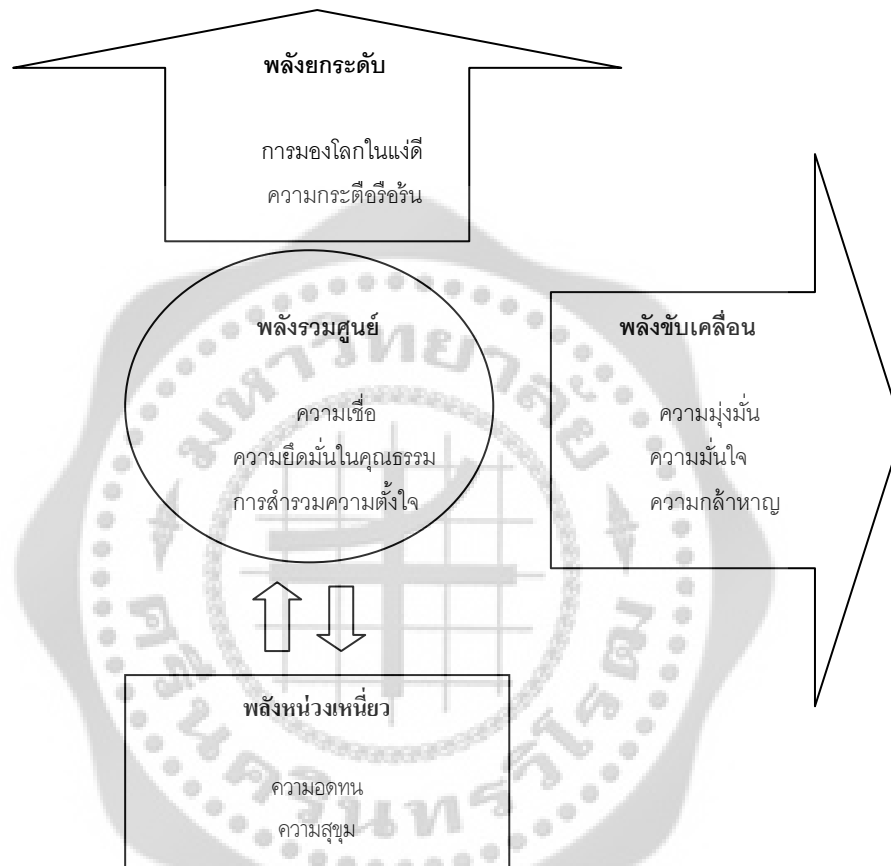
สก็อตต์ เวนเทรลลา (วิทยา พลายมณี. 2545: 15; อ้างอิงจาก Scott W. Ventrella. 2001) กล่าวถึง คำจำกัดความของคุณลักษณะ 10 ประการของนักคิดในแง่บวก ไว้ดังนี้

1. การมองโลกในแง่ดี (Optimism) หมายถึง ความเชื่อและความคาดหวังว่าจะเกิดสิ่งที่ดีแม้ว่าจะตกอยู่ภายใต้สถานการณ์ที่ยากลำบาก ทำทนายหรือคับขันก็ตามที่
2. ความกระตือรือร้น (Enthusiasm) หมายถึง การมีความสนใจ พลังในแง่บวก แรงปรารถนา หรือแรงกระตุ้นส่วนตัวสูง
3. ความเชื่อ (Belief) หมายถึง ความเชื่อมั่นและศรัทธาในตนเอง ต่อผู้อื่น และ/หรือต่อพลังอำนาจทางจิตวิญญาณที่สูงกว่าซึ่งคอยให้การสนับสนุน การชี้แนะแนวทางเมื่อคนๆ นั้นต้องการ
4. ความยึดมั่นในคุณธรรม (Integrity) หมายถึง การกระทำภายใต้คำมั่นสัญญาที่มีต่อความซื่อสัตย์ ความเปิดเผย ความยุติธรรม ศีลธรรม จริยธรรมและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ การกระทำในสิ่งที่ถูกต่องถึงแม้ว่าจะมีวิธีที่ง่ายกว่าหรือมีหนทางที่สะดวกสบายกว่า การใช้ชีวิตตามหรืออยู่เพื่อมาตรฐานของคนๆ นั้น
5. ความกล้าหาญ (Courage) หมายถึง ความเต็มใจในการลงเสียงและเอาชนะความกลัว แม้เมื่อผลลัพธ์ที่ได้อาจจะไม่แน่นอน
6. ความมั่นใจ (Confidence) หมายถึง การมีความเชื่อมั่นในตนเองถึงความซื่อสัตย์ ความสามารถ สมรรถภาพและศักยภาพของตนเอง
7. ความมุ่งมั่น (Determination) หมายถึง การไล่ตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ หรือสิ่งที่เป็นในชีวิตอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย
8. ความอดทน (Patience) หมายถึง ความเต็มใจในการรอคอยโอกาส ความพร้อมหรือผลลัพธ์จากการกระทำ ของตนเองหรือของผู้อื่น
9. ความสุขุม (Calmness) หมายถึง การดำรงไว้ซึ่งความเยือกเย็นและไฝหาความพอเหมาะพอควรในแต่ละวัน ในการโต้ตอบกับความยากลำบาก ความท้อทนาย หรือวิกฤติการณ์ การใช้เวลาในการโต้ตอบและคิด
10. การสำรวจความตั้งใจ (Focus) หมายถึง การเอาใจใส่จดจ่ออยู่กับการกระทำให้บรรลุเป้าหมายและสิ่งที่มีความสำคัญตามลำดับก่อนหลัง

คุณลักษณะ 10 ประการของนักคิดในแง่บวก อาจแบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม

1. พลังรวมศูนย์ (Centering Power) ประกอบด้วย ความเชื่อ ความยึดมั่นในคุณธรรม และการสำรวจความตั้งใจ

- 2. พลังยกระดับ (Uplifting Power) ประกอบด้วย การมองโลกในแง่ดีและความกระตือรือร้น
- 3. พลังขับเคลื่อน(Driving Power) ประกอบด้วยความมั่นใจ ความมุ่งมั่น ความกล้าหาญ
- 4. พลังหน่วงเหนี่ยว (Holding Power) ประกอบด้วย ความอดทนและความสุขุม

ภาพประกอบ 2 “พลัง” ของการคิดในแง่บวก

จากคุณลักษณะข้างต้น ถ้ามีมากเกินไปหรือน้อยเกินไป จะยังความเสียหายมาสู่ตัวเอง
 ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงการเปรียบเทียบคุณลักษณะ 10 ประการ ของนักคิดเชิงบวก

มากเกินไป	คุณลักษณะ	น้อยเกินไป
ไม่ประสี ประสา เพื่อฝัน	การมองโลกในแง่ดี	มองโลกในแง่ร้าย คิดในแง่ลบ
ไม่จริงใจ เสแสร้ง	ความกระตือรือร้น	ซึ่มกระทือ ไม่น่าสนใจ
งมมาย คลั่งไคล้	ความเชื่อ	โลเล ไม่เด็ดขาด
คิดเข้าข้างตัวเองว่าถูกต้องเสมอ	ความยึดมั่นในคุณธรรม	ไม่มีจริยธรรมเล่นไม่ซื่อ
โง่เขลาตัดสินใจได้แย่มาก	ความกล้าหาญ	ขี้ขลาด ไม่มีความหนักแน่น
เย่อหยิ่ง หลงตัวเอง	ความมั่นใจ	รู้สึกไม่มั่นใจ อ่อนแอ
ดีดิ่งไม่มีความประนีประนอมไม่	ความมุ่งมั่น	ท้อแท้ ล้มเลิกได้โดยง่าย
เด็ดขาดหัวอ่อน	ความอดทน	ทำอะไรลวก ๆ หุนหันพลันแล่น
ขี้เกียจ เฉื่อยชา	ความสุขุม	อารมณ์ร้อน อยู่ไม่เป็นสุข
ใจคับแคบ ไม่มองการณ์ไกล	การสำรวจความตั้งใจ	จับจด ไม่เป็นระบบระเบียบ

เทอดศักดิ์ เดชคง (2548: 115) กล่าวถึงผู้ที่มีความคิดเชิงบวกว่า มีลักษณะเป็นบุคคลที่มองหาโอกาสจากอุปสรรคต่าง ๆ ที่พบเจอ เปิดใจยอมรับฟัง และพร้อมที่จะปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น ไม่หลีกเลี่ยงปัญหาและพยายามหาหนทางในการแก้ปัญหาเหล่านั้นให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

วิทยา นาควัชระ (2543: 44) กล่าวถึงคนที่มีการคิดเชิงบวกว่า เป็นคนอารมณ์ดี มั่นใจในตนเองอย่างสร้างสรรค์ และมีกำลังใจที่จะต่อสู้กับอุปสรรคเสมอ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ลักษณะของคนที่มีความคิดเชิงบวก มีดังต่อไปนี้ การมองโลกในแง่ดี ความกระตือรือร้น ความเชื่อ ความยึดมั่นในคุณธรรม ความกล้าหาญ ชี้ญกับปัญหาและอุปสรรค ความมั่นใจ ความมุ่งมั่น ความอดทน ความสุขุม การสำรวจความตั้งใจ

1.5 ลักษณะการคิดเชิงบวก

การที่จะเกิดการคิดเชิงบวกได้นั้นมีอยู่ 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. นิยามสถานการณ์ คือ การมีความพยายามมากพอ ในการมองปัญหาให้ชัดเจน และครอบคลุม การกระทำดังกล่าวอาจใช้เวลาไม่กีนาที แต่การกระทำพึ้น ๆ นี้สามารถ
 - 1.1 ทำให้คุณมีเป้าหมายในการทุ่มเทแรงกายและแรงใจได้อย่างชัดเจน
 - 1.2 ช่วยให้คุณคลายวิตกกังวลเกี่ยวกับสถานการณ์นั้น ๆ
2. คุณกำลังบอกอะไรกับตนเอง

จากสถานการณ์ที่เป็นปัญหาส่วนตัว ซึ่งคุณเพิ่งให้คำจำกัดความไว้ คุณกำลังบอกอะไรกับตนเอง เช่นที่คุณรู้ความคิดของคุณเกี่ยวกับสถานการณ์ที่กำลังเผชิญอาจช่วยเสริมหรือต่อต้านคุณได้ หากคิดในแง่บวกผลลัพธ์ที่ได้จะเป็นไปในทางบวก หากคิดในแง่ลบผลลัพธ์ที่ได้จะเป็นไปในทางลบ

3. ผลลัพธ์ที่คุณปรารถนาคืออะไร

ต้องเข้าใจอย่างชัดเจนเกี่ยวกับสถานการณ์ที่คุณกำลังรับ มืออยู่ และมองมันในแง่บวก อย่างเหมาะสมและในแนวทางที่สร้างสรรค์ระบุผลลัพธ์ที่คุณปรารถนาจะได้ผลลัพธ์ควรจะเป็นไปในทิศทาง ที่สามารถตรวจสอบและวัดผลได้ ควรจะเป็นผลลัพธ์ที่ตรวจวัดได้ทั้งปริมาณและคุณภาพ

4. ค้นอุปนิสัยในเชิงบวกของคน

การจะประสบความสำเร็จในเป้าหมายที่วางไว้ต้องแยกแยะและกำจัดอุปสรรคทางทัศนคติ ในแง่ลบในขั้นตอนนี้คุณจะสร้างสิ่งแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์ในการเก็บเกี่ยวอุปนิสัยในแง่บวก ที่มีอยู่ในกายตั้งแต่เกิด และพัฒนาเพิ่มเติมขึ้นและสามารถ นำมาใช้รับมือกับสถานการณ์ที่ท้าทาย เพื่อช่วยให้คุณไปถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่วางเอาไว้

วันเพ็ญ บุญประกอบ (2544: 55-68) กล่าวถึง การเลี้ยงลูกให้คิดเป็นและมองโลกในแง่ดี (optimistic or positive thinking) ไว้ว่า การมองโลกในแง่ดีไม่ได้หมายความว่า จะเห็นอะไรดีไปหมดทุกอย่าง แต่เป็นการมองที่สถานการณ์หรือเหตุการณ์ตามเป็นจริงและอย่างถูกต้องแน่นอน เข้าใจถึงพื้นฐานของปัญหาและรู้ว่าปัญหาแต่ละอย่างนั้นมีสาเหตุได้หลายอย่างต่างๆ กัน พ่อ แม่ อยากให้ลูกเป็นคนเก่ง คนดี มีมนุษยสัมพันธ์ดี เชื่อเพื่อเชื่อแม่ ปฏิบัติการงาน ได้สำเร็จ มีพลังผลักดันให้ก้าวหน้า รู้สึกตนมีคุณค่านั้นยังไม่เพียงพอ จะต้องรู้จักคิดให้ดีและคิดให้เป็นด้วย เพราะจะเป็นพื้นฐานที่ทำให้ตนมีความหมายเพียรพยายามอดทนต่อไปได้ เมื่อพบอุปสรรคต้องไม่โทษตนเองเกินไป และไม่โทษผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อเรื่องนั้นและพยายามหาทางแก้ไขโดยไม่ย่อท้อ

นิภา แก้วศรีงาม (2547: 76-78) กล่าวถึง แนวทางการสร้าง Positive Thinking ด้วยตนเองไว้ว่า

1. การรับรู้ตนเองและผู้อื่นอย่างเหมาะสม

1.1 การรับรู้และยอมรับตนเอง เป็นการมองตนเองอย่างที่คุณเป็นตนมี ไม่ดูถูกดูหมิ่น ในสิ่งที่มีและเป็นอยู่ เพราะหากคนไม่ยอมรับตนเอง ใครที่ไหนจะยอมรับเราการไม่ยอมรับตนเอง และรู้ว่าตนเองด้อยค่า จะทำให้เกิดเป็นปมด้อย มีความท้อแท้มองตนและสิ่งที่ตนเกี่ยวข้องไปในทางลบ แต่ถ้าเรายอมรับว่าแม้เราอาจจะมีโอกาสไม่เท่าคนอื่น หรือมนุษย์เราเลือกเกิดไม่ได้ แต่มนุษย์เลือกที่จะพัฒนาตนเองได้ สร้างโอกาสให้ตนเองได้ แต่อาจจะต้องเพียรพยายามมากกว่าผู้ที่มีโอกาสหรือเกิดมาเพียบพร้อมสมบูรณ์มากกว่าเรา คนเหล่านี้มีตัวอย่างให้เห็นอยู่มากไม่ว่าจะสำเร็จ

การศึกษาในขณะที่ทำงานไปเรียนไป สร้างหลักฐานชีวิตและสร้างธุรกิจมาจากจุดเริ่มต้นที่เป็นศูนย์ โดยมีความพร้อมและอารมณ์ที่มุ่งสู่จุดมุ่งหมายที่ใฝ่ฝัน รับผิดชอบ ปรับปรุงควบคุมและพัฒนาตนเองในกลยุทธ์และวิธีการที่สร้างให้เกิดประโยชน์สุข ถือว่าเป็นความรับผิดชอบในชีวิตที่ตนเลือกและตัดสินใจ

1.2 การรับรู้และยอมรับบุคคลอื่น บุคคลที่เราเป็น ผู้เลือกและตัดสินใจที่จะไปเกี่ยวข้องกับด้วย ไม่ว่าจะเป็นคนในครอบครัว เพื่อนร่วมงานหรือลูกค้า ย่อมที่จะมีความแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ซึ่งอาจจะเป็นคนที่มีลักษณะนิสัยที่สอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับเราก็คงตาม คนเราควรที่จะเข้าใจในความคิดและลักษณะที่เป็นจริง ปรับตนและอารมณ์เชิงบวกเพื่อยอมรับในความเป็นเขาเหล่านั้น ให้เกียรติและรับรู้สิ่งที่ใฝ่ฝันที่ทุกคนมีอยู่ นิสัยที่ไม่ดีหรือสิ่งไม่ดีของเขาที่ไม่ได้ส่งผลต่องาน หรือชีวิตเรา ก็น่าที่จะ “อูเบกขา” ได้บ้าง คิดว่าเขาบุคคลผู้นั้นรวมทั้ง บิดามารดาและอาจารย์ของเขา น่าจะร่วมกันรับผิดชอบในสิ่งที่ไม่ดีนั้น ๆ เอง

2. การยอมรับและสร้างความภูมิใจในสังคมและงานของตน สร้างใจให้เกิดความภาคภูมิใจในสังคมและงานที่ตนเองตัดสินใจเข้าไปใช้ชีวิตอยู่ เพราะความภูมิใจจะก่อให้เกิดการพัฒนาที่ดี มีใจที่นั่นจะมีสมองคิดตามสิ่งที่ตั้งใจ ที่ใดมีสมองก็จะเกิดการกระทำตามสมองนั้น สังคมจะได้รับการพัฒนา คนเราจะพยายามพัฒนางานที่ตนรักอยู่ตลอดเวลา

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ลักษณะการคิดเชิงบวก คือ การมองตนเองและผู้อื่น รับรู้และยอมรับสิ่งต่าง ๆ ในสิ่งที่เป็นจริง

1.6 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคิดเชิงบวก

ทรรศนะ บุญขวัญ (ไพฑูริ์ พรทิ์เศสท์ . 2550: 30 – 34; อ้างอิงจาก ทรรศนะ บุญขวัญ . ม.ป.ป.) กล่าวถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมองโลกด้านบวก มีดังนี้

1. พันธุกรรม นิสัยการมองโลกเชิงบวกมีเพียง 25% เท่านั้น ที่ถูกกำหนดมาจากพันธุกรรม โดยบางคนเกิดมาพร้อมกับความร่าเริง แจ่มใส แต่บางคนก็เกิดมาพร้อมกับการมองโลกด้านลบ ชอบวิตกกังวลและคิดแง่ลบเสมอ ซึ่งต้องใช้ความพยายามและต้องคิดอย่างรอบคอบในการที่จะเปลี่ยนความคิดให้เป็นบวก

2. ประสบการณ์ การเลี้ยงดูและสภาพแวดล้อม โดยมนุษย์ทุกคนย่อมต้องประสบกับสถานการณ์ที่มีทั้งแง่ดีและแง่ลบ โดยสถานการณ์ต่าง ๆ ที่พบเจอนั้น มีอิทธิพลต่อรูปแบบของอารมณ์และการคิด ซึ่งบุคคลที่มองแง่ลบนั้น จะกลับเข้าสู่สภาวะบีบคั้นและหมดหวังได้ทันที แม้ว่าในตอนนั้นเขาจะพบกับเรื่องที่ดี ๆ อยู่ก็ตาม ส่วนบุคคลที่มองแง่บวก จะกลับเข้าสู่ความร่าเริงและเป็นสุขดังเดิมได้อย่างรวดเร็ว แม้ว่าจะประสบกับภาวะอาการป่วยหนัก หรือเรื่องเลวร้ายอื่น ๆ

3. อายุ โดยมากเมื่อยังเล็กอยู่เรามักจะมองอะไรต่าง ๆ ในแง่บวก เด็ก ๆ มักถูกจัดลำดับในการมองแง่บวกไว้ในระดับต้น ๆ และจะลดลงอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อเริ่มเข้าสู่วัยหนุ่มสาว แต่ไม่ว่าจะอายุเท่าใดก็ตาม ก็สามารถฝึกฝนทักษะการคิดเชิงบวกให้เพิ่มพูนขึ้นได้

4. เพศ โดยทั่วไปแล้วเพศหญิงจะมองโลกในแง่ดีมากกว่าเพศชาย แต่เพศหญิงก็มีนิสัยมองโลกในแง่ร้ายมากกว่าเพศชายด้วย ซึ่งจากผลการศึกษา พบว่า โดยเฉลี่ยเพศหญิงมีระดับอารมณ์ที่หลากหลายมากกว่าเพศชาย กล่าวคือ เมื่อระดับอารมณ์ขึ้นสูง ก็จะสูงกว่าและเมื่อลงต่ำ ก็ต่ำกว่า ซึ่งการมองโลกจะเป็นไปในทิศทางใดนั้น ก็ขึ้นอยู่กับอารมณ์และสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วย

เทอดศักดิ์ เดชคง (2547: 36-38) กล่าวว่า การมองในด้านบวกขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในของคนนั้น ที่ผสมผสานกับปัจจัยภายนอกที่เขาพบเจอ ซึ่งสามารถแจกแจงได้ดังนี้

1. ปัจจัยพื้นฐานของร่างกาย (Physiologic Factor) โดยเฉพาะด้านความผ่อนคลาย การมีความสุขได้ง่าย เด็กทารกบางคนอาจไม่โยเย อาจร้องเมื่อถูกขัดใจเพียงเวลาสั้นๆ ซึ่งแสดงถึงความผ่อนคลายของระบบร่างกาย นักวิชาการเรียกว่าพวก High Vagal Tone ตรงกันข้ามเด็กสมาธิสั้น อารมณ์หงุดหงิดง่าย ร้องกวนแม่จะมีสาเหตุเพียงเล็กน้อย กินจุจิก อิมง่าย หิวบ่อย จะนอนก็ตื่นง่าย หรือหลับ ๆ ตื่น ๆ

ปัจจัยพื้นฐานนี้ส่วนหนึ่งอาจเป็นผลมาจากพันธุกรรม แต่บางครั้งก็ไม่สามารถใช้เหตุผล ทางระบบพันธุกรรมมาอธิบายได้ ถ้าหากแนวคิดของการตายแล้วเกิดใหม่ หรือการสืบทอดของพัฒนาการในแต่ละภพชาติมีอยู่จริง อิทธิพลของบุญกรรมอาจนำมาซึ่งระบบร่างกายที่ดีหรือไม่ดีในชาตินี้ก็ได้ เหมือนกับที่พบว่าบางคนจิตใจอ่อนโยน ชอบทำความดี ทั้งที่พ่อแม่ก็ไม่ได้สั่งสอนอะไรเป็นพิเศษ

2. การเลี้ยงดูจากพ่อแม่ผลจากการเลี้ยงดูนั้นเกิดได้จาก 2 กระบวนการ คือ การอบรมสั่งสอนอย่างตรงไปตรงมา โดยอาจเป็นการพูดแนะนำ เช่น กรณีสอบตกก็บอกว่ายังมีโอกาส แก้วตัวใหม่ การยกตัวอย่าง การเล่านิทานสอนใจการสอนโดยทางอ้อม ได้แก่ การกระทำต่าง ๆ (ท่าที่เห็นใจ ตบปากให้กำลังใจเมื่อลูกผิดหวัง) การเป็นแบบอย่างในการเผชิญปัญหาหรืออุปสรรค เช่น แม่จะมีหนี้สินแต่พ่อแม่ก็พยายามเก็บเงินเพื่อปลดหนี้ค่อยเป็นค่อยไป โดยมองว่าหนี้สินจะหมดไปในที่สุด

การเลี้ยงดูจากพ่อแม่นี้เป็นปัจจัยที่สำคัญ ในการปรับสมดุลให้เด็กมีความผ่อนคลายสามารถมองในด้านบวก มองอนาคตในแง่ดี ซึ่งจะช่วยให้มีกำลังใจในการเอาชนะปัญหาและอุปสรรคต่อไป ตรงกันข้ามหากเลี้ยงดูในสภาพของการตำหนิว่ากล่าว โดยไม่ให้โอกาสในการแก้ไขตนเอง การถูกสบประมาทหรือเอาเรื่องเก่าที่ไม่ดีมาพูดถึงอยู่เรื่อย ๆ ก็จะเป็นการสร้างความรู้สึกว่าตนเองด้อยค่าขาดความเชื่อมั่นศรัทธาในตนเอง ซึ่งคนที่ไม่มั่นใจตนเองก็ย่อมมองตนเองในด้านลบ คนที่มองตนเองในด้านลบก็ยากที่จะมองสิ่งอื่น ๆ ในด้านบวก

3. ประสบการณ์และการเรียนรู้ในสังคม คำว่าสังคมในที่นี้อาจเป็นโรงเรียน วัด ชุมชน ซึ่งมีผลต่อการมีโลกทัศน์

การที่สื่อมวลชนอย่างหนังสือพิมพ์มีแต่ข่าวอันเลวร้าย ตัวอย่างที่ไม่ดี ก็จะทำให้ผู้อ่านค่อย ๆ ซึมซับเอาความธรรมดาในการทำผิด รวมทั้งการมองคนอื่นในด้านลบ หนักเข้าก็เป็นในทำนอง “เราไม่เอาเปรียบเขา เขาก็เอาเปรียบเรา”

มีการทดลอง ในเด็กระดับประถมศึกษา โดยให้เด็กเหล่านี้ได้ดูภาพยนตร์ที่มีความรุนแรงหลังจากนั้นได้ให้เด็กไปเล่นตุ๊กตาในอีกห้องหนึ่ง ปรากฏว่าเด็กที่ผ่านการดูภาพยนตร์ที่มีความรุนแรงก็จะมีพฤติกรรมรุนแรงในการเล่นกับตุ๊กตา เช่น จะขว้างปา เหยียบ กระแทบ ผิดไปจากพฤติกรรมปกติของพวกเขา

เด็กที่อารมณ์ร้อน เล่นรุนแรง ย่อมได้รับความรุนแรงกลับคืนมาด้วย เมื่อเหตุการณ์เกิดขึ้นซ้ำ ๆ กัน ก็จะเรียนรู้ความสัมพันธ์ในด้านลบกับคนรอบข้าง การใช้ความรุนแรง การเอาเปรียบกัน อย่างไรก็ตามสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลด้านบวกก็มีอยู่ไม่น้อย รายการการ์ตูนที่สอนคุณธรรม การช่วยเหลือกัน การยอมรับและแก้ไขข้อผิดพลาดของตน เช่น หมิพูห์ อิกคิวซัง บาร์นี่ เป็นต้น ก็จะช่วยเสริมการเป็นคนที่ดีรู้จักปรับปรุงตนเอง มองตนเองด้านบวกว่าจะดีขึ้น เก่ง ขึ้น มองอนาคต ว่ามีความหวัง มีกำลังใจ

สำหรับกลุ่มเพื่อนฝูง โรงเรียน ก็เป็นสิ่งที่มามีอิทธิพลต่อเด็ก ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน คือกรณีความขัดแย้งของนักเรียนอาชีวะ พวกเขาทำร้ายเพื่อนต่างโรงเรียน มีการยกพวกตีกัน ทำร้ายร่างกายด้วยอาวุธ ไม่ว่าจะเด็กจะมีพื้นฐานดีสักเพียงใด หากมาอยู่ในสิ่งแวดล้อมแบบนี้ก็จะถูกโน้มน้าวไปในทางที่ใช้ความรุนแรงได้ง่าย

นิภา แก้วศรีงาม (2547: 76-78) กล่าวว่า ผู้ที่สร้างให้บุคคลเกิด Positive Thinking การส่งเสริม อบรมสั่งสอนและสนับสนุนให้คนเราเกิดความคิดที่ดีเป็นพื้นฐานของการสร้างคุณภาพชีวิตนี้คงจะไม่พ้นบุคคล 2 กลุ่ม คือ พ่อ แม่ และครู ที่จำต้องดำเนินการ 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้มีความคิดเชิงบวก เป็นแบบอย่าง
2. ให้คำแนะนำและคำวิจารณ์เชิงสร้างสรรค์ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนา

3. ให้กำลังใจ สนับสนุน และส่งเสริมความคิดเชิงบวกของลูกหลานและลูกศิษย์ เพื่อส่งเสริมให้พัฒนาความคิดเชิงบวกอย่างต่อเนื่อง

มิชิตา จำปาเทศ รอดสุทธิ (2550: ออนไลน์) กล่าวว่า การคิดบวกให้สำเร็จมีองค์ประกอบคือ

1. ความเข้าใจว่าอะไร คือ การคิดบวก การไม่ทำให้ทั้งตัวเราเองและผู้อื่นเดือดร้อน นึกแต่เรื่องดีดีหรือนึกแต่ข้อเท็จจริง

2. ความชำนาญในการเตือนตัวเองให้คิดบวก มีสติทันหรือไม่ ในการระงับตัวเองในการคิดลบ การเข้าใจเป็นอย่างดีของการคิดลบ และรู้ชัดว่าคิดบวกคืออะไร

3. พฤติกรรมที่น่าจะเป็นของคนคิดบวก มีไม่เพียงแต่คิดบวกเท่านั้น คำพูดและการกระทำก็ต้องเป็นบวก

4. สภาพทั่วไปที่เอื้อต่อการคิดบวก การเลือกสภาวะใกล้เคียงตัวก็มีส่วนช่วย การหลบไปอยู่ที่วัด อยู่กับธรรมชาติก็เป็นการช่วยพักใจ สภาพประจำวันก็สำคัญ บ้าน ที่ทำงาน อยู่กับสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการคิดบวก

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลก่อให้เกิดการคิดเชิงบวกมีหลายปัจจัย ทั้งปัจจัยภายในและภายนอก ได้แก่ อายุ เพศ ประสบการณ์ การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่และการอบรมสั่งสอนของครู ซึ่งส่งผลให้เกิดการคิดเชิงบวกแก่เด็ก

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

2.1 ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

ฟาวและเบลคิน (พจนพร ถนออนวุฒิศักดิ์. 2552: 29; อ้างอิงจาก Faw; & Belkein. 1989: 43) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลว่า เป็นวิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่จะคอยดูแลให้ ความรัก โดยกำหนดมาตรฐานพฤติกรรมต่างๆ ให้ลูกทำตามโดยพิจารณาความต้องการของลูก ความต้องการของผู้ปกครองและของสังคมไปพร้อม ๆ กัน ผู้ปกครองจะอธิบายเหตุผลควบคู่ไปกับการอบรมสั่งสอน การลงโทษไม่ใช้การลงโทษทางกาย เมื่อทำดีก็จะได้รับคำชมเชย การอบรมสั่งสอนให้เด็กเป็นตัวเอง และปฏิบัติตามแนวทางของสังคม

วันเพ็ญ บุญประกอบ (2544: 55-68) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายความว่า การที่บิดามารดาได้อธิบายเหตุผลให้แก่บุตรในขณะที่มีการส่งเสริมหรือขัดขวางการกระทำของบุตร หรือลงโทษบุตร นอกจากบิดามารดาที่ใช้วิธีการนี้ยังให้รางวัลและลงโทษบุตรอย่างเหมาะสมกับการกระทำของบุตร มากกว่าที่จะปฏิบัติต่อบุตรตามอารมณ์ของตนเอง การกระทำของบิดามารดาจะเป็นเครื่องช่วยให้บุตรให้เรียนรู้และรับทราบถึงสิ่งที่ควรและไม่ควรกระทำ นอกจากนี้ยังช่วยให้บุตรสามารถจะทำนายว่าตนจะได้รับรางวัลหรือโดนลงโทษจากบิดามารดา หลังจากที่ทำผิดกิจกรรมต่าง ๆ แล้วมาน้อยเพียงใด

ซาปิโร (อัจฉรา สุขารมณ. 2543: 55-56; อ้างอิงจาก Shapiro. 1997) ได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลว่าหมายถึง การที่พ่อแม่รู้จักความพอดี รู้จักการยืดหยุ่น ไม่เข้มงวดจนเด็กขาดศักยภาพในตนเอง หรือปล่อยจนเสียเด็ก พ่อแม่จะให้คำแนะนำเมื่อเด็กมีปัญหา และไม่ควบคุมหรือออกคำสั่ง เมื่อเด็กทำผิดจะมีการชี้แจงเหตุและผล เด็กที่มาจากครอบครัวประเภทนี้จะมีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี รู้จักใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล เป็นเด็กที่มีความมั่นคงทางอารมณ์มีอารมณ์หนักแน่น ควบคุมอารมณ์และปรับตัวได้ดี

ปิยนฎ สิทธิฤทธิ์ (2549: 7) ได้กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ยอมรับในความสำคัญของเด็ก มีความเข้าใจในพัฒนาการ ยอมรับฟังความคิดเห็นหรือข้อโต้แย้ง ห้ามปรามเมื่อเห็นว่าทำในสิ่งที่ไม่สมควร ส่งเสริมในสิ่งที่เป็นประโยชน์ โอนอ่อนผ่อนตามถ้ามีเหตุผลเพียงพอ และผลของการกระทำนั้นไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน รู้จักตัดสินใจได้ด้วยตนเอง รู้จักที่จะประพฤติตนให้เป็นที่ชื่นชมและเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น เพิกเฉยต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ให้คำชมเชยต่อพฤติกรรมที่พึงประสงค์เป็นครั้งคราวและไม่ลงโทษเด็กจนเกินเหตุ

จากความหมายของการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล สรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาใช้การอธิบายเหตุผลเพื่อให้เกิดความเข้าใจ สนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ ส่งเสริมพฤติกรรมที่ทำแล้วเกิดประโยชน์ โดยต้องมีเหตุผลเพียงพอ และผลของการกระทำนั้นไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน รับฟังความคิดเห็นหรือข้อโต้แย้ง มีการให้รางวัลและการลงโทษ ที่สมเหตุสมผล

2.2 ความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดู

เทอดศักดิ์ เดชคง (2547: 36-38) กล่าวว่า การเลี้ยงดูจากพ่อแม่เป็นปัจจัยที่สำคัญในการปรับสมดุลให้ เด็กมีความผ่อนคลาย สามารถมองในด้านบวก มองอนาคตในแง่ดี ซึ่งจะทำให้มีกำลังใจในการเอาชนะปัญหาและอุปสรรคต่อไป ตรงกันข้ามหากเลี้ยงดูในสภาพของการตำหนิว่ากล่าว โดยไม่ให้โอกาสในการแก้ไขตนเอง การถูกสบประมาทหรือเอาเรื่องเก่าที่ไม่ดีมาพูดถึงอยู่เรื่อย ๆ ก็จะเป็นการสร้างความรู้สึกว่าตนเองด้อยค่าขาดความเชื่อมั่นศรัทธาในตนเอง ซึ่งคนที่ไม่มั่นใจตนเองก็ย่อมมองตนเองในด้านลบ คนที่มองตนเองในด้านลบ ก็ยากที่จะมองสิ่งอื่น ๆ ในด้านบวก

วรารภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์ (2549: 32-37) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูจะเป็นปัจจัยสำคัญเสมือนป่าหลอม ให้คนมีลักษณะแตกต่างกัน เด็ก จะค่อยๆ ซึมซับสิ่งที่ได้รู้ เห็น ได้ยินจากครอบครัว มาผสมผสานกับความคิด ความเข้าใจของตนเอง ปรับเปลี่ยนมาเป็นแนวทางในการคิด การปฏิบัติ การแสดงออก ตอบสนองต่อสิ่งเร้า และสถานการณ์เป็นแบบแผนเฉพาะตน

การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่เป็น สิ่งสำคัญต่อพัฒนาการของลูก การเลี้ยงดูที่ถูกต้องและเหมาะสม จะส่งผลให้เขามีบุคลิกภาพที่ดี มีการปรับตัวต่อปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

ซึ่งมีหลักการอบรมเลี้ยงดู ดังนี้

1. ให้ความรักความอบอุ่น ความรักเป็นสิ่งที่พ่อแม่ไม่ต้องซื้อหา ไม่มีต้นทุน หาก แต่มีกำไร เพียงแต่พ่อแม่ปฏิบัติตัวสือให้ลูกรับรู้ความรักที่พ่อแม่มีต่อลูก ซึ่งทำได้หลายวิธี

1.1 โดยการพูด การบอกเด็ก บอกลูกให้เขารู้

1.2 การสัมผัสโอบกอด เป็นการสื่อสารด้วยภาษาที่เด็กสามารถรับรู้ได้

1.3 การมีกิจกรรมร่วมกัน เช่น การเล่นกับลูก การพาออกไปเที่ยว บ่งบอกถึงความใส่ใจ และการใส่ใจก็บ่งบอกความรักที่มีต่อลูก

1.4 สนใจกิจกรรมเรื่องราวเกี่ยวกับลูก เช่น ตั้งใจฟังเรื่องที่ลูกเล่าให้ฟัง ถ้ามถึงความเป็นอยู่ของลูก

1.5 ทำอะไรให้เป็นพิเศษ เช่น ซื่อของขวัญ มีของฝาก

1.6 ให้ความแก่ลูกอย่างเหมาะสม

2. มีความเข้าใจในตัวลูก ยอมรับลูกอย่างไม่มีเงื่อนไข ใจว่าลูกเป็นบุคคลที่มีชีวิตจิตใจและความรู้สึก ลูกแตกต่างจากคนอื่น แตกต่างจากพ่อแม่ ยอมรับในสิ่งที่ลูกเป็น

3. เป็นตัวอย่างที่ดี เราอยากให้ลูกเป็นอย่างไร จงทำอย่างนั้นต่อลูก

4. มีความสม่ำเสมอ ทั้งเรื่องกิจวัตรประจำวันกฎระเบียบต่าง ๆ ระเบียบวินัย ความคงเส้นคงวา จะช่วยให้เด็กมีความมั่นใจ รู้จักเรียนรู้และ ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม

5. มีการลงโทษที่เหมาะสม การลงเป็นการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ควรมีเหตุผลในการลงโทษ ไม่ควรลงโทษเด็กด้วยอารมณ์ การลงโทษควรลงโทษทันทีที่เด็กทรมานความผิด เพื่อเขาจะได้เข้าใจว่าพฤติกรรมที่กระทำนั้นเหมาะสมกับการลงโทษสิ่งที่ไม่ควรทำก่อนลงโทษ ควรชี้แจงบอกเด็กว่าเขาถูกลงโทษ เพราะเหตุใด พร้อมสอบถามว่าเขาเข้าใจหรือไม่ เมื่อลงโทษแล้วก็ไม่ควรเอาความผิดนั้นมาซ้ำเติมถึงความผิดเดิมๆ อีก

2.3 รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2528: 4-16) ได้กล่าวถึงวิธีการอบรมเลี้ยงดูไว้ 5 แบบ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายถึง การที่บิดามารดารายงานว่าในการปฏิบัติต่อบุตรของตนได้แสดงความรักใคร่เอาใจใส่ สนใจทุกข์สุขบุตรของตนมากน้อยเพียงใด นอกจากนั้นยังเกี่ยวข้องให้ความสนิทสนม สนับสนุนช่วยเหลือและให้ความสำคัญแก่บุตร

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง การที่บิดามารดาได้อธิบายเหตุผลให้แก่ บุตรในขณะที่มีการส่งเสริม หรือขัดขวางการกระทำของบุตรหรือลงโทษบุตรอย่างเหมาะสมกับการกระทำของบุตร มากกว่าจะปฏิบัติตามอารมณ์ของตนเอง

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต หมายถึง การลงโทษที่บิดามารดาปฏิบัติต่อบุตรโดยการดูดำ การริบวัตตูลูกของ การงดแสดงความรักใคร่เมตตาและการตัดสิทธิต่าง ๆ มากกว่าการลงโทษโดยการเฆี่ยนตี

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม หมายถึง การออกคำสั่งให้เด็กทำตามและผู้ใหญ่ตรวจตราใกล้ๆ ว่าเด็กทำตามหรือไม่ ถ้าเด็กไม่ทำตามก็ลงโทษเด็กด้วย ส่วนการควบคุมน้อย หมายถึง การปล่อยให้เด็กรู้จักตัดสินใจว่าควรทำหรือไม่ทำอะไร และเปิดโอกาสให้เด็กได้เป็นตัวของตัวเองบ่อยครั้ง โดยไม่เข้าไปยุ่งกับเด็กมากนัก ผู้ใหญ่มักสับสนในการควบคุมเด็ก และการทำตัวใกล้ชิดเด็ก

5. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งพาตนเอง หมายถึง การเปิดโอกาสให้เด็กได้กระทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้ด้วยตนเอง ภายใต้คำแนะนำและฝึกฝนของบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูอื่นๆ ซึ่งจะทำให้เด็กช่วยตนเองได้เร็ว และไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่นมากและนานจนเกินไป

ดุซงกี โยเหลา (2535: 15-16) ได้รวบรวมและวิเคราะห์การอบรมเลี้ยงดูเด็กภายในประเทศไทย โดยวิธีเมต้า ได้ 11 แบบ ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน คือ การที่ผู้ปกครองยอมรับชื่นชมให้ความรักสนับสนุนใกล้ชิด และให้ความสนใจกับเด็ก

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล คือ การที่ผู้ปกครองให้คำอธิบายประกอบการสนับสนุนและห้ามปรามเด็กในการกระทำกิจกรรมต่างๆ และมีความสม่ำเสมอและเหมาะสมในการให้รางวัลหรือลงโทษ

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบไม่ใช้เหตุผล คือ การอบรมเลี้ยงดูที่ตรงข้ามกับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย คือ การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ลงโทษด้วยการเสียงทุบตีให้เจ็บ หรือลงโทษทางจิตใจ ด้วยการดูดำ แสดงอาการไม่พอใจทำเป็นเมินเฉย แสดงอาการไม่สนใจ ตัดสิทธิ์บางอย่าง

5. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม คือ การอบรมเลี้ยงดูที่ผู้ปกครองออกคำสั่งให้เด็กปฏิบัติตามและคอยควบคุมพฤติกรรมของเด็ก โดยไม่ปล่อยให้เป็นอิสระ

6. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย คือ พฤติกรรมของผู้ปกครองที่ปฏิบัติต่อเด็กโดยเด็กมีความรู้สึกว่าคุณเองได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม ผู้ปกครองให้ความรักความอบอุ่นมีเหตุผล ยอมรับนับถือความสามารถและความคิดเห็นของคุณ ให้ความร่วมมือในโอกาสอันควร

7. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย คือ พฤติกรรมของผู้ปกครองที่ปฏิบัติต่อเด็ก โดยที่เด็กรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับการเอาใจใส่ การสนับสนุน หรือการให้คำแนะนำจากผู้ปกครองมักถูกปล่อยให้ทำอะไรตามใจชอบ ผู้ปกครองไม่ได้ให้ความอบอุ่นเท่าที่ควร

8. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด คือ พฤติกรรมของผู้ปกครองที่ปฏิบัติต่อเด็กโดยที่เด็ก รู้สึกว่าคุณเองไม่ได้รับอิสระเท่าที่ควร ต้องอยู่ในระเบียบวินัยที่ผู้ปกครองกำหนดหรือถูกควบคุมไม่ให้ความสะดวกในการกระทำที่ตนเองต้องการ

9. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก คือ การรับรู้ที่เด็กมีต่อการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองในลักษณะที่เป็นผู้นำ สนับสนุนและช่วยเหลือ ยินดีที่จะอยู่กับบุตร ปกป้องคุ้มครองและทำให้บุตรมีความเชื่อมั่นในตนเอง

10. การอบรมเลี้ยงดูแบบหลงโทษ คือ การรับรู้ที่เด็กมีต่อการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง ในลักษณะที่เป็นการหลงโทษทั้งทางร่างกายและจิตใจ เช่น การเชยย่นตี ดุด่า การไม่พิจารณาถึงความ ต้องการของเด็ก การตัดสิทธิ เป็นต้น

11. การอบรมเลี้ยงดูแบบเรียกร้องจากเด็ก คือ การรับรู้ของเด็กที่มีต่อการอบรมเลี้ยงดูของแม่ ในลักษณะที่เป็นการควบคุม เรียกร้องเอาจากเด็ก เช่น ในด้านความสำเร็จ มักรู้สึกไม่พอใจ เมื่อเด็กทำไม่สำเร็จ ตามเป้าหมายของตน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล เป็นปัจจัยที่สำคัญในการ ปรับสมดุลให้เด็กมีความอ่อนคลาย สามารถมองในด้านบวก มองอนาคตในแง่ดี ซึ่งจะทำให้มีกำลังใจ ในการเอาชนะปัญหาและอุปสรรค ซึ่งการเลี้ยงดูที่ถูกต้องและเหมาะสม จะส่งผลให้เขามีบุคลิกภาพ ที่ดี มีการปรับตัวต่อปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางสังคมของครู

3.1 ความหมายของการสนับสนุนทางสังคม

เพนเดอร์ (พรวิภา พุ่มจำปา. 2548: 57; อ้างอิงจาก Pender. 1987: 396) ให้ความหมาย ว่า การสนับสนุนทางสังคมเป็นการที่บุคคลรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของ การได้รับการยอมรับ รู้สึกมี คุณค่าในตนเอง เป็นที่ต้องการของบุคคลอื่น โดยได้รับจากกลุ่มบุคคลในระบบสังคม เป็นผู้ให้การ สนับสนุนด้านจิตอารมณ์ วัสดุอุปกรณ์ ข่าวสาร คำ แนะนำ อันจะทำให้บุคคลนั้นดำรงอยู่ในสังคมได้ อย่างเหมาะสม

ทรอทส์ (Troits. 1986: 416-423) ได้ให้ความหมายการสนับสนุนทางสังคม หมายถึง การที่บุคคลในเครือข่ายของสังคมได้รับความช่วยเหลือ จากการมีการติดต่อสัมพันธ์กันของบุคคลใน สังคม ในด้านอารมณ์ สังคม สิ่งของและข้อมูลข่าวสาร ทำให้บุคคลสามารถเผชิญความเครียดและ ตอบสนองต่อความเครียดได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

นอร์เบค (วัฒนา พาผล. 2551: 31; อ้างอิงจาก Norbeck. 1982: 22-29) ได้ให้ความหมาย ของการสนับสนุนทางสังคมว่า หมายถึง ปฏิสัมพันธ์และสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลซึ่งให้การสนับสนุน ทางอารมณ์หรือช่วยเหลือเกี่ยวกับการทำงานต่าง ๆ การสนับสนุนนี้จะเกิดจากบุคคลในเครือข่ายของ สังคมและบุคคลในเครือข่ายสังคมจะเป็นทั้งผู้ให้ และผู้รับโดยเฉพาะเป็นผู้ให้และรับ เท่า ๆ กัน

จากความหมายของการสนับสนุนทางสังคม สรุปได้ว่า การสนับสนุนทางสังคม คือ การที่ บุคคลได้รับความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านอารมณ์ ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และด้าน สิ่งของหรือบริการ อันทำให้บุคคลนั้นดำรงอยู่ในสังคมได้

3.2 ความสำคัญของการสนับสนุนทางสังคม

แนวความคิดของการสนับสนุนทางสังคมมีหลากหลาย มีทั้งความแตกต่างและคล้ายคลึงกัน ในการศึกษาที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่าการสนับสนุนทางสังคมจะมีผลต่อสุขภาพ โดยเฉพาะทางด้านจิตใจ ช่วยให้บุคคลสามารถปรับแก้ไขความเครียดได้ดีขึ้น ช่วยให้บุคคลเกิดความมั่นคงทางด้านอารมณ์ตระหนักถึงความมีคุณค่าในตนเอง ลดความเครียดที่จะนำไปสู่ภาวะวิกฤต นอกจากนี้ เพนเดอร์ (สรินดา น้อยสุข. 2545: 23; อ้างอิงจาก Pender. 1996) กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคมมีความสำคัญ 3 ประการ คือ

1. เพื่อดำรงไว้ซึ่งภาวะสุขภาพ ส่งเสริมสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม ลดภาวะเครียดในชีวิตประจำวัน
2. ส่งเสริมภาวะสุขภาพ ช่วยให้มีสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการมีพัฒนาการและการเจริญเติบโตเต็มที่
3. เพื่อป้องกันการเจ็บป่วย และช่วยให้บุคคลปรับพฤติกรรมเพื่อผ่อนคลายระดับของอันตราย หรือความเครียดที่ประสบอยู่ เมื่อมีปัญหาทางด้านจิตใจจะสามารถปรับตัวได้ดียิ่งขึ้น ส่งผลให้อาการเจ็บป่วยทางด้านจิตใจดีขึ้น

ในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทุกช่วงวัย มีลักษณะเครือข่ายที่ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ความคิด ความรู้สึก เพื่อให้ตนเองเกิดความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย เป็นที่รักและเป็นที่ต้องการของครอบครัวและสังคม

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การสนับสนุนทางสังคมมีความสำคัญ ช่วยให้บุคคลปรับพฤติกรรมเพื่อผ่อนคลายระดับของอันตราย หรือความเครียดที่ประสบอยู่ เมื่อมีปัญหาทางด้านจิตใจจะสามารถปรับตัวได้ดียิ่งขึ้น

3.3 ชนิดของการสนับสนุนทางสังคม

ทิลเดน (Tilden. 1985: 201) แบ่งการสนับสนุนทางสังคมออกเป็น 3 องค์ประกอบ

1. การสนับสนุนด้านอารมณ์ (Emotional Support) เป็นความรู้สึกใกล้ชิดผูกพันรักใคร่ และความรู้สึกเป็นเจ้าของตลอดจนความรู้สึกไว้นอกเหนือใจ และไว้วางใจผู้อื่น
2. การสนับสนุนด้านข้อมูล ข่าวสาร (Information Support) เป็นการแนะนำข้อมูลในการแก้ปัญหา หรือการให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับพฤติกรรมกระทำของบุคคล
3. การสนับสนุนด้านสิ่งของ (Tangible Support) เป็นการให้ความช่วยเหลือโดยตรงด้วยการให้สิ่งของ เงินทองและบริการ

จาคอบสัน (นฤมล เรืองรุ่งขจรเดช. 2550: 22; อ้างอิงจาก Jacobson. 1986: 252) ได้แบ่งการสนับสนุนทางสังคม ออกเป็น 3 ด้าน

1. การสนับสนุนด้านอารมณ์ (Emotion support) เป็นพฤติกรรมที่ทำให้บุคคลรู้สึกสบายใจและเชื่อว่ามีความปลอดภัยและให้ความรัก รวมทั้งพฤติกรรมอื่นๆที่แสดงถึงการดูแลเอาใจใส่และให้ความมั่นคงปลอดภัย

2. การสนับสนุนด้านสติปัญญา (Cognitive support) เป็นข้อมูลข่าวสาร ความรู้หรือคำแนะนำที่จะช่วยให้บุคคลเข้าใจสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นกับตนเอง และช่วยให้สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงนั้นได้

3. การสนับสนุนด้านสิ่งของ (Materials support) หมายถึง สิ่งของและบริการต่างๆที่จะช่วยให้บุคคลสามารถแก้ปัญหาได้

ทรอทส์ (Troits. 1986: 416-423) ได้แบ่งชนิดของการสนับสนุนจากสังคมออกเป็น 3 ชนิด คือ

1. การได้รับการสนับสนุนด้านอารมณ์สังคม (Social emotional aid) เป็นการที่บุคคลได้รับความรัก ความเอาใจใส่ การยอมรับ และรู้สึกว่าได้เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

2. การได้รับการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร (Informational aid) เป็นการที่บุคคลได้รับข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งได้รับคำแนะนำและข้อมูลย้อนกลับ

3. การได้รับการสนับสนุนทางด้านทรัพยากร (Instrumental aid) เป็นการได้รับความช่วยเหลือด้านแรงงาน วัสดุอุปกรณ์ สิ่งของ เงินทอง ทำให้บุคคลที่ได้รับความช่วยเหลือนั้นสามารถดำรงบทบาทหรือหน้าที่รับผิดชอบได้

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่านอกจากพ่อแม่ ผู้ปกครองจะเป็นแหล่งสนับสนุนทางสังคมตามธรรมชาติแล้ว ครูก็เป็นกลุ่มบุคคลในสังคม ที่เป็นแหล่งสนับสนุนทางสังคมแก่เด็กด้วยเช่นกัน ดังนั้นผู้วิจัย จึงสนใจศึกษาการสนับสนุนทางสังคมของครู โดยใช้แนวคิดการสนับสนุนทางสังคมของทรอทส์ (Troits. 1986: 416-423) เนื่องจากครอบคลุมความต้องการทางสังคมของนักเรียนช่วงวัยรุ่นในด้านต่าง ๆ 3 ด้าน คือ การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ การสนับสนุนทางด้านความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร การสนับสนุนทางด้านสิ่งของหรือบริการ

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ชีวิต

4.1 ความหมายของประสบการณ์และประสบการณ์ชีวิต

คาร์ล แรนซัม โรเจอร์ (ศรีเรื่อน แก้วกังวาล. 2554: 147; อ้างอิงจาก Carl Ransom Roers. n.d.) กล่าวว่า ประสบการณ์เป็นสิ่งที่บุคคลสำนึกถึงเฉพาะตน (*Phenomenal Field*) ผู้อื่นสามารถล่วงรู้ และเรียนรู้ถึงประสบการณ์ของคนอื่นได้ เฉพาะบางส่วนบางแง่มุมเท่านั้น พฤติกรรมใด ๆ ของบุคคลอยู่ใต้อิทธิพลของประสบการณ์เฉพาะตัวของเขามากกว่าข้อเท็จจริง

ศรสวาท ชัยดรุณ (2537: 45) กล่าวว่า ประสบการณ์ หมายถึง สิ่งหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับบุคคล รวมถึงทุกอย่างที่บุคคลกระทำ คิด และรู้สึก รวมทั้งการคิดอย่างใคร่ครวญ การลงมือกระทำและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 666) ให้ความหมายว่า ประสบการณ์ คือ ความชัดเจนที่เกิดจากการกระทำหรือได้พบเห็นมา

สัจจา ประเสริฐกุล (2551: 8) ประสบการณ์ชีวิต หมายถึง การรับรู้ของบุคคล เกี่ยวกับเรื่องราวปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สิ่งแวดล้อม สถานการณ์และเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ตนได้ประสบซึ่งเป็นประสบการณ์ชีวิตด้านส่วนตัว ด้านการเรียน และด้านสังคม ซึ่งอาจเป็นประสบการณ์ที่ทำให้เกิดความรู้สึกดีใจพึงพอใจ ภาคภูมิใจ มีความสุข ในความสำเร็จ หรือประสบการณ์ชีวิตที่ทำให้เกิดความรู้สึกเสียใจ ไม่พอใจ เศร้าใจ สลดใจ มีความทุกข์ และรู้สึกล้มเหลวในชีวิต

จากความหมายของประสบการณ์ สรุปได้ว่า ประสบการณ์ชีวิต หมายถึง การรับรู้ของบุคคล เกี่ยวกับเรื่องราวปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสิ่งแวดล้อม สถานการณ์และเหตุการณ์ต่างๆ ที่ตนได้ประสบซึ่งเป็นประสบการณ์ชีวิตด้านส่วนตัว ด้านการเรียน และด้านสังคม

4.2 ความสำคัญของประสบการณ์ชีวิต

ทรรศนะ บุญขวัญ (ไพรัช พิทธิพิเชษฐ์. 2550: 30–34; อ้างอิงจาก ทรรศนะบุญขวัญ. ม.ป.ป.) กล่าวว่า ประสบการณ์เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมองโลกด้านบวก โดยมนุษย์ทุกคนย่อมต้องประสบกับสถานการณ์ที่มีทั้งแง่ดีและแง่ลบ โดยสถานการณ์ต่าง ๆ ที่พบเจอนั้น มีอิทธิพลต่อรูปแบบของอารมณ์และการคิด ซึ่งบุคคลที่มองแง่ลบนั้น จะกลับเข้าสู่สภาวะบีบคั้นและหมดหวังได้ทันที แม้ว่าในตอนนั้นเขาจะพบกับเรื่องที่ดี ๆ อยู่ก็ตาม ส่วนบุคคลที่มองแง่บวก จะกลับเข้าสู่ความร่าเริงและเป็นสุขดั้งเดิมได้อย่างรวดเร็ว แม้ว่าจะประสบกับภาวะอาการป่วยหนัก หรือเรื่องเลวร้ายอื่น ๆ

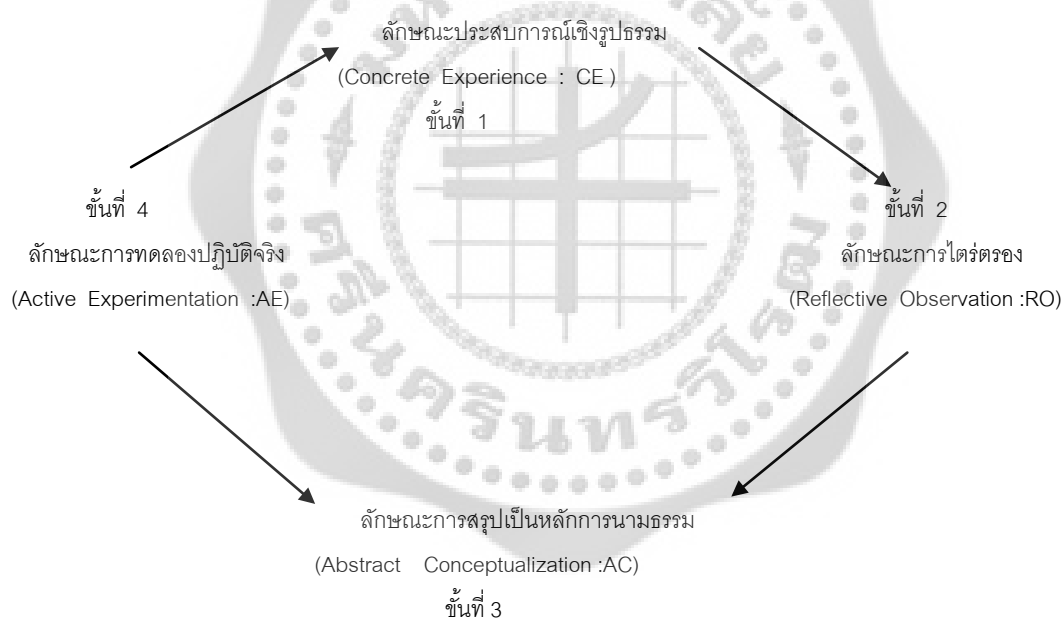
อาวี พันธุ์มณี (2547: 4) กล่าวถึง ประสบการณ์ชีวิตว่า ทุกสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วล้วนดีเสมอ เพราะเป็นประสบการณ์ที่มีคุณค่าของชีวิตไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์ที่ดี สมหวัง ผิดหวัง สำเร็จ ล้มเหลว เสียใจ เศร้าใจ อิมเมจใจ ล้วนเป็นประสบการณ์ชีวิตทั้งสิ้น หากเป็นสิ่งดี สำเร็จก็ทำให้มีกำลังใจที่จะก้าวเดินต่อไป แต่หากสูญเสีย ล้มเหลว ก็ให้คิดพลิกผัน ด้วยการคิดว่าประสบการณ์เหล่านั้นทำให้ได้รู้

ถึงคุณค่าของความสมหวัง ความสำเร็จ ได้สัมผัสกับความรู้สึก สูญเสีย เจ็บปวด ทุกข์ ได้เกิดการเปรียบเทียบระหว่างทุกข์กับสุข ดังคำที่ว่า คนเราจะเรียนรู้จากความทุกข์ ผิดหวังได้มากกว่าแม้ต้องใช้เวลาไม่นานแต่ในที่สุดก็จะทำได้จริง

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ประสบการณ์ที่พบเจอไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์ที่ดี สมหวัง ผิดหวัง ล้มเหลวเสียใจ เศร้าใจ อิมเมจใจ ล้วนเป็นประสบการณ์ชีวิตทั้งสิ้น ซึ่งมีอิทธิพลต่อรูปแบบของอารมณ์และการคิด หากเป็นสิ่งดี สำเร็จก็ทำให้มีกำลังใจที่จะก้าวเดินต่อไป แต่หากสูญเสีย ล้มเหลว ก็ให้คิดพลิกผันมองในแง่ดี

4.3 แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ชีวิต

โคล็บ (พรพิมล พรพีรชนม์. 2550: 17; อ้างอิงจาก Kolb. 1984: 23-25) ได้เสนอทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Theory of Experiential Learning) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงกระบวนการเรียนรู้และการปรับตัวของแต่ละบุคคล โดยสรุปเป็นวงจรการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ดังภาพ

ภาพประกอบ 3 ขั้นตอนการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของโคล็บ

ขั้นที่ 1 การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง (Concrete Experience: CE) เป็นการเข้าไปเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ แต่ละวัน มักยึดความรู้สึกของตนเองเป็นหลักมากกว่าใช้แนวคิดอย่างมีระบบในการจัดการปัญหาต่าง ๆ

ขั้นที่ 2 ลักษณะการไตร่ตรองสังเกตปฏิกิริยาตอบโต้หรือสังเกตผลสะท้อนกลับ (Reflective Observation: RO) เป็นการเข้าใจประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้พบด้วยการสังเกตและไตร่ตรองจากหลาย ๆ แง่มุม เป็นการเรียนรู้จากการเฝ้าดูและคอยระวัง

ขั้นที่ 3 ลักษณะการสร้างความคิดรวบยอดสรุปเป็นหลักการนามธรรม (Abstract Conceptualization: AC) เป็นการใช้เหตุผลและความคิดมากกว่าการใช้ความรู้สึกในการทำคว ามเข้าใจปัญหาและสถานการณ์ที่พบ สามารถสร้างความคิดรวบยอดใหม่ ๆ ซึ่งบูรณาการสิ่งที่สังเกตได้เข้าไปในทฤษฎี ยืดการวางแผนอย่างมีระบบ และพัฒนาทฤษฎีและความคิดมาช่วยแก้ปัญหา เป็นการเรียนรู้ด้วยการ คิด (learning by thinking)

ขั้นที่ 4 ลักษณะการทดลองปฏิบัติจริง (Active Experimentation : AE) เป็นการนำเอาทฤษฎี ที่สรุปได้ไปใช้ในการตัดสินใจและแก้ปัญหา เป็นการแก้ปัญหาในเชิงปฏิบัติและคำนึงถึงเฉพาะสิ่งที่ทำ ไปแล้วได้ผลจริง จึงเป็นการเรียนรู้จากการกระทำ (learning by doing)

แบนดูรา (สุภัก ไหวหากิจ. 2543: 37; อ้างอิงจาก Bandura. 1977: 22-27) กล่าวว่า พฤติกรรม ของมนุษย์มีการเรียนรู้พฤติกรรมจากประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งโดยตรง คือ เหตุการณ์ที่เกิด ขึ้นกับตนเอง และโดยทางอ้อม คือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลอื่น หรือการเรียนรู้จากตัวแบบ ซึ่งเป็ นการเรียนรู้จากกระบวนการสังเกต การเรียนรู้ส่วนใหญ่ในชีวิตประจำวันเป็นการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ สังเกตตัวแบบ ซึ่งมีองค์ประกอบ ที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. กระบวนการสนใจ เป็นกระบวนการเลือกแล ะรับรู้ลักษณะพฤติกรรมของตัวแบบ โดยผู้ สังเกตจะต้องให้ความสนใจ และรับรู้ลักษณะที่สำคัญให้ถูกต้อง แล้วนำสิ่งที่ได้จากการสังเกตมาสรุป รวบรวมไว้เป็นขั้นตอน เพื่อถ่ายทอดการจดจำ ซึ่งความสนใจนี้จะสามารถจำแนกพฤติกรรมที่สำคัญออก จากพฤติกรรมอื่นของตัวแบบ การรับรู้จะเกิดมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อ กระบวนการสนใจจากตัวผู้สังเกตหรือจ ากโครงสร้างหรือลักษณะของตัวแบบ ได้แก่ ความซับซ้อน ความน่าสนใจของตัวแบบรวมทั้งองค์ประกอบ ด้านสัมพันธ์ภาพระหว่างตัวแบบกับผู้สังเกต

2. กระบวนการคงที่ เป็นกระบวนการของการจำ เป็นการรวบรวมลักษณะพฤติกรรมที่ได้จาก การสังเกตไว้ในระบบความจำในรูปของสัญลักษณ์ อันได้แก่ จินตภาพและภาษา เมื่อบุคคลได้เห็นตัว แบบที่ตนสนใจ การรับรู้จะเกิดขึ้น และเมื่อพฤติกรรมนั้นสิ้นสุดลง มโนภาพและพฤติกรรมดังกล่าวจะ อยู่ในความจำ และถูกดัดแปลงเป็นสัญลักษณ์ทางภาษา ซึ่งสามารถจดจำง่ายและนานกว่า

3. กระบวนการแสดงออก เป็นกระบวนการแปลงสัญลักษณ์ในระบบ บความจำออกมาเป็น พฤติกรรม พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจะถูกต้องหรือใกล้เคียงกับตัวแบบหรือไม่ขึ้นอยู่กับปริมาณการเรียนรู้ที่ ได้จากการสังเกต และความสามารถที่มีอยู่ในตัวบุคคลนั้น

4. กระบวนการจูงใจ การเรียนรู้พฤติกรรมต่าง ๆ ในสังคมนั้น มนุษย์ไม่สามารถแสดงพฤติกรรมที่มตนรับรู้มาทั้งหมด แต่จะเลือกพฤติกรรมข องตัวแบบที่ก่อให้เกิดผลดี ตอบแทนมากกว่า พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดผลเสีย การประเมินพฤติกรรมของตัวแบบจึงเป็นไปในรูปของการรั บเอาสิ่งที่ตน พึงพอใจและปฏิเสณในสิ่งที่ตนไม่เห็นด้วย หรือไม่พึงพอใจ

นอกจากการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ สังเกตที่มีองค์ประกอบ 4 กระบวนการแล้วแบนดูรา (จรรยา สุวรรณทัต; และคนอื่น ๆ. 2533: 18; อ้างอิงจาก Bandura. 1969) ยังได้อธิบายแนวคิดที่สำคัญ ในการเรียนรู้ ด้วยสังคมไว้ดังต่อไปนี้ คือ

1. พฤติกรรมทั้งหลายทั้งสิ้นของมนุษย์นอกจากปฏิกิริยาสะท้อน ล้วนเป็นผลที่ได้รับจากการ เรียนรู้
2. สิ่งที่มีมนุษย์เรียนรู้ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ โดยเรียนรู้จากผลที่จะเกิดตามมา กล่าวคือเรียนรู้ว่ามีเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นจะเกิดเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นตามมา หรือเมื่อกระทำพฤติกรรมใด แล้ว ผลที่ได้จากการกระทำนั้นจะเป็นอย่างไร อ ย่างแรกจัดเป็นความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์กับ เหตุการณ์ อย่างที่สอง เป็นความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและผลที่เกิดจากพฤติกรรม ความรู้ที่มนุษย์ เรียนรู้จากสิ่งต่าง ๆ จะกลายเป็นความเชื่อที่มีผลต่อการควบคุมพฤติกรรมของบุคคล
3. การเรียนรู้ความสัมพันธ์ดังกล่าว เกิดจากการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์และการเรียนรู้จาก การสังเกต
4. การเรียนรู้จากการกระทำต้นแบบหรือแบบอย่าง โดยเฉพาะ ะตัวแบบที่ใกล้ชิด คือ พ่อ แม่ และการเรียนรู้จากการสังเกต
5. ผลจากการเรียนรู้ของมนุษย์จะกลายเป็นความเชื่อ ซึ่งเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมสำคัญ และควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ให้สอดคล้องกับความเชื่อด้วย
6. การควบคุมพฤติกรรมด้วยการรู้คิด การรู้คิดของบุคคลในเชิงประเมินค่าที่วางอยู่บนข้อ สมมติฐานความเชื่ออันเกิดจากการเรียนรู้ของมนุษย์นั้น จะทำให้เขาตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำ พฤติกรรมหนึ่งได้ และจะนำไปสู่การควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตามที่ตนเองตั้งใจไว้ได้
7. หลังจากเรียนรู้แล้ว มนุษย์จะเลือกเลียนแบบเฉพาะพฤติกรรมที่ตนเห็นคุณค่ามากกว่า พฤติกรรมที่ถูกลงโทษหรือไม่ได้รับรางวัล การเห็นผลจากการกระทำในเชิงบวกย่อมเป็นสิ่งจูงใจให้ บุคคลกระทำพฤติกรรมนั้นอีก ตลอดจนเกิดความคาดหวังจากแรงเสริมที่จะได้รับ การคาดหวังนี้จะทำ ให้บุคคลตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรม เพื่อ ให้ผลบังเกิดขึ้นตามความต้องการ คือ ต้องการ มีการควบคุมและประเมินตนเอง

8. พฤติกรรมส่วนใหญ่ของบุคคลถูกควบคุม โดยผลที่ตามมาจากการประเมินตนเอง ซึ่งมีทั้งทางดีและไม่ดี ทำให้เกิดการรับรู้ตนเองในแต่ละด้านแตกต่างกันออกไป การประเมินตนเองนี้ จะทำให้บุคคลสามารถควบคุมตนเองให้กระทำพฤติกรรมที่เหมาะสมได้

9. พฤติกรรมหรือการกระทำที่บุคคลทำต่อตนเองอันเนื่องมาจากการประเมินตนเองก็ดี และจากปฏิกิริยาต่อตนเองทั้งทางบวกและทางลบ ล้วนเป็นผลมาจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและการมีต้นแบบหรือแบบอย่าง การให้แรงเสริมต่อตนเองเป็นเรื่องสำคัญ เพราะจะมีผลต่อความพยายามของบุคคลที่จะกระทำให้ถึงมาตรฐานที่ตนตั้งไว้ และสามารถพัฒนาทักษะในการควบคุมตนเองสามารถปรับปรุงและคงรักษาพฤติกรรมนั้นต่อไปให้ได้

จากที่กล่าวมาข้างต้น ความสำคัญและแนวคิดที่เกี่ยวกับประสบการณ์ชีวิต ประสบการณ์เกิดจากการเรียนรู้และกระบวนการสังเกตการกระทำจากต้นแบบหรือแบบอย่าง โดยเฉพาะตัวแบบที่ใกล้ชิด คือ พ่อ แม่ และครู ถ้าพ่อแม่และครู เป็นแบบอย่างที่ดีในพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดกับบุตรหลาน เด็กจะเกิดการเรียนรู้ในพฤติกรรมนั้นและจะนำไปสู่การควบคุมตนให้กระทำพฤติกรรมที่เหมาะสมได้ ดังนั้นการจะให้เด็กมีการคิดเชิงบวก พ่อแม่ และครู ต้องเป็นแบบอย่าง และแสดงพฤติกรรมออกมาให้เด็กสังเกตได้ โดยเฉพาะพ่อแม่เป็นตัวแบบที่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด

5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง

5.1 ความหมายของการรับรู้ความสามารถของตนเอง

แบนดูรา (Bandura, 1977: 191)กล่าวถึง ความหมายของการรับรู้ความสามารถของตนเองว่าเป็นความเชื่อในแต่ละบุคคล ว่าเขาสามารถที่จะแสดงพฤติกรรมในบางงานได้ผลสำเร็จ ความเชื่อในความสามารถของตนเองก่อให้เกิดแรงจูงใจในความสำเร็จทางการเรียน ในการเลือกอาชีพ

ซัง (นรารัตน์ กิจเจริญ, 2547: 25; อ้างอิงจาก Schunk, 1983: 89) ได้สรุปความหมายของการรับรู้ความสามารถของตนเองว่า เป็นการตัดสินใจความสามารถในการแสดงพฤติกรรมของตนเองว่าจะกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้ดีเพียงใด และการรับรู้ความสามารถนั้นมีผลต่อการเลือกกระทำ ความพยายามและความอดทนต่อความยากลำบากเพื่อให้การกระทำนั้นประสบผลสำเร็จ

วรรณกร หมอชาติ (2544: 45) ได้สรุปความหมายของการรับรู้ความสามารถของตนเองว่า หมายถึง คุณลักษณะส่วนตัวที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อบนในตนเอง ต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับพฤติกรรม ที่แสดงออกโดยสามารถประเมินได้ว่าตนเองจะประสบผลสำเร็จเพียงใดในแต่ละสถานการณ์ การรับรู้ความสามารถของตนเองมีผลต่อการเลือกกระทำ ความพยายาม และความอดทนต่อความยากลำบาก เพื่อให้การกระทำนั้นประสบผลสำเร็จและยังสามารถใช้ทำนายพฤติกรรมของบุคคลได้

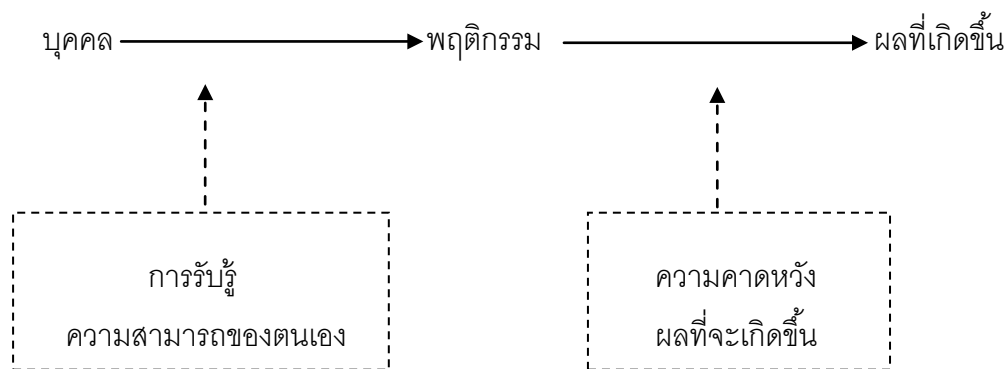
สมใจ ธนเกียรติมงคล (2553: 8) กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง หมายถึง ความเชื่อของบุคคลว่าตนมีความสามารถที่จะจัดการระบบ และสามารถกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

จากความหมายของการรับรู้ความสามารถของตนเอง สรุปได้ว่า การรับรู้ของบุคคลที่มีต่อความสามารถของตนเองว่า ตนเองมีความสามารถพอที่จะจัดการกับสถานการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ได้มากน้อยเพียงใด เป็นความมั่นใจที่บุคคลคิดว่าตนเองสามารถทำงานได้ในระดับที่ความยากต่าง ๆ มั่นใจว่าตนเองสามารถทำงานให้สำเร็จได้แม้จะต้องพบกับปัญหา ถ้าบุคคลรับรู้หรือมั่นใจในความสามารถของตนเองน้อยจะทำให้ความสามารถของตนเองลดลง แต่ถ้าบุคคลรับรู้หรือมั่นใจในความสามารถของตนเองมากถึงแม้ว่างานนั้นจะยากแต่บุคคลนั้นจะมีแรงจูงใจ มีความพยายาม มุมานะบากบั่นที่จะทำงานให้สำเร็จ

5.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง

แนวคิดพื้นฐานการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self Efficacy) มาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) ของแบนดูรา (สมโภชน์ เขียมสุภาวิชิต. 2550: 57-59; อ้างอิงจาก Bandura. 1986, 1977) โดยมีความเชื่อว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองนั้น มีผลต่อการกระทำของบุคคล บุคคล 2 บุคคล อาจมีความสามารถไม่ต่างกัน แต่อาจแสดงออกในคุณภาพที่แตกต่างกันได้ ถ้าพบว่าคน 2 คน มีการรับรู้ความสามารถแตกต่างกัน ในคนคนเดียวก็เช่นกันถ้ารับรู้ความสามารถของตนเองในแต่ละสภาพการณ์ต่างกัน ก็อาจจะแสดงพฤติกรรมออกมาได้แตกต่างกันเช่นกัน แบนดูราเห็นว่าความสามารถของคนเรานั้นไม่ตายตัว หากแต่ยืดหยุ่นตามสภาพการณ์ ดังนั้นสิ่งที่กำหนดประสิทธิภาพการแสดงผลออก จึงขึ้นอยู่กับการรับรู้ความสามารถของตนเองในสภาพการณ์นั้น ๆ นั่นเอง ถ้าเรามีความเชื่อว่ามีประสิทธิภาพ เรา ก็จะแสดงออกถึงความสามารถนั้นออกมา คนที่เชื่อว่าตนเองมีความสามารถจะมีความอดทน อุตสาหะ ไม่ย่อท้อและจะประสบความสำเร็จในที่สุด

แบนดูรา ได้เสนอภาพแสดงความแตกต่างระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถของตนเอง และความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 ความแตกต่างระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองและความคาดหวังผล
ที่จะเกิดขึ้น

ที่มา: สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต . (2550). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม* . หน้า 58.;
อ้างอิงจาก Bandura. (1977).

การรับรู้ความสามารถของตนเอง เป็นการตัดสินใจความสามารถของตนเองว่าจะสามารถทำงานได้ในระดับใด ในขณะที่ความคาดหวังเกี่ยวกับผลที่จะเกิดขึ้นนั้น เป็นการตัดสินใจว่าผลกรรมใดจะเกิดขึ้นจากการกระทำพฤติกรรมดังกล่าว เช่นที่นักกีฬาที่มีความเชื่อว่า เขากะโดดได้สูงถึง 6 ฟุต ความเชื่อดังกล่าวเป็นการตัดสินใจความสามารถของตนเอง การได้ รับการยอมรับจากสังคม การได้รับรางวัล การพึงพอใจในตนเองที่กระโดดได้สูงถึง 6 ฟุต เป็นความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น แต่จะต้องระวังความเข้าใจผิดเกี่ยวกับความหมายของคำว่าผลที่เกิดขึ้น ผลที่เกิดขึ้นในที่นี้จะหมายถึง ผลกรรมของการกระทำพฤติกรรมเท่านั้น มิได้หมายถึงผลที่แสดงถึงการกระทำพฤติกรรม เพราะว่าผลที่แสดงถึงการกระทำพฤติกรรมนั้นจะพิจารณาว่าพฤติกรรมนั้นสามารถทำได้ตามการตัดสินใจความสามารถของตนเองหรือไม่ นั่นคือ จะกระโดดได้สูงถึง 6 ฟุตหรือไม่ ซึ่งการจะกระโดดได้สูงถึง 6 ฟุตหรือไม่ มิใช่เป็นการคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น ซึ่งมุ่งที่ผลกรรมที่จะได้จากการกระทำพฤติกรรมดังกล่าว

การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้นนั้นมีความสัมพันธ์กันมากโดยที่ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองนี้ มีผลต่อการตัดสินใจ ที่จะกระทำพฤติกรรมของบุคคลนั้น ๆ ซึ่งจะเห็นได้จากภาพประกอบ 5

ความคาดหวังเกี่ยวกับผลที่จะเกิดขึ้น

	สูง	ต่ำ
การรับรู้ ความสามารถ ของตนเอง	สูง	ต่ำ
	มีแนวโน้มที่จะทำ แน่นอน	มีแนวโน้มที่จะ ไม่ทำ
	สูง	ต่ำ
	มีแนวโน้มที่จะ ไม่ทำ	มีแนวโน้มที่จะ ไม่ทำแน่นอน

ภาพประกอบ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองและความคาดหวังผล
ที่จะเกิดขึ้น

ที่มา: สมโภชน์ เขียมสุภาษิต . (2550). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับปรุงพฤติกรรม* . หน้า 59.;
อ้างอิงจาก Bandura. (1977).

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองต่างจากความคาดหวัง แต่มีความสัมพันธ์กัน หากบุคคลรับรู้ความสามารถของตนเองสูง จะมีความคาดหวังผลจากการกระทำที่เกิดขึ้นสูงเช่นกัน และมีความเป็นไปได้ที่จะกระทำสิ่งนั้นแน่นอน ในทางตรงกันข้าม หากบุคคลรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำ จะมีความคาดหวังผลจากการกระทำที่เกิดขึ้นต่ำด้วย หรือคาดหวังส่วนใดส่วนหนึ่งในทางตรงกันข้าม มีแนวโน้มที่จะไม่กระทำพฤติกรรมนั้น ซึ่งจะเห็นได้ว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นตัวแปรสำคัญในการตัดสินใจกระทำพฤติกรรมของบุคคล การรับรู้ความสามารถของตนเองจึงเป็นตัวกำหนดที่สำคัญในการที่จะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด สามารถกำกับตนเองให้แสดงออกถึงพฤติกรรม โดยมีความอดทน อุตสาหะ ไม่ทำถอยง่าย ๆ และบรรลุเป้าหมายในที่สุด

5.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถของตนเองนั้น แบนดูรา เสนอว่า มีอยู่ด้วยกัน 4 ปัจจัย คือ (สมโภชน์ เขียมสุภาษิต. 2550: 59; อ้างอิงจาก Evans. 1989)

1. ประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จ (Mastery Experiences) ซึ่ง แบนดูรา เชื่อว่าเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ในการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง เนื่องจากว่าเป็นประสบการณ์โดยตรงความสำเร็จทำให้เพิ่มความสามารถของตนเอง บุคคลจะเชื่อว่าเขาสามารถที่จะทำได้ ดังนั้น

ในการที่จะพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองนั้น จำเป็นที่จะต้องฝึกให้เขามีทักษะเพียงพอที่จะประสบความสำเร็จได้พร้อม ๆ กับการทำให้เขารับรู้ ว่า เขามีความสามารถจะกระทำเช่นนั้น จะทำให้เขาใช้ทักษะที่ได้รับการฝึกได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด บุคคลที่รับรู้ ว่าตนเองมีความสามารถนั้น จะไม่ยอมแพ้อะไรง่าย ๆ แต่จะพยายามทำงานต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายที่ต้องการ

2. การใช้ตัวแบบ (Modeling) การที่ได้สังเกตตัวแบบแสดงพฤติกรรมที่มีความซับซ้อน และได้รับผลกระทบที่พึงพอใจ ก็จะทำให้ผู้ที่สังเกตฝึกความรู้สึกว่า เขาก็จะสามารถที่จะประสบความสำเร็จได้ ถ้าเขาพยายามจริงและไม่ย่อท้อ ลักษณะของการใช้ตัวแบบที่ส่งผลต่อความรู้สึกว่าเขามีความสามารถที่จะทำได้นั้น ได้แก่ การแก้ปัญหาของบุคคลที่มีความกลัวต่อสิ่งต่าง ๆ โดยที่ให้ดูตัวแบบที่มีลักษณะคล้ายกับตนเอง ก็สามารถทำให้ลดความกลัวต่าง ๆ เหล่า นั้นได้ (สมโภชน์ เขียมสุภาษิต. 2550: 59; อ้างอิงจาก Kazdin. 1974)

3. การใช้คำพูดชักจูง (Verbal Persuasion) เป็นการบอกว่าบุคคลนั้นมีความสามารถที่จะประสบความสำเร็จได้ วิธีการดังกล่าวนั้นค่อนข้างใช้ง่ายและใช้กันทั่วไปซึ่ง Bandura ได้กล่าวว่า การใช้คำพูดชักจูงนั้นไม่ค่อยจะได้ผลนัก ในการที่จะทำให้คนเราสามารถที่จะพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Evans. 1989) ซึ่งถ้าจะให้ได้ดี ควรจะใช้ร่วมกับการทำให้บุคคลมีประสบการณ์ของความความสำเร็จ ซึ่งอาจจะต้องค่อย ๆ สร้างความสามารถให้กับบุคคล อย่างค่อยเป็นค่อยไปและให้เกิดความสำเร็จตามลำดับขั้นตอน พร้อมทั้งการใช้คำพูดชักจูงร่วมกัน ก็ย่อมที่จะได้ผลดีในการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตน

4. การกระตุ้นทางอารมณ์ (Emotional Arousal) การกระตุ้นทางอารมณ์มีผลต่อการรับรู้ความสามารถของตน บุคคลที่ถูกกระตุ้นอารมณ์ทางลบ เช่น การอยู่ในสภาพที่ถูกข่มขู่ จะทำให้เกิดความวิตกกังวลและความเครียด นอกจากนี้ อาจจะทำให้เกิดความกลัว และจะนำไปสู่การรับรู้ความสามารถของตนต่ำลง ถ้าอารมณ์ลักษณะดังกล่าวเกิดมากขึ้น ก็จะทำให้บุคคลไม่สามารถที่จะแสดงออกได้ดี อันจะนำไปสู่ประสบการณ์ของความล้มเหลว ซึ่งจะทำให้การรับรู้เกี่ยวกับความสามารถของตนต่ำลงไปอีก แต่ถ้าบุคคลสามารถลดหรือระงับการถูกกระตุ้นทางอารมณ์ได้ จะทำให้การรับรู้ความสามารถของตนดีขึ้น อันจะทำให้การแสดงออก ถึงความสามารถดีขึ้นด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จ การใช้ตัวแบบ การใช้คำพูดชักจูงและการกระตุ้นทางอารมณ์ มีผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเอง ซึ่งสามารถเกิดจากหลายปัจจัยผสมผสานหรือปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งก็ได้

5.4 อิทธิพลของการรับรู้ความสามารถของตนเอง

แบนดูรา (Bandura. 1986: 393-395) ได้กล่าวถึงการรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นตัวกำหนดเรื่องต่อไปนี้

1. พฤติกรรมการเลือก (Choice Behavior) บุคคลมีแนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงการกระทำกิจกรรม ที่เชื่อว่ายากเกินความสามารถของตน ซึ่งจะทำให้พบกับความยากลำบากและเป็นทุกข์จากความล้มเหลว ส่วนบุคคลที่ประเมินความสามารถของตนเองต่ำเกินไปก็จะจำกัดตนเอง ทำให้ขาดโอกาสที่จะได้รับประสบการณ์ ที่ดี การประเมินที่ดี คือการประเมินสูงกว่าความสามารถที่บุคคลนั้นสามารถทำกิจกรรมนั้นได้เล็กน้อย ซึ่งจะทำให้บุคคลนั้นทำกิจกรรมที่ยากพอเหมาะและท้าทายความสามารถ ส่วนการประเมินที่ตรงกับความสามารถกิจกรรมที่เลือก ก็มีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จสูง

2. การใช้ความพยายามและความยืนหยัด (Effort Expenditure and Persistence) การตัดสินใจความสามารถของตนเองเป็นตัวกำหนดว่า บุคคลนั้นจะต้องใช้ความพยายาม ความคงทนในการทำกิจกรรมเมื่อพบอุปสรรคหรือประสบการณ์ที่ไม่พอใจ บุคคลที่ตัดสินใจว่าตนมีความสามารถก็จะมีความเข้มแข็ง และมีความพยายาม ซึ่งความพยายามที่ใช้ในการเรียนรู้จะต่างกับช่วงการนำทักษะการเรียนรู้ไปใช้ในขั้นตอนการเรียนรู้ คนที่รับรู้ว่าจะมีความสามารถสูง อาจรู้สึกว่าจะไม่จำเป็นต้องใช้ความพยายามมาก ส่วนผู้ที่สงสัยในความสามารถของตน จะใช้ความพยายามในการเรียนรู้สูง แต่จะใช้ความพยายามน้อยเมื่อต้องใช้ทักษะที่เรียนมาแล้ว

3. แบบแผนของความคิดและการตอบสนองทางอารมณ์ (Thought Patterns and Emotional Reaction) การรับรู้ความสามารถของตนเองมีอิทธิพลต่อแบบแผนการคิดและการตอบสนองทางอารมณ์ของบุคคลบุคคลที่รับรู้ว่าจะมีความสามารถสูงจะให้ความสนใจและพยายามในการทำกิจกรรมต่าง ๆ และจะใช้ความพยายามยิ่งขึ้นเมื่อพบอุปสรรค ส่วนคนที่รับรู้ว่าจะมีความสามารถต่ำจะมีปฏิกิริยาทางอารมณ์ต่อตนเองในทางลบ เช่น ไม่มีความสุข หวาดหวั่น มีความเครียดสูง และจะทำพฤติกรรมต่าง ๆ ไม่เต็มความสามารถ อันจะส่งผลให้บุคคลประสบความล้มเหลวในการกระทำมากขึ้น

1. ขาดแรงจูงใจและการถูกบังคับให้กระทำ(Disincentives and Performance Constraints)

2. ตัดสินผลความผิดพลาดของการกระทำ (Consequences of Misjudgment) เมื่อบุคคลตัดสินใจผลของการกระทำว่าผิดไป ก็จะไม่ต้องทำพฤติกรรมนั้น

3. ประสบการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ(Temporal Disparities) ทำให้ไม่สามารถประเมินความสามารถของตนได้ เนื่องจากประสบการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป อาจทำให้ตัดสินใจความสามารถของตนเองผิดไป จึงไม่แสดงพฤติกรรมนั้น

4. ประเมินการรับรู้ความสามารถของตนเองผิดพลาดไป (Faulty Assessments of Self-Performance) ถ้าบุคคลนั้นประเมินความสามารถของตนเองในพฤติกรรมต่ำ บุคคลนั้นก็จะไม่แสดงพฤติกรรมนั้น

5. การประเมินความสำคัญของทักษะย่อย ๆ (Misweighting Requisite Subskills) ถ้าบุคคลคิดว่าตนเองขาดทักษะหรือมีทักษะด้านใดด้านหนึ่งไม่เพียงพอก็จะหลีกเลี่ยงไม่แสดงพฤติกรรมนั้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองนั้นเกิดจากปัจจัยหลายอย่าง ซึ่งอาจเกิดจากปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง หรืออาจเกิดหลายปัจจัยผสมผสานกันและการรับรู้ความสามารถยังส่งผลต่อพฤติกรรม ความคิดและอารมณ์ การรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสำคัญต่อความคิดและอารมณ์ ที่แสดงออกถึงพฤติกรรมที่เหมาะสมหรือสามารถเผชิญกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นได้

6. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการกำกับตนเอง

6.1 ความหมายของการกำกับตนเอง

ซังและซิมเมอร์แมน (ซัตติยาน้ำยาทอง. 2551: 39; อ้างอิงจาก Schunk and Zimmerman. 1994: 75) กล่าวว่า การกำกับตนเอง คือ กระบวนการที่จะปฏิบัติ ติ๊กิจกรรมและสนับสนุน ความคิด พฤติกรรมและความรู้สึก เพื่อให้ได้มาซึ่งเป้าหมายของการเรียนรู้ทักษะต่างๆ โดยมีแรงจูงใจและการกระทำของตนเอง

ซนิธดา เกตุอำไพ (2549: 9) ได้ให้ความหมายการกำกับตนเองว่า หมายถึงกระบวนการในการควบคุมจัดการตนเอง เพื่อให้ตนเองประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

ชูชีพ อ่อนโคกสูง (2550: 8) ได้กล่าวว่า การกำกับตนเอง คือ การควบคุมตนเองให้กระทำสิ่งต่าง ๆ อย่างกระตือรือร้นตลอดเวลา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ คนที่มีความสามารถในการกำกับตนเองเป็นคนที่มีความวินัยในตนเอง มีแรงจูงใจที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จ

จากความหมายของการกำกับตนเอง สรุปได้ว่า การกำกับตนเอง (Self Regulation) หมายถึง การที่นักเรียนมีความสามารถในการเอาใจใส่ จดจ่อ อดทน มีวินัยในการบังคับตนเองทั้งร่างกายและอารมณ์ ในการกระทำหรือแสดงพฤติกรรม เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้และทักษะต่างๆ ในการบรรลุเป้าหมายที่ตนเองได้ตั้งไว้จนกว่าจะประสบความสำเร็จ

6.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการกำกับตนเอง

การกำกับตนเอง (Self – Regulation) เป็นแนวคิดที่สำคัญอีกแนวคิดหนึ่งของทฤษฎี การเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) (สมโภชน์ เขียมสุภาษิต. 2550: 54-57; อ้างอิงจาก Bandura. 1986) ซึ่งมีความเชื่อว่า พฤติกรรมของมนุษย์เรานั้นไม่ได้เป็นผลพวงของการเสริมแรงและการลงโทษจากภายนอกแต่เพียงอย่างเดียว หากแต่ว่ามนุษย์เราสามารถกระทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อควบคุมความคิด ความรู้สึก และการกระทำของตนเอง ด้วยผลกรรมที่เขาหามาเองสำหรับตัวเขา ซึ่งความสามารถในการดำเนินการดังกล่าวนี้ แบนดูรา เรียกว่า เป็นการกำกับตนเอง

การกำกับตนเองนี้ ไม่สามารถจะบรรลุได้ด้วยอำนาจทางจิต หากแต่จะต้องฝึกฝนและพัฒนา ความตั้งใจและความปรารถนาที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนเรานั้นยังไม่เพียงพอต่อการเปลี่ยนแปลง ถ้าขาดหนทางที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงนั้น บุคคลควรจะได้รับ การฝึกฝนกลไกของการกำกับตนเองซึ่งประกอบด้วย 3 กระบวนการดังต่อไปนี้

1. กระบวนการสังเกตตนเอง (Self Observation) บุคคลจะไม่มีอิทธิพลใด ๆ ต่อการกระทำของตนเองถ้าเขาไม่สนใจว่าเขากำลังทำอะไรอยู่ ดังนั้นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการกำกับตนเองคือ บุคคลจะต้องรู้ว่ากำลังทำอะไรอยู่ เพราะความสำเร็จของการกำกับตนเองนั้น ส่วนหนึ่งมาจาก ความชัดเจน ความสม่ำเสมอ และ ความแม่นยำของการสังเกตและบันทึกตนเอง ในกระบวนการสังเกตตนเองนั้น แบนดูรา ได้เสนอว่า ควรพิจารณาต่าง ๆ ที่ควรพิจารณาอยู่ด้วยกัน 4 ด้าน คือ ในด้านของการกระทำ ซึ่งผู้ที่สังเกตตนเอง ควรจะตัดสินใจว่าจะสังเกตตนเอง ในมิติใดของการกระทำของตน ซึ่งมีมิติต่าง ๆ ของพฤติกรรมที่ควรพิจารณาทำการสังเกตได้แก่ มิติด้านคุณ ภาพ อัตราความเร็ว ปริมาณ ความริเริ่ม ความสามารถในการเข้าสังคม จริยธรรมและความเบี่ยงเบน ทั้งนี้การที่จะเลือกสังเกตที่มีมิติใดของพฤติกรรมนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับเป้าหมายของผู้สังเกตและลักษณะของพฤติกรรมเป็นหลัก เช่น ถ้าต้องการสังเกตการวิ่งของนักกีฬา ก็คงจะต้องทำการสังเกตในมิติของความเร็ว หรือถ้าจะสังเกตว่าหลังการฝึกทักษะทางสังคมแล้ว การปฏิสัมพันธ์กับสังคมเป็นเช่นใด ก็อาจจะสังเกตในมิติของความสามารถในการเข้าสังคม เป็นต้น นอกจากนี้ด้านการกระทำแล้ว ยังมีด้านของความสม่ำเสมอ ความใกล้เคียง และความถูกต้องอีกด้วย

การสังเกตตนเองนั้นทำหน้าที่อย่างน้อยที่สุด 2 ประการคือ เป็นตัวให้ข้อมูลที่จำเป็นต่อการกำหนดมาตรฐานของการกระทำที่มีความเป็นไปได้จริง และประเมินการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมที่กระทำอยู่ แต่การที่คนเราจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับปัจจัย ะหลาย ๆ อย่าง อย่างเช่น การวินิจฉัยตนเอง ซึ่งมักจะพบว่า คนเราไม่ค่อยจะตระหนักกับสิ่งที่ตนเองกระทำเป็นนิสัย การสังเกตตนเองจะทำให้บุคคลสามารถวินิจฉัยได้ว่า ในเงื่อนไขใด ควรทำพฤติกรรมใด การวินิจฉัยตนเองนั้นจะนำไปสู่การตัดสินใจว่า พฤติกรรมใดควร จะเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้การจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือไม่ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยทางด้านการจูงใจตนเองเนื่องจาก พบว่า บางครั้งการสังเกตตนเองก็นำไปสู่การเพิ่มของพฤติกรรม การลดพฤติกรรม และบางครั้งก็ไม่มีผลต่อพฤติกรรมที่สังเกตนั้นเลย ดังนั้นก็น่าจะขึ้นอยู่กับการจูงใจของตนเองด้วย ซึ่ง แบนดูรา กล่าวไว้ว่า การที่คนเราจะเกิดแรงจูงใจตนเองนั้น น่าจะขึ้นอยู่กับปัจจัยดังต่อไปนี้

ช่วงเวลาระหว่างการเกิดพฤติกรรมและการบันทึกพฤติกรรมตนเอง แบนดูรา พบว่า ถ้าช่วงเวลาระหว่างการเกิดพฤติกรรม และการบันทึกพฤติกรรมนั้นสั้น ก็ย่อมจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมได้ดีขึ้น การที่คนเราให้ความสนใจต่อสิ่งที่เกิดขึ้นจากการกระทำอย่างทันทีทันใดจะทำ

ให้เกิดความรู้สึกต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจ ก็จะส่งผลให้คนเรารู้สึกว่าควร จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองหรือไม่ อย่างเช่นความต้อ งการลดความอ้วน การบันทึกจำนวน แคลอรีของอาหารที่รับประทานแต่ละมื้ออย่างทันทีทันใด จะส่งผลทำให้พฤติกรรมรับประทาน อย่างระมัดระวังเกิดขึ้นได้ดีกว่าบันทึกในตอนก่อนนอนของแต่ละวัน

การให้ข้อมูลป้อนกลับ ข้อมูลที่ป้อนกลับนี้ได้จากการสังเกตตนเอง ซึ่งข้อมูลป้อน นกลับที่ จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคุณคน นั้น ควรจะเป็นข้อมูลป้อนกลับ ที่มีความชัดเจนว่า พฤติกรรมเป้าหมายนั้นได้ก้าวหน้าไปแค่ไหนแล้ว เพราะถ้าข้อมูลป้อนกลับนั้นคลุมเครือ ก็ย่อมจะไม่ ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

ระดับของแรงจูงใจ คนที่มีแรงจูงใจสูง ก็จะมีแนวโน้ม ที่จะตั้งพฤติกรรมเป้าหมายด้วย ตนเองและประเมินความก้าวหน้าดังกล่าวตนเอง ก็จะทำให้การสังเกตตนเอง มีผลต่อการพัฒนา พฤติกรรมของคุณคนมากกว่าการที่บุคคลที่ขาดแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง

คุณค่าของพฤติกรรมที่สังเกต เน้นอนถ้าพฤติกรรมที่สังเกตนั้นมีค ณะค่ามาก ปฏิบัติการ สนองตอบย่อมสูง เมื่อได้เห็นข้อมูลที่ได้จากการสังเกตตนเอง จึงจะนำไปสู่การตัดสินใจในการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม แต่ถ้าพฤติกรรมนั้นไม่มีคุณค่าบุคคลก็ย่อมจะไม่สนใจมากนักต่อการพัฒนา พฤติกรรมดังกล่าว

การเน้นที่ความสำเร็จหรือความล้มเหลว พฤติกร วมและการรับรู้ถึงความสามารถของ ตนเองจะเปลี่ยนแปลง ถ้าการเปลี่ยนแปลงนั้นนำไปสู่การได้รับรางวัล การเน้นการสังเกตความสำเร็จ ของการแสดงพฤติกรรม จะทำให้เกิดการเพิ่มพฤติกรรมที่ปรารถนามากกว่าที่จะไปสังเกตความ ล้มเหลวของการแสดงพฤติกรรม

ระดับความสามารถในการควบคุม ม พฤติกรรมที่สังเกตนั้น ถ้าบุคคลรับรู้ว่ายู่ใน ความสามารถที่จะควบคุมได้ ก็จะมีโอกาสที่จะเปลี่ยนแปลงได้ดีกว่าพฤติกรรมที่บุคคลมีความรู้สึกว่ ไม่สามารถจะควบคุมได้

2. กระบวนการตัดสินใจ (Judgement Process) ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตตนเองนั้นจะมีผล ต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนไม่มากนัก ถ้าปราศจากกระบวนการตัดสินใจ ถ้าข้อมูลดังกล่าวนั้น เป็นที่พึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ โดยอาศัยมาตรฐานส่วนบุคคลที่ได้มาจากการถูกสอนโดยตรง การประเมิน ปฏิบัติการตอบสนองทางสังคมต่อพฤติกรรมนั้นๆ และจากการสังเกตตัวเองซึ่งเบนดูรา ให้ความสำคัญ อย่างมากต่อการถ่ายทอดมาตรฐานจากกระบวนการของตัวแบบ

นอกจากการตัดสินใจ ที่ต้องอาศัยมาตรฐานส่วนบุคคลแล้ว ปัจจัยอีกปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับ กระบวนการตัดสินใจ คือ การเปรียบเทียบกับกลุ่มอ้างอิงทางสังคมที่ประกอบด้วย การเปรียบเทียบกับ บรรทัดฐานของสังคม การเปรียบเทียบทางสังคม การเปรียบเทียบกับตนเองและการเปรียบเทียบกับกลุ่ม

กระบวนการตัดสินใจจะไม่ส่งผลใด ๆ ต่อบุคคล ถ้าพฤติกรรมที่ตัดสินใจนั้นยังไม่มีคุณค่าพอแก่ความสนใจของบุคคล แต่ถ้าพฤติกรรมนั้นมีคุณค่า การประเมินตนเองก็จะส่งผล ต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลทันที แต่อย่างไรก็ตาม การที่บุคคลจะสนองตอบอย่างไรต่อกระบวนการตัดสินใจนั้นก็ขึ้นอยู่กับอารมณ์ นสาเหตุในการกระทำ บุคคลจะรู้สึกภูมิใจ ถ้าการประเมินความสำเร็จของการกระทำมาจากความสามารถและการกระทำของเขา และจะรู้สึกไม่พึงพอใจเท่าใดนัก ถ้าการกระทำนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยภายนอก

3. การแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง (Self – Reaction) การพัฒนามาตรฐานในการประเมินและทักษะในการตัดสินใจ จะนำไปสู่การแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งล่อใจในการที่จะนำไปสู่ผลทางบวก ทั้งในแง่ของผลที่ได้เป็นสิ่งของที่จับต้องได้ หรือในแง่ของความพึงพอใจในตนเอง ส่วนมาตรฐานภายในของบุคคล ก็จะทำหน้าที่เป็นตัวเกณฑ์ที่ทำให้บุคคลคงระดับการแสดงออกอีกทั้งเป็นตัวจูงใจให้บุคคลกระทำพฤติกรรมไปสู่มาตรฐานดังกล่าวด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า บุคคลควรมีการฝึกฝนการกำกับตนเองอย่างต่อเนื่อง เป็นกระบวนการตามลำดับขั้นตอน เพื่อให้บุคคลสามารถแสดงพฤติกรรมอันพึงประสงค์ได้

ภาพประกอบ 6 กระบวนการกำกับตนเอง

ที่มา: สมโภชน์ เขียมสุภาษิต. (2550). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม*. หน้า 55.;

อ้างอิงจาก Bandura. (1986).

จากกระบวนการกำกับตนเองที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การกำกับตนเองประกอบด้วย 3 กระบวนการ ได้แก่ กระบวนการสังเกตตัวเอง กระบวนการตัดสิน และการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง ซึ่งทั้ง 3 กระบวนการมีความสัมพันธ์กันที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เป็นไปตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

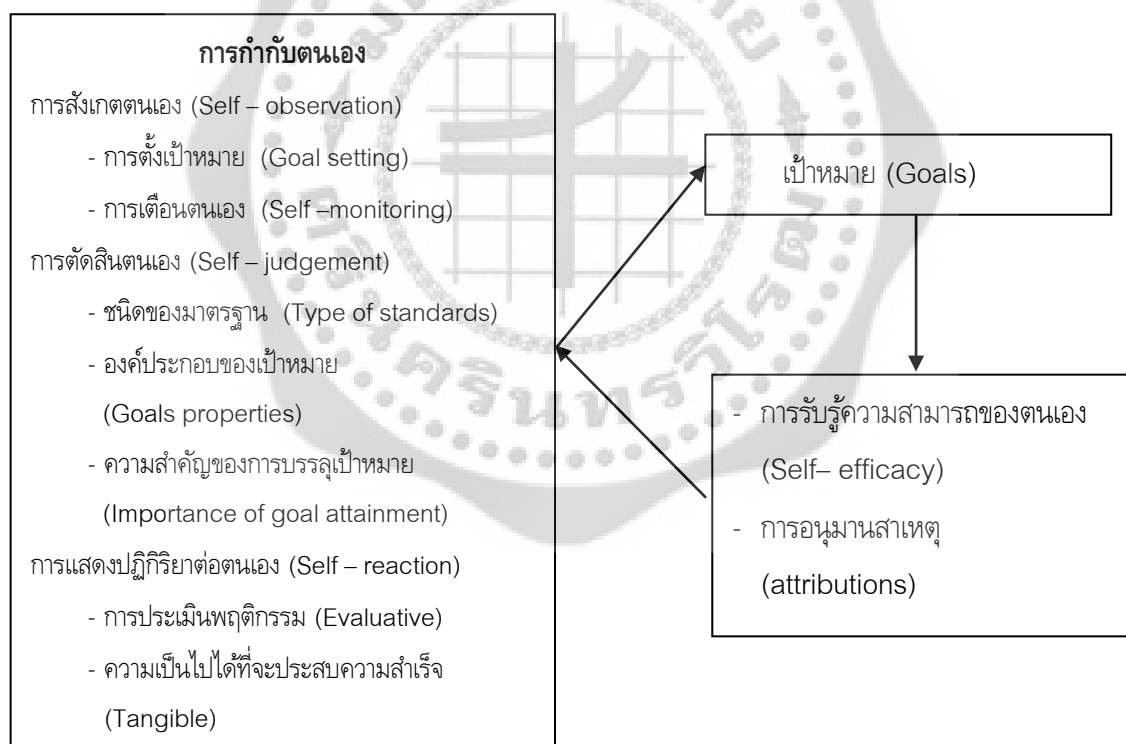
ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับตนเอง เป้าหมายและการรับรู้ความสามารถของตนเอง

การกำกับตนเอง (Self – regulation) ประกอบด้วย กระบวนการย่อย 3 กระบวนการ ดังนี้

(เนาวรัตน์ เลิศมณีพงศ์. 2555: 15; อ้างอิงจาก Schunk; & Zimmerman. 1994: 76-79)

1. การสังเกตตนเอง (Self – observation)
2. การตัดสินตนเอง (Self – judgement)
3. การแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง (Self – reaction)

กระบวนการกำกับตนเองแสดงไว้ในภาพประกอบ 7 ดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 7 โมเดลกระบวนการคิดทางสังคมของการกำกับตนเอง (Self – Regulation)

จากภาพประกอบข้างต้นสามารถอธิบายรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การสังเกตตนเอง (Self – observation) การสังเกตตนเอง ประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ประการ ได้แก่

1.1 การตั้งเป้าหมาย (Goal setting) หมายถึง การกำหนดพฤติกรรมเป้าหมายหรือกำหนดเกณฑ์ในการแสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งที่ต้องการเปลี่ยนแปลง

1.2 การเตือนตนเอง (Self – monitoring) หมายถึง กระบวนการที่บุคคลสังเกตและบันทึกพฤติกรรมเป้าหมายที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง เพื่อเป็นข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ตนเองกระทำ

ในระยะแรกของการกำกับตนเอง (Self – Regulation) เป็นระยะของการเลือกเป้าหมายก่อนที่บุคคลจะสามารถกำกับพฤติกรรมของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ บุคคลจะต้องเลือกเป้าหมายและต้องคิดว่าอะไรที่เขาตั้งใจจะกระทำ การตั้งเป้าหมายเป็นกระบวนการที่สำคัญ ซึ่งจะมีตัวแปรที่เกี่ยวข้องด้วยคือ การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self – Efficacy) การตั้งเป้าหมายต้องเหมาะสมกับระดับความสามารถของบุคคลนั้น จึงจะมีโอกาสบรรลุเป้าหมายได้มาก นอกจากนี้ขณะที่บุคคลกระทำพฤติกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ ก็จะต้องมีการเตือนตนเองโดยการบันทึกพฤติกรรมของตนไว้ด้วย

2. การตัดสินตนเอง (Self – judgment) เป็นการเปรียบเทียบผลที่ได้รับจาก การกระทำกับเป้าหมาย การตัดสินตนเอง (Self-judgment) ขึ้นอยู่กับ

2.1 ชนิดของมาตรฐาน (Type of standards)

2.2 องค์ประกอบของเป้าหมาย (Goals properties)

2.3 ความสำคัญของการบรรลุเป้าหมาย (Importance of goal attainment)

3. การแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง (Self – reaction)

การแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง ประกอบด้วย การประเมินพฤติกรรม (Evaluative) และความเป็นไปได้ที่จะประสบความสำเร็จ (Tangible) การประเมินเกี่ยวข้องกับความสำเร็จของนักเรียนเกี่ยวกับความสำเร็จของตน และความเป็นไปได้ที่จะประสบความสำเร็จ (Tangible) จะมีผลต่อการจูงใจให้เกิดพฤติกรรม

การแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองเป็นการกำกับพฤติกรรมของตนเองว่าจะต้องปฏิบัติอย่างไรเมื่อได้รับผลที่กระทำไว้แล้ว และจะแก้ไขพฤติกรรมของตนเองอย่างไรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

เมื่อการกระทำบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ บุคคลก็จะเสริมแรงตนเอง (Self – reinforcement) การเสริมแรงตนเอง (Self – reinforcement) เป็นกระบวนการที่บุคคลกระทำเพื่อการเพิ่มและคงอยู่ของพฤติกรรมของตนเอง จากทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social learning theory) การเสริมแรงทำหน้าที่เป็นตัวจูงใจ การใช้เงื่อนไขการให้รางวัลตนเองขึ้นกับระดับของการแสดงออกของแต่ละคน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การตั้งเป้าหมายต้องเหมาะสมกับระดับความสามารถของบุคคลนั้น เพราะการรับรู้ความสามารถของตนเอง จะทำให้เห็นเป็นไปได้ที่จะประสบความสำเร็จ โดยผ่านกระบวนการกำกับตนเอง จึงจะมีโอกาสบรรลุเป้าหมายได้มาก

6.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำกับตนเอง

แบนดูร่า กล่าวว่า มีปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการกำกับตนเอง (เนาวรัตน์ เลิศมณีพงศ์ . 2533: 23-24; อ้างอิงจาก Bandura. 1986: 369-372) ดังนี้

1. ประโยชน์ส่วนตัว (Personal Benefits) เมื่อบุคคลมีพฤติกรรมกำกับตนเองแล้ว บุคคลก็จะได้รับผลประโยชน์โดยตรงต่อตัวเขาเอง เขาก็จะยึดมั่นต่อการกำกับตนเอง จะทำให้กระบวนการกำกับตนเองคงอยู่ได้

2. รางวัลทางสังคม (Social Reward) การที่บุคคลมีพฤติกรรมกำกับตนเองแล้ว บุคคลในสังคมให้การยกย่องชมเชย สรรเสริญ ให้เกียรติ ให้การยอมรับ หรือให้รางวัล ซึ่งการให้รางวัลทางสังคมเหล่านี้ จะมีส่วนช่วยการกำกับตนเองของบุคคลให้คงอยู่ได้

3. การสนับสนุนจากตัวแบบ (Modeling Supports) บุคคลที่มีมาตรฐานในการกำกับตนเอง เช่น การพูดจาไพเราะ ถ้าได้อยู่สภาพแวดล้อมที่บุคคลอื่น ๆ รอบด้านล้วนแต่มีการพูดไพเราะด้วยกัน คนที่พูดจาไพเราะทั้งหลายมีส่วนช่วยเป็นต้นแบบที่สนับสนุนซึ่งกันและกัน

4. ฏีกิริยาทางลบจากผู้อื่น (Negative Sanctions) บุคคลที่พัฒนามาตรฐานการกำกับตนเองขึ้นมาแล้ว หากภายหลังให้รางวัลตนเองกับพฤติกรรมที่ต่ำกว่ามาตรฐาน ก็จะทำให้บุคคลในสังคมแสดงฏีกิริยาทางลบต่อตัวเขา ฏีกิริยาเหล่านี้จะส่งผลให้บุคคลย้อนกลับไปที่มาตรฐานของเดิมของเขาอีก

5. การสนับสนุนจากสภาพแวดล้อม (Contextual Supports) บุคคลที่เคยอยู่ในสภาพแวดล้อมซึ่งอดีตเคยส่งเสริมให้ตนกำกับตนเองด้วยมาตรฐานระดับหนึ่ง ย่อมมีโอกาสกำกับตน ด้วยมาตรฐานนั้นอีก บุคคลเช่นนี้มีแนวโน้มจะหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่มีอิทธิพลให้ตนต้องลดมาตรฐานลงไป

6. การลงโทษตนเอง (Self - Inflicted Punishment) จะเป็นหนทางในการให้บุคคลลดความไม่สบายใจจากการทำผิดมาตรฐานของตนได้ ในหลาย ๆ กรณีเป็นการลดปฏีกิริยาทางลบจากผู้อื่น แทนที่จะถูกบุคคลเหล่านั้นลงโทษโดยตรง คนส่วนมากจะมีความรู้สึกว่าการลงโทษตนเองมีความไม่พอใจน้อยกว่า การถูกผู้อื่นลงโทษและในบางกรณีการลงโทษตนเองก็เป็นการกระทำที่ได้รับการชมเชยจากผู้อื่น

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การที่บุคคลจะสามารถกำกับตนเองได้ นั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยอย่างใดอย่างหนึ่งหรือปัจจัยหลายอย่างผสมผสานกัน

7. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis)

ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น คือ โมเดลการวิจัยหรือแบบจำลองที่นักวิจัยสร้างขึ้นตามทฤษฎีแทนปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงตามธรรมชาติ เพื่อความเหมาะสมในการศึกษาวิจัย เพราะการศึกษาปรากฏการณ์ธรรมชาติไม่อาจทำได้โดยสะดวกเพราะมีลักษณะที่ซับซ้อน และมีโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ หลากหลาย วิธีการสร้างโมเดลการวิจัยเป็นการประยุกต์ทฤษฎีเข้ากับสภาพปรากฏการณ์ที่เป็นจริงในธรรมชาติตามระเบียบวิธีนัยให้ได้เป็นโมเดลที่เป็นสมมติฐานการวิจัย จากนั้นนักวิจัยจึงนำโมเดลการวิจัยไปตรวจสอบโดยใช้ระเบียบวิธีอุปนัยว่า โมเดลการวิจัยมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากน้อยเพียงใด ควรจะต้องมีการปรับปรุงพัฒนาโมเดลอย่างไร ให้โมเดลสอดคล้องกับสภาพปรากฏการณ์จริง อันจะนำไปสู่การพัฒนาทฤษฎีและสร้างองค์ความรู้ใหม่ต่อไป ซึ่งตามหลักการวิจัยจะต้องตรวจสอบโมเดลการวิจัยแยกออกเป็น 2 ตอน ตอนแรกเป็นการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลการวิจัยกับปรากฏการณ์หรือสภาพการณ์ที่เป็นจริง (Model-Reality Consistency) ส่วนตอนที่สองเป็นการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Model - Data Consistency) (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 37: 2-3)

7.1 ความหมายของความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น

เพดฮาเซอร์ (เพ็ญตระการ อรัญทอง, 2555: 51-52; อ้างอิงจาก Pedhazur, 1982: 580) ได้อธิบายว่า การวิเคราะห์หรืออิทธิพลเป็นวิธีการศึกษาอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมของตัวแปรต่าง ๆ ที่ตั้งสมมติฐานไว้ว่า เป็นตัวแปรเชิงสาเหตุ แต่วิธีการนี้ไม่ใช่เป็นการค้นหาสาเหตุ หากแต่เป็นวิธีหนึ่งของการสร้างแบบจำลองเชิงสาเหตุโดยต้องอาศัยพื้นฐานความรู้และข้อตกลงตามทฤษฎีที่มีอยู่

นงลักษณ์ วิรัชชัย (2537: 172) กล่าวถึง ความหมายของการวิเคราะห์อิทธิพล หมายถึง เป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงสาเหตุในการวิจัยที่ไม่ใช่การทดลอง โดยนักวิจัยจะต้องใช้วิธีการรวมตัวแปรทุกตัวที่คาดว่าจะจะเป็นสาเหตุและมี อิทธิพลต่อตัวแปรตามมาศึกษาในการวิจัย แล้วควบคุมตัวแปรเหล่านั้นโดยการจับคู่ถ้าสามารถทำได้ หรือควบคุมโดยการควบคุมทางสถิติ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร ด้วยเหตุนี้การตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ระหว่างตัวแปร โดยมีทฤษฎีเป็นพื้นฐานสนับสนุนจึงมีความสำคัญมาก โดยนักวิจัยต้องศึกษาทฤษฎีทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่เป็นสาเหตุของตัวแปรตามและต้องตั้งสมมติฐาน หรือโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรทั้งหมด ถ้าในโมเดลขาดตัวแปรที่เป็นสาเหตุสำคัญจะทำให้การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงสาเหตุไม่ถูกต้องสมบูรณ์

จินตนา ธนวิบูลย์ชัย (2537: 3) ได้อธิบายว่า การวิเคราะห์อิทธิพลเป็นวิธีการวิเคราะห์ทางสถิติอย่างหนึ่งที่อาศัยการประยุกต์วิธีวิเคราะห์การถดถอยมาอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระหลาย ๆ ตัวที่มีต่อตัวแปรตามทั้งที่เป็นความสัมพันธ์ทางตรงและทางอ้อม ตลอดจนสามารถ

อธิบายทิศทางและปริมาณความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ โดยมีลูกศรชี้ให้เห็นแบบจำลองของความสัมพันธ์ได้ การอธิบายความสัมพันธ์นี้อาศัยพื้นฐานความรู้ในปรากฏการณ์และพื้นฐานความรู้ตามทฤษฎีที่อธิบายในเชิงเหตุและผลเป็นสำคัญ วิธีวิเคราะห์นี้จึงสามารถนำไปใช้ในการตรวจสอบหรือคัดเลือก หรือสร้างทฤษฎีอีกด้วย

สำราญ มีแจ้ง (2544: 65) กล่าวว่า การวิเคราะห์เส้นทางมีลักษณะใหญ่ ๆ 3 ประการ คือ

1. เป็นเทคนิคทางสถิติที่อาศัยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ
2. เป็นการศึกษขนาดและทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเหตุที่มีต่อตัวแปรผลทั้งทางตรงและทางอ้อม
3. ความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลนี้ สามารถนำมาเขียนอธิบายได้ด้วยรูปแบบจำลองโมเดลและสมการโครงสร้างตามรูปแบบจำลองที่สร้างขึ้น

จากที่กล่าวมา ข้างต้น สรุปได้ว่า การวิเคราะห์หือทธิ พลเป็นวิธีวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยอาศัยการประยุกต์ความถดถอยพหุคูณ ความรู้ทางทฤษฎีมาอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระหลาย ๆ ตัวที่มีต่อตัวแปรตาม ทั้งความสัมพันธ์ทางตรงและทางอ้อม ตลอดจนขนาดและทิศทางเพื่อตรวจสอบรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุจากปรากฏการณ์จริงสอดคล้องหรือขัดแย้งกับทฤษฎี

7.2 ลักษณะของการวิเคราะห์เส้นทาง

บุญชม ศรีสะอาด และมีญช์มัท วรณมทินทร์ (2544: 2) ได้กล่าวถึงลักษณะของการวิเคราะห์เส้นทางไว้ 4 ประการดังนี้

1. ไม่ใช่วิธีค้นหาสาเหตุ แต่เป็นเทคนิคที่อธิบายความเป็นสาเหตุในเชิงปริมาณ
2. เป็นเทคนิคในการตรวจสอบทฤษฎี หรือโมเดลตามสมมติฐานว่ามีความเที่ยงตรงหรือไม่ โดยวิเคราะห์ข้อมูลที่ไปเก็บรวบรวมมาจากสภาพจริงว่าได้ผลตรงกับทฤษฎีหรือสมมติฐานหรือไม่
3. ก่อนวิเคราะห์สาเหตุต้องมีโครงสร้างหรือโมเดลความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัวกับตัวแปรตามในรูปของเหตุและผล ซึ่งสร้างจากความรู้ ทฤษฎี ผลการวิจัย และแบบแผนของความสัมพันธ์ที่สัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ
4. ก่อนวิเคราะห์สาเหตุ เป็นการยืนยันหรือสนับสนุนว่า โครงสร้างหรือโมเดลความสัมพันธ์ในโมเดลของสาเหตุ และผลระหว่างตัวแปรเหล่านั้นมีความเป็นไปได้หรือไม่จากข้อมูลที่สังเกตหรือวัดมาครั้งนั้น

7.3 แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผล

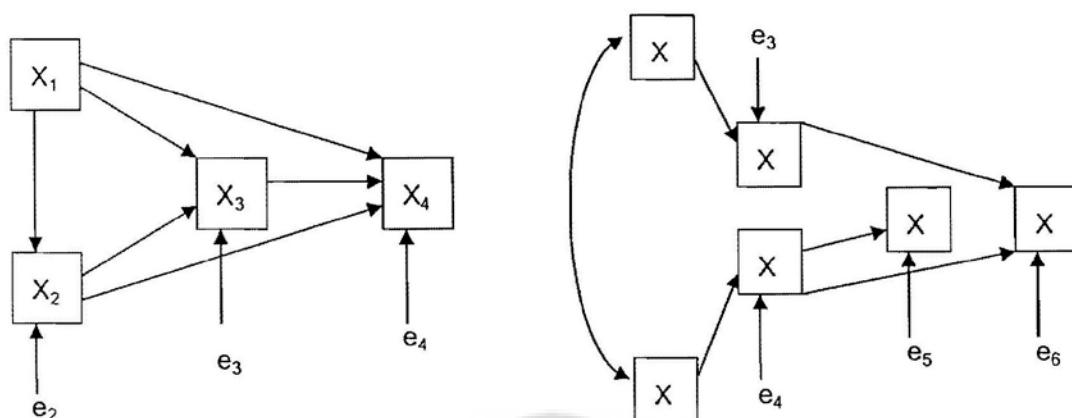
จินตนา ธนวิบูลย์ชัย (2537: 4-8) ได้กล่าวถึง แบบจำลอง (Path Diagram or Theoretical Path Model) เป็นสิ่งที่มีประโยชน์ต่อการแสดงความสัมพันธ์เชิงเหตุ และผลระหว่าง ตัวแปร นักวิจัยที่จะใช้เทคนิค Path Analysis ต้องเริ่มต้นจากการสร้างแบบจำลองตามทฤษฎีแนวคิดหรือผลการวิจัยต่าง ๆ ซึ่งมีเหตุผลน่าเชื่อถือว่าตัวแปรอิสระนั้น ๆ เป็นสาเหตุต่อ ตัวแปรตาม นั่นคือ นักวิจัยจะต้องถ้อยกรอบความคิดทางทฤษฎีออกมาเป็นกรอบแนวคิดในระดับปฏิบัติการ ให้เห็นว่า มีตัวแปรใดบ้างที่อยู่ในความสนใจ และมีความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลระหว่างตัวแปรเป็นอย่างไร แบบจำลองนี้จะต้องมีการจัดลำดับเวลาและความสำคัญของตัวแปรแล้วประม วัลออกมาเป็นแบบจำลองหรือรูปแบบที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งหมดเข้าด้วยกัน แบบจำลองนี้มีได้ 2 แบบ

1. แบบจำลองที่ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ มีผลไปในทิศทางเดียวกัน ไม่มีผลย้อนกลับ (Recursive Model) หรือตัวแปรตัวหนึ่งเป็นสาเหตุของอีกตัวหนึ่งได้ แต่ตัวแปรหลังจะเป็นสาเหตุของตัวแปรแรกไม่ได้

2. แบบจำลองที่ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ มีผลย้อนกลับ (Non – Recursive Model) นั่นคือ ตัวแปรแต่ละตัวอาจเป็นสาเหตุของกันและกันได้

การวิเคราะห์กรณี Non – Recursive Model มีความซับซ้อนมากขึ้นต้องอาศัยความรู้ทางเศรษฐมิติ และสมการโครงสร้างที่ยุ่่งยาก ส่วนการวิเคราะห์ในกรณี Recursive Model ไม่ค่อยยุ่งยากมากนัก จึงเป็นเทคนิควิธีที่นิยมใช้กันโดยทั่วไปในการทำการวิเคราะห์ด้วยเทคนิค Path Analysis แบบจำลองทั้ง 2 แบบ มีลักษณะดังนี้

1. แบบ Recursive Model

ภาพ ก

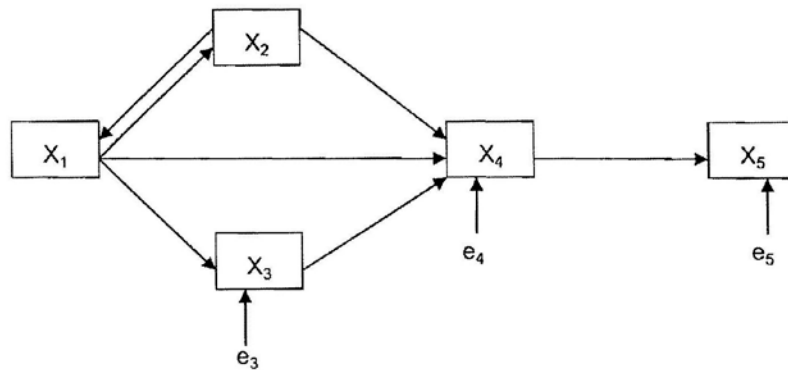
ภาพ ข

ภาพประกอบ 8 ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีผลในทิศทางเดียวกัน

ภาพ ก ตัวแปร 1 (X_1) เป็นสาเหตุผ่าน (Medial Causes) กล่าวคือ ตัวแปรที่ 1 (X_1) ซึ่งเป็นตัวแปรภายนอก (Exogeneous Variables) มีผลโดยตรงต่อตัวแปร 3 (X_3) และ 4 (X_4) นอกจากนี้ตัวแปรที่ 1 (X_1) ยังมีผลโดยตรงต่อตัวแปร 2 (X_2) ซึ่งมีผลต่อตัวแปร 3 (X_3) ด้วย การที่ตัวแปร 2 (X_2) มีผลต่อตัวแปร 3 (X_3) นั้น เป็นผลทางอ้อมของตัวแปร 1 (X_1) ที่กระทำผ่านตัวแปร 2 (X_2)

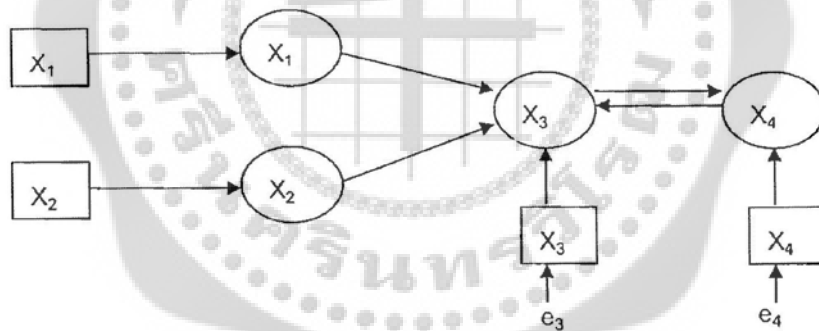
ภาพ ข ตัวแปร 1 (X_1) และ 2 (X_2) เป็นตัวแปรภายนอก (Exogeneous Variables) ที่สัมพันธ์กัน (Correlation Cause) โดยผลของตัวแปร 1 (X_1) ที่มีต่อตัวแปร 3 (X_3) จะประกอบด้วยผลทางตรงและผลทางอ้อม กล่าวคือ ผลทางตรงเกิดจากตัวแปร 1 (X_1) ส่งผลโดยตรงต่อตัวแปร 3 (X_3) และผลทางอ้อมเกิดจากสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 1 (X_1) กับตัวแปร 2 (X_2) ซึ่งเป็นต้นเหตุของตัวแปร 3 (X_3) และตัวแปร 1 (X_1) และ 3 (X_3) ที่สัมพันธ์กันนี้มีผลทางตรงและผลทางอ้อมกับตัวแปร 4 (X_4) อธิบายได้ในทำนองเดียวกัน

2. แบบ Non - Recursive Model

ภาพ ค

ภาพ ค ตัวแปร 1 (X_1) และ 2 (X_2) เป็นตัวแปรภายนอก (Exogeneous Variables) ที่สัมพันธ์เชิงเหตุผลกัน

ภาพ ง

ภาพประกอบ 9 ความสัมพันธ์ของตัวแปรแบบย้อนกลับ

ภาพ ง ตัวแปรที่อยู่ในกรอบสี่เหลี่ยมเป็นตัวแปรที่สามารถวัดได้โดยทันที ส่วนตัวแปรที่อยู่ในวงกลมเป็นตัวแปรที่ไม่สามารถวัดได้โดยทันทีหรือเป็นตัวแปรแฝงเร้น (Latent Variable) ตัวแปร 1 (X_1) และ 2 (X_2) เป็นตัวแปรภายนอก (Exogeneous Variables) ที่ไม่มีความสัมพันธ์กัน (Independent Cause) แต่ก็มีผลโดยตรงต่อตัวแปร 3 (X_3) และผลทางอ้อมเกิดจากสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ 1 (X_1) กับตัวแปร 2 (X_2) ซึ่งเป็นต้นเหตุของตัวแปร 3 (X_3) และตัวแปร 1 (X_1) และ 2 (X_2) ที่สัมพันธ์กันและส่งผลทางตรงและทางอ้อมกับตัวแปร 4 (X_4)

แบบจำลองข้างต้นนี้มีตัวแปรที่สำคัญอยู่ 2 ประเภท คือ

1. ตัวแปรภายนอก (Exogeneous Variable) เป็นตัวแปรที่อยู่ริมสุดของแบบจำลองซึ่งเป็นตัวแปรที่เป็นผลมาจากตัวแปรภายนอกแบบจำลองและผู้วิจัยไม่สนใจอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรดังกล่าว จากภาพตัวแปรที่ 1 และ 2 เป็นตัวแปรภายนอก

2. ตัวแปรภายใน (Endogeneous Variable) เป็นตัวแปรที่เป็นผลของตัวแปรในแบบจำลองที่ผู้วิจัยสนใจที่จะอธิบายว่าความแปรปรวนในตัวแปรเหล่านี้ได้รับอิทธิพลจากตัวแปรอื่น ๆ อย่างไร ตัวแปรภายในสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

2.1 ตัวแปรตามท้ายสุด (Ultimate Dependent Variable) จากภาพ ก และภาพ ง ตัวแปรที่ 3 เป็นตัวแปรขั้นกลาง ส่วนภาพ ข ตัวแปรที่ 3 และตัวแปรที่ 5 เป็นตัวแปรคั่นกลาง และภาพ ค ตัวแปรที่ 3 และตัวแปรที่ 4 เป็นตัวแปรคั่นกลาง

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ในภาพข้างต้นจะแสดงด้วยลูกศร ดังนี้

- แทน ตัวแปรที่สามารถสังเกตได้
- แทน ตัวแปรแฝง หรือองค์ประกอบ
- แทน ความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลระหว่างตัวแปรโดยตัวแปรที่อยู่ต้นลูกศรเป็นสาเหตุ ตัวแปรที่อยู่ปลายลูกศรเป็นผล
- ↪ แทน ความสัมพันธ์แบบธรรมดาระหว่างตัวแปรซึ่งไม่ใช่ความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล และนักวิจัยไม่ต้องการศึกษา
- e แทน ตัวแปรแทรกซ้อนที่นักวิจัยไม่ได้สนใจศึกษา และ/หรือ ความคลาดเคลื่อนอื่น ๆ หรือเป็นตัวแปรส่วนที่เหลือ (Residual Variables)

7.4 การวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมลิสเรล

โจเรสกอก; และซอร์บอม (อนันต์ชนก วิจิตรนิเทศ. 2546: 45; อ้างอิงจาก Joreskog; & Sorbom. 1993) ได้พัฒนาโมเดลลิสเรล หรือ โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น (Linear Structural Relationship Model: LISREL) ขึ้น และได้นำโมเดลลิสเรลมาใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปร พบว่า การนำโมเดลลิสเรลมาใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรในโมเดลการวิเคราะห์สาเหตุนั้นมีส่วนคืออยู่หลายประการ ทั้งนี้เพราะโมเดลลิสเรลสามารถประมาณค่าความคลาดเคลื่อนในการวัดได้ ทำให้ผ่อนคลายข้อตกลงเบื้องต้นของโมเดลการวิเคราะห์สาเหตุแบบเดิม จากการศึกษาพบว่า การศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุโดยวิธีวิเคราะห์แบบเดิม (Classical Path Analysis) กับการใช้โมเดลลิสเรล (LISREL Model) มีคุณสมบัติบางประการ ที่เหมือนและแตกต่างกันดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด; และมิญช์มันัส วรกรรมนรินทร์. 2544: 2-3)

ตาราง 2 เปรียบเทียบลักษณะของการวิเคราะห์สาเหตุแบบเดิมกับโปรแกรมลิสเรล

การวิเคราะห์สาเหตุแบบเดิม	การวิเคราะห์สาเหตุด้วยโมเดลลิสเรล
<p>จุดเหมือน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความคลาดเคลื่อนมีค่าเป็นศูนย์และมีการกระจายคงที่ - ความแปรปรวนร่วมของเทอมความคลาดเคลื่อนกับตัวแปรสังเกตได้มีค่าเป็นศูนย์ 	<ul style="list-style-type: none"> - ความคลาดเคลื่อนมีค่าเป็นศูนย์และมีการกระจายคงที่ - ความแปรปรวนร่วมของเทอม ความคลาดเคลื่อนกับตัวแปรตัวแปรสังเกตได้ มีค่าเป็นศูนย์
<p>จุดต่าง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทางเดียว (Causal Relationship) หรือ แบบเส้นเชิงบวก (Linear Additive) - ความแปรปรวนร่วมของเทอมความคลาดเคลื่อนมีค่าเป็นศูนย์ - ตัวแปรไม่มีความคลาดเคลื่อนในการวัด - ในโมเดลมีเฉพาะตัวแปรที่สังเกตได้ - ค่าวัดของตัวแปรอยู่ในระดับอันตรภาค - วิเคราะห์ตามหลักการวิเคราะห์สาเหตุ - ต้องแยกคำนวณดัชนีวัด ความกลมกลืน (Goodness of Fit) - การประมาณค่าใช้การประมาณค่าพารามิเตอร์กำลังสองน้อยที่สุด 	<ul style="list-style-type: none"> - ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทางเดียว (Causal Relationship) หรือสองทางแบบเส้นเชิงบวก (Linear Additive) - ความแปรปรวนร่วมของเทอมความคลาดเคลื่อนมีค่าไม่เป็นศูนย์ได้ - ตัวแปรมีความคลาดเคลื่อนมีค่าในการวัดได้ - ในโมเดลมีทั้งตัวแปรสังเกตได้และตัวแปรแฝง - ค่าวัดของตัวแปรอยู่ในระดับตั้งแต่นามบัญญัติขึ้นไป - วิเคราะห์ตามหลักการวิเคราะห์สาเหตุร่วมกับการวิเคราะห์องค์ประกอบ - คำนวณดัชนีวัดความกลมกลืนในกระบวนการวิเคราะห์ - การประมาณค่าใช้การประมาณค่าพารามิเตอร์หลายแบบ เช่น วิธี กำลังสองน้อยที่สุด วิธีโลคัลลิสต์สูงสุด

ที่มา: บุญชม ศรีสะอาด; และมิถุนันต์ วรรณมรินทร์. (2544). *การวิเคราะห์เส้นทางด้วยโปรแกรมลิสเรล*. หน้า 3.

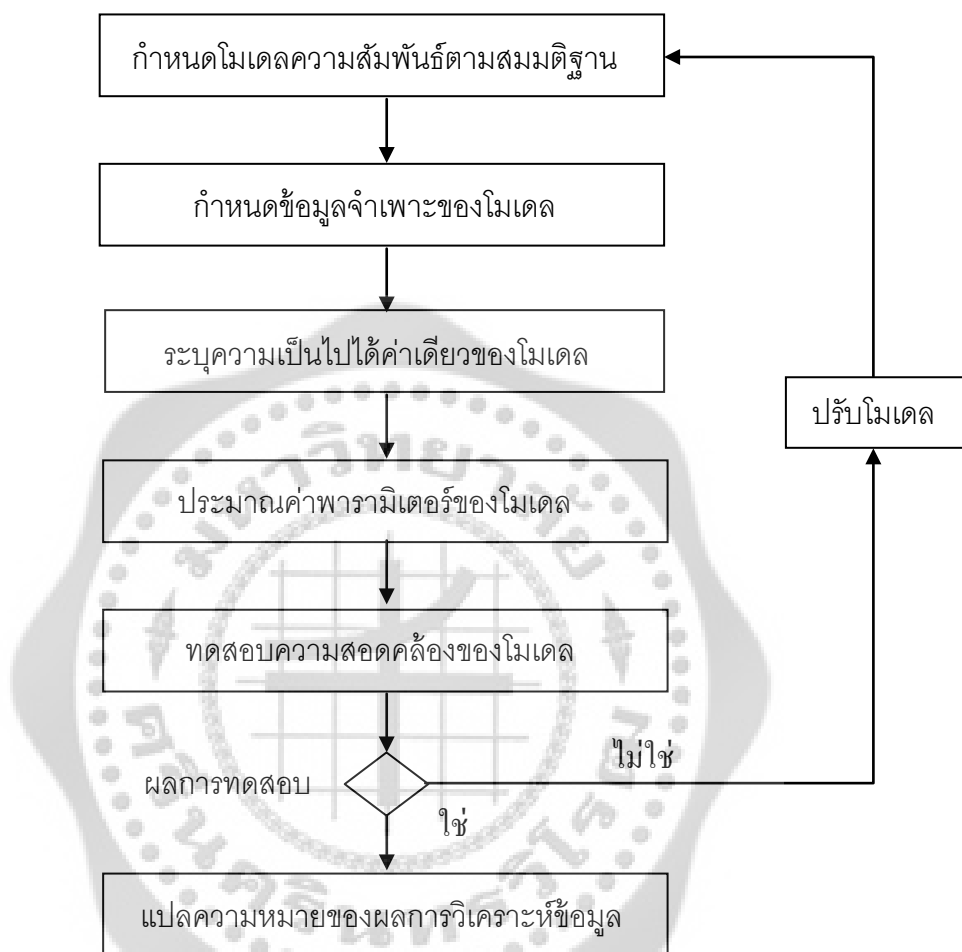
สำหรับกระบวนการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น หรือโมเดลลิสเรลนั้น ต้องมีโมเดลลิสเรลเป็นสมมติฐานการวิจัยก่อน แล้วจึงดำเนินงานเพื่อวิเคราะห์โมเดลลิสเรล ซึ่งหลักการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล ได้แก่ การประมาณค่าพารามิเตอร์ในโมเดลโดยวิเคราะห์เป็นภาพรวมตามหลักการวิเคราะห์องค์ประกอบ และการวิเคราะห์เส้นทางไปพร้อม ๆ กัน และมีการวิเคราะห์ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์พร้อมทั้งรายงานดัชนีความสอดคล้องด้วยและจากลักษณะการวิเคราะห์สาเหตุด้วยโมเดลลิสเรล จึงมีข้อตกลงเบื้องต้น ดังนี้

1. ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมดในโมเดลเป็นความสัมพันธ์แบบเส้นตรง (Linear) เชิงบวก (Additive) และเป็นความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal Relationship)
2. ลักษณะการแจกแจงของตัวแปรทั้งตัวแปรภายใน (Endogeneous Variable) และตัวแปรภายนอก (Exogeneous Variable) และความคลาดเคลื่อน (Error) ต้องเป็นการแจกแจงแบบปกติความคลาดเคลื่อนมีค่าเฉลี่ยเป็นศูนย์
3. ลักษณะความเป็นอิสระต่อกัน (Independent) ระหว่างตัวแปรกับความคลาดเคลื่อนสามารถแยกได้ คือ ความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน ตัวแปรและความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน แต่ค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรแต่ละกลุ่มอาจสัมพันธ์กันได้
4. สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลอนุกรมเวลา (Time Series Data) ที่มีการวัดข้อมูลมากกว่า 2 ครั้ง การวัดตัวแปรต้องไม่ได้รับผลกระทบจากช่วงเวลาเหลือระหว่างการวัด
5. ข้อมูลอยู่ในมาตราวัดระดับอันตรภาค (Interval) หรืออัตราส่วน (Ratio) หรือมาตราการวัดอื่นที่สามารถนำมาเทียบเคียงกับมาตราการวัดทั้งสองระดับได้

จากข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล ทำให้เห็นข้อดีของโมเดลลิสเรลที่เด่นชัด คือ ความสามารถในการประมาณค่าพารามิเตอร์เทอมความคลาดเคลื่อน (Error Term) ยอมรับให้ความแปรปรวนร่วมระหว่างความคลาดเคลื่อนมีค่าไม่เท่ากับศูนย์ได้ ทำให้ผลการวิเคราะห์ดีขึ้นและการวิเคราะห์ด้วยโมเดลลิสเรลสามารถวิเคราะห์โมเดล ลิสเรลที่มีตัวแปรแฝงได้ด้วยขั้นตอน ในการวิเคราะห์เส้นทางด้วยโปรแกรมลิสเรล

ขั้นตอนของการวิเคราะห์เส้นทางด้วยโปรแกรมลิสเรล

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมลิสเรลแบ่งได้ 6 ขั้นตอน สามารถแสดงได้ดังภาพประกอบ 7 (บุญชม ศรีสะอาด; และมิถุนันต์ วรรณมรินทร์. 2544: 2-3)

ภาพประกอบ 10 ขั้นตอนการวิเคราะห์เส้นทางด้วยโปรแกรมลิสเรล

ที่มา: บุญชม ศรีสะอาด; และมิถุนันต์ วรรณมรินทร์. (2544). *การวิเคราะห์เส้นทางด้วยโปรแกรมลิสเรล*. หน้า 4.

ขั้นที่ 1 กำหนดโมเดลความสัมพันธ์ตามสมมติฐาน หมายถึง การกำหนดลักษณะของโมเดลที่จะวิเคราะห์ โดยโมเดลนี้ได้มาจากการศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับตัวแปรต่าง ๆ ที่กำหนดในโมเดล และนำมาเขียนเป็นโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ซึ่งโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุประกอบด้วยโมเดลที่มีและไม่มีผลคลาดเคลื่อนในการวัด โมเดลที่มีความคลาดเคลื่อนในการวัด

ขั้นที่ 2 กำหนดข้อมูลจำเพาะของโมเดล (Specification of the Model) การวิเคราะห์เส้นทางด้วยโปรแกรมลิสเรลนั้น สามารถวิเคราะห์ได้ทั้งโมเดลที่มีตัวแปรแฝงหรือตัวแปรสังเกตได้ วิเคราะห์ได้ทั้งข้อมูลที่เป็นโมเดลความสัมพันธ์ทางเดียวและความสัมพันธ์ย้อนกลับ ดังนั้นการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยวิธีนี้ จึงต้องกำหนดข้อมูลจำเพาะของโมเดลความสัมพันธ์ของตัวแปรเพื่อแสดงลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปรซึ่งสามารถกำหนดข้อมูลจำเพาะได้ 3 รูปแบบคือ (นงลักษณ์ วิรัชชัย . 2537: 22)

พารามิเตอร์กำหนด (Fixed Parameters : FI) เมื่อโมเดลการวิจัยไม่มีเส้นแสดงอิทธิพลระหว่างตัวแปรพารามิเตอร์ขนาดอิทธิพลตัวนั้นจะกำหนดให้มีค่าเป็นศูนย์ใช้สัญลักษณ์ "0"

พารามิเตอร์บังคับ (Constrained Parameters: ST) เมื่อโมเดลการวิจัยไม่มีเส้นแสดงอิทธิพลระหว่างตัวแปรพารามิเตอร์ขนาดอิทธิพลตัวนั้น เป็นค่าที่ต้องประมาณ แต่นักวิจัยมีเงื่อนไขที่ต้องกำหนดค่าสมาชิกในเมทริกซ์แทนค่าพารามิเตอร์นั้นเป็นพารามิเตอร์บังคับ ซึ่งถ้าบังคับให้มีค่าเป็น 1 ก็สามารถกำหนดค่าความสัมพันธ์ในเมทริกซ์ด้วยสัญลักษณ์ "1"

พารามิเตอร์อิสระ (Free Parameters: FR) เป็นพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่าและไม่ได้บังคับให้มีค่าอย่างใดอย่างหนึ่งใช้สัญลักษณ์ "*"

ขั้นที่ 3 ระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวของโมเดล (Identification of the Model) คือ การระบุว่าสมการโครงสร้างนั้นสามารถนำมาประมาณค่าพารามิเตอร์ได้เป็นค่าเดียวหรือไม่ ถ้าจำนวนสมการโครงสร้างเท่ากับจำนวนพารามิเตอร์ที่ไม่ทราบค่าในโมเดล พารามิเตอร์ที่ไม่ทราบค่าตัวหนึ่งจะประมาณค่าพารามิเตอร์ตัวนั้นได้เพียงค่าเดียวเท่านั้น เรียกโมเดลนั้นว่า โมเดลระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวได้พอดีหรือโมเดลระบุพอดี (Just Identified Model) ถ้าจำนวนสมการ มากกว่าจำนวนพารามิเตอร์ที่ไม่ทราบค่าในโมเดล เรียกโมเดลนั้นว่า โมเดลระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวเกินพอดีหรือโมเดลระบุเกินพอดี (Over Identified Model) และถ้าจำนวนสมการน้อยกว่าจำนวนพารามิเตอร์ที่ไม่ทราบค่าในโมเดล เรียกโมเดลนั้นว่า โมเดลระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวไม่พอดี (Under Identified Model) ซึ่งโมเดลที่ระบุเกินพอดี และโมเดลที่ระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวไม่พอดีนี้ไม่สามารถประมาณค่าพารามิเตอร์ได้ การระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวช่วยทำให้ทราบล่วงหน้าว่าโมเดลนั้นประมาณค่าพารามิเตอร์ได้หรือไม่

ขั้นที่ 4 ประมาณค่าพารามิเตอร์จากโมเดล (Parameter Estimation from the Model) คือ การวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยอาศัยการแก้สมการโครงสร้างด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อหาค่าพารามิเตอร์ซึ่งเป็นตัวที่ไม่ทราบค่าในสมการ ซึ่งการวิเคราะห์เส้นทางด้วยโปรแกรมลิสเรลสามารถประมาณค่าพารามิเตอร์ได้ 6 วิธีด้วยกัน คือ (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2537: 40 – 44)

1. วิธีกำลังสองน้อยที่สุดไม่ถ่วงน้ำหนัก (Unweighted Least Squares: ULS) เป็นการประมาณค่าพารามิเตอร์โดยให้ผลรวมกำลังสองของความคลาดเคลื่อนมีค่าน้อยที่สุด ซึ่งค่าความคลาดเคลื่อนก็คือ ผลต่างระหว่างความแปรปรวนที่คำนวณได้จากข้อมูลเชิงประจักษ์กับค่าความแปรปรวนที่พยากรณ์จากค่าประมาณของพารามิเตอร์

ข้อดีของการประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีULS คือ ค่าประมาณที่ได้มีความคงเส้นคงวา (Consistency) ง่ายและสะดวกในการประมาณค่าและเป็นวิธี ที่เหมาะสมกับข้อมูลที่มีลักษณะการแจกแจงแตกต่างไปจากการแจกแจงแบบปกติพหุนาม (Multivariate Normal Distribution)

ข้อเสียของการประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีLS คือ ไม่มีประสิทธิภาพ(Non Efficiency) เนื่องจากค่าที่ประมาณได้ไม่ใช่ค่าความคลาดเคลื่อนที่น้อยที่สุดเมื่อเทียบกับการใช้วิธีอื่น นอกจากนี้วิธีนี้ยังขาดความเป็นอิสระจากมาตรวัด (Scale Free) คือ หากรูปแบบของตัวแปรมีหน่วยในการวัดที่ต่างกันก็จะมีผลต่อการประมาณค่าด้วยวิธีนี้

2. วิธีกำลังสองน้อยที่สุดถ่วงน้ำหนัก (Generalized Least Squares: GLS) เป็นการประมาณค่าพารามิเตอร์เมื่อข้อมูลมีความแปรปรวนของตัวแปรผลไม่เท่ากันทุกค่าของตัวแปรเหตุ หรือมีความสัมพันธ์กันระหว่างความคลาดเคลื่อน จึงต้องใช้วิธี GLS เพื่อปรับแก้ ความแปรปรวนที่ไม่เท่ากันนั้น

ข้อดีของการประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีGLS คือ ค่าประมาณที่ได้มีความคงเส้นคงวามีประสิทธิภาพ และเป็นอิสระจากมาตรวัด

ข้อเสียของการประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีLS คือ ถ้าตัวแปรที่สังเกตได้มีการแจกแจงที่สูงหรือเตี้ยกว่าโค้งปกติและกลุ่มตัวอย่างมีขนาดเล็ก ค่าที่ประมาณได้ก็จะได้ถูกต้อง

3. วิธีความเป็นไปได้สูงสุด (Maximum Likelihood: ML) เป็นการประมาณค่าพารามิเตอร์ที่แพร่หลายมากที่สุด วิธีประมาณค่าทำได้โดยการสมมติค่าพารามิเตอร์ไว้ซึ่งจะต้องใช้การคำนวณทวนซ้ำหลายครั้งจนกว่าค่าพารามิเตอร์ที่ได้จะมีค่าเข้าใกล้ค่าพารามิเตอร์ที่เป็นจริง ดังนั้นการวิเคราะห์ค่าประมาณพารามิเตอร์ส่วนใหญ่จึงมักใช้วิธีนี้

ข้อดีของการประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธี MLคือ ค่าประมาณที่ได้มีความคงเส้นคงวามีประสิทธิภาพ และเป็นอิสระจากมาตรวัด

4. วิธีกำลังสองน้อยที่สุดถ่วงน้ำหนักทั่วไป (Generally Weighted Least Squares: WLS) เป็นการประมาณค่าพารามิเตอร์ที่มีการถ่วงน้ำหนักทั่วไปโดยมีการถ่วงน้ำหนักกับสมการโครงสร้างที่นำมาคำนวณ

5. วิธีกำลังสองน้อยที่สุดถ่วงน้ำหนักแนวทแยง(Diagonally Weighted Least Squares : DWLS) เป็นวิธีที่พัฒนามาจากวิธี WLS คือ คำนวณค่าเฉพาะสมาชิกที่อยู่ในแนวทแยงของเมทริกซ์ จึงทำให้ได้ค่าประมาณพารามิเตอร์ที่ไม่มีประสิทธิภาพ แต่ค่าที่คำนวณได้เป็นค่าที่อยู่ระหว่างที่ได้จากวิธี ULS และ WLS

6. วิธีใช้ตัวแปรเป็นเครื่องมือ (Instrumental Variable : IV) และวิธีกำลังสองน้อยที่สุดสองขั้น (Two – Stage Least Squares: TSLS) การประมาณค่าพารามิเตอร์ทั้งสองวิธีนี้ใช้เป็นค่าประมาณตั้งต้นสำหรับการประมาณค่าพารามิเตอร์วิธีอื่น ๆ ที่กล่าวมา เพราะหลักการของสองวิธีนี้ คือ การกำหนดตัวแปรอ้างอิงสำหรับตัวแปรแฝงในรูปแบบซึ่งโปรแกรมลิสมัลจะนำตัวแปรอ้างอิงและตัวแปรสังเกตได้มาคำนวณค่าประมาณพารามิเตอร์

ขั้นที่ 5 ทดสอบความสอดคล้องของโมเดล (Validation of the Model) คือ การทดสอบความสอดคล้องของโมเดลที่เป็น สมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (ข้อมูลที่ไปเก็บรวบรวมมาจริง) การทดสอบด้วยโปรแกรมลิสมัลสามารถตรวจสอบได้หลายวิธี ผู้วิจัยนำเสนอเฉพาะวิธีที่นิยมใช้ ดังนี้

1. ใช้ไค-สแควร์ (Chi – square Statistic) วิธีนี้โมเดลที่มีความสอดคล้องก็คือ โมเดลที่มีค่าไคสแควร์ต่ำหรือเข้าใกล้ศูนย์มากที่สุด
2. ใช้ดัชนีวัดความสอดคล้อง(Goodness of Fit Index: GFI) ดัชนี GFI มีค่าอยู่ระหว่าง 0 และ 1 ถ้าดัชนี GFI เข้าใกล้ 1 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องหรือกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์
3. ใช้ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว(Adjusted Goodness of Fit Index: AGFI) ได้จากการนำดัชนี GFI มาปรับแก้ โดยคำนึงถึงจำนวนตัวแปร กลุ่มตัวอย่างและความเป็นองศาอิสระ ดัชนี AGFI มีคุณสมบัติเหมือนดัชนี GFI
4. ใช้ดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (Root Mean Squared Residual: RMR) ค่าดัชนี RMR เป็นดัชนีที่ใช้เปรียบเทียบระดับความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของรูปแบบสองรูปแบบเฉพาะกรณีที่เป็นการเปรียบเทียบโดยใช้ข้อมูลชุดเดียวกัน ในขณะที่ดัชนี GFI และ AGFI สามารถใช้เปรียบเทียบได้ทั้งกรณีข้อมูลชุดเดียวกันและข้อมูลต่างชุดกัน ดัชนี RMR บอกขนาดของเศษที่เหลือโดยเฉลี่ยจากการเปรียบเทียบระดับความกลมกลืนของรูปแบบสองรูปแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าของดัชนี RMR ยิ่งเข้าใกล้ศูนย์แสดงว่ารูปแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

การปรับโมเดล (Model Adjustment) เมื่อทดสอบความสอดคล้องของโมเดลแล้วพบว่า โมเดลตามสมมติฐานยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ต้องทำการปรับโมเดลใหม่โดยพิจารณาจากการมีนัยสำคัญทาง สถิติของค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (β หรือ P_{ij}) ค่าดัชนีดัดแปรโมเดล ซึ่งเป็นค่าที่บ่งบอกว่าโมเดลที่กำหนด หรือตั้งตามทฤษฎีนั้นสามารถทำการเปลี่ยนแปลงโมเดลให้สอดคล้องกับความเป็นจริงได้อีกหรือไม่ โดยค่าดัชนีดัดแปรรูปต้องมีค่าเข้าใกล้ศูนย์แต่ถ้าค่าที่ได้

มากกว่าหรือน้อยกว่าศูนย์ก็อาจต้องทำการปรับโมเดล ของการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยการพิจารณาเส้นทางของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตามซึ่งอาจจะเพิ่มหรือลดเส้นทางก็ได้ แล้วทำการวิเคราะห์เส้นทางตั้งแต่แรกอีกครั้งหนึ่ง ทำเช่นนี้เรื่อยไปจนกว่าดัชนีแปรรูปมีค่าเป็นศูนย์หรือเข้าใกล้ศูนย์จึงจะสามารถนำค่าประมาณขนาดอิทธิพลไปใช้ในการอธิบายโมเดลความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลได้

ขั้นที่ 6 การแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล (Translation of Results Analysis) คือ การนำค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางที่ได้จากการคำนวณที่นำมาใช้ในการอธิบายความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางที่มีนัยสำคัญทางสถิติมาแทนค่าในโมเดล ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางจะบอกขนาดอิทธิพลและทิศทางของตัวแปรเหตุต่อตัวแปรผล โดยทิศทางของความสัมพัทธ์เชิงเหตุและผลนั้นมี 2 คือ อิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อม

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

8.1 งานวิจัยในประเทศ

สุธาสนี นาคสินธุ์ (2552: บทคัดย่อ) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบของการคิดเชิงบวกของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของการคิดเชิงบวกของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบของการคิดเชิงบวกของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีทั้งหมด 6 องค์ประกอบ คือ การมีความเชื่อมั่นในตนเอง การยึดมั่นในหลักคุณธรรม การกล้าเผชิญกับปัญหาและอุปสรรค การควบคุมอารมณ์ที่ดี การยอมรับฟังและให้เกียรติผู้อื่น และการมองโลกในแง่ดี โดยมีพิสัยของค่าไอ เกนอยู่ระหว่าง 2.077 – 8.385 และมีค่าความแปรปรวนสะสมร้อยละ 46.552 โมเดลโครงสร้างองค์ประกอบของการคิดเชิงบวกตามสมมติฐาน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สัจจา ประเสริฐกุล (2551: 100-101) ได้ศึกษาเชิงเปรียบเทียบคุณลักษณะการคิดเชิงบวกตามตัวแปรเพศ ตัวแปรอัตมโนทัศน์ ตัวแปรประสบการณ์ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพศกับตัวแปรอัตมโนทัศน์ ตัวแปรเพศกับตัวแปรประสบการณ์ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่มีระดับอัตมโนทัศน์และประสบการณ์ที่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำนวน 382 คน ได้มาจากการกำหนดตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two - Stage Random Sampling) ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าสถิติพื้นฐาน และวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two-Way Analysis of Variance) ด้วยสถิติทดสอบเอฟ (F-test) โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางระหว่างตัวแปรเพศกับตัวแปรอัตมโนทัศน์ และตัวแปรเพศกับตัวแปรประสบการณ์ชีวิต และแสดงแนวโน้มของความคิดเชิงบวกในแต่ละผลหลักและปฏิสัมพันธ์จากการทดสอบสมมติฐานทางการวิจัย รวมทั้งทดสอบภายหลังเพื่อ การ

เปรียบเทียบพหุคูณ ด้วยวิธีการ LSD (Lesat Significant Difference) ของฟิชเชอร์ (Fisher) ผลการวิจัยพบว่านักเรียนชายและหญิงมีความคิดเชิงบวกไม่แตกต่างกัน นักเรียนที่มีระดับ อคติในทัศนคติในกลุ่มสูงมีความคิดเชิงบวกสูงกว่านักเรียนที่มีระดับอคติในทัศนคติในกลุ่มปานกลางและต่ำ นักเรียนที่มีประสบการณ์ชีวิตทางบวกมีความคิดเชิงบวกสูงกว่านักเรียนที่มีประสบการณ์ชีวิตทางลบ เนื่องจากประสบการณ์ชีวิตทางบวกหมายถึงการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับเรื่องราวปฏิบัติสัมพันธ์ระหว่าง บุคคล สิ่งแวดล้อม สถานการณ์และเหตุการณ์ฯ ที่ตนได้พบเห็นหรือประสบ มาแล้วขณะดำเนินชีวิต ที่ทำให้เกิดความรู้สึกดี ฟังพอใจ ภาคภูมิใจและประสบความสำเร็จซึ่งเป็นประสบการณ์ที่มีอิทธิพล ต่อความคิดเชิงบวกมากและมากกว่าประสบการณ์ชีวิตทางลบ ซึ่งหมายถึงการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับ เรื่องราวปฏิบัติสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สิ่งแวดล้อม สถานการณ์และเหตุการณ์ฯ ที่ตนได้พบเห็นหรือ ประสบมาแล้วขณะดำเนินชีวิต ที่ทำให้เกิดความรู้สึกเสียใจ ไม่พอใจ เศร้าใจ มีทุกข์และเกิดความ กังวล ไม่ประสบผลสำเร็จ

อวิรุทธ์ ผลทรัพย์ (2551: 79-81) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความคิด เชิงบวก มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู แบบประชาธิปไตย แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การเห็นคุณค่าในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง การรับรู้ ความสามารถของตนเอง กับความคิดเชิงบวกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนนทบุรี และ เพื่อศึกษานำหนักความสำคัญของปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความคิดเชิงบวกของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีเขต 1 จำนวน 549 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบ สองขั้นตอน (Two - Stage Random Sampling) ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าสถิติพื้นฐานและ วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พหุคูณระหว่างตัวแปรปัจจัย กับความคิดเชิงบวก และทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้การทดสอบค่าที (t - test) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) และวิเคราะห์หาค่านำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัย ที่ส่งผลต่อ ความคิดเชิงบวกของ นักเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมSPSS ผลการวิจัยพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การเห็น คุณค่าในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง มีความสัมพันธ์กับความคิด เชิงบวกมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรปัจจัย ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การเห็นคุณค่าในตนเอง ความเชื่อมั่นใน ตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง มีความสัมพันธ์กับความคิดเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ค่านำหนักความสำคัญของปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การเห็นคุณค่า ในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเองส่งผลทางบวกต่อความคิดเชิงบวก

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ส่งผลต่อความคิดเชิงบวก
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ปรมาภรณ์ ทองสุก (2550: 73-74) ได้ทำการศึกษา การพัฒนาการคิดทาง บวกสำหรับเด็ก
ปฐมวัยด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ มีจุดมุ่งหมายในการวิจัยเพื่อศึกษาเปรียบเทียบ
การพัฒนาการคิดทางบวกสำหรับเด็กปฐมวัยด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้กับการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัย ชาย - หญิง อายุ 5-6 ปี
ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนอนุบาลกันทรารมย์
อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม 2 ขั้นตอน (Two
- Stage Cluster Sampling) จัดเป็นกลุ่มทดลอง 15 คนและกลุ่มควบคุม 15 คน กลุ่มทดลองจะได้รับ
ประสบการณ์ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับกิจกรรมการเรียนรู้
แบบปกติใช้เวลาทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 30 นาที วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ t - test
ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ สืบเสาะหาความรู้ มีความสามารถ
ด้านการคิดทางบวกหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ
แตกต่างจากกลุ่มเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .01 ทั้งโดยรวมและรายด้าน

ไอฟิน ตนสาสี่ (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ
การกำกับตนเองในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดสุพรรณบุรี มีจุดประสงค์เพื่อ
ศึกษารูปแบบของความสำคัญ เชิงสาเหตุของปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ การรับรู้ความสามารถแห่งตน
ระดับชั้นเรียน ความวิตกกังวล เป้าหมายในการเรียนและการอบรมเลี้ยงดูที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและ
ทางอ้อมต่อการกำกับตนเองในชั้นเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดสุพรรณบุรี
ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .01 ประกอบด้วยปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลด้านบวก ต่อการกำกับตนเองในการเรียน
แบบมุ่งเรียนรู้ ส่วนระดับชั้นเรียนมีอิทธิพลทางตรงด้านลบต่อการกำกับตนเองในการเรียน และพบว่า
การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ยังมีอิทธิพลทางอ้อมด้านบวกต่อการกำกับตนเองในการเรียน
โดยส่งผ่านทางการรับรู้ความสามารถแห่งตนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พจนพร ถนอมวุฒิศักดิ์ (2552: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิง
สาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมองโลกในแง่ดีของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 การวิจัยในครั้งนี้มุ่ง
ศึกษาโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล
การสนับสนุนทางสังคมของครู การกำหนดเป้าหมายในอนาคต การเห็นคุณค่าในตนเอง และ
ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคที่ส่งผลต่อการมองโลกในแง่ดีของนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 721 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมองโลกในแง่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า รูปแบบโครงสร้าง ว่างความสัมพันธ์มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และการมองโลกในแง่ดี ได้รับอิทธิพลรวมสูงสุดจากการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล รองลงมา คือ การเห็นคุณค่าในตนเอง การสนับสนุนทางสังคมของครู ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฟูปัญหาและการกำหนดเป้าหมายในอนาคต ตัวแปรปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการมองโลกในแง่ดีมากที่สุด ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง รองลงมา คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฟูปัญหา และการสนับสนุนทางสังคมของครู โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.29 0.27 0.26 และ 0.21 ตามลำดับ และตัวแปรปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการมองโลกในแง่ดีมากที่สุด ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล รองลงมาคือ การกำหนดเป้าหมายในอนาคต การสนับสนุนทางสังคมของครู และการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยสัดส่วนของความแปรปรวนในตัวแปรแฝงการมองโลกในแง่ดี ที่อธิบายได้ด้วยตัวแปรเชิงสาเหตุภายนอกได้ร้อยละ 50.00

สุรียพร ไชยฤกษ์ (2550: 96-108) ได้ทำการศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อการมองโลกในแง่ดีของนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระระดับนักเรียน ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง ลักษณะมุ่งอนาคต และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และตัวแปรอิสระระดับห้องเรียน ได้แก่ บรรยากาศในชั้นเรียน และการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญกับการมองโลกในแง่ดี และค้นหาตัวแปรอิสระระดับนักเรียนและตัวแปรอิสระระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อการมองโลกในแง่ดี ซึ่งมีรูปแบบการวิเคราะห์ 2 ระดับ ได้แก่ ระดับนักเรียน และระดับห้องเรียน ผลการวิจัยพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรอิสระระดับนักเรียน ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง ลักษณะมุ่งอนาคต และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลกับการมองโลกในแง่ดี มีค่าเท่ากับ 0.662 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรอิสระระดับห้องเรียน ได้แก่ บรรยากาศในชั้นเรียน และการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญกับการมองโลกในแง่ดี มีค่าเท่ากับ 0.50 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรอิสระระดับนักเรียน ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง ลักษณะมุ่งอนาคต และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ส่งผลต่อการมองโลกในแง่ดีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และตัวแปรอิสระระดับห้องเรียน ได้แก่ บรรยากาศในชั้นเรียน และการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่ส่งผลต่อการมองโลกในแง่ดี แต่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการเห็นคุณค่าในตนเองที่ส่งผลต่อการมองโลกในแง่ดีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จิราพร สุขेमโอบุส (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรค ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยช่างศิลป์และวิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเอง การมองโลกในแง่ดี การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการสนับสนุนทางสังคม กับความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรค เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลเชิงสาเหตุที่สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และเพื่อวิเคราะห์ขนาดของผลกระทบรวม ผลกระทบทางตรง และผลกระทบทางอ้อมของตัวแปรสาเหตุภายในโมเดลที่มีต่อความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่า อุปสรรค กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยช่างศิลป์และวิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์เขตภาคกลาง จำนวน 576 คน โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรคตามสมมติฐานมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุด คือ การรับรู้ความสามารถของตนเอง รองลงมา คือ การมองโลกในแง่ดี และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ตามลำดับ และตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุด คือ การสนับสนุนทางสังคม การมองโลกในแง่ดี และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ตามลำดับ โดยตัวแปรเชิงสาเหตุทั้ง 4 ตัวแปรร่วมอธิบายความแปรปรวนของความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรคได้ ร้อยละ 37

ชัตติยา น้ายาทอง (2551: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการฝ่าฟันอุปสรรคของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในเขตกรุงเทพมหานคร การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการฝ่าฟันอุปสรรค โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยเปิดจำนวน 343 คน และเป็นนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยเปิดจำนวน 381 คน ผลการวิจัยสรุปว่าโมเดลตามสมมติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่สร้างขึ้นสามารถอธิบายความแปรปรวนของความสามารถในการฝ่าฟันอุปสรรคได้ร้อยละ 63 โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุดคือ การมองโลกในแง่ดี รองลงมาคือการกำกับตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเองและความเชื่อมั่นในตนเอง และตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุดคือ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมรองลงมาคือ ความเชื่อมั่นในตนเอง การสนับสนุนทางการเรียนจากผู้ปกครอง และการรับรู้ความสามารถของตนเอง

8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

คาคี ไพร (Katie Price. 2001) ศึกษาความสัมพันธ์ของชีวิตที่ยืนยาวกับความคิดเชิงบวก ความไม่มีศัตรู, ความวิตกกังวล โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 800 คน แบ่งเป็นคนที่มองโลกในแง่ดี 603 คน และมองโลกในแง่ร้าย 197 คน ผลการวิจัยพบว่า อายุที่ยืนยาวมีความสัมพันธ์กับความคิดเชิงบวก คนที่มองโลกในแง่ร้ายมีอัตราการเสี่ยงต่อความตายสูงกว่าคนที่มองโลกในแง่ดี

โอเวน ริชาร์ด ไลท์ซี (Owen Richard Lightsey. 2002) ศึกษาความคิดเชิงบวกสามารถป้องกันความเครียด และบทบาทของความคิดเชิงบวก ที่เป็นอัตโนมัติในด้านความเศร้าโศกและความสุข โดยสุ่มอาสาสมัครจำนวน 152 คน ทดสอบเครื่องมือวัดความโศกเศร้าและความสุขในระยะเวลา 6 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเชิงบวกอัตโนมัติ (PAT) เป็นเหมือนตัวปกป้องความเครียดและการเกิดอารมณ์เสีย และมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเศร้าโศก และสามารถทำนายถึงความสุขและการมีคุณค่าในตนเอง

โกรลนิก และ ไรอัน (Grolnick; & Ryan. 1989) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างกรอบระเบียบของพ่อแม่กับการกำกับตนเองในการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักเรียนเกรด 3 เกรด 6 จำนวน 66 คน เพศชาย 36 คน เพศหญิง 30 คน และบิดามารดาจำนวน 114 คน โดยเป็นมารดา 64 คน บิดา 50 คน ผลการวิจัยพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความอิสระมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการกำกับตนเองในการเรียน การรับรู้ความสามารถแห่งตน การปรับตัว เกรดเฉลี่ยและคะแนนแบบทดสอบมาตรฐานวัดผลสัมฤทธิ์ การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมีความสัมพันธ์กับแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ การรับรู้ความสามารถแห่งตนและการปรับตัว การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน มีความสัมพันธ์กับความรู้สึกลดควบคุมตนเองได้ของเด็ก

จากงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผู้วิจัยสามารถสรุปประเด็นและคัดเลือกตัวแปรที่สามารถนำมาศึกษาต่อในงานวิจัย โดยพิจารณาความหมาย ความสำคัญ แนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ของนักวิชาการและนักจิตวิทยาเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการคิดเชิงบวก

จากการศึกษาองค์ประกอบของการคิดเชิงบวก ซึ่งมีนักจิตวิทยา และนักวิชาการได้กล่าวไว้หลายอย่าง ดังที่ สก็อตต์ เวนเทรลลา (วิทยา พลายมณี. 2545: 15; อ้างอิงจาก Scott W. Ventrella. 2001) กล่าวไว้ว่า ลักษณะบุคคลที่มีการคิดเชิงบวกประกอบด้วย ความเชื่อ ความยึดมั่นในคุณธรรม การสำรวจความตั้งใจ การมองโลกในแง่ดีความกระตือรือร้น ความมุ่งมั่น ความกล้าหาญ ความมั่นใจ ความอดทน และความสุขุม ส่วนเทอดศักดิ์ เดชคง (2548: 115) กล่าวถึง ผู้ที่มีความคิดเชิงบวกว่า มีลักษณะเป็นบุคคลที่มองหาโอกาสจากอุปสรรคต่าง ๆ ที่พบเจอ เปิดใจยอมรับฟัง และพร้อมที่จะปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น ไม่หลีกเลี่ยงปัญหา และพยายามหาหนทางในการแก้ปัญหาเหล่านั้นให้สำเร็จลงไปด้วยดี และวิทยา นาควัชระ (2543: 44) กล่าวถึงคนที่มีการคิดเชิงบวกว่า เป็นคนอารมณ์ดี มั่นใจในตนเองอย่างสร้างสรรค์ และมีกำลังใจที่จะต่อสู้กับอุปสรรคเสมอ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การมองโลกในแง่ดี และความกล้าเผชิญกับปัญหาและอุปสรรค เป็นลักษณะของบุคคลที่มีการคิดเชิงบวก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุธาสนี นาคสินธุ์ (2552: 90) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมองโลกในแง่ดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการฟื้นฝาคู่อุปสรรค

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ผู้วิจัยได้คัดเลือกตัวแปรมาจากปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคิดเชิงบวกซึ่งเทอดศักดิ์ เดชคง (2547: 36-38) กล่าวว่า การเลี้ยงดูจากพ่อแม่เป็นปัจจัยที่สำคัญในการปรับสมดุลให้เด็กมีความผ่อนคลาย สามารถมองในด้านบวก มองอนาคตในแง่ดี ซึ่งจะทำให้มีกำลังใจในการเอาชนะปัญหาและอุปสรรคต่อไป ตรงกันข้ามหากเลี้ยงดูในสภาพของการตำหนิ ว่ากล่าว โดยไม่ให้โอกาสในการแก้ไขตนเอง การถูกสบประมาทหรือเอาเรื่องเก่าที่ไม่ดีมาพูดถึงอยู่เรื่อย ๆ ก็จะเป็นการสร้างความรู้สึกว่าตนเองด้อยค่า ขาดความเชื่อมั่นในศรัทธาในตนเอง ซึ่งคนที่ไม่มั่นใจตนเองก็ย่อมมองตนเองในด้านลบ คนที่มองตนเองในด้านลบก็ยากที่จะมองสิ่งอื่นในด้านบวก ซึ่งสอดคล้องกับนิภา แก้วศรีงาม (2547: 76-78) กล่าวว่า ผู้ที่สร้างให้บุคคลเกิด Positive Thinking การส่งเสริม อบรมสั่งสอนและสนับสนุนให้คนเราเกิดความคิดที่ดีเป็นพื้นฐานของการสร้างคุณภาพชีวิตนี้คงจะไม่พ้นบุคคล 2 กลุ่มคือ พ่อ แม่ และครู จากงานวิจัยของพจนพร ถนอมวุฒิศักดิ์ (2552: 131) พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีอิทธิพลทางตรงต่อการมองโลกในแง่ดี (0.27) และจากงานวิจัยของ สุรีย์พร ไชยฤกษ์ (2550: 107) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลเป็นตัวแปรระดับนักเรียนที่ส่งผลทางบวกต่อการมองโลกในแง่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2. การสนับสนุนทางสังคมของครู ผู้วิจัยได้คัดเลือกตัวแปรมาจากปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคิดเชิงบวกซึ่งนิภา แก้วศรีงาม (2547: 76-78) กล่าวว่า ผู้ที่สร้างให้บุคคลเกิด Positive Thinking การส่งเสริม อบรมสั่งสอนและสนับสนุนให้คนเราเกิดความคิดที่ดีเป็นพื้นฐานของการสร้างคุณภาพชีวิตนี้คงจะไม่พ้นบุคคล 2 กลุ่มคือ พ่อ แม่ และครูซึ่งเป็นผู้มีความคิดเชิงบวก เป็นแบบอย่าง ให้คำแนะนำและคำวิจารณ์เชิงสร้างสรรค์ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาและให้กำลังใจ สนับสนุนและส่งเสริมความคิดเชิงบวกของลูกหลานและลูกศิษย์ เพื่อส่งเสริมแรงให้พัฒนาความคิดเชิงบวกอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นครูในฐานะแม่แบบหรือตัวแบบทางพฤติกรรมที่สำคัญสำหรับเด็ก เพราะเขาใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับครู และด้วยเหตุผลหลายประการ ประการแรก ครูเป็นบุคคลที่เด่นสำหรับเด็ก เป็นป้าสายตาที่เด็กให้ความสนใจและพบเห็นอย่างสม่ำเสมอ ประการที่ 2 ในห้องเรียนครูเป็นผู้ควบคุมการให้การเสริมแรงที่สำคัญสำหรับเด็ก และประการที่ 3 เด็กมักศรัทธาครู เขาจะมองครูในฐานะครูผู้มีความสามารถและมีเกียรติ คุณลักษณะเหล่านี้ ครูจึงเป็นตัวแบบที่มีประสิทธิภาพ (ประสาธ อิศรปริดา. 2549: 292-293; อ้างอิงจาก Rosser; & Nicholson. n.d.) ที่จะสนับสนุนส่งเสริมเห็นดีเห็นงามและให้สิ่งเสริมแรงทางบวก ให้เกิดแนวทางวิธีการดำเนินการให้ปรับเปลี่ยนความคิดโดยให้ข้อมูลเชิงบวกในระบบความคิดและการรับรู้ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อทั้งผู้คิดและคนรอบข้าง สังคมและอนาคต และจากงานวิจัยของพจนพร ถนอมวุฒิศักดิ์ (2552: 131) พบว่าการสนับสนุนทางสังคมของครูมีอิทธิพลทางตรงต่อการมองโลกในแง่ดี (0.21)

3. ประสบการณ์ชีวิต ผู้วิจัยได้คัดเลือกตัวแปรมาจากปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคิดเชิงบวกของ ไพรซ์ พรินเซปท์ (2550: 30-34; อ้างอิงจาก ทรรศนะ บุญขวัญ) กล่าวว่า มนุษย์ทุกคนย่อมต้อง ประสบกับสถานการณ์ทั้งแง่บวกและแง่ลบ โดยสถานการณ์ต่าง ๆ ที่พบเจอนั้น มีอิทธิพลต่อรูปแบบ ของอารมณ์และการคิด ซึ่งบุคคลที่มองแง่ลบนั้น จะกลับเข้าสู่ภาวะบีบคั้นและหมดหวังได้ในทันที แม้ว่าตอนนั้นเขาจะพบกับเรื่องที่ดี ๆ อยู่ก็ตาม ส่วนบุคคลที่มองแง่บวก จะกลับเข้าสู่ความร่าเริงและ เป็นสุขดังเดิมได้อย่างรวดเร็ว แม้จะประสบกับอาการป่วยหนักหรือเรื่องเลวร้าย อื่น ๆ ซึ่งสังฆา ประเสริฐกุล (2551: 103) พบว่า นักเรียนที่มีประสบการณ์ชีวิตทางบวกมีความคิดเชิงบวกสูงกว่า นักเรียนที่มีประสบการณ์ชีวิต ทางลบและอารี พันธุ์มณี (2547: 4) กล่าวว่า ประสบการณ์ชีวิต เป็นประสบการณ์ที่มีคุณค่าของชีวิต ไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์ที่ดี สมหวัง ผิดหวัง สำเร็จ ล้มเหลว เสียใจ เศร้าใจ อิ่มเอมใจ หากเป็นประสบการณ์ที่ดี ประสบความสำเร็จ ก็ทำให้บุคคลมีกำลังใจที่จะก้าวเดิน ต่อไป มีความรู้สึกที่ดี มีความคิดที่ดี แต่ถ้าหากเป็นประสบการณ์ที่ต้องสูญเสีย ประสบความล้มเหลว ประสบการณ์เหล่านั้น จะทำให้บุคคลสัมผัสกับความรู้สึกสูญเสีย เจ็บปวดและเป็นทุกข์ แสดงให้เห็น ว่า ถ้าบุคคลมีประสบการณ์ชีวิตที่ดี สมหวัง มีความสุข จะมีความรู้สึกต่อสิ่งต่าง ๆ ในแง่ดี และมีความคิดเชิงบวกในที่สุด

4. การรับรู้ความสามารถของตนเอง ผู้วิจัยได้คัดเลือกตัวแปรมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทาง สังคมปัญญาสังคมของแบนดูราแบนดูรา (Bandura, 1986: 393-395) กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถ มีอิทธิพลต่อแบบแผนการคิดและการตอบสนองทางอารมณ์ ของบุคคลบุคคลที่รับรู้ว่ามี ความสามารถสูงจะให้ความสนใจและพยายามในการทำกิจกรรมต่าง ๆ และจะใช้ความพยายามยิ่งขึ้น เมื่อพบอุปสรรค ส่วนคนที่รับรู้ว่าคุณมีความสามารถต่ำจะ มีปฏิกิริยาทางอารมณ์ต่อตนเองในทาง ลบ เช่น ไม่มีความสุข หวาดหวั่น มีความเครียดสูง และจะทำพฤติกรรมต่าง ๆ ไม่เต็มความสามารถ อันจะส่งผลให้บุคคลประสบความล้มเหลวในการกระทำมากขึ้น จากงานวิจัยของอิวูร์ท์ ผลทรัพย์ (2551: 79) พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคิดเชิงบวก ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของจิราพร สุขเอมโอบุส (2552: 112) พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง มีอิทธิพลทางตรงต่อความสาม ารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรค และจากงานวิจัยของ ชัตติยา น้ายาทอง (2551: 126) พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง มีอิทธิพลทางตรงต่อความสามารถ ในการฟื้นฝ่าอุปสรรค และมีอิทธิพลทางอ้อม โดยผ่าน การกำกับตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 การรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นการตัดสินความสามารถของตนเอง ว่าทำงานได้ใน ระดับใด ถ้าบุคคลประเมินความสามารถของตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสม จะส่งผลต่อการเลือก กระทำพฤติกรรม สามารถกำกับตนเองได้ดี มีโอกาสประสบความสำเร็จสูง

5. การทำกับตนเอง ผู้วิจัยคัดเลือกมาจาก ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา (สมโภชน์ เขียมสุภาษิต. 2550: 54-57; อ้างอิงจาก Bandura. 1986) ที่กล่าวว่า กระบวนการทำกับตนเองมีจุดเริ่มต้นที่สำคัญ บุคคลต้องรู้ว่าทำอะไรอยู่ เพราะความสำเร็จของบุคคลเกิดจากการทำกับตนเอง และจะทำให้บุคคลนั้นพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับชัตติยา นัยยาทอง (2551: 126) พบว่าการทำกับตนเองมีอิทธิพลทางตรงต่อความสามารถในการฟื้นฝ่าอุปสรรค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีจำนวนโรงเรียน 44 โรงเรียน 469 ห้อง และมีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 17,142 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีจำนวน 9 โรงเรียน จำนวนห้องเรียน 32 ห้องเรียน และจำนวนนักเรียน 1,006 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two – Stage Random Sampling) โดยมีรายละเอียดการกำหนดกลุ่มตัวอย่างและขั้นตอนของการสุ่มดังนี้

1. สุ่มรายชื่อประชากรของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ปีการศึกษา 2555 โดยใช้เกณฑ์การแบ่งขนาดโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานดังนี้

โรงเรียนขนาดที่ 1	มีจำนวนนักเรียนทั้งหมดไม่เกิน 120 คน
โรงเรียนขนาดที่ 2	มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 121 – 200 คน
โรงเรียนขนาดที่ 3	มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 201 – 300 คน
โรงเรียนขนาดที่ 4	มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 301 – 499 คน
โรงเรียนขนาดที่ 5	มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 500 – 1,499 คน
โรงเรียนขนาดที่ 6	มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 1,500 – 2,499 คน
โรงเรียนขนาดที่ 7	มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 2,500 คน ขึ้นไป

ที่มา: สำนักนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

จากการพิจารณาแบ่งขนาดโรงเรียนตามเกณฑ์ดังกล่าว พบว่า มีขนาดโรงเรียน นตั้งแต่โรงเรียนขนาด ที่ 1 ถึงขนาดที่ 7 เมื่อพิจารณาลักษณะพื้นที่ชุมชน สภาพสังคมและความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ พบว่าโรงเรียนขนาดที่ 1 ถึงโรงเรียนขนาดที่ 4 มีลักษณะใกล้เคียงกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงพิจารณาจัดโรงเรียนขนาดที่ 1 ถึงโรงเรียนขนาดที่ 4 ให้เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก (ไม่เกิน 499 คน) จัดโรงเรียนกลุ่มที่ 5 ให้เป็นโรงเรียนขนาดกลาง (500 – 1,499 คน) และจัดโรงเรียนขนาดที่ 6 ถึงโรงเรียนขนาดที่ 7 ให้เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ (1,500 คนขึ้นไป) ดังตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2555 จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน	จำนวนห้องเรียน				จำนวนนักเรียน			
		ม.4	ม.5	ม.6	รวม	ม.4	ม.5	ม.6	รวม
ใหญ่	9	77	72	68	217	2,975	2,885	2,612	8,472
กลาง	19	69	64	61	194	2,438	2,675	2,165	7,278
เล็ก	16	20	20	18	58	486	458	448	1,392
รวม	44	166	156	147	469	5,899	6,018	5,225	17,142

ที่มา: ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา 2555 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

2. การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 99 % ความคลาดเคลื่อนที่ $\pm 10\%$ โดยเทียบตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (ศิริชัย กาญจนวาสี; ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์; และดิเรก ศรีสุข. 2551: 151) ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 861 คน

3. ดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย โดยใช้การสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two-Stage Random Sampling) ดังนี้

3.1 ขั้นตอนที่ 1 ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

โดยใช้ขนาดโรงเรียน เป็นชั้นของการสุ่ม (Strata) และโรงเรียนเป็นหน่วยของการสุ่ม (Sampling Unit) โดยดำเนินการสุ่มโรงเรียนจำนวนร้อยละ 20 ของโรงเรียนแต่ละขนาดโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 3 โรงเรียน ขนาดกลางจำนวน 4 โรงเรียน และขนาดใหญ่จำนวน 2 โรงเรียน

3.2 ขั้นตอนที่ 2 ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม (Sampling Unit) สุ่มห้องเรียนในแต่ละโรงเรียนประมาณร้อยละ 20 ของจำนวนห้องเรียน ในแต่ละระดับชั้น กรณีที่ชั้นใดมีเพียง 1 ห้องเรียน ได้ใช้ทั้งห้องเรียนนั้นเป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้จำนวนโรงเรียน 9 โรงเรียน จำนวนห้องเรียน 32 ห้อง และจำนวนนักเรียนทั้งหมด 1,108 คน ดังในตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามขนาดโรงเรียนและชั้นเรียน

ขนาด โรงเรียน	โรงเรียน	จำนวน ห้องเรียน ทั้งหมด			จำนวน ห้องเรียน ที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่าง			จำนวนนักเรียนที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง			
		ม.4	ม.5	ม.6	ม.4	ม.5	ม.6	ม.4	ม.5	ม.6	รวม
ใหญ่	สุราษฎร์พิทยา	11	10	11	2	2	2	95	91	94	280
	เวียงสระ	8	8	7	2	2	1	76	73	37	186
	รวม	55			11			466			
กลาง	กาญจนภิเษกวิทยาลัยสุราษฎร์ธานี	5	4	4	1	1	1	38	41	39	118
	มัธยมบ้านท่าเนียน	1	2	2	1	1	1	40	35	39	114
	สุราษฎร์พิทยา 2	3	5	3	1	1	1	34	32	38	104
	กาญจนดิษฐ์	4	3	3	1	1	1	36	27	31	94
	รวม	39			12			430			
เล็ก	ราชประชาวิทยาคม	1	1	1	1	1	1	22	18	22	62
	เขาพนมแบกศึกษา	1	1	1	1	1	1	32	28	17	77
	ควนสุบรรณวิทยา	1	1	1	1	1	1	27	16	30	73
	รวม	9			9			212			
รวม	9	103			32			1,108			

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

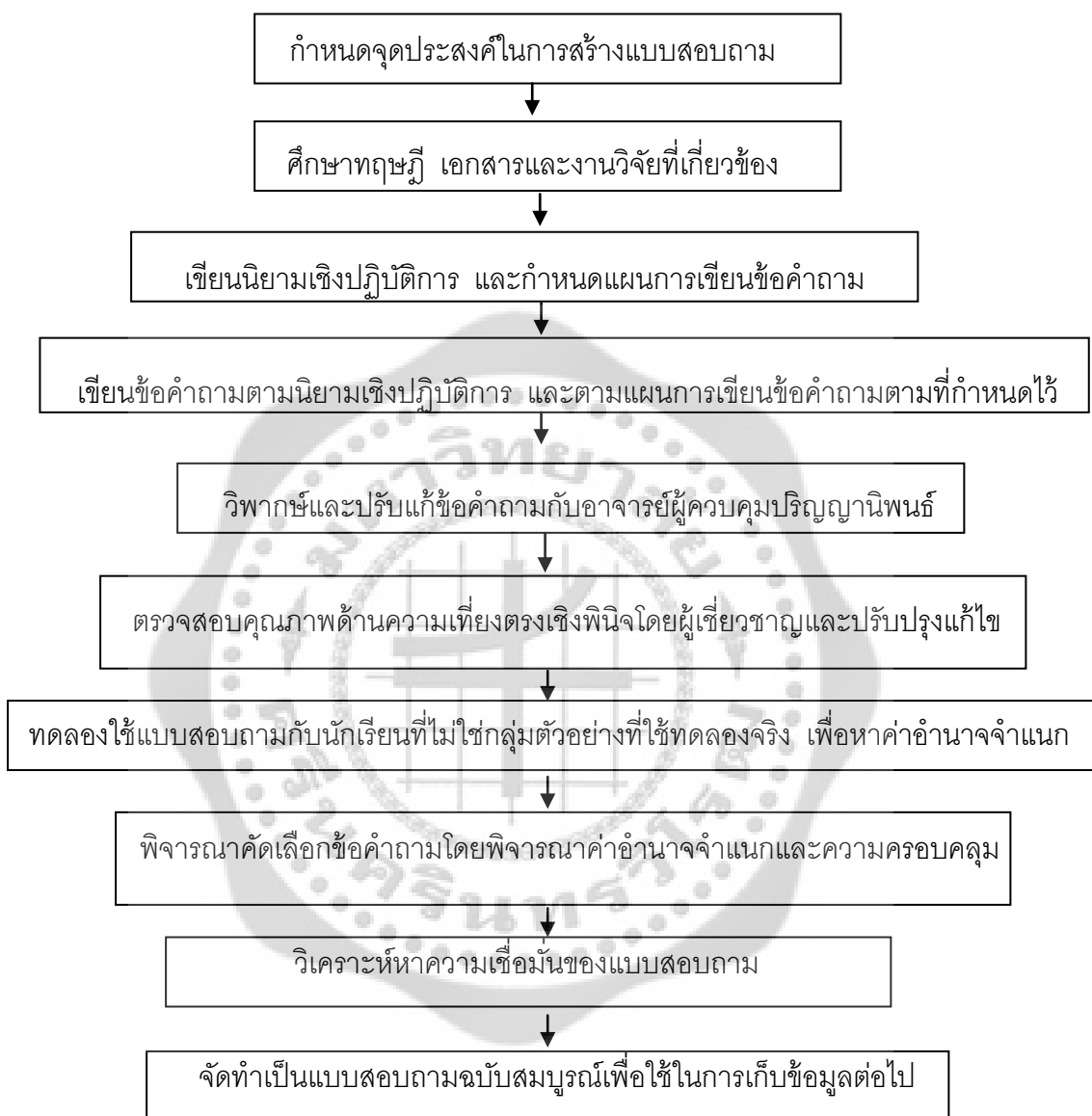
เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้มีจำนวน 6 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามการคิดเชิงบวก	จำนวน 30 ข้อ
ฉบับที่ 2 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	จำนวน 25 ข้อ
ฉบับที่ 3 แบบสอบถามประสพการณ์ชีวิต	จำนวน 20 ข้อ
ฉบับที่ 4 แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคมของครู	จำนวน 20 ข้อ
ฉบับที่ 5 แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนเอง	จำนวน 19 ข้อ
ฉบับที่ 6 แบบสอบถามการกำกับตนเอง	จำนวน 15 ข้อ

ขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามวัดประสพการณ์ชีวิต โดยมีขั้นตอนดังนี้

ภาพประกอบ 11 ขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถาม

จากภาพประกอบ 11 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามวัดประสพการณ์ชีวิต ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองมีจำนวน 1 ฉบับ คือ แบบสอบถามวัดประสบการณ์ชีวิต ซึ่งมีการดำเนินการสร้างดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถามวัดประสบการณ์ชีวิต โดยการสร้างแบบสอบถามนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้วัดประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
3. เขียนนิยามศัพท์เฉพาะเกี่ยวกับประสบการณ์ชีวิต
4. กำหนดรูปแบบ ของแบบสอบถามวัดประสบการณ์ชีวิต มีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ
5. เขียนข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะและให้ครอบคลุมโครงสร้าง 3 ด้าน ได้แก่ ประสบการณ์ด้านส่วนตัว ประสบการณ์ด้านการเรียนและประสบการณ์ด้านสังคมจำนวน 25 ข้อ
6. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนี้มาวิพากษ์และปรับแก้ข้อคำถามกับอาจารย์ ที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อให้ได้ข้อคำถามที่มีความเที่ยงตรงและครอบคลุมโครงสร้างทฤษฎี พร้อมทั้งปรับแก้ข้อคำถามตามคำแนะนำ
7. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น และปรับปรุงแล้วไปตรวจสอบหาความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องและความครอบคลุมของแบบสอบถามกับนิยามปฏิบัติการในแต่ละด้าน ได้ข้อคำถามแต่ละข้อสอดคล้องและความครอบคลุมของแบบสอบถามกับนิยามปฏิบัติการในแต่ละด้าน คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC สูงกว่าหรือเท่ากับ 0.5 คัดเลือกได้ 21 ข้อ
8. นำแบบสอบถามประสบการณ์ชีวิตไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนโรงเรียนสุราษฎร์ธานี 2 จำนวน 150 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 50 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 50 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 50 คน จากนั้นนำผลการตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation) พบว่าแบบสอบถามวัดประสบการณ์ชีวิตจำนวน 21 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.157 ถึง 0.722 นำผลการวิเคราะห์มาพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามของแบบสอบถามที่มีค่าอำนาจจำแนกที่มีค่าตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป ได้ข้อคำถามวัดประสบการณ์ชีวิตจำนวน 20 ข้อ ทำการวิเคราะห์ซ้ำกลุ่มตัวอย่างเดิม จำนวน 150 คน ได้ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.214 ถึง 0.722 นำไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.814

9. จัดเตรียมแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
การปรับปรุงและการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่มีการปรับปรุงและพัฒนา จำนวน 1 ฉบับ ดังนี้

แบบสอบถามวัดการรับรู้ความสามารถของตนเอง ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบสอบถามวัดการรับรู้ความสามารถ ของจิราพร สุขเอมโอบุส (2552) โดยผู้วิจัยได้ทำการปรับมาตราส่วนประมาณค่าจาก 7 ระดับ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อให้เหมาะสมกับระดับชั้นของ กลุ่มตัวอย่าง มีระดับความเป็นจริง ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยที่สุด และเพิ่มข้อคำถามจาก 11 ข้อ เป็น 20 ข้อ จากนั้นนำแบบสอบถามตรวจสอบหาความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องและความครอบคลุมของแบบสอบถามกับนิยามปฏิบัติการ ได้ข้อคำถามแต่ละข้อสอดคล้องและความครอบคลุมของแบบสอบถาม กับนิยามปฏิบัติการในแต่ละด้าน คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC สูงกว่าหรือเท่ากับ 0.50 จำนวน 19 ข้อ นำแบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนเองไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนโรงเรียนสุราษฎร์ธานี 2 จำนวน 150 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 50 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 50 คนนักเรียน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 50 คน จากนั้นนำผลการตอบแบบสอบถาม มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation) พบว่าแบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนเอง จำนวน 19 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.466 ถึง 0.628 นำไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.910

2. เครื่องมือวิจัยที่นำมาหาคุณภาพใหม่ มีดังนี้

1. แบบสอบถามวัดการคิดเชิงบวก ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามวัดการคิดเชิงบวก ของอวิรุทธ์ ผลทรัพย์ (2551) เป็นแบบสอบถามมาตรา ส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.215 ถึง 0.752 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.891

2. แบบสอบถามวัดการสนับสนุนทางสังคมของครู ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามวัดการสนับสนุน ทางสังคมของครูของพจนพร ถนอมวุฒิศักดิ์ (2552) เป็นแบบสอบถาม มาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.352 ถึง 0.657 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.907

3. แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ของอรรถีย์ เจนจิตศิริ (2556) เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) อยู่ระหว่าง 9.911 ถึง 17.951 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.982

4. แบบสอบถามวัดการกำกับตนเอง ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามวัดการกำกับตนเอง ของชัตติยา น่ายาทอง (2551) เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.223 ถึง 0.662 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.863

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้ง 4 ฉบับ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม ศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนสุราษฎร์ธานี 2 จำนวน 150 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 50 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 50 คนนักเรียนและชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 50 คน แล้วตรวจให้คะแนน นำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (r) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation) และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับของแบบสอบถามแต่ละฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Crobach) โดยมีคุณภาพเครื่องมือดังนี้

1. แบบสอบถามวัดการคิดเชิงบวก เป็นแบบสอบถามมาตรา ส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.282 ถึง 0.655 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.913

2. แบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล เป็นแบบสอบถามมาตรา ส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.236 ถึง 0.659 มีค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับเท่ากับ 0.886

3. แบบสอบถามวัดการสนับสนุนทางสังคมของครู เป็นแบบสอบถามมาตรา ส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ อยู่ระหว่าง 0.234 ถึง 0.636 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.886

4. แบบสอบถามวัดการกำกับตนเอง เป็นแบบสอบถามมาตรา ส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.358 ถึง 0.599 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.862

ตัวอย่างแบบวัดความคิดเชิงบวก

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านและพิจารณาข้อความต่อไปนี้ และตัดสินใจว่านักเรียนมีการรับรู้ความรู้สึก และพฤติกรรมต่อข้อความในแต่ละข้อมากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือของข้อความ ที่ตรงกับกรรับรู้ ความรู้สึก และพฤติกรรมที่เป็นจริง

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ถ้าฉันตั้งใจที่จะทำอะไร ก็สามารถทำได้ดีไม่แพ้ใคร					
2	รูปร่างหน้าตาของฉันไม่ได้เป็นอุปสรรคใด ๆ ในการดำรงชีวิต					
3	ฉันมองเห็นข้อดีของตัวเองเสมอ					

ตัวอย่างแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือเพียงช่องเดียวที่ตรงกับ การปฏิบัติของผู้ปกครองที่ได้ปฏิบัติต่อนักเรียนมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	เมื่อครอบครัวเกิดปัญหา ผู้ปกครองให้นักเรียนมีส่วนร่วมรับรู้ และแก้ไขปัญหาด้วย					
2	ผู้ปกครองจะช่วยแนะนำวิธีแก้ปัญหาแต่ให้นักเรียนเป็นผู้ตัดสินใจเอง					
3	เมื่อนักเรียนปรึกษาเกี่ยวกับข้อข้องใจ ผู้ปกครองจะเสนอแนะ และอธิบายด้วยเหตุผล					

ตัวอย่างแบบสอบถามวัดการสนับสนุนทางสังคมของคุณ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือเพียงช่องเดียวที่ตรงกับความเป็นจริงที่ครูปฏิบัติ ต่อนักเรียนมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ครูให้ความเป็นมิตรกับนักเรียน					
2	ครูชื่นชมนักเรียน เมื่อนักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน					
3	ครูปลอดภัย เมื่อนักเรียนไม่สบายใจ					

ตัวอย่างแบบสอบถามประสบการณ์ชีวิต

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือ เพียงช่องเดียวที่ตรงกับความคิด ความรู้สึก และการปฏิบัติของนักเรียนมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	น้อยครั้งมาก หรือไม่ทำเลย
1	ข้าพเจ้าใช้จ่ายเงินไปกับเรื่องอาหารการกินประเภทขนมมากกว่าอาหารหลักในแต่ละมื้อ					
2	เมื่อข้าพเจ้าเรียนเสร็จจะใช้เวลาทำกิจกรรมกับชมรมต่าง ๆ ในโรงเรียน					
3	ข้าพเจ้าใช้เวลาหลังเลิกเรียนทบทวนบทเรียนกับเพื่อน ๆ ภายในโรงเรียน					

ตัวอย่างแบบสอบถามการวัดการรับรู้ความสามารถของตนเอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือเพียงช่องเดียวที่ตรงกับ ความรู้สึก
ความคิดของนักเรียนมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ข้าพเจ้ามั่นใจว่าสามารถทำงานได้สำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้					
2	เมื่อมีปัญหาทางการเรียน ข้าพเจ้ามั่นใจว่าสามารถหาวิธีแก้ไขได้					
3	ข้าพเจ้ามั่นใจว่าสามารถทำงานที่ท้าทายความสามารถของตนเองได้					

ตัวอย่างแบบสอบถามการวัดการกำกับตนเอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือเพียงช่องเดียวที่ตรงกับความคิด
ความรู้สึก และการปฏิบัติของนักเรียนมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	เวลาเรียน นักเรียนตั้งใจเรียน					
2	ก่อนสอบ ทุกครั้งนักเรียนจะทบทวนบทเรียน					
3	นักเรียนชอบการค้นคว้าเพิ่มเติม และพัฒนาทักษะต่าง ๆ					

เกณฑ์การตรวจให้คะแนนของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ระดับความจริง	คะแนนในข้อความทางบวก	คะแนนในข้อความทางลบ
จริงมากที่สุด	5	1
จริงมาก	4	2
ปานกลาง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนน

1. แบบสอบถามวัดการคิดเชิงบวก จำนวน 30 ข้อ ซึ่งมีช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 30-150 คะแนน มีเกณฑ์การแปลความหมายดังนี้

คะแนนเฉลี่ย รายข้อ	คะแนนเฉลี่ย รายฉบับ	การแปลความหมาย
4.50 – 5.00	135.00 – 150.00	มีการคิดเชิงบวกในระดับสูงมาก
3.50 – 4.49	105.00 – 134.99	มีการคิดเชิงบวกในระดับค่อนข้างมาก
2.50 – 3.49	75.00 – 104.99	มีการคิดเชิงบวกในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	45.00 – 74.99	มีการคิดเชิงบวกในระดับค่อนข้างต่ำ
1.00 – 1.49	30.00 – 44.99	มีการคิดเชิงบวกในระดับต่ำมาก

2. แบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล จำนวน 25 ข้อ ซึ่งมีช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 25 – 125 คะแนน มีเกณฑ์การแปลความหมายดังนี้

คะแนนเฉลี่ย รายข้อ	คะแนนเฉลี่ย รายฉบับ	การแปลความหมาย
4.50 – 5.00	112.50 – 125.00	มีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลในระดับสูงมาก
3.50 – 4.49	87.50 – 112.49	มีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลในระดับค่อนข้างมาก
2.50 – 3.49	62.50 – 87.49	มีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	37.50 – 62.49	มีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลในระดับค่อนข้างต่ำ
1.00 – 1.49	25.00 – 37.49	มีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลในระดับต่ำมาก

3. แบบสอบถามวัดการสนับสนุนทางสังคมของครู จำนวน 20 ข้อ ซึ่งมีช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 20 – 100 คะแนน มีเกณฑ์การแปลความหมายดังนี้

คะแนนเฉลี่ย รายข้อ	คะแนนเฉลี่ย รายฉบับ	การแปลความหมาย
4.50 – 5.00	90.00 – 100.00	มีการสนับสนุนทางสังคมของครูในระดับสูงมาก
3.50 – 4.49	70.00 – 89.99	มีการสนับสนุนทางสังคมของครูในระดับค่อนข้างมาก
2.50 – 3.49	50.00 – 69.99	มีการสนับสนุนทางสังคมของครูในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	30.00 – 49.99	มีการสนับสนุนทางสังคมของครูในระดับค่อนข้างต่ำ
1.00 – 1.49	20.00 – 29.99	มีการสนับสนุนทางสังคมของครูในระดับต่ำมาก

4. แบบสอบถามวัดประสบการณ์ชีวิต จำนวน 20 ข้อ ซึ่งมีช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 20 – 100 คะแนน มีเกณฑ์การแปลความหมายดังนี้

คะแนนเฉลี่ย รายข้อ	คะแนนเฉลี่ย รายฉบับ	การแปลความหมาย
4.50 – 5.00	90.00 – 100.00	มีประสบการณ์ชีวิตในระดับสูงมาก
3.50 – 4.49	70.00 – 89.99	มีประสบการณ์ชีวิตในระดับค่อนข้างมาก
2.50 – 3.49	50.00 – 69.99	มีประสบการณ์ชีวิตในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	30.00 – 49.99	มีประสบการณ์ชีวิตในระดับค่อนข้างต่ำ
1.00 – 1.49	20.00 – 29.99	มีประสบการณ์ชีวิตในระดับต่ำมาก

5. แบบสอบถามวัดการรับรู้ความสามารถของตนเอง จำนวน 19 ข้อ ซึ่งมีช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 19 – 95 คะแนน มีเกณฑ์การแปลความหมายดังนี้

คะแนนเฉลี่ย รายข้อ	คะแนนเฉลี่ย รายฉบับ	การแปลความหมาย
4.50 – 5.00	85.50 – 95.00	มีการรับรู้ความสามารถของตนเองในระดับสูงมาก
3.50 – 4.49	66.50 – 85.49	มีการรับรู้ความสามารถของตนเองในระดับ ค่อนข้างมาก
2.50 – 3.49	47.50 – 66.49	มีการรับรู้ความสามารถของตนเองในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	28.50 – 47.49	มีการรับรู้ความสามารถของตนเองในระดับค่อนข้างต่ำ
1.00 – 1.49	19.00 – 28.49	มีการรับรู้ความสามารถของตนเองในระดับต่ำมาก

6. แบบสอบถามวัดการกำกับตนเอง จำนวน 5 ข้อ ซึ่งมีช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 15 – 75 คะแนน มีเกณฑ์การแปลความหมายดังนี้

คะแนนเฉลี่ย รายข้อ	คะแนนเฉลี่ย รายฉบับ	การแปลความหมาย
4.50– 5.00	67.50 – 75.00	มีการกำกับตนเองในระดับสูงมาก
3.50– 4.49	52.50 – 67.49	มีการกำกับตนเองในระดับค่อนข้างมาก
2.50– 3.49	37.50 – 52.49	มีการกำกับตนเองในระดับปานกลาง
1.50– 2.49	22.50 – 37.49	มีการกำกับตนเองในระดับค่อนข้างต่ำ
1.00 – 1.49	15.00 – 22.49	มีการกำกับตนเองในระดับต่ำมาก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

2. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลยื่นต่อผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือครูผู้สอนที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่จะให้ข้อมูล พร้อมทั้งนัดหมาย วัน เวลา ที่จะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. นำแบบสอบถามวัดความคิดเชิงบวก แบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล แบบสอบถามวัดการสนับสนุนทางสังคมของครู แบบสอบถามวัดประสบการณ์ชีวิต แบบสอบถามวัดการรับรู้ความสามารถของตนเอง และแบบสอบถามวัดการกำกับตนเอง ไปให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทำการตอบในช่วงเดือนมกราคม ถึงกุมภาพันธ์ พ.ศ.2556 โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงตามความเป็นจริงมากที่สุดผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ก่อนทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างสัมพันธภาพกับกลุ่มตัวอย่างโดยสร้างบรรยากาศให้ความเป็นกันเอง และโน้มน้าวเพื่อให้นักเรียนกลุ่มที่เป็นตัวอย่างให้ข้อมูลที่ตรงตามความเป็นจริง มากที่สุด

3.2 อธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย ชี้แจงวิธีการตอบให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้เข้าใจตรงกันก่อนลงมือทำแบบสอบถาม

4. นำแบบสอบถามที่ได้ดำเนินการตามข้อ 3 มีจำนวนทั้งหมด 1,108 ฉบับ มาคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์สำหรับใช้ในการวิจัย จำนวน 1,006 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.79 มาตรวจให้คะแนน จากนั้นทำการวิเคราะห์หาค่าทางสถิติเพื่อประมาณค่าประชากร และทดสอบสมมติฐานต่อไป

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์การกระจาย

2. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสาเหตุ และระหว่างตัวแปรสาเหตุกับตัวแปรตาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) และทดสอบนัยสำคัญด้วยค่าที (t-test)

3. วิเคราะห์ความเบ้ ความโด่ง ตรวจสอบการแจกแจงเป็นโค้งปกติและแปลงข้อมูลเป็นคะแนนมาตรฐานด้วยโปรแกรมเตรียมข้อมูล PRELIS ในโปรแกรมลิซเรล

4. ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ วิเคราะห์อิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของตัวแปรสาเหตุต่อการคิดเชิงบวกและการประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood Estimates หรือ ML) เพื่อวิเคราะห์โมเดลตามสมมติฐานที่กำหนดและมีค่าสถิติสำคัญที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้แก่

4.1 ค่าไค-สแควร์ (Chi-square : χ^2) เป็นค่าสถิติที่ใช้ทดสอบความกลมกลืนของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในการทดสอบโมเดลต้องการให้ค่าไค-สแควร์ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > .05$) เพราะต้องการยืนยันว่าโมเดลตามภาวะสันนิษฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ไม่แตกต่างกัน ถ้าไค-สแควร์ มีค่าสูงมากและมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าฟังก์ชันความกลมกลืน มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือ อีกนัยหนึ่งก็คือ โมเดลตามภาวะสันนิษฐานไม่กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งผู้วิจัยต้องทำการปรับข้อมูลต่อไป จนเมื่อค่าไค-สแควร์มีค่าต่ำ และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงแสดงว่าโมเดลตามภาวะสมมติฐานมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งถ้าหากปรับแล้วยังพบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ ให้พิจารณาดัชนีตัวอื่น ๆ ประกอบ เนื่องจากถ้ากลุ่มตัวอย่างค่อนข้างใหญ่ จะพบว่าค่าไค-สแควร์จะมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.2 ค่าดัชนีอัตราส่วนไค-สแควร์สัมพันธ์ (Relative Chi-square Ratio) ซึ่งเป็นอัตราส่วนระหว่างค่าไค-สแควร์กับองศาอิสระ (ค่าไค-สแควร์หารด้วยองศาอิสระ) ค่าอัตราส่วนระหว่างไค-สแควร์กับจำนวนองศาอิสระควรมีค่าอยู่ระหว่าง 2 – 5 โดยมูลเลอร์ (เสรี ชัดแจ้ง . 2548: 29; อ้างอิงจาก Mueleer. 1996) เสนอว่า ควรมีค่าน้อยกว่า 3 ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ไว้ว่าควรมีค่าน้อยกว่า 3

4.3 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index : GFI) จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 และ 1 ค่าดัชนี GFI ที่เข้าใกล้ 1 แสดงโมเดลตามภาวะสันนิษฐานมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าดัชนี GFI ควรมีค่าสูงกว่า 0.90 (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์; และคนอื่น ๆ. 2549: 214)

4.4 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้ (Adjusted Goodness of Fit Index : AGFI) เมื่อนำค่าดัชนี GFI มาปรับแก้ โดยคำนึงถึงขนาดขององศาอิสระ ซึ่งรวมทั้งจำนวนตัวแปรและขนาดของกลุ่มตัวอย่างจะได้ค่าดัชนี AGFI ซึ่งมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับค่าดัชนี GFI โดยจะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 และ 1 ค่าดัชนี GFI ที่เข้าใกล้ 1 แสดงโมเดลตามภาวะสันนิษฐานมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าดัชนี GFI ควรมีค่าสูงกว่า 0.90 (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์; และคนอื่น ๆ. 2549: 214)

4.5 ดัชนีรากมาตรฐานของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (Standardized Root Mean Squared Residual : SRMR) แสดงขนาดของส่วนที่เหลือโดยเฉลี่ยจากการเปรียบเทียบระดับความกลมกลืนของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าดัชนี SRMR ควรมีค่าต่ำกว่า 0.05 (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์; และ คนอื่น ๆ. 2549: 213)

4.6 ดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของความแตกต่างโดยประมาณ (Root Mean Squared Error of Approximation : RMSEA) เป็นค่าสถิติจากข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับค่าไค-สแควร์ว่าโมเดลลิสเรลตามสมมติฐานมีความเที่ยงตรงนั้นไม่สอดคล้องกับความจริง และเมื่อเพิ่มพารามิเตอร์อิสระแล้วค่าสถิติมีค่าลดลง เนื่องจากค่าสถิตินี้ขึ้นอยู่กับประชากรและชั้นของความอิสระ RMSEA จะมีค่า

อยู่ระหว่าง 0 และ 1 โดยถ้าค่าดัชนี RMSEA ต่ำกว่า 0.05 แสดงว่าโมเดลตามสมมติฐานมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดี (Good Fit) ถ้าอยู่ระหว่าง 0.05 - 0.08 แสดงว่าพอใช้ได้ และถ้าอยู่ระหว่าง 0.08 - 0.10 แสดงว่าไม่ค่อยดี (Mediocre) และถ้ามากกว่า 0.10 แสดงว่าไม่ดีเลย (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์; และคนอื่น ๆ. 2549: 208)

สรุปจากข้อ 4.1 - 4.6 จะได้ค่าสถิติที่สอดคล้องกลมกลืนกับโมเดลตามสมมติฐาน กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังตาราง 5

ตาราง 5 สถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลตามภาวะสันนิษฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์และเกณฑ์ที่ใช้พิจารณา

ค่าสถิติที่ตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดล	เกณฑ์ที่ใช้พิจารณา
ค่าไค-สแควร์ (chi-square : χ^2)	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
ค่าดัชนีอัตราส่วนไค-สแควร์สัมพันธ์ (χ^2/df)	< 3.00
ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI)	> .90
ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้ (AGFI)	> .90
ดัชนีรากมาตรฐานของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (SRMR)	≤ .05
ดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA)	≤ .05

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังแสดงในตาราง 5 นั้น ใช้พิจารณาตามโมเดลสมมติฐานที่ตั้งไว้ หากสถิติที่คำนวณได้ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดก็ต้องปรับโมเดลใหม่ โดยอาศัยเหตุผลเชิงทฤษฎี และค่าดัชนีปรับแต่งโมเดล (Model Modification Indices) ซึ่งเป็นค่าสถิติเฉพาะของพารามิเตอร์แต่ละตัวและปรับโมเดลจนได้โมเดลที่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์และมีค่าสถิติตามเกณฑ์ที่กำหนด

5. นำเสนอค่าอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อม ของตัวแปรเชิงสาเหตุ ที่ส่งผลต่อการคิดเชิงบวก

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงพื้นิจ (Face Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ดังนี้ (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2547: 179)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัด โดยใช้วิธีการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่นๆ ที่เหลือทั้งหมด (Item Total Correlation) ด้วยสูตรสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2547: 165-166)

$$r_{XY} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{XY}	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่ม
	X	แทน	คะแนนของข้อคำถาม
	Y	แทน	คะแนนผลรวมของข้ออื่นๆ ที่เหลือทุกข้อ

1.3 การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2547: 220)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	K	แทน	จำนวนของแบบสอบถาม
	S_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนข้อที่ i
	S_x^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ
	\sum	แทน	ผลรวมทั้งหมด

2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.2 ค่าสหสัมพันธ์อย่างง่าย โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์เพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2544: 314)

$$r_{XY} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{XY}	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนชุด X
	$\sum Y$	แทน	ผลรวมของคะแนนชุด Y
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนชุด X แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum y^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนชุด Y แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum XY$	แทน	ผลรวมของผลคูณระหว่าง X กับ Y
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

2.3 ทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยใช้ t-test (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2544: 317; อ้างอิงจาก Welkowitz. 1971: 158)

$$t = r \sqrt{\frac{N-2}{1-r^2}}; \quad df = N - 2$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าแจกแจงแบบที
	r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2.4 สถิติที่ใช้ในการประมาณค่าพารามิเตอร์ โดยใช้วิธีความน่าจะเป็นสูงสุด

(Maximum Likelihood Estimates : ML) (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542: 49)

$$F = \text{Log} \left| \sum \right| + \text{tr} (S \Sigma^{-1}) - \text{Log} |S| + k$$

เมื่อ	F	แทน	ฟังก์ชันความกลมกลืน
	S	แทน	เมทริกซ์ความแปรปรวน - ความแปรปรวนร่วม จากกลุ่มตัวอย่าง
	Σ	แทน	เมทริกซ์ความแปรปรวน - ความแปรปรวนร่วม ที่ได้จากค่าประมาณพารามิเตอร์
	k	แทน	จำนวนตัวแปรที่สังเกตได้ทั้งหมดในโมเดลอิสระ
	tr	แทน	ผลรวมสมาชิกในแนวทแยงของเมทริกซ์

2.5 การตรวจสอบความเที่ยงตรงของโมเดล โดยการวิเคราะห์น้ำหนักร่วมที่สำคัญ

แล้วพิจารณาค่าดัชนีความกลมกลืนระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542: 56) ดังนี้

$$\chi^2 = (N-1)F[S, \Sigma(\theta)] \quad df = [k(k+1)/2] - t$$

เมื่อ	χ^2	แทน	ค่าไค-สแควร์
	N	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	$F[S, \Sigma(\theta)]$	แทน	ค่าต่ำสุดของฟังก์ชันความกลมกลืนของโมเดล จากพารามิเตอร์ θ
	k	แทน	จำนวนตัวแปรที่สังเกตได้
	t	แทน	จำนวนพารามิเตอร์อิสระ

2.6 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness-of-Fit Index : GFI) เป็นดัชนีเปรียบเทียบระดับความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของโมเดลที่ยังไม่ได้ปรับ โมเดลที่ปรับแก้แล้วควรจะมีค่าตั้งแต่ .90 ขึ้นไป โดยมีสูตรในการคำนวณ ดังนี้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542: 56)

$$GFI = 1 - \{F[s, \sum(\theta)] / F[s, \sum(0)]\}$$

เมื่อ	GFI	แทน	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน
	$F[s, \sum(\theta)]$	แทน	ค่าต่ำสุดของฟังก์ชันความกลมกลืนของโมเดลจากพารามิเตอร์ θ
	$F[s, \sum(0)]$	แทน	ค่าต่ำสุดของฟังก์ชันความกลมกลืนของโมเดลที่ไม่มีพารามิเตอร์ในโมเดล

2.7 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index : AGFI) เมื่อนำดัชนี GFI มาปรับแก้แล้ว ควรจะมีค่าตั้งแต่ .90 ขึ้นไป เช่นเดียวกับค่าดัชนี GFI โดยคำนึงถึงชั้นความเป็นอิสระ ซึ่งรวมทั้งจำนวนตัวแปรและขนาดกลุ่มตัวอย่าง จะได้ค่าดัชนี AGFI ดังสูตรต่อไปนี้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542: 56)

$$AGFI = 1 - \{(1/2d)k(k+1)\}(1 - GFI)$$

เมื่อ	$AGFI$	แทน	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว
	GFI	แทน	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน
	d	แทน	ชั้นของความอิสระ
	k	แทน	จำนวนตัวแปรที่สังเกตได้

ดัชนี GFI และ AGFI จะมีค่าระหว่าง 0 และ 1 ถ้าดัชนี GFI และ AGFI มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2.8 ดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของความแตกต่างโดยประมาณ (Root Mean Squared Error of Approximation : RMSEA) ดังสูตรต่อไปนี้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542: 56)

$$RMSEA = \sqrt{\frac{FO}{d}}$$

เมื่อ	$RMSEA$	แทน	ดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของความแตกต่าง โดยประมาณ
	FO	แทน	$Max\{F - (d/n, 0)\}$
	F	แทน	ค่าต่ำสุดของฟังก์ชันความกลมกลืนของโมเดลจาก พารามิเตอร์ θ
	d	แทน	ชั้นของความอิสระ
	n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อ ที่ใช้ในการแปลผลดังนี้

\bar{X}	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
S.D.	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
CV	หมายถึง	สัมประสิทธิ์การกระจาย
SE	หมายถึง	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน
SK	หมายถึง	ค่าความเบ้
KU	หมายถึง	ค่าความโด่ง
TE	หมายถึง	ขนาดอิทธิพลรวม
IE	หมายถึง	ขนาดอิทธิพลทางอ้อม
DE	หมายถึง	ขนาดอิทธิพลทางตรง
χ^2	หมายถึง	ดัชนีตรวจสอบความกลมกลืนประเภทค่าสถิติไค-สแควร์
df	หมายถึง	องศาอิสระ
R^2	หมายถึง	สัมประสิทธิ์การทำนาย
GFI	หมายถึง	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน
AGFI	หมายถึง	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว
RMSEA	หมายถึง	ดัชนีวัดความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า
SRMR	หมายถึง	ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน
POS	หมายถึง	การคิดเชิงบวก (Positive Thinking)
RE	หมายถึง	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล(Reasoning-Oriented Child Rearing)
SS	หมายถึง	การสนับสนุนทางสังคมของครู (Social Support from Teacher)
EX	หมายถึง	ประสบการณ์ชีวิต (Life Experiences)
SS	หมายถึง	การสนับสนุนทางสังคมของครู (Social Support from Teacher)
SE	หมายถึง	การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self - Efficacy)
SR	หมายถึง	การกำกับตนเอง (Self Regulator)

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการตรวจสอบลักษณะการแจกแจงของข้อมูล

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

การสนับสนุนทางสังคมของครู ประสบการณ์ชีวิต การรับรู้ความสามารถของตนเองและการกำกับตนเองกับการคิดเชิงบวก

ตอนที่ 3 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุที่สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตอนที่ 4 ผลการศึกษاثิพพลทางตรง และทางอ้อมของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อการคิดเชิงบวก

ตอนที่ 1 ผลการตรวจสอบลักษณะการแจกแจงของข้อมูล

การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงเกือบทุกชนิดมีข้อตกลงเบื้องต้นว่า การแจกแจงของตัวแปร โดยเฉพาะ ตัวแปรตามควรมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ ดังนั้นผู้วิจัยจึงตรวจสอบโดยวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์ การกระจาย และตรวจสอบ การแจกแจงของข้อมูลจากค่าความเบ้ ความโด่งและพิจารณา ค่า p value ของสถิติทดสอบ χ^2 ซึ่งต้องไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงจะบ่งชี้ว่าตัวแปรมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ ดังตาราง 6

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์การกระจาย ความเบ้ ความโด่ง และค่าสถิติ

ไค-สแควร์ ทดสอบการแจกแจงเป็นโค้งปกติรายตัวแปรสังเกตได้

ตัวแปร	สังเกตได้	k	\bar{X}	S.D.	C.V.	แปล ความหมาย	ก่อนแปลงคะแนน		หลังแปลงคะแนน		
							SK	KU	SK	KU	p value of χ^2
POS	30	113.61	11.56	10.17	ค่อนข้างมาก	-0.13	0.61	0.000	0.00	-0.01	0.999
SE	19	71.14	8.76	12.32	ค่อนข้างมาก	0.08	-0.44	0.011	0.00	-0.02	0.994
SR	15	56.75	6.96	12.27	ค่อนข้างมาก	-0.02	-0.22	0.341	0.00	-0.03	0.985
EX	20	68.87	11.24	16.32	ปานกลาง	-0.09	-0.04	0.465	0.00	-0.01	0.998
RE	25	95.46	11.78	12.34	ค่อนข้างมาก	-0.41	0.67	0.000	0.00	-0.01	0.996
SS	20	73.96	11.81	15.97	ค่อนข้างมาก	-0.41	0.49	0.000	-0.01	-0.04	0.962

จากตาราง 6 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีค่าเฉลี่ยคะแนน การคิดเชิงบวก (POS) อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}=113.61$ S.D.=11.56) เช่นเดียวกับ การรับรู้ ความสามารถของตนเอง (SE) ($\bar{X}=71.14$ S.D. =8.76) การกำกับตนเอง (SR) ($\bar{X}=56.75$ S.D.=6.92) การอบรมเลี้ยงดู แบบใช้เหตุผล(RE) ($\bar{X}=95.46$ S.D. =11.78) และการสนับสนุนทางสังคมของครู (SS) ($\bar{X}=73.96$ S.D. =11.81) ยกเว้นประสบการณ์ชีวิต (EX) มีค่าเฉลี่ยของคะแนนอยู่ในระดับปาน กลาง ($\bar{X}=68.87$ S.D. =11.24)

เมื่อพิจารณาการกระจายและตรวจสอบการแจกแจงแบบโค้งปกติของข้อมูล พบว่า เมื่อ พิจารณาสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) พบว่า ประสบการณ์ชีวิต มีสัมประสิทธิ์การกระจายของ ข้อมูลมากที่สุด รองลงมาคือ การสนับสนุนทางสังคมของครู การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การรับรู้ ความสามารถของตนเอง การกำกับตนเอง และการคิดเชิงบวก ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ค่าสัมประสิทธิ์ การกระจายของทุกตัวแปรมีค่าน้อยกว่าร้อยละ 20 ซึ่งแสดงถึงข้อมูลมีการกระจายไม่มากกล่าวคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีคะแนนภายในกลุ่มไม่แตกต่างกัน

สำหรับการตรวจสอบการแจกแจงแบบโค้งปกติ โดยพิจารณาจากค่าความเบ้ (SK) ความโด่ง (KU) และ ความมีนัยสำคัญของสถิติทดสอบ χ^2 พบว่า ก่อนการแปลงคะแนน ค่าความเบ้และความโด่งของ ตัวแปร พบว่า ค่าความเบ้ส่วนใหญ่มีค่าเป็นลบ โดยความเบ้มีค่าอยู่ระหว่าง -0.41 ถึง 0.08 สำหรับ ค่าความโด่ง มีค่าอยู่ ระหว่าง -0.44 ถึง 0.67 กล่าวคือ ลักษณะของการแจกแจงของข้อมูลส่วนใหญ่ มีลักษณะเบ้ซ้ายหรือคะแนนของนักเรียน ในกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สูงกว่าค่าเฉลี่ย และมีความโด่งหรือ มีการกระจายของข้อมูลน้อย รวมทั้งเมื่อทดสอบการแจกแจงของข้อมูลแบบโค้งปกติด้วยสถิติทดสอบ χ^2 พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 เกือบทุกตัวแปร ยกเว้น ตัวแปรการกำกับตนเอง และ ประสบการณ์ชีวิต ซึ่งความเบ้มีค่าเท่ากับ-0.02 และ -0.09 ส่วนค่าความโด่งมีค่าเท่ากับ0.22 และ-0.04 ตามลำดับ ทดสอบการแจกแจงของข้อมูลแบบโค้งปกติด้วยสถิติทดสอบ χ^2 พบว่า ไม่มีนัยสำคัญทาง สถิติ แสดงว่า มีข้อมูล 2 ตัวแปร ที่มีการแจกแจงแบบโค้งปกติ คือ การกำกับตนเองและประสบการณ์ ชีวิต ผู้วิจัยจึงได้แปลงคะแนนของทุกตัวแปรให้อยู่ในรูปคะแนนมาตรฐานเพื่อให้การแจกแจงของข้อมูลเข้า ใกล้เคียงการแจกแจงของโค้งปกติก่อนนำไปทดสอบความกลมกลืนของโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยวิธีความน่าจะเป็นสูงสุด(Maximum Likelihood: ML) ซึ่งมีข้อตกลงเบื้องต้นที่ข้อมูลต้องมีการแจกแจง เป็นโค้งปกติ ผลการตรวจสอบการแจกแจงของข้อมูลโดยพิจารณาความมีนัยสำคัญของสถิติทดสอบ χ^2 ของความเบ้และความโด่ง พบว่า ตัวแปรทุกตัวมีการแจกแจงของข้อมูลเป็นโค้งปกติ สามารถนำไป วิเคราะห์ในขั้นต่อไปได้

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การสนับสนุนทางสังคมของครู ประสบการณ์ชีวิต การรับรู้ความสามารถของตนเองและการกำกับตนเองกับการคิดเชิงบวก

การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสาเหตุกับการคิดเชิงบวกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรในเบื้องต้นก่อนนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุต่อไป ผลดังตาราง 7

ตาราง 7 เมทริกซ์ของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสาเหตุกับการคิดเชิงบวก

	SS	RE	EX	SR	SE	POS
SS	1.000	0.496**	0.455**	0.777**	0.797**	0.777**
RE		1.000	0.674**	0.497**	0.574**	0.591**
EX			1.000	0.496**	0.572**	0.620**
SR				1.000	0.799**	0.812**
SE					1.000	0.860**
POS						1.000

Bartlett's Test of Sphericity = 4983.154** (df= 15) KMO = 0.883

** p<.01, * p< .05

จากตาราง 7 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันมีค่า อยู่ระหว่าง 0.455 – 0.799 และมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 ทุกค่า โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนเอง(SE) กับการกำกับตนเอง (SR) (0.799) รองลงมา ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนเอง(SE) กับการสนับสนุนทางสังคมของครู(SS) (0.797) และตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมของครู (SS) กับการประสบการณ์ชีวิต(EX) (0.455)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสาเหตุกับการคิดเชิงบวกมีค่าอยู่ระหว่าง 0.591 – 0.860 และมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 ทุกค่า โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการคิดเชิงบวกมากที่สุด ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนเอง(0.860) รองลงมาคือ การกำกับตนเอง (0.812) การสนับสนุนทางสังคมของครู (0.777) ประสบการณ์ชีวิต (0.620) และ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (0.591) ตามลำดับ

เมื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษาในเบื้องต้น พบว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ตรวจสอบโดยค่า Bartlett's Test of Sphericity มีค่าเท่ากับ 4983.154 df เท่ากับ 15 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 ($p < .001$) แสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความสัมพันธ์กัน นอกจากนี้ค่าดัชนีไกเซอร์-ไมเยอร์-ออสติน ซึ่งเป็นค่าที่แสดงถึงความเหมาะสมของกลุ่มตัวอย่างที่เก็บรวบรวม มีค่าเท่ากับ 0.883 ซึ่งเป็นค่ามากกว่า .80 ซึ่งถือว่ามีความเหมาะสมในระดับดีมาก โดยข้อเสนอของคิมและมุลเลอร์ กล่าวว่าถ้าค่ามากกว่า .80 มีความเหมาะสมดีมาก เนื่องจากตัวแปรปัจจัยมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรปัจจัย มาทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เพื่อศึกษาว่ามีปัญหาเกี่ยวกับความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วม (Multicollinearity) หรือไม่ โดยการทดสอบค่า Tolerance และ VIF ซึ่งถ้าพบว่าค่า Tolerance ของตัวแปรปัจจัย ตัวใดมีค่าน้อยจนเข้าใกล้ศูนย์ แสดงว่าตัวแปรปัจจัยตัวนั้นมีความสัมพันธ์กับตัวแปรปัจจัยตัวอื่นมาก (กัลยา วานิชย์บัญชา. 2548: 370) และทดสอบค่า VIF (Variance inflation factor) ซึ่งหากพบว่าค่า VIF มีค่าเกิน 10 ถือว่าตัวแปรปัจจัยนั้นมีความสัมพันธ์กัน หรือเกิดปัญหาความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วม (Neter, John; et al. 1990: 409) ซึ่งผลการทดสอบปรากฏ ดังตาราง 8

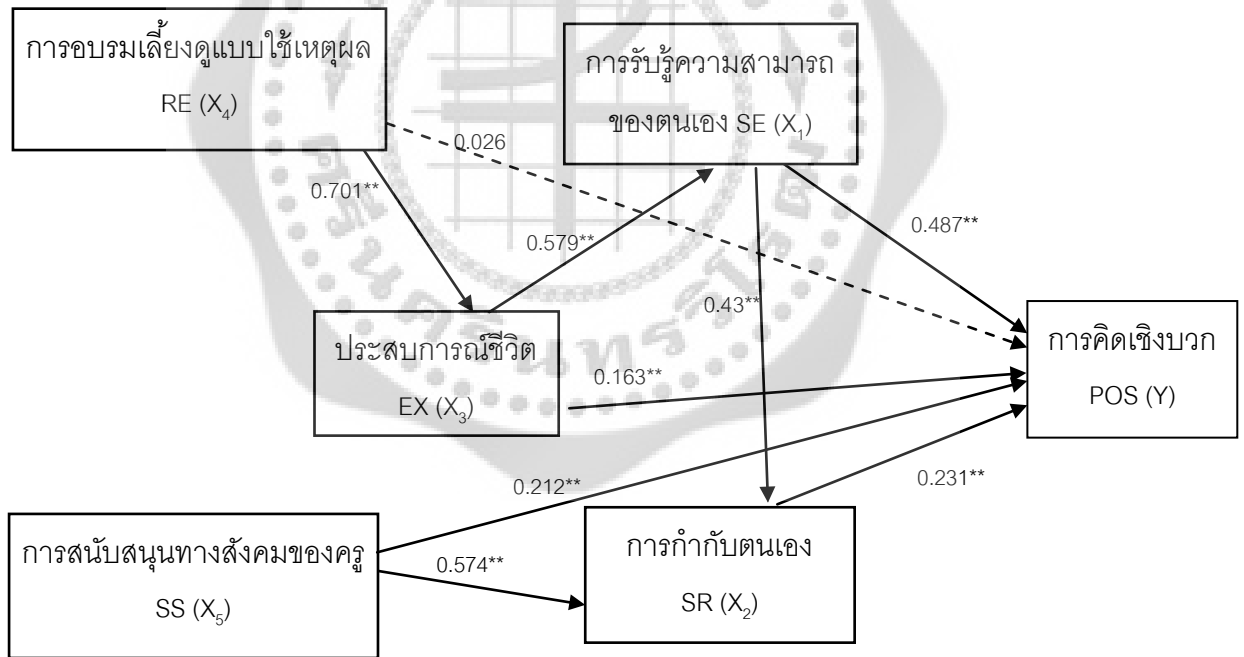
ตาราง 8 ค่า Tolerance และ VIF เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัย

ตัวแปร	Collinearity Statistics	
	Tolerance	VIF
SE	0.251	3.990
SR	0.306	3.273
EX	0.491	2.039
RE	0.488	2.048
SS	0.307	3.257

จากตาราง 8 พบว่า ค่า Tolerance ของตัวแปรปัจจัยมีค่าตั้งแต่ 0.251 - 0.491 มีค่าค่อนข้างเข้าใกล้ศูนย์บางค่า โดยเฉพาะตัวแปรการรับรู้ความสา มารถของตนเองมีค่า Tolerance เท่ากับ 0.251 แต่เมื่อพิจารณา ค่า VIF พบว่า มีค่าตั้งแต่ 2.039-3.990 ซึ่งมีค่าไม่เกิน 10 แสดงว่าตัวแปรปัจจัยแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กันน้อย ผลที่ได้จากค่า Tolerance และ ค่า VIF ให้ผลสอดคล้องกัน จึงสรุปได้ว่าตัวแปรปัจจัยไม่เกิดปัญหา ความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วม (Multicollinearity) ผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์ในขั้นตอนต่อไป

ตอนที่ 3 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของ โมเดลเชิงสาเหตุที่สร้างขึ้น กับข้อมูลเชิงประจักษ์

การทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลเชิงสาเหตุที่สร้างขึ้น กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ก่อนการปรับโมเดล พบว่า ค่าสถิติ Chi-square ของโมเดลโครงสร้างก่อนการปรับโมเดลมีค่าเท่ากับ 521.540 และมีนัยสำคัญที่ระดับ .000 แสดงให้เห็นว่าโมเดลยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แต่เนื่องจากค่าไค-สแควร์มีความแปรผันไปตามขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ยิ่งขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใหญ่ ไค-สแควร์จะมีแนวโน้มที่จะมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น จึงควรพิจารณาอัตราส่วนระหว่างค่าสถิติไค-สแควร์กับจำนวนองศาอิสระ (χ^2/df) ร่วมด้วย จากการวิเคราะห์ พบว่า อัตราส่วนระหว่างค่าสถิติไค-สแควร์กับจำนวนองศาอิสระ มีค่าเท่ากับ 104.308 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 2 นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาดัชนีวัดความกลมกลืนด้านอื่น ๆ ร่วมด้วยจะเห็นได้ว่าดัชนีต่าง ๆ เหล่านี้ไม่ผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้ ดังนี้ GFI มีค่าเท่ากับ 0.853 AGFI เท่ากับ 0.381 RMSEA เท่ากับ 0.321 และ SRMR เท่ากับ 0.216 ดังภาพประกอบ 12 และตาราง 9

Chi-Square=521.54, df=5, P-value=0.00000, RMSEA=0.321

หมายเหตุ: -----► หมายถึง เส้นอิทธิพลที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ภาพประกอบ 12 โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการคิดเชิงบวกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ก่อนปรับโมเดล

ตาราง 9 ค่าสถิติความสอดคล้องของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในภาพรวม
ก่อนการปรับโมเดล

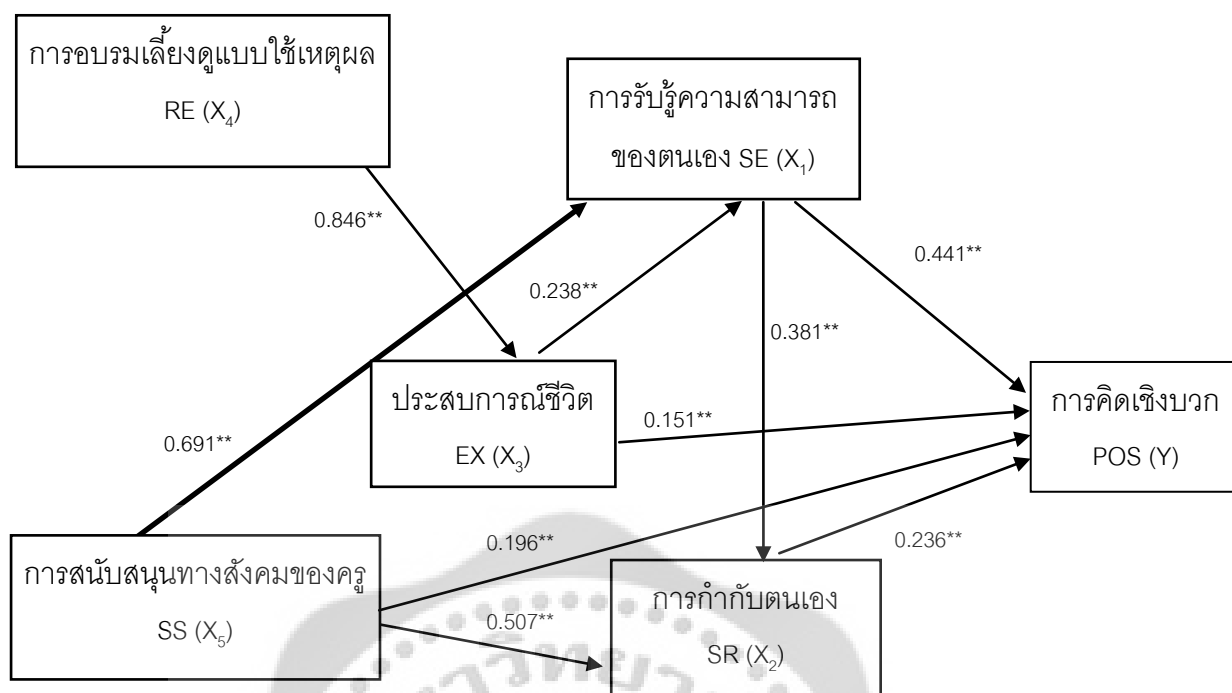
ค่าดัชนี	เกณฑ์	ก่อนการปรับโมเดล	
		ค่าสถิติ	ผลการพิจารณา
χ^2/df	< 3.00	521.540/5 = 104.308	ไม่ผ่านเกณฑ์
p value of χ^2	> .05	0.000	ไม่ผ่านเกณฑ์
GFI	> .90	0.853	ไม่ผ่านเกณฑ์
AGFI	> .90	0.381	ไม่ผ่านเกณฑ์
RMSEA	\leq .05	0.321	ไม่ผ่านเกณฑ์
SRMR	\leq .05	0.216	ไม่ผ่านเกณฑ์

จากผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal Model) ของตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อความคิดเชิงบวกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 กับข้อมูลเชิงประจักษ์ก่อนการปรับโมเดล พบว่า โมเดลไม่สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจึงมีความจำเป็นต้องปรับโมเดลให้มีความสอดคล้องกลมกลืนมากขึ้น ซึ่งใจเรสคอกและซอร์บอม (เพ็ญตระการ อรัญทอง . 2555: 96; อ้างอิงจาก Joreskog; & Sorebom. 1993: 120-121) กล่าวว่า โมเดลเริ่มต้นไม่จำเป็นต้องถูกต้องหรือกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เสมอไป ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจาก ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการวิจัยไม่เพียงพอที่จะสนับสนุนโมเดลสมมติฐาน ในกรณีนี้ผู้วิจัยพิจารณาหาโมเดลที่สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เพื่อให้ได้โมเดลที่มีค่าพารามิเตอร์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติอย่างแท้จริงมีความเป็นไปได้ในทางทฤษฎี และมีความเชื่อมั่นพอที่จะสามารถนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างอื่นต่อไป ผู้วิจัยจึงมีการปรับปรุงเส้นทาง โดยตัดเส้นทางที่ค่านำหนักความสำคัญที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (0.026) และเพิ่มเส้นทางที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (0.797) ต่อการคิดเชิงบวกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 เพื่อให้ข้อมูลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากขึ้น โดยในการปรับปรุงเส้นทางนั้น ผู้วิจัยได้ยึดความสมเหตุสมผลทางทฤษฎีประกอบกับการพิจารณาดัชนีชี้แนะการปรับโมเดล (Model Modification Indices: MI) จากโปรแกรมลิสเรล ดังตาราง 10

ตาราง 10 การปรับปรุงเส้นทางของตัวแปรสาเหตุที่มีน้ำหนักความสำคัญต่อการคิดเชิงบวก

การเปลี่ยนแปลง	เส้นทางที่เปลี่ยนแปลง	ค่าสถิติวัดระดับความสอดคล้องกลมกลืน						
		χ^2	df	p-value	GFI	AGFI	RMSEA	SRMR
ตัดเส้นทาง เพิ่มเส้นทาง เพิ่ม ความสัมพันธ์ ระหว่าง error ตัวแปร ภายนอกกับ ภายใน	RE -----> POS SS -----> SE TH (RE, EX)	8.233	4	0.083	0.997	0.986	0.033	0.010

ผลจากการปรับปรุงโดยการตัดเส้นทางที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและเพิ่มเส้นทางที่มีนัยสำคัญต่อการคิดเชิงบวกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ค่าสถิติ Chi-square ของโมเดลโครงสร้างหลังการปรับโมเดลมีค่าเท่ากับ 8.233 ไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .000 (p value=0.083) อัตราส่วนระหว่างค่าสถิติไค-สแควร์กับจำนวนองศาอิสระ (χ^2/df) มีค่าเท่ากับ 2.05 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 3 นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาดัชนีวัดความกลมกลืนด้านอื่น ๆ ร่วมด้วยจะเห็นว่าดัชนีต่าง ๆ เหล่านี้ผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้ ดังนี้ GFI มีค่าเท่ากับ 0.997 AGFI เท่ากับ 0.986 สูงกว่าเกณฑ์ คือ 0.90 RMSEA เท่ากับ 0.033 และ SRMR เท่ากับ 0.010 ต่ำกว่าเกณฑ์ 0.05 แสดงให้เห็นว่าโมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดี ผลการวิเคราะห์ ดังภาพประกอบ 13 และตาราง 11

Chi-Square=8.23, df=4, P-value=0.08341, RMSEA=0.032

หมายเหตุ: หมายถึง เส้นอิทธิพลที่เพิ่มขึ้น

ภาพประกอบ 13 โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการคิดเชิงบวกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 หลังปรับโมเดล

ตาราง 11 ค่าสถิติความสอดคล้องของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในภาพรวม
หลังการปรับโมเดล

ค่าดัชนี	เกณฑ์	หลังการปรับโมเดล	
		ค่าสถิติ	ผลการพิจารณา
χ^2/df	< 3.00	8.233/4 = 2.05	ผ่านเกณฑ์
p value of χ^2	>.05	0.083	ผ่านเกณฑ์
GFI	>.90	0.997	ผ่านเกณฑ์
AGFI	>.90	0.986	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	≤ .05	0.033	ผ่านเกณฑ์
SRMR	≤ .05	0.010	ผ่านเกณฑ์

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาอิทธิพลทางตรง และทางอ้อมของตัวแปรปัจจัยต่าง ๆ ที่มีต่อการคิดเชิงบวกของนักเรียน

เมื่อโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์แล้ว ผู้วิจัยจึงนำเสนอผลการวิเคราะห์ตัวแปรสาเหตุที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการคิดเชิงบวกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ดังตาราง 12

ตาราง 12 อิทธิพลทางตรง(Direct effects: DE) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect effects: IE) และอิทธิพลรวม (Total effects: TE) ที่มีต่อการคิดเชิงบวก

ตัวแปรผล	R ²	อิทธิพล	ตัวแปรเชิงสาเหตุ				
			RE	SS	EX	SR	SE
EX	0.716	DE	0.846**	-	-	-	-
		IE	-	-	-	-	-
		TE	0.846**	-	-	-	-
SR	0.668	DE	-	0.507**	-	-	0.381**
		IE	0.077**	0.263**	0.091**	-	-
		TE	0.077**	0.770**	0.091**	-	0.381**
SE	0.678	DE	-	0.691**	0.238**	-	-
		IE	0.202**	-	-	-	-
		TE	0.202**	0.691**	0.238**	-	-
POS	0.706	DE	-	0.196**	0.151**	0.236**	0.441**
		IE	0.235**	0.486**	0.127**	-	0.090**
		TE	0.235**	0.682**	0.278**	0.236**	0.531**

** p < .01

จากตาราง 12 พบว่า การคิดเชิงบวกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้รับอิทธิพลรวมสูงสุดมาจากการสนับสนุนทางสังคมของครู (0.682) รองลงมาคือ การรับรู้ความสามารถของตนเอง (0.531) ประสบการณ์ชีวิต (0.278) การควบคุมตนเอง (0.236) และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (0.235) ตามลำดับ

สำหรับตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อ การคิดเชิงบวกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เรียงตามลำดับดังนี้ คือ การรับรู้ความสามารถของตนเอง (0.441) รองลงมาคือ การกำกับตนเอง (0.236) การสนับสนุนทางสังคมของครู (0.196) และประสบการณ์ชีวิต (0.151) ส่วนตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลไม่ส่งผลทางตรงต่อการคิดเชิงบวก แต่ส่งผลทางอ้อมผ่านทางตัวแปร ประสบการณ์ชีวิตและการรับรู้ความสามารถของตนเอง (0.235)

ตัวแปรสาเหตุที่ส่งอิทธิพลทางอ้อมต่อ การคิดเชิงบวกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 เรียงตามน้ำหนักความสำคัญดังนี้ คือ การสนับสนุนทางสังคมของครู(0.486) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (0.235) ประสบการณ์ชีวิต (0.127) และการรับรู้ความสามารถของตนเอง (0.090) ตามลำดับ โดยพบว่า การสนับสนุนทางสังคมของครูส่งอิทธิพลทางอ้อมผ่านทางตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเอง และการกำกับตนเอง ส่วนตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลส่งผลทางอ้อมผ่านทางตัวแปรประสบการณ์ชีวิต ตัวแปรประสบการณ์ชีวิตส่งผลทางอ้อมผ่านทางตัวแปร การรับรู้ความสามารถของตนเอง สำหรับตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเองส่งผลทางอ้อมผ่านทางตัวแปรการกำกับตนเอง

เมื่อพิจารณาอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมของตัวแปรเชิงสาเหตุทั้งหมดภายในโมเดลที่มีต่อการคิดเชิงบวก พบว่า ตัวแปรทั้งหมด สามารถร่วมอธิบายความแปรปรวนของ การคิดเชิงบวกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต11 ได้ร้อยละ 70.6

เมื่อพิจารณาการรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นตัวแปรตาม จะได้รับอิทธิพลรวมสูงสุดจากการสนับสนุนทางสังคมของครู (0.691) ซึ่งเป็นอิทธิพลทางตรงทั้งหมด รองลงมาคือ ประสบการณ์ชีวิต (0.238) ซึ่งเป็นอิทธิพลทางตรงทั้งหมด นอกจากนั้นได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากตัวแปรสาเหตุ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (0.202) โดยตัวแปรทั้งหมดสามารถร่วมอธิบายความแปรปรวนของการรับรู้ความสามารถของตนเองของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ได้ร้อยละ 67.8

เมื่อพิจารณาการกำกับตนเองเป็นตัวแปรตาม จะได้รับอิทธิพลรวมสูงสุดจากตัวแปร การสนับสนุนทางสังคมของครู (0.770) เป็นอิทธิพลทางตรง (0.507) และอิทธิพลทางอ้อม (0.263) รองลงมาคือ การรับรู้ความสามารถของตนเอง(0.381)ซึ่งเป็นอิทธิพลทางตรงทั้งหมด ส่วนประสบการณ์ชีวิต (0.091) และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (0.077) ส่งอิทธิพลทางอ้อมทั้งหมด โดยตัวแปรทั้งหมดสามารถร่วมอธิบายความแปรปรวนของการกำกับตนเองของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้ร้อยละ 66.8

เมื่อพิจารณาประสบการณ์ชีวิต เป็นตัวแปรตาม จะได้รับอิทธิพลรวมจากตัวแปรการอบรม
เลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (0.846) ซึ่งเป็นอิทธิพลทางตรงทั้งหมด และตัวแปรสาเหตุการอบรมเลี้ยงดูแบบ
ใช้เหตุผลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรประสบการณ์ชีวิตของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลาย ได้ร้อยละ 71.6

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ ของตัวแปร การอบรมเลี้ยงดูแบบ ใช้เหตุผล การสนับสนุนทางสังคมของครู ประสบการณ์ชีวิต การรับรู้ความสามารถของตนเอง และ การกำกับตนเองกับการคิดเชิงบวก ตรวจสอบความสอดคล้อง กลมกลืนของโมเดลเชิงสาเหตุที่สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ เพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรง และทางอ้อม ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อการคิดเชิงบวกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีนักเรียนจำนวน 1,006 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Two-Stage Random Sampling) สำหรับเครื่องมือในการวิจัยมีทั้งหมด 6 ฉบับ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีรายละเอียดของเครื่องมือและคุณภาพ ดังนี้

แบบสอบถามการคิดเชิงบวก จำนวน 30 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.913 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล จำนวน 25 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.886 แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคมของครู จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.886 แบบสอบถามประสบการณ์ชีวิต จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.814 แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนเอง จำนวน 19 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.910 และแบบสอบถามการกำกับตนเอง จำนวน 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.862

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้ง 6 ฉบับ ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,108 คน จากนั้นพิจารณาความสมบูรณ์และความตั้งใจตอบแบบสอบถามแล้วคัดเลือกแบบสอบถามไว้จำนวน 1,006 ฉบับ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ค่าความเบ้ ค่าความโด่งและหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปร โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบสมมติฐานการวิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ เส้นทาง และตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป LISREL โดยใช้ค่า χ^2 , χ^2/df , SRMR, RMSEA, GFI, AGFI เป็นดัชนีวัดระดับความกลมกลืน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบสนองมติฐานการวิจัย มีดังนี้

1. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การสนับสนุนทางสังคม ของครู ประสพการณ์ชีวิต การรับรู้ความสามารถของตนเองและการกำกับตนเองกับการคิดเชิงบวก พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสาเหตุกับการคิดเชิงบวกมีค่าอยู่ระหว่าง 0.591–0.860 และมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 ทุกค่าโดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการคิดเชิงบวกมากที่สุดได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนเอง(0.860) รองลงมา คือ การกำกับตนเอง (0.812) การสนับสนุนทางสังคมของครู (0.777) ประสพการณ์ชีวิต (0.620) และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (0.591) ตามลำดับ

2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการคิดเชิงบวก ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่สร้างขึ้นยังไม่สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 521.540$, p - value = 0.000, $\chi^2/df = 104.308$, GFI = 0.853, AGFI = 0.381, RMSEA = 0.321, SRMR = 0.219) ดังนั้นผู้วิจัยจึงดำเนินการปรับโมเดลให้มีความสอดคล้องกลมกลืนมากขึ้น โดยปรับให้ความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้มีความสัมพันธ์กัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่ตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กันได้ โดยในการปรับโมเดลจะพิจารณาค่าเสนอแนะจากโปรแกรมหรือดัชนีปรับโมเดล (Model Modification Indices: MI) และค่าการเปลี่ยนแปลงพารามิเตอร์ที่คาดหวังมาตรฐาน (Standardized Expected Parameter Change: SEPC) ในการปรับปรุงโมเดลความสัมพันธ์ โดยการตัดเส้นทางที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเพิ่มเส้นทางบางเส้นทางที่มีนัยสำคัญต่อการคิดเชิงบวก พบว่า $\chi^2 = 8.233$, p - value = 0.083, $\chi^2/df = 2.05$, GFI = 0.997, AGFI = 0.986, RMSEA = 0.033, SRMR = 0.010

3. ผลการศึกษาตัวแปรสาเหตุที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการคิดเชิงบวกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า การคิดเชิงบวกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้รับอิทธิพลรวมสูงสุด มาจากการสนับสนุนทางสังคมของครู (0.682) รองลงมาคือการรับรู้ความสามารถของตนเอง(0.531) ประสพการณ์ชีวิต (0.278) การควบคุมตนเอง (0.236) และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (0.235) ตามลำดับ สำหรับตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อ การคิดเชิงบวก เรียงตามลำดับดังนี้ คือ การรับรู้ความสามารถของตนเอง (0.441) รองลงมาคือ การกำกับตนเอง (0.236) การสนับสนุนทางสังคมของครู(0.196) และประสพการณ์ชีวิต(0.151) ส่วนตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลไม่ส่งผลทางตรงต่อการคิดเชิงบวก แต่ส่งผลทางอ้อมผ่านทางตัวแปรประสพการณ์ชีวิตและการรับรู้ความสามารถของตนเอง (0.235) ตัวแปรที่ส่งอิทธิพลทางอ้อมต่อ การคิดเชิงบวก เรียงตามน้ำหนัก

ความสำคัญดังนี้ คือ การสนับสนุนทางสังคมของครู(0.486) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (0.235) ประสพการณ์ชีวิต (0.127) และการรับรู้ความสามารถของตนเอง (0.090) ตามลำดับ โดยพบว่า การสนับสนุนทางสังคมของครูส่งอิทธิพลทางอ้อมผ่านทางตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเอง และการกำกับตนเอง ส่วนตัวแปร การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลส่งผลทางอ้อมผ่านทางตัวแปร ประสพการณ์ชีวิต ตัวแปรประสพการณ์ชีวิตส่งผลทางอ้อมผ่านทางตัวแปร การรับรู้ความสามารถของตนเอง สำหรับตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเองส่งผลทางอ้อมผ่านทาง ตัวแปรการกำกับตนเอง เมื่อพิจารณอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมของตัวแปรเชิงสาเหตุทั้งหมดภายในโมเดล ที่มีต่อการคิดเชิงบวกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ตัวแปรทั้งหมด สามารถร่วมอธิบายความแปรปรวนของการคิดเชิงบวกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้ร้อยละ 70.6

อภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการคิดเชิงบวก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การสนับสนุนทาง สังคมของครู ประสพการณ์ชีวิต การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการกำกับตนเอง มีความสัมพันธ์กับการคิดเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 โดยการรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์กับการคิดเชิงบวกมากที่สุด เพราะการคิดเชิงบวก คือการคิดอย่างมีหลักกา รและเหตุผลเกี่ยวกับทุก ๆ สิ่งในชีวิต ในทางที่จะสร้างความรู้สึกที่ดี ความพึงพอใจ และเป็นสุขให้กับอารมณ์ความคิดของตนเองและสถานการณ์ เป็นการมองสิ่งที่เป็นข้อบกพร่อง ปัญหาและอุปสรรคและจัดการข้อบกพร่อง ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของแบนดูรา (Bandura, 1977: 191) กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของ ตนเองเป็นความเชื่อในแต่ละบุคคล ว่าบุคคลนั้นสามารถที่จะแสดงพฤติกรรมในบางงานได้ผลสำเร็จ และสอดคล้องกับแนวคิดของ นิภา แก้วศรีงาม (2547: 76-78) กล่าวว่า การรับรู้ตนเอง เป็นการมองตนเองอย่างที่ตนเป็นตนมี ไม่ดูถูกในสิ่งที่มีและเป็นอยู่ เพราะหากคนไม่ยอมรับตนเอง ใครที่ไหนจะยอมรับเรา ซึ่งคนเหล่านี้จะมีความพร้อมและอารมณ์ที่จะมุ่งสู่จุดหมายที่ตั้งาม ู้คิด ปรับปรุง ควบคุม และพัฒนาตนเอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อวิรุทธ์ ผลทรัพย์ (2551: 79) พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์กับความ คิดเชิงบวกมากที่สุด เพราะการคิดเชิงบวกเป็นทัศนคติที่มี ความพร้อมทางจิต สภาวะความพร้อมนี้จะเป็นตัวกำหนดทิศทางการหรือเป็นตัวกระตุ้นปฏิบัติการตอบสนองของบุคคลหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล มีผลให้นักเรียนรู้จักใช้ความคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เทอดศักดิ์ เดชคง (2547: 36-38) กล่าวว่า การเลี้ยงดูจากพ่อแม่เป็นปัจจัยที่สำคัญในการปรับสมดุลให้เด็กมีความผ่อนคลาย สามารถมองในด้านบวก มองอนาคตในแง่ดี ซึ่งจะทำให้มีกำลังใจในการเอาชนะปัญหาและอุปสรรค และสอดคล้องกับแนวคิดของนิภา แก้วศรีงาม (2547: 76-78) กล่าวว่า ผู้ที่สร้างให้บุคคลเกิด Positive Thinking การส่งเสริม อบรมสั่งสอนและสนับสนุนให้คนเราเกิดความคิดที่ดีเป็นพื้นฐานของการสร้างคุณภาพชีวิตนี้คงจะไม่พ้นบุคคล 2 กลุ่มคือ พ่อ แม่ และครู

การสนับสนุนทางสังคมของครู มีผลทำให้นักเรียนเกิดความรู้ สึกถึงการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มที่จะต้องมีความไว้วางใจ เห็นอกเห็นใจ ดูแลเอาใจใส่ ให้กำลังใจ และยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นิภา แก้วศรีงาม (2547: 76-78) กล่าวว่า ผู้ที่สร้างให้บุคคลเกิด Positive Thinking การส่งเสริม อบรมสั่งสอนและสนับสนุนให้คนเราเกิดความคิดที่ดีเป็นพื้นฐานของการสร้างคุณภาพชีวิตนี้คงจะไม่พ้นบุคคล 2 กลุ่ม คือ พ่อ แม่ และครูซึ่งเป็นผู้มีความคิดเชิงบวก เป็นแบบอย่าง ให้คำแนะนำและคำวิจารณ์เชิงสร้างสรรค์ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาให้กำลังใจ สนับสนุน และส่งเสริมความคิดเชิงบวกของลูกหลานและลูกศิษย์ เพื่อส่งเสริมแรงให้พัฒนาความคิดเชิงบวก

ประสบการณ์ชีวิต มีผลให้นักเรียนเกิดการรับรู้ และเรียนรู้ เกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสิ่งแวดล้อม สถานการณ์ และเหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ไพรัช พรพิเชษฐ์ (ทรรศนะ บุญขวัญ . 2550: 30-34 อ้างอิงจาก Price Pritchett) กล่าวว่า มนุษย์ทุกคนย่อมต้องประสบกับสถานการณ์ทั้งแง่ บวกและแง่ลบ โดยสถานการณ์ต่าง ๆ ที่พบเจอนั้น มีอิทธิพลต่อรูปแบบของอารมณ์และการคิด ซึ่งบุคคลที่มองแง่ลบนั้น จะกลับเข้าสู่ภาวะบีบคั้นและหมดหวังได้ในทันที แม้ว่าตอนนั้นเขาจะพบกับเรื่องที่ดี ๆ อยู่ก็ตาม ส่วนบุคคลที่มองแง่บวก จะกลับเข้าสู่ความร่าเริงและเป็นสุขดังเดิมได้อย่างรวดเร็ว แม้จะประสบกับอาการป่วยหนักหรือเรื่องเลวร้ายอื่น ๆ และสอดคล้องกับ อารี พันธุ์ณี (2547: 4) กล่าวว่า ประสบการณ์ชีวิต เป็นประสบการณ์ที่มีคุณค่าของชีวิต ไม่ว่าจะ เป็นเหตุการณ์ที่ดี สมหวัง ผิดหวัง สำเร็จ ล้มเหลว เสียใจ เศร้าใจ อิมเมใจ หากเป็น ประสบการณ์ที่ดี ประสบความสำเร็จ ก็ทำให้นักคนมีกำลังใจที่จะก้าวเดินต่อไป มีความรู้สึกที่ดี มีความคิดที่ดี แต่ถ้าหากเป็นประสบการณ์ที่ต้องสูญเสีย ประสบความสำเร็จ ล้มเหลว ประสบการณ์ เหล่านั้น จะทำให้นักคนสัมผัสกับความรู้สึกสูญเสีย เจ็บปวดและเป็นทุกข์ แสดงให้เห็นว่า ถ้าบุคคล มีประสบการณ์ชีวิตที่ดี สมหวัง มีความสุข จะมีความรู้สึกต่อสิ่งต่าง ๆ ในแง่ดี และมีความคิดเชิงบวก ในที่สุด

การกำกับตนเอง มีผลทำให้นักเรียนมีความเอาใจใส่ จดจ่อ อดทน มีวินัยในการบังคับตนเองทั้งร่างกายและอารมณ์ ในการกระทำหรือแสดงพฤติกรรม เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้และทักษะต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ แบนดูรา (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2550: 54-57; อ้างอิงจาก Bandura. 1986) กล่าวว่า กระบวนการกำกับตนเองมีจุดเริ่มต้นที่สำคัญ บุคคลต้องรู้ว่าทำอะไรอยู่ เพราะความสำเร็จของบุคคลเกิดจาก การกำกับตนเอง และจะทำให้บุคคลนั้นพึ่งพาตนเองได้

2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการคิดเชิงบวกของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่สร้างขึ้นยังไม่สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่กำหนดไว้ว่าโมเดลเชิงสาเหตุที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงดำเนินการปรับโมเดลให้มีความสอดคล้องกลมกลืนมากขึ้น โดยปรับความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้มีความสัมพันธ์กัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับสภาพ ความเป็นจริงที่ตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กันได้ ในการปรับปรุงโมเดลความสัมพันธ์ โดยการตัดเส้นทางที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและเพิ่มเส้นทางที่มีนัยสำคัญทางสถิติต่อการคิดเชิงบวก พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. จากผลการวิจัยพบว่า การกำกับตนเองมีอิทธิพลทางตรงต่อการคิดเชิงบวกของนักเรียน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการคิดเชิงบวกของนักเรียน ส่วนการสนับสนุนทางสังคมของครู ประสบการณ์ชีวิต และการรับรู้ความสามารถของตนเองมีอิทธิพลต่อการคิดเชิงบวกของนักเรียน ทั้งทางตรงและทางอ้อม

3.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการคิดเชิงบวก โดยผ่านทางประสบการณ์ชีวิต สอดคล้องกับเทอดศักดิ์ เดชคง (2547: 36-38) กล่าวว่า การเลี้ยงดูจากพ่อแม่ผลจากการเลี้ยงดูนั้นเกิดได้จาก 2 กระบวนการ คือ การอบรมสั่งสอนโดยตรงไปตรงมา โดยอาจเป็นการพูดแนะนำ เช่น กรณีสอบตกก็บอกว่ายังมีโอกาส แก้วตัวใหม่ การยกตัวอย่าง การเล่านิทานสอนใจ การสอนโดยทางอ้อม ได้แก่ การกระทำต่าง ๆ (ทำที่เห็นใจ ตบเบาให้กำลังใจเมื่อลูกผิดหวัง) การเป็นแบบอย่างในการเผชิญปัญหาหรืออุปสรรค เช่น แม้จะมีหนี้สินแต่พ่อแม่ก็พยายามเก็บเงินเพื่อปลดหนี้ อย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยมองว่าหนี้สินจะหมดไปในที่สุด การเลี้ยงดูจากพ่อแม่เป็นปัจจัยที่สำคัญในการปรับสมดุลให้เด็กมีความผ่อนคลาย สามารถมองในด้านบวก มองอนาคตในแง่ดี ซึ่งจะทำให้มีกำลังใจในการเอาชนะปัญหาและอุปสรรคต่อไป การอบรมเลี้ยงดูจากพ่อแม่ เป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาการของลูก การเลี้ยงดูที่ถูกต้องและเหมาะสมจะส่งผลให้เขามีบุคลิกภาพที่ดี มีการปรับตัวต่อปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

3.2 การสนับสนุนทางสังคมของครูมีอิทธิพลโดยตรงต่อการคิดเชิงบวก และมีอิทธิพลทางอ้อม โดยผ่านทาง การกำกับตนเองซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับนิภา แก้วศรีงาม (2547: 76-78) กล่าวว่า ผู้ที่สร้างให้บุคคลเกิด Positive Thinking การส่งเสริม อบรมสั่งสอนและสนับสนุนให้ คนเราเกิดความคิดที่ดี เป็นพื้นฐานของการสร้างคุณภาพชีวิตนี้คงจะไม่พ้นบุคคล 2 กลุ่มคือ พ่อ แม่ และครู ซึ่งเป็นผู้มีความคิดเชิงบวกเป็นแบบอย่าง ให้คำแนะนำและคำวิจารณ์เชิงสร้างสรรค์ เพื่อเป็น แรงจูงใจให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาและให้กำลังใจ สนับสนุน และส่งเสริมความคิดเชิงบวกของ ลูกหลานและลูกศิษย์ เพื่อส่งเสริมแรงให้พัฒนาความคิดเชิงบวกอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่เดียวกันอาจจะ ต้องชี้แนะหรือแนะนำให้คำปรึกษาแก่ผู้ที่มีความคิดเชิงลบ ให้เกิดแนวทางวิธีการดำเนินการให้ ปรับเปลี่ยนความคิดโดยให้ข้อมูลเชิงบวกในระบบความคิดและการรับรู้ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อ ทั้งผู้คิดและคนรอบข้างสังคมและอนาคตด้วย จึงถือว่าเป็นหน้าที่ของความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ที่จะต้องร่วมมือกัน โดยเฉพาะคุณครู การที่ได้เห็นประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จที่คล้ายคลึงกับ กิจกรรมที่ตนกระทำ ก็สามารถเพิ่มความรู้สึกว่าคุณเองมีความสามารถนั้นคือ บุคคลนั้นจะบอกกับ ตัวเองว่า ถ้าผู้อื่นสามารถทำงานแล้วประสบความสำเร็จได้ เราจะสามารถทำงานนั้นได้เช่นเดียวกัน ถ้าสามารถกำกับตนเองให้มีความตั้งใจและความพยายาม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พจนพร วัฒนภูมิศักดิ์ (2552: 117) ได้วิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อ การมองโลกในแง่ดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนทางสังคมของครู มีอิทธิพลทางตรงต่อการมองโลกในแง่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.3 ประสบการณ์ชีวิต มีอิทธิพลโดยตรงต่อการคิดเชิงบวก และมีอิทธิพลทางอ้อมโดยผ่าน ทาง การรับรู้ความสามารถของตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ที่ตั้ง สอดคล้องกับอารี พันธุ์มณี (2547: 4) กล่าวว่า ประสบการณ์ชีวิต เป็นประสบการณ์ที่มีคุณค่า ของชีวิต ไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์ที่ดี สมหวัง ผิดหวัง สำเร็จ ล้มเหลว เสียใจ เศร้าใจ อิมเมจ หากเป็น ประสบการณ์ที่ดี ประสบความสำเร็จ ก็ทำให้บุคคลมีกำลังใจที่จะก้าวเดินต่อไป มีความรู้สึกที่ดี มี ความคิดที่ดี แต่ถ้าหาก เป็นประสบการณ์ที่ต้องสูญเสีย ประสบความล้มเหลว ประสบการณ์เหล่านั้น จะทำให้บุคคลสัมผัสกับความรู้สึกสูญเสีย เจ็บปวดและเป็นทุกข์ แสดงให้เห็นว่า ถ้าบุคคลมี ประสบการณ์ชีวิตที่ดี สมหวัง มีความสุข จะมีความรู้สึกต่อสิ่งต่าง ๆ ในแง่ดีและมีความคิดเชิงบวก ในที่สุดและสอดคล้องกับงานวิจัยของสัจจา ประเสริฐกุล (2551: 100-101) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียน ที่มีประสบการณ์ชีวิตทางบวกมีความคิดเชิงบวกสูงกว่านักเรียนที่มีประสบการณ์ชีวิตทางลบ และ สอดคล้องกับแบนดูรา (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาภิต . 2550: 59; อ้างอิงจาก Bandura. 1977) ได้กล่าวว่า ความมั่นใจที่บุคคลคิดว่าตนเองสามารถทำงานได้ที่ระดับความยากต่าง ๆ ซึ่งถ้าความคาดหวังมีความ เข้มน้อย เมื่อพบประสบการณ์ที่ไม่เป็นดังที่คาดหวังอาจหวั่นไหวได้ แต่ถ้าความคาดหวังมีความ เข้มมาก

บุคคลจะพยายามต่อสู้อุปสรรคแม้จะเจอกับเหตุการณ์ที่ไม่เป็นไปตามที่ตั้งใจไว้ก็ตาม การกระทำที่ได้บรรลุผลสำเร็จ (Performance Accomplishments) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองของบุคคลมากที่สุดเนื่องจากความสำเร็จจากการกระทำนั้นเป็นประสบการณ์ที่บุคคลได้รับโดยตรง การที่บุคคลทำงานแล้วประสบความสำเร็จซ้ำ ๆ กันหลาย ๆ ครั้งจะทำให้บุคคลมีความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนเองเพิ่มขึ้น แม้ว่าบางครั้งงานนั้นจะเกิดความล้มเหลวบ้างก็ตาม แต่ก็จะไม่ล้มเหลวมากนัก เพราะบุคคลมองว่าการที่เขาประสบความสำเร็จ เหลวนั้นมาจากปัจจัยอื่น ๆ เช่น ความพยายามไม่เพียงพอ หรือใช้วิธีการทำงานไม่เหมาะสมมากกว่าที่จะบอกว่าเขาไม่มีความสามารถ และบุคคลจะใช้ความล้มเหลวเป็นบทเรียนให้ตนใช้ความพยายามในการทำงานมากขึ้น ซึ่งการไม่ประสบความสำเร็จจะทำให้บุคคลเกิดความพยายามมากขึ้นเพื่อเป็นแรงเสริมในการทำงานต่อไป แม้งานจะยากเพียงใดบุคคลจะเพิ่มความพยายามเพื่อให้งานนั้นสำเร็จ ส่วนบุคคลที่ทำงานแล้วประสบความสำเร็จล้มเหลวเสมอ จะส่งผลให้บุคคลประเมินการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำลง รับรู้ว่าตนเองด้อยค่า จะทำให้เกิดเป็นปมด้อย มีความท้อแท้มองตนเองและสิ่งที่เกี่ยวข้องไปในทางลบ แต่ถ้าเรายอมรับว่าแม้เราอาจจะมีโอกาสไม่เท่าคนอื่น หรือมนุษย์เราเลือกเกิดไม่ได้ แต่มนุษย์เลือกที่จะพัฒนาตนเองได้ สร้างโอกาสให้ตนเองได้ แต่อาจจะต้องเพียรพยายามมากกว่าผู้ที่มีโอกาสหรือเกิดมาเพียบพร้อมสมบูรณ์มากกว่าเรา คนเหล่านี้มีตัวอย่างให้เห็นอยู่มากไม่ว่าจะสำเร็จการศึกษาในขณะที่ทำงานไปเรื่อยไป สร้างหลักฐานชีวิตและสร้างธุรกิจมาจากจุดเริ่มต้นที่เป็นศูนย์ โดยมีความพร้อมและอารมณ์ที่มุ่งสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งใจไว้ รู้คิด ปรับปรุงควบคุมและพัฒนาตนเองในกลยุทธ์และวิธีการที่สร้างให้เกิดประโยชน์สุข (นิภา แก้วศรีงาม, 2547: 76-78)

3.4 การรับรู้ความสามารถมีอิทธิพลทางตรงต่อการคิดเชิงบวก และมีอิทธิพลทางอ้อมโดยผ่านทาง การกำกับตนเอง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Bandura, 1986: 393-398) กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองมีอิทธิพลต่อแบบแผนของการคิด และการตอบสนองทางอารมณ์ของบุคคล บุคคลที่รับรู้ว่าจะมีความสามารถสูง จะให้ความสนใจและพยายามในการทำกิจกรรมต่าง ๆ และจะใช้ความพยายามยิ่งขึ้นเมื่อพบอุปสรรค สอดคล้องกับงานวิจัยของอ วิรุทธ์ ผลทรัพย์ (2551: 79-81) พบว่าการรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคิดเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิราพร สุขแอมโอบุส (2552: 112) พบว่าการรับรู้ความสามารถของตนเอง มีอิทธิพลทางตรงต่อความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรค และจากงานวิจัยของชัตติยา น่ายาทอง (2551: 126) พบว่าการรับรู้ความสามารถของตนเอง มีอิทธิพลทางตรงต่อความสามารถในการฟื้นฝ่าอุปสรรค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นการตัดสินความสามารถของตนเอง ว่าทำงานได้ในระดับใด ถ้าบุคคล

ประเมินความสามารถของตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสม จะส่งผลต่อการเลือกกระทำพฤติกรรม สามารถกำกับตนเองได้ดี มีโอกาสประสบความสำเร็จสูง

3.5 การกำกับตนเองมีอิทธิทางตรงต่อการคิดเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการกำกับตนเอง มีจุดเริ่มต้นจากบุคคลต้องรู้ว่ากำลังทำอะไรอยู่ เพราะความสำเร็จของบุคคลเกิดจากการกำกับตนเองที่จะนำตนเองไปสู่แนวทางบวก และรับรู้ในการจัดการชีวิตของตนเอง(สมโภชน์ เขียมสุภาษิต. 2550: 54-57; อ้างอิงจาก Bandura. 1986) และสอดคล้องกับงานวิจัยของชัตติยา น้ายาทอง (2551: 126) พบว่า การกำกับตนเองมีอิทธิทางตรงต่อความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาพบว่า การคิดเชิงบวกได้รับอิทธิทางตรงจากการรับรู้ความสามารถของตนเอง การกำกับตนเอง การสนับสนุนทางสังคมของครูและประสบการณ์ชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ประสบการณ์ชีวิต การสนับสนุนทางสังคมของครู และการรับรู้ความสามารถของตนเอง โดยผ่านประสบการณ์ชีวิต การรับรู้ความสามารถและการกำกับตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นำไปสู่ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับครู อาจารย์ ควรส่งเสริม สนับสนุนและปลูกฝังให้นักเรียนรับรู้ความสามารถของตนเอง โดยมีความเชื่อในความสามารถของตนเองว่าจะกระทำได้สิ่งต่าง ๆ ได้ดี เพียงใด เพื่อให้การกระทำนั้นประสบความสำเร็จ เนื่องจากความสำเร็จจากการกระทำเป็นประสบการณ์ที่นักเรียนได้รับโดยตรง ตลอดจนนำเสนอตัวอย่างบุคคลที่มีความกล้า ายคลั่งกับตนเอง ก็จะทำให้ นักเรียนรับรู้เกี่ยวกับความสามารถของตนเองว่าตนเองก็สามารถกระทำกิจกรรมอย่างนั้นได้ คอยพูด ชักจูง เกื้อหนุน ร่วมทั้งการให้รางวัลจะมีส่วนช่วยให้นักเรียน มีความเชื่อมั่นในการกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ได้สำเร็จ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนเกิดการคิดเชิงบวกต่อไป

1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง สนับสนุนทางการเรียนทุกด้านตามความชอบ ความสามารถ และพัฒนาคุณลักษณะที่เอื้อต่อการคิดเชิงบวก ได้แก่ การส่งเสริมให้บุตร รมีการรับรู้ความสามารถของตนเอง มีการกำกับตนเองที่ดี โดยการเลี้ยงดูบุตรด้วยความรัก ความอบอุ่น การยอมรับฟังความคิดเห็น คอยให้กำลังใจ ให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทางที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาการคิดเชิงบวกให้บุตร

1.3 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร ควรกำหนดนโยบายเพื่อพิจารณาแนวทางการจัดการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมเสริมเพื่อพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนให้มีการรับรู้ความสามารถของตนเอง การกำกับตนเองเพื่อให้นักเรียนเกิดและพัฒนาการคิดเชิงบวกอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการคิดเชิงบวกของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยสร้างรูปแบบความสัมพันธ์ขึ้นมา โดยการศึกษาทฤษฎีของตัวแปร แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคิดเชิงบวก ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติการวิเคราะห์เส้นทาง ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาให้ละเอียดในลักษณะของตัวแปรแฝง และตัวแปรสังเกตได้ โดยการวิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงเส้น (Structural Equation Model: SEM) เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ละเอียดชัดเจนยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- เกียรติวรรณ อมาตยกุล. (2545). *คิด-ทำ ด้านบวก*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- ชัตติยา น้อยาทอง. (2551). *การศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการฝ่าฟันอุปสรรคของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในเขตกรุงเทพมหานคร*. ปริญญาโท กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จรรยา สุวรรณทัต ;และคนอื่น ๆ. (2553). *ความสามารถในการควบคุมตนเองของเด็กไทยในแง่ของความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการศึกษา การฝึกทักษะและการพัฒนาจิตลักษณะเพื่อการสร้างพลเมืองที่มีประสิทธิภาพ*. รายงานการวิจัยสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ ฉบับที่ 44 .กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จิราพร สุขเอมโอบุส. (2552). *ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยช่างศิลป์ และวิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เขตภาคกลาง*. ปริญญาโท.ปริญญาโท กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร.
- จินตนา ธนวิบูลย์ชัย. (2537). *การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิค path analysis*. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- ชนิธดา เกตุอำไพ. (2549). *การศึกษารูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการกำกับตนเองในการปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร*. ปริญญาโท. กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร.
- ชาติวี ชื่นบาน. (2551,7 พฤศจิกายน). *กรมสุขภาพจิตแนะคนไทยคิดเชิงบวก*. สืบค้นเมื่อ 16 มกราคม 2553, จาก <http://www.manager.co.th/Home/ViewNews.aspx?NewsID=9510000132205>
- ชูชีพ อ่อนโคกสูง. (2550). *จิตวิทยาศัพท์*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2544). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: เทพเนรมิต การพิมพ์.

- ดุษฎี โยเหลา. (2535). รายงานการวิจัยเรื่องการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก
ในประเทศไทยโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เมต้า. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2528). ปัจจัยทางจิตวิทยานิเวศน์ ที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของ
มารดาไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เทอดศักดิ์ เดชคง. (2547). มีดีบ้างไหม?. กรุงเทพฯ: มติชน.
- นรารัตน์ กิจเจริญ. (2547). ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการรับรู้ความสามารถแก้ปัญหาด้าน
การเรียนรู้ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยมิชชั่น วิทยาเขตมวกเหล็ก อำเภอมวกเหล็ก
จังหวัดสระบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นฤมล เรืองรุ่งขจรเดช. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรค
การสนับสนุนทางสังคม และความเครียดในการปฏิบัติงาน: กรณีศึกษาบริษัทพัฒนา
โปรแกรมระบบงานแห่งหนึ่ง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- นิภา แก้วศรีงาม. (2547, ธันวาคม). ความคิดเชิงบวก(Positive Thinking) ฟังคิดว่าทุกปัญหา
ทางออก ไม่ใช่ทุกทางออกเป็นปัญหา. วารสารวงการครู. 1(12): 76-78.
- นิลภา สุอังคะ. (2550). ผลของกระบวนการกลุ่มทางจิตวิทยาแบบผสมผสานแนวคิดมนุษยนิยมกับ
ปัญญานิยมต่อความคิดเชิงบวกและความสามารถในการเอาชนะอุปสรรค. วิทยานิพนธ์
วท.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
ถ่ายเอกสาร.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2537). ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น(LISREL) สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย
ทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2542). โมเดลลิสเรล : สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นอร์แมน วินเซนต์ ฟิลล์. (2548). มหัศจรรย์แห่งการคิดบวก. แปลโดย เอกชัย อัครานฤนาท.
กรุงเทพฯ: ต้นไม้.
- เนาวรัตน์ เลิศมณีพงศ์. (2555). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกำกับตนเองในการทำปฏิญานิพนธ์ของ
นิสิตบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติ
ทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- บุญชม ศรีสะอาด; และ มิญช์มณี วรรณมรินทร์. (2544, กรกฎาคม). การวิเคราะห์เส้นทางด้วยโปรแกรมลิสเรล. *การวัดผลการศึกษา*. 7: 1-20.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2547). *การวัดประเมินการเรียนรู้ (การวัดประเมินแนวใหม่)*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปรมาภรณ์ ทองสุข. (2550). *การพัฒนาการคิดทางบวกสำหรับเด็กปฐมวัยด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประสาธ อิศรปริดา. (2549). *สาร์ตอะจิตวิทยาการศึกษา*. มหาสารคาม: โครงการตำรา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปิยนาฏ สิทธิฤทธิ. (2549). *ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการตระหนักรู้ตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พรรษา พุ่มจำปา. (2548). *ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคต การสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมการบำบัดของวัยรุ่นที่เข้ารับการรักษาในคลินิกยาเสพติด สำนักอนามัยกรุงเทพมหานคร*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พจนพร ธนอมวุฒิสักดิ์. (2552). *การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมองโลกในแง่ดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พรพิมล พรพีรชนม์. (2550). *การจัดกระบวนการเรียนรู้*. สงขลา: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- เพ็ญตระการ อรัญทอง. (2555). *การศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมในการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาระบบกลางของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไพโรจน์ พรทิพย์เชษฐ์. (2550). *มองโลกให้บวก*. แปลโดย ทรรคนะ บุญขวัญ. กรุงเทพฯ: แมคกรอ-ฮิล

- มิชิตา จำปาเทศ รอดสุทธิ. (2549). *การบริหารงานและจัดการองค์กร*. ประชาชาติธุรกิจ.
สืบค้นเมื่อ 2 ธันวาคม 2552, จาก [http://www.takhaihom.com/plugins/p2_news/printarticle.php? p2_articleid=6](http://www.takhaihom.com/plugins/p2_news/printarticle.php?p2_articleid=6)
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *ประสบการณ์*. ใน พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542.
กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คพับลิเคชันส์.
- เวรดี ทรงเที่ยง. (2550, มกราคม - มิถุนายน). การคิดเชิงบวก. *วารสารดวงแก้ว*. 12(1): 69 - 76.
- วารารณณ์ ตระกูลสุชาติ. (2549). *จิตวิทยาการปรับตัว*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- วัฒนา พามล. (2551). *การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความใฝ่เรียนใฝ่รู้
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วันเพ็ญ บุญประกอบ. (2544, มกราคม-มีนาคม). การเลี้ยงดูลูกกับสุขภาพจิต. *วารสารสมาคม
จิตแพทย์แห่งประเทศไทย*. 46(1): 55-68.
- วรรณกร หมอชาติ. (2544). *ผลของการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ที่มี
ต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วิทยา นาควัชระ. (2548). *วิธีคิด ให้ชีวิตเป็นสุข*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: กู้ดบุค.
- วิรตี ศรีอ่อน. (2546, ธันวาคม). Positive Thinking. *นิตยสาร HEALTH & CUISINE*. 3(35): 41-46.
- เวรา ไฟฟ์เฟออร์. (2548). *การคิดแง่บวก*. แปลโดย นุจรีย์ ชลคุป. กรุงเทพฯ: บอสส์การพิมพ์.
- ศิริชัย กาญจนวาสี; ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์; และดิเรก ศรีสุขโข. (2551). *การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสม
สำหรับการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2554). *ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.
- ศรสวาท ชัยอรุณ. (2537). *ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์กับนักศึกษา
กับประสบการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกของนักศึกษาพยาบาลในสถาบันอุดมศึกษา
เอกชน*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การพยาบาลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สก๊อตต์ เวนเทอร์ลลา. (2545). *อำนาจแห่งความคิดเชิงบวก*. แปลโดย วิทยา พลายมณี. กรุงเทพฯ:
เอ. อาร์. บีซิเนส

- สรินดา น้อยสุข. (2545). *การสนับสนุนทางสังคมของผู้สูงอายุที่รับบริการในคลินิกจิตเวช*.
วิทยานิพนธ์ พย.ม. (สุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- สมใจ ธนเกียรติมงคล. (2553). *การศึกษาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ
การรับรู้ความสามารถของตนเองในการทำปฏิญยานิพนธ์ ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ถ่ายเอกสาร.
- สมโภชน์ เขี่ยมสุภาษิต. (2550). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สัจจา ประเสริฐกุล. (2551). *การศึกษาเชิงเปรียบเทียบคุณลักษณะการคิดเชิงบวกของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 ที่มีระดับอึดทนในทัศนคติและ
ประสบการณ์ชีวิตแตกต่างกัน*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำราญ มีแจ้ง. (2544). *สถิติขั้นสูงสำหรับงานวิจัย*. กรุงเทพฯ: นิธิแอดเวอร์ไทท์ซิงกรุ๊ป.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์; และคนอื่น ๆ. (2549). *แบบจำลองโครงสร้าง: การใช้โปรแกรม LISREL
PRELIS และ SIMPLIS (เทคนิคการวิเคราะห์เชิงปริมาณที่นิยมใช้กันมากในปัจจุบัน)*.
กรุงเทพฯ: สยามลดา.
- สุธาสินี นาคสินธุ์. (2552). *การวิเคราะห์องค์ประกอบของการคิดเชิงบวกของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3*.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุภัค ไหวหากิจ. (2543). *เปรียบเทียบการรับรู้วินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม
การเล่านิทานคติธรรมและการเล่นเกมแบบร่วมมือ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- สุมาลี พัวชู. (2547). *การศึกษาพัฒนาการความสามารถในการคิดสังเคราะห์และการมองโลกในแง่ดี
ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๕*. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สุรีย์พร ไชยฤกษ์. (2550). *การศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อการมองโลกในแง่ดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร โดยการวิเคราะห์หุระดับ*. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เสรี ชัดเข้ม. (2548). *โมเดลสมการโครงสร้าง*. (เอกสารคำสอน). ภาควิชาการวิจัยและวัดผลทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- อวิรุทธ์ ผลทรัพย์. (2551). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความคิดเชิงบวกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1*. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อนันต์ชนก วิจิตรนิเทศ. (2546). *การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความวิตกกังวลในการสอบวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจังหวัดสระบุรี*. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อัจฉรา สุขารมณ. (2543). “EQ กับการเลี้ยงดูเด็ก”.รวมบทความทางวิชาการ EQ. กรุงเทพฯ: ชมรมผู้สนใจ EQ.
- อารี พันธุ์มณี. (2547, กันยายน). *พลังความคิดเชิงบวก พลังสู่ความสำเร็จ*. *จดหมายข่าวมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต*. 9(126): 4-9.
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2544). *สร้าง EQ ให้ลูกคุณ*. กรุงเทพฯ: ชันตีการพิมพ์.
- อ้อม ประนอม. (2548). *พลังคำสู่พลังใจ*. กรุงเทพฯ: พิมพ์คำ.
- ไอฟิน ตนสาลี. (2549). *การศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำกับตนเองในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดสุพรรณบุรี*. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- Bandura, A. (1977). “Self-Efficacy: Toward A Unifying Theory of Behavioral Change.” *Psychological Review*. 84 (2): 191-215.
- (1986). *Social Foundation of Thought and action : A Social Cognitive Theory*. Englewood Cliffs. New Jersey: Prentice – Hall.
- English, Martin. (1992). *How to Feel Great About Yourself and Your Life: A Step by Step Guide to Positive Thinking*. New York: AMACOM.

- Grolnick, Wendy S.; & Ryan, Richard M. (1989). "Parent Styles Associated With Children Self- Regulation and Competence in School." *Journal of Educational Psychology*. 8 (C2): 143-154.
- Katie Price. (2001). *Thinking Positively about The future is Good for you*. Royal Holloway, University of London. Retrieved August 3, 2006, from <http://www.rhul.ac.uk/Whats-New/news2001/thinkpositive.html>
- Neter, John.; et al. (1990). *Applied Linear Statistical Model*. Homewood and Baston: Irwin.
- Ventrella, Scott W. (2001). *The Power of Positive Thinking in Business*. London: Vermillion.
- Owen Richard Lightsey. (1999). *Positive automatic cognitions as moderators of the negative life event-dysphoria relationship*. *Journal Cognitive Therapy and Research*. Retrieved August 3, 2006, from <http://www.springerlink.com/content/70u53km8nt74001w/>
- Tilden, V.P. (1985, June). Issues of Conceptualization and measurement of social support in the construction of nursing theory. *Research in nursing and health*. 8: 199-206
- Troits, P. A. (1986). Social support as coping assistance. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*. 54: 416-423.

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ดร. รณิดา เขยชุ่ม
หัวหน้าภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์นิคม ช่วยปลัด
ภาควิชาวิจัยและวัดผลการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
3. อาจารย์สุจินต์ สุทธิรวงกุล
ครู คศ.3 โรงเรียนท่าชนะ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ภาคผนวก ข
ผลการวิเคราะห์ข้อความรายชื่อ

ตาราง 13 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามประสพการณ์ชีวิตจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	IOC	ผลการคัดเลือก	ข้อที่	IOC	ผลการคัดเลือก
1	1	คัดเลือกไว้	14	0.667	คัดเลือกไว้
2	1	คัดเลือกไว้	15	1	คัดเลือกไว้
3	1	คัดเลือกไว้	16	0.667	คัดเลือกไว้
4	1	คัดเลือกไว้	17	1	คัดเลือกไว้
5	0.333	คัดออก	18	1	คัดเลือกไว้
6	0.667	คัดเลือกไว้	19	1	คัดเลือกไว้
7	0.333	คัดออก	20	1	คัดเลือกไว้
8	0.667	คัดเลือกไว้	21	1	คัดเลือกไว้
9	1	คัดเลือกไว้	22	0.667	คัดเลือกไว้
10	1	คัดเลือกไว้	23	0.667	คัดเลือกไว้
11	0.333	คัดออก	24	1	คัดเลือกไว้
12	0.333	คัดออก	25	1	คัดเลือกไว้
13	1	คัดเลือกไว้			

ตาราง 14 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนเองจาก
การประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	IOC	ความคิดเห็น	ข้อที่	IOC	ผลการคัดเลือก
1	1	คัดเลือกไว้	11	0.667	คัดเลือกไว้
2	1	คัดเลือกไว้	12	1	คัดเลือกไว้
3	1	คัดเลือกไว้	13	1	คัดเลือกไว้
4	1	คัดเลือกไว้	14	1	คัดเลือกไว้
5	1	คัดเลือกไว้	15	0.667	คัดเลือกไว้
6	1	คัดเลือกไว้	16	1	คัดเลือกไว้
7	1	คัดเลือกไว้	17	1	คัดเลือกไว้
8	1	คัดเลือกไว้	18	0.667	คัดเลือกไว้
9	1	คัดเลือกไว้	19	-0.333	คัดออก
10	1	คัดเลือกไว้	20	0.667	คัดเลือกไว้

ตาราง 15 ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดการคิดเชิงบวก

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.570	16	0.623
2	0.292	17	0.612
3	0.441	18	0.516
4	0.422	19	0.515
5	0.470	20	0.282
6	0.454	21	0.568
7	0.419	22	0.610
8	0.609	23	0.655
9	0.571	24	0.466
10	0.379	25	0.517
11	0.598	26	0.456
12	0.368	27	0.558
13	0.454	28	0.380
14	0.481	29	0.473
15	0.465	30	0.413

ความเชื่อมั่นทั้งฉบับ = 0.913

ตาราง 16 ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดการกรอบรมเลี้ยงดู
แบบใช้เหตุผล

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.400	9	0.511	17	0.659
2	0.587	10	0.375	18	0.458
3	0.611	11	0.371	19	0.586
4	0.465	12	0.409	20	0.591
5	0.453	13	0.564	21	0.516
6	0.236	14	0.538	22	0.424
7	0.617	15	0.388	23	0.659
8	0.538	16	0.574	24	0.607
				25	0.490

ความเชื่อมั่นทั้งฉบับ = 0.886

ตาราง 17 ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดการสนับสนุนทางสังคมของครู

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.505	11	0.533
2	0.555	12	0.234
3	0.582	13	0.565
4	0.691	14	0.534
5	0.648	15	0.621
6	0.707	16	0.548
7	0.631	17	0.566
8	0.585	18	0.592
9	0.519	19	0.603
10	0.533	20	0.636

ความเชื่อมั่นทั้งฉบับ = 0.886

ตาราง 18 ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดประสพการณ์ชีวิต

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.223	11	0.503
2	0.538	12	0.587
3	0.518	13	0.591
4	0.642	14	0.581
5	0.205	15	0.337
6	0.453	16	0.655
7	0.495	17	0.665
8	0.272	18	0.298
9	0.477	19	0.547
10	0.313	20	0.349

ความเชื่อมั่นทั้งฉบับ = 0.814

ตาราง 19 ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดการรับรู้ความสามารถ
ของตนเอง

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.493	7	0.592	13	0.563
2	0.561	8	0.588	14	0.596
3	0.559	9	0.545	15	0.591
4	0.574	10	0.540	16	0.628
5	0.564	11	0.500	17	0.619
6	0.551	12	0.466	18	0.612
				19	0.530

ความเชื่อมั่นทั้งฉบับ = 0.910

ตาราง 20 ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดการกำกับตนเอง

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.478	6	0.534	11	0.518
2	0.474	7	0.491	12	0.559
3	0.531	8	0.468	13	0.358
4	0.599	9	0.473	14	0.581
5	0.568	10	0.381	15	0.541

ความเชื่อมั่นทั้งฉบับ = 0.862

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการคิดเชิงบวกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำวิจัย ซึ่งไม่มีข้อใดถูกหรือผิด เป็นเพียงการศึกษาความคิดเห็นและการปฏิบัติตนของนักเรียนเท่านั้น ดังนั้นคำตอบที่ได้จะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อการเรียนของนักเรียน และคำตอบของนักเรียนครั้งนี้จะเป็นความลับ จึงขอความกรุณาให้นักเรียนตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงมากที่สุด

2. แบบสอบถามฉบับนี้มีจำนวน 6 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามความคิดเชิงบวก จำนวน 30 ข้อ

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล จำนวน 25 ข้อ

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคมของครู จำนวน 20 ข้อ

ฉบับที่ 4 แบบสอบถามประสบการณ์ชีวิต จำนวน 20 ข้อ

ฉบับที่ 5 แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนเอง จำนวน 19 ข้อ

ฉบับที่ 6 แบบสอบถามการกำกับตนเองตนเอง จำนวน 15 ข้อ

3. แบบสอบถามแต่ละข้อมีคำตอบให้นักเรียนเลือก 5 ระดับ โดยให้นักเรียนพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้วเลือกขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความเป็นจริงมากที่สุด โดยมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

มากที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

มาก หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงมาก

ปานกลาง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงปานกลาง

น้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงน้อย

น้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงน้อยที่สุด

4. เมื่อนักเรียนทำเสร็จแล้ว ก่อนจะส่ง ขอความร่วมมือให้นักเรียนตรวจสอบแบบสอบถามว่าทำเรียบร้อยครบทุกข้อหรือไม่ ถ้าครบทุกข้อแล้วจึงนำมาส่ง

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียน

1. ชื่อโรงเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่

2. เพศ ชาย หญิง

แบบวัดการคิดเชิงบวก

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านและพิจารณาข้อความต่อไปนี้ และตัดสินใจว่านักเรียนมีการรับรู้ความรู้สึก และพฤติกรรมต่อข้อความในแต่ละข้อมากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือของข้อความที่ตรงกับการรับรู้ ความรู้สึก และพฤติกรรมที่เป็นจริง

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ถ้าฉันตั้งใจที่จะทำอะไร ก็สามารถทำได้ไม่แพ้ใคร					
2.	รูปร่างหน้าตาของฉันไม่ได้เป็นอุปสรรคใด ๆ ในการดำรงชีวิต					
3.	ฉันมองเห็นข้อดีของตัวเองเสมอ					
4.	ทุกวันนี้ ฉันรู้สึกว่าคุณไม่ดีกว่าใคร					
5.	ฉันคิดว่าตนเองมีความสามารถพอที่จะทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จได้					
6.	ฉันสามารถแก้ไขข้อบกพร่องของฉันได้					
7.	ความสำเร็จในชีวิตของฉัน เกิดจากความสามารถที่แท้จริงของฉันไม่ใช่ความบังเอิญ					
8.	ในสถานการณ์ที่คับขัน ฉันก็สามารถเป็นผู้นำได้					
9.	ฉันคิดว่าฉันสามารถทำวันนี้ให้ดีกว่าเมื่อวานได้					
10.	ฉันก็มีเรื่องที่คุณภาคภูมิใจในตนเอง					
11.	ฉันมองเห็นอนาคตของฉัน ว่าฉันจะประสบความสำเร็จ					
12.	ฉันสามารถใช้ชีวิตในสังคมปัจจุบันอย่างมีความสุข					
13.	ฉันเป็นคนที่ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่าง ๆ ในชีวิต					
14.	ฉันสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าต่าง ๆ ได้ดี					
15.	ไม่ว่าจะเกิดปัญหาใดขึ้น ฉันคิดว่าฉันสามารถแก้ไขได้เสมอ					
16.	เมื่อเกิดปัญหาฉันจะไม่คิดว่าใครเป็นคนผิด คิดว่าจะแก้ปัญหาได้อย่างไรมากกว่า					
17.	การที่ฉันโดนตำหนิ เพราะว่าบุคคลนั้นหวังดีกับฉัน					
18.	ทุกครั้งที่ทำงานผิดพลาด ฉันคิดว่าฉันได้บทเรียนใหม่เสมอ					
19.	ฉันเลือกที่จะปรับความเข้าใจกันกับเพื่อนเมื่อเกิดปัญหา					
20.	ฉันไม่รู้จะปรับตัวอย่างไรเมื่อฉันวิตกกังวล					
21.	เวลาต้องทำงานหนัก ฉันจะคิดว่านี่คือโอกาสในการเตรียมพร้อมสู่ความเป็นผู้ใหญ่					
22.	เมื่อมีปัญหาซับซ้อน ฉันจะคิดว่านี่คือบทเรียนที่จะสร้างปัญญาได้อย่างวิเศษ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
23.	เวลาที่มีทุกข์ ฉันจะคิดว่านี่คือแบบฝึกหัดที่จะช่วยให้เกิดทักษะในการดำเนินชีวิต					
24.	เวลาพบกับคนเจ้าระเบียบ ฉันจะคิดว่านี่คือการฝึกตนให้เป็นคนที่มีสมบุรณ์แบบ					
25.	เวลาที่มีคำนิทา ฉันจะคิดว่านี่คือการสะท้อนว่าเรายังคงเป็นคนที่มีความหมาย					
26.	เมื่อพบกับความผิดหวัง ฉันจะคิดว่านี่คือวิถีที่ธรรมชาติกำลังสร้างภูมิคุ้มกันให้กับชีวิต					
27.	เวลาป่วยไข้ ฉันจะคิดว่านี่คือการเตือนให้เห็นคุณค่าของการรักษาสุขภาพให้ดี					
28.	เมื่อต้องพบกับความพลัดพราก ฉันจะคิดว่านี่คือความอนิจจังที่ทุกชีวิตมีโอกาสพบเจอ					
29.	เมื่อสิ่งที่ฉันต้องการไม่สมหวัง ฉันคิดว่าเป็นเรื่องปกติเพราะไม่มีใครได้ทุกอย่างดังใจหวัง					
30.	เวลาที่ต้องสูญเสียสิ่งใด ฉันจะคิดว่านี่คือความอนัตตาของชีวิต					

แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือเพียง ช่องเดียวที่ ตรงกับการปฏิบัติของผู้ปกครองที่ได้ปฏิบัติต่อนักเรียนมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	เมื่อครอบครัวเกิดปัญหา ผู้ปกครองให้นักเรียนมีส่วนร่วมรับรู้และแก้ปัญหาด้วย					
2.	ผู้ปกครองจะช่วยแนะนำวิธีแก้ปัญหา แต่ให้นักเรียนเป็นผู้ตัดสินใจเอง					
3.	เมื่อนักเรียนปรึกษาเกี่ยวกับข้อข้องใจ ผู้ปกครองจะเสนอแนะและอธิบายด้วยเหตุผล					
4.	ถ้านักเรียนมีปัญหา ผู้ปกครองจะไม่บอกวิธีแก้ปัญหาในทันที แต่จะให้นักเรียนคิดหาวิธีแก้ไขด้วยตนเองก่อน					
5.	ผู้ปกครองจะยอมรับ ถ้านักเรียนกระทำในสิ่งที่มีเหตุผลอันสมควร ที่ไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน					
6.	แม้ว่านักเรียนมีข้อคิดเห็นไม่เหมือนกับผู้ปกครอง แต่พวกเขาจะรับฟังเสมอ					
7.	ถ้านักเรียนทำความผิด ผู้ปกครองจะลงโทษ พร้อมทั้งอธิบายเหตุผลของการลงโทษ					
8.	ถ้านักเรียนทำผิด นักเรียนสามารถชี้แจงเหตุผลให้ผู้ปกครองเข้าใจได้ โดยที่ผู้ปกครองจะรับฟัง					
9.	ผู้ปกครองจะสนับสนุนกิจกรรมที่ทำแล้วเกิดประโยชน์และส่งเสริมทักษะ เช่น การเล่นเกมลับสมอง การเล่นกีฬา เป็นต้น					
10.	ผู้ปกครองมักนำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรอบตัวมาเป็นหัวข้อในการสนทนากับนักเรียน					
11.	ผู้ปกครองมักพูดลงท้ายประโยคที่สนทนากับนักเรียนด้วยคำว่า “อย่างไร”					
12.	ผู้ปกครองให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแก้ไขและซ่อมแซมอุปกรณ์ต่าง ๆ ภายในบ้าน					
13.	ในช่วงวันหยุดครอบครัวของนักเรียนชอบไปเที่ยวและเรียนรู้แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมในสถานที่ต่าง ๆ					
14.	ผู้ปกครองจะไม่ แก้ไขปัญหาให้นักเรียน แต่จะตั้งคำถามให้นักเรียนหาคำตอบด้วยตนเอง					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับเป็นความจริง				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
15.	เมื่อนักเรียนกลับบ้านผิดเวลา ผู้ปกครองจะคอยไต่ถามด้วยความห่วงใย					
16.	นักเรียนและผู้ปกครองสามารถพูดคุยหรือปรึกษาปัญหาต่าง ๆ ร่วมกันได้					
17.	เมื่อนักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อน ๆ ผู้ปกครองจะให้คำปรึกษาและแนะนำให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหาแล้วจึงแก้ปัญหานั้น ๆ ไปทีละจุด					
18.	ผู้ปกครองให้นักเรียนร่วมพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมในกา รแบ่งกันทำงานบ้าน					
19.	ผู้ปกครองเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกเรียนตามความสนใจเมื่อนักเรียนมีเหตุผลที่เหมาะสม					
20.	เมื่อนักเรียนทำอะไรผิดพลาด ผู้ปกครองจะให้โอกาสนักเรียนได้แก้ไขหรือปรับปรุงตัวเอง					
21.	เมื่อนักเรียนมีปัญหาขัดแย้งกับผู้อื่น ผู้ปกครองจะพิจารณาตัดสินปัญหาที่เกิดขึ้นโดยรับฟังเหตุผลของทั้งสองฝ่าย					
22.	ผู้ปกครองใช้เหตุผลตักเตือนเมื่อนักเรียนคบเพื่อนไม่ดี					
23.	เมื่อมีปัญหาใด ๆ นักเรียนและผู้ปกครองจะไม่ปิดบังกัน					
24.	เมื่อสมาชิกในครอบครัวมีปัญหา ทุกคนจะนั่งพูดคุยวิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน					
25.	ผู้ปกครองพูดคุยให้ข้อคิดเกี่ยวกับการดำรงชีวิตแก่นักเรียนเสมอ					

แบบสอบถามวัดการสนับสนุนทางสังคมของครู

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือเพียงช่องเดียวที่ตรงกับความเป็นจริงที่ครูปฏิบัติ ต่อนักเรียนมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ครูให้ความเป็นมิตรกับนักเรียน					
2.	ครูชื่นชมนักเรียน เมื่อนักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน					
3.	ครูปลอบใจ เมื่อนักเรียนไม่สบายใจ					
4.	ครูแสดงความเห็นใจ เมื่อนักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียน					
5.	ครูแสดงความห่วงใย เมื่อนักเรียนเจ็บป่วย					
6.	ครูให้กำลังใจนักเรียน เมื่อนักเรียนผิดหวังในการเรียน					
7.	ครูรับฟังนักเรียน เมื่อนักเรียนต้องการระบายความคับข้องใจ					
8.	ครูให้คำแนะนำในการเรียนแก่นักเรียน					
9.	ครูให้ความรู้ใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียน					
10.	ครูอธิบายเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันแก่นักเรียน					
11.	ครูให้คำแนะนำ เกี่ยวกับการปฏิบัติตัวในการเรียนแก่นักเรียน					
12.	ครูให้คำแนะนำ เมื่อนักเรียนทำงานผิดพลาด					
13.	ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้ เพื่อเป็นประโยชน์ในการเรียน					
14.	ครูตักเตือน เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม					
15.	ครูให้ความช่วยเหลือด้านอุปกรณ์การเรียนแก่นักเรียน					
16.	ครูให้ความช่วยเหลือทางการเงิน เมื่อนักเรียนมีความเดือดร้อน					
17.	ครูติดต่อวิทยากรมาบรรยายพิเศษแก่นักเรียนในการเรียน					
18.	ครูจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แก่นักเรียน					
19.	ครูจัดหาหนังสือเสริมทักษะในการเรียนแก่นักเรียน					
20.	ครูแนะนำสถานที่ที่เหมาะสมในการอ่านหนังสือ					

แบบสอบถามวัดประสบการณ์ชีวิต

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือเพียงช่องเดียวที่ตรงกับความคิด ความรู้สึก และการปฏิบัติของนักเรียนมากที่สุด

ระดับการปฏิบัติ

เป็นประจำ หมายถึง นักเรียนกระทำเป็นประจำ

บ่อยครั้ง หมายถึง นักเรียนกระทำเกือบทุกครั้ง

บางครั้ง หมายถึง นักเรียนกระทำเป็นบางครั้ง

นาน ๆ ครั้ง หมายถึง นักเรียนกระทำนาน ๆ ครั้ง

น้อยครั้งมากหรือไม่ทำเลย หมายถึง นาน ๆ นักเรียนจะกระทำสักที หรือไม่เคยทำเลย

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	น้อยครั้งมากหรือไม่ทำเลย
1.	ข้าพเจ้าใช้จ่ายเงินไปกับเรื่องอาหารการกินประเภทขนมมากกว่าอาหารหลักในแต่ละมื้อ					
2.	เมื่อข้าพเจ้าเรียนเสร็จจะใช้เวลาทำกิจกรรมกับชมรมต่าง ๆ ในโรงเรียน					
3.	ข้าพเจ้าใช้เวลาหลังเลิกเรียนทบทวนบทเรียนกับ เพื่อน ๆ อยู่ในโรงเรียน					
4.	อาจารย์นำผลงานของข้าพเจ้ามาแสดงให้เห็นเพื่อน ๆ ดูเป็นตัวอย่าง					
5.	ข้าพเจ้าจะลอกการบ้านจากเพื่อน ๆ เพราะไม่สามารถทำการบ้านด้วยตนเองได้					
6.	เพื่อน ๆ ขอให้ข้าพเจ้าช่วยทบทวนสิ่งที่เรียนก่อนจะมีการสอบ					
7.	ข้าพเจ้าทำบันทึกย่อเนื้อหาแต่ละวิชา เพื่อใช้สำหรับทบทวนบทเรียนและเตรียมสอบ					
8.	ข้าพเจ้าให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมการเรียนในชั้นเรียนเป็นอย่างดี					
9.	ข้าพเจ้าและเพื่อนช่วยกันจัดแสดงผลงานในวันงานวิชาการของโรงเรียน					
10.	กลุ่มเพื่อนของข้าพเจ้าให้ความช่วยเหลือ เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหาทางวิชาการ					
11.	ข้าพเจ้าและเพื่อนชวนกันไปชมนิทรรศการทางวิชาการตามสถานที่ต่าง ๆ					
12.	ข้าพเจ้าพูดคุยกับอาจารย์เพื่อขอคำปรึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา ที่เรียนหรืองานที่อาจารย์มอบหมายให้ทำ					
13.	ข้าพเจ้าพูดคุยกับอาจารย์เพื่อขอคำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องการเรียนทั่วไป					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	น้อยครั้งมาก หรือไม่ทำเลย
14.	ข้าพเจ้าพูดคุยกับอาจารย์เกี่ยวกับการวางแผนในงานอาชีพ การศึกษาต่อหรือเป้าหมายของชีวิตในอนาคต					
15.	ข้าพเจ้าพูดคุยกับอาจารย์ในเรื่อง ที่เกี่ยวกับสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน					
16.	ข้าพเจ้าพูดคุยกับอาจารย์เพื่อขอคำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาส่วนตัว					
17.	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการเผยแพร่ความรู้แก่บุคคลทั่วไป					
18.	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมกีฬา โดยเป็นเป็นกองเชียร์					
19.	ข้าพเจ้าได้รับการยกย่องว่า เป็นคนที่มีมเหให้กับกิจกรรม บำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ของโรงเรียน					
20.	ข้าพเจ้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในสังคม					

แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนเอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือเพียงช่องเดียวที่ตรงกับความรู้สึกและความคิดของนักเรียนมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ระดับเป็นความจริง				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ข้าพเจ้านั้นใจว่าสามารถทำงานได้สำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้					
2.	เมื่อมีปัญหาทางการเรียน ข้าพเจ้านั้นใจว่าสามารถหาวิธีแก้ไขได้					
3.	ข้าพเจ้านั้นใจว่าสามารถทำงานที่ทำทลายความสามารถของตนเองได้					
4.	เมื่อต้องเผชิญกับเรื่องยุ่งยากใด ๆ ข้าพเจ้านั้นใจว่าสามารถควบคุมตนเองได้					
5.	แม้ต้องเผชิญกับปัญหาที่ไม่เคยเจอมาก่อน ข้าพเจ้านั้นใจว่าสามารถทำได้ตามแผน					
6.	เมื่อวางแผนว่าจะทำสิ่งใดแล้ว ข้าพเจ้านั้นใจว่าสามารถทำได้ตามแผน					
7.	งานที่ได้รับมอบหมายไม่ว่าจะยากเพียงใด ข้าพเจ้านั้นใจว่าสามารถทำได้					
8.	ข้าพเจ้านั้นใจว่าสามารถทำงานที่มีระดับความยากเพิ่มขึ้นกว่าเดิมได้					
9.	ข้าพเจ้าสามารถจัดการกับปัญหาทุก ๆ ได้					
10.	ข้าพเจ้ากลัวที่จะทำงานใหม่ ที่นอกเหนือจากงานที่ทำอยู่					
11.	เมื่อเจออุปสรรค ข้าพเจ้ารู้ได้ว่าจะต้องทำอะไรบ้าง					
12.	ข้าพเจ้าสามารถทำงานให้เสร็จตามเวลาได้					
13.	งานที่ได้รับมอบหมายแม้มีปริมาณมาก ข้าพเจ้า ก็มั่นใจว่าสามารถทำให้เสร็จตามเวลาได้					
14.	ถึงแม้ว่าจะได้รับมอบหมายงานจากครูหลาย ๆ คนพร้อมกัน ข้าพเจ้าก็สามารถจัดลำดับความสำคัญของงานเพื่อส่งให้ทันเวลาได้					
15.	อาจารย์ชมว่า ข้าพเจ้าสามารถเรียนรู้งานใหม่ ๆ ได้รวดเร็ว					
16.	ข้าพเจ้าสามารถอธิบายเรื่องที่ยาก ๆ ให้เพื่อนเข้าใจได้โดยง่าย					
17.	ข้าพเจ้าสามารถค้นหาข้อมูลสารสนเทศจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อประกอบการทำงานส่งอาจารย์ได้					
18.	ข้าพเจ้ามีพัฒนาการด้านการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด					
19.	เพื่อน ๆ ชมว่าข้าพเจ้าเป็นคนที่มีความคิดดี ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่องานของเพื่อนๆ					

แบบสอบถามการกำกับตนเอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือเพียงช่องเดียวที่ตรงกับความคิดความรู้สึก และการปฏิบัติของนักเรียนมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	เวลาเรียน นักเรียนตั้งใจเรียน					
2.	ก่อนสอบทุกครั้งนักเรียนจะทบทวนบทเรียน					
3.	นักเรียนชอบการค้นคว้าเพิ่มเติม และพัฒนาทักษะต่าง ๆ					
4.	นักเรียนจะพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ดีที่สุด					
5.	แม้ว่านักเรียนจะเหน็ดเหนื่อยกับกิจกรรมต่าง ๆ ในแต่ละวันแค่ไหนก็ตาม นักเรียนจะไม่พักผ่อนหากว่างานที่ได้รับมอบหมายยังไม่เสร็จเรียบร้อย					
6.	ในการทำงาน นักเรียนจะวางแผนก่อนทุกครั้ง					
7.	นักเรียนเป็นคนตรงต่อเวลา จึงส่งงานได้ตามกำหนดเวลา					
8.	หากนักเรียนกับเพื่อนเกิดปากเสียงทะเลาะกันอย่างรุนแรง แต่นักเรียนสามารถระงับอารมณ์ตนเองได้					
9.	นักเรียนเรียนรู้ข้อผิดพลาดของตนเองในทุก ๆ ด้านเพื่อปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น					
10.	นักเรียนตื่นนอนแต่เช้า แม้ว่าจะนอนดึก แสดงว่านักเรียนบังคับตนเองได้					
11.	ถ้างานครั้งนี้ได้คะแนนไม่ดี ครั้งต่อไปนักเรียนจะทำให้ดีที่สุด					
12.	นักเรียนจะซักถาม เมื่อเกิดความสงสัย เพื่อให้งานที่ได้รับมอบหมายออกมาดีที่สุด					
13.	นักเรียนกำลังควบคุมน้ำหนัก แต่นักเรียนผลottaานขนมหวานปริมาณมาก เมื่อต่อไปนักเรียนจะรับประทานอาหารให้น้อยลง					
14.	ถ้านักเรียนถูกตำหนิเพราะทำงานไม่เรียบร้อย นักเรียนจะตรวจสอบดูว่าไม่เรียบร้อยตรงไหนแล้วทำการแก้ไขให้เรียบร้อยทันที					
15.	หากงานที่ได้รับมอบหมายยากเกินความสามารถ นักเรียนจะค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อให้งานออกมาดีที่สุด					

ภาคผนวก ง

คำสั่งในการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล
ก่อนและหลังปรับโมเดล

คำสั่งในการวิเคราะห์ข้อมูล (ก่อนปรับโมเดล)

TI PATH ANALYSIS POSITIVE THINKING

DA NI=6 NO=1006 NG=1 MA=CM

LA

1POS 2SE 3SR 4EX 1RE 2SS

CM

133.601

88.309 76.752

65.885 48.229 48.463

81.356 57.021 39.468 126.396

84.612 62.181 43.669 92.816 138.796

111.629 83.566 66.997 65.9 80.098 139.498

SE

1 2 3 4 5 6 /

MO NX=2 NY=4 GA=FU,FI BE=FU,FI PH=SY,FR TE=FU,FI TD=FU,FI

FR GA(1,1)

FR GA(4,1)

FR GA(1,2)

FR GA(3,2)

FR BE(1,2) BE(1,4) BE(1,3) BE(2,4) BE 3 2

PD

OU MI SS SC EF ND=3 AD=OFF

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล (ก่อนปรับโมเดล)

DATE: 4/23/2013

TIME: 15:09

L I S R E L 8.53

BY

Karl G. Jreskog & Dag Srbom

This program is published exclusively by
 Scientific Software International, Inc.
 7383 N. Lincoln Avenue, Suite 100
 Lincolnwood, IL 60712, U.S.A.
 Phone: (800)247-6113, (847)675-0720, Fax: (847)675-2140
 Copyright by Scientific Software International, Inc., 1981-2002
 Use of this program is subject to the terms specified in the
 Universal Copyright Convention.
 Website: www.ssicentral.com

The following lines were read from file C:\Users\parichat.h\Desktop\ผลวิเคราะห์และข้อมูล\Pos-Model(PRE-cov-edit).LS8:

TI PATH ANALYSIS POSITIVE THINKING

DA NI=6 NO=1006 NG=1 MA=CM

LA

1POS 2SE 3SR 4EX 1RE 2SS

CM

133.601

88.309 76.752

65.885 48.229 48.463

81.356 57.021 39.468 126.396

84.612 62.181 43.669 92.816 138.796

111.629 83.566 66.997 65.9 80.098 139.498

SE

1 2 3 4 5 6 /

MO NX=2 NY=4 GA=FU,FI BE=FU,FI PH=SY,FR TE=FU,FI TD=FU,FI

FR GA(1,1)

FR GA(4,1)

FR GA(1,2)

FR GA(3,2)

FR BE(1,2) BE(1,4) BE(1,3) BE(2,4) BE 3 2

PD

OU MI SS SC EF ND=3 AD=OFF

TI PATH ANALYSIS POSITIVE THINKING

Number of Input Variables 6
 Number of Y - Variables 4
 Number of X - Variables 2
 Number of ETA - Variables 4
 Number of KSI - Variables 2
 Number of Observations 1006

TI PATH ANALYSIS POSITIVE THINKING

Covariance Matrix

	1POS	2SE	3SR	4EX	1RE	2SS
1POS	133.601					
2SE	88.309	76.752				
3SR	65.885	48.229	48.463			
4EX	81.356	57.021	39.468	126.396		
1RE	84.612	62.181	43.669	92.816	138.796	
2SS	111.629	83.566	66.997	65.900	80.098	139.498

TI PATH ANALYSIS POSITIVE THINKING

Parameter Specifications

BETA

	1POS	2SE	3SR	4EX
1POS	0	1	2	3
2SE	0	0	0	4
3SR	0	5	0	0
4EX	0	0	0	0

GAMMA

	1RE	2SS
1POS	6	7
2SE	0	0
3SR	0	8
4EX	9	0

PHI

	1RE	2SS
1RE	10	
2SS	11	12

PSI

1POS	2SE	3SR	4EX
13	14	15	16

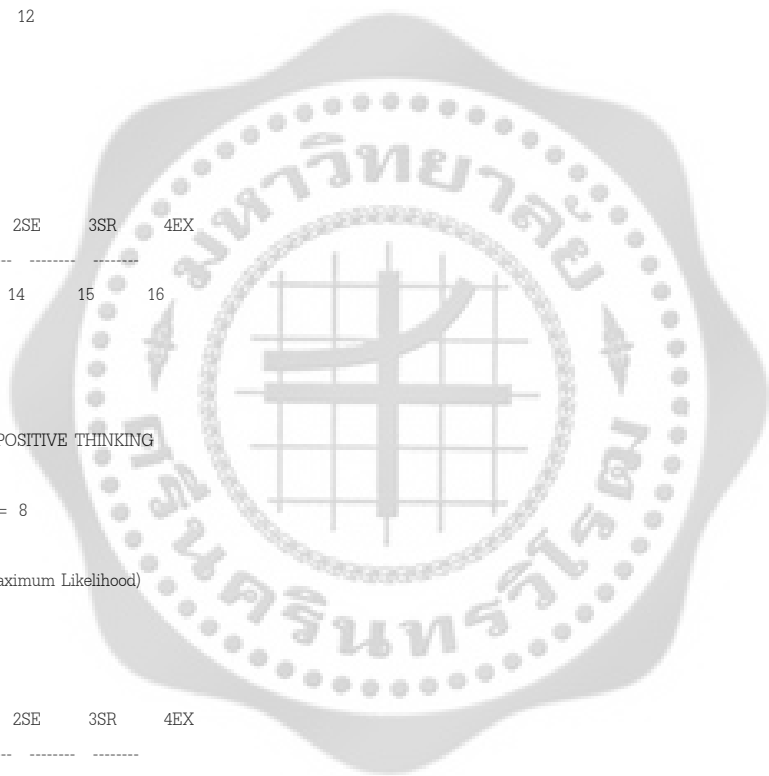
TI PATH ANALYSIS POSITIVE THINKING

Number of Iterations = 8

LISREL Estimates (Maximum Likelihood)

BETA

	1POS	2SE	3SR	4EX
1POS	--	0.575 (0.024) 23.728	0.389 (0.040) 9.669	0.150 (0.021) 7.155
2SE	--	--	--	0.451 (0.020) 22.486
3SR	--	0.303 (0.014) 21.999	--	--
4EX	--	--	--	--

GAMMA

	1RE	2SS
1POS	0.023 (0.020)	0.185 (0.020)
	1.142	9.463

2SE	--	--
-----	----	----

3SR	--	0.299 (0.010) 29.203
-----	----	----------------------------

4EX	0.669 (0.021)	--
	31.109	

Covariance Matrix of Y and X

	1POS	2SE	3SR	4EX	1RE	2SS
1POS	106.727					
2SE	69.937	76.752				
3SR	47.080	30.491	37.705			
4EX	76.665	57.021	33.286	126.396		
1RE	70.195	41.872	36.616	92.816	138.796	
2SS	68.632	24.164	48.983	53.563	80.098	139.498

PHI

	1RE	2SS
1RE	138.796 (6.198)	
	22.394	

2SS	80.098 (5.070)	139.498 (6.229)
	15.800	22.394

PSI

Note: This matrix is diagonal.

1POS	2SE	3SR	4EX
22.431	51.028	13.831	64.328
(1.002)	(2.279)	(0.618)	(2.873)
22.394	22.394	22.394	22.394

Squared Multiple Correlations for Structural Equations

1POS	2SE	3SR	4EX
0.790	0.335	0.633	0.491

Squared Multiple Correlations for Reduced Form

1POS	2SE	3SR	4EX
0.412	0.165	0.477	0.491

Reduced Form

1RE	2SS
0.332	0.302
(0.021)	(0.016)
16.023	18.860
2SE	0.302
(0.017)	--
18.224	
3SR	0.091
(0.007)	(0.010)
14.034	29.203
4EX	0.669
(0.021)	--
31.109	

Goodness of Fit Statistics

Degrees of Freedom = 5

Minimum Fit Function Chi-Square = 824.139 (P = 0.0)

Normal Theory Weighted Least Squares Chi-Square = 521.540 (P = 0.0)

Estimated Non-centrality Parameter (NCP) = 516.540

90 Percent Confidence Interval for NCP = (445.250 ; 595.230)

Minimum Fit Function Value = 0.820

Population Discrepancy Function Value (F0) = 0.515

90 Percent Confidence Interval for F0 = (0.444 ; 0.593)

Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) = 0.321

90 Percent Confidence Interval for RMSEA = (0.298 ; 0.345)

P-Value for Test of Close Fit (RMSEA < 0.05) = 0.000

Expected Cross-Validation Index (ECVI) = 0.552

90 Percent Confidence Interval for ECVI = (0.481 ; 0.630)

ECVI for Saturated Model = 0.0419

ECVI for Independence Model = 7.150

Chi-Square for Independence Model with 15 Degrees of Freedom = 7159.370

Independence AIC = 7171.370

Model AIC = 553.540

Saturated AIC = 42.000

Independence CAIC = 7206.852

Model CAIC = 648.160

Saturated CAIC = 166.188

Normed Fit Index (NFI) = 0.885

Non-Normed Fit Index (NNFI) = 0.656

Parsimony Normed Fit Index (PNFI) = 0.295

Comparative Fit Index (CFI) = 0.885

Incremental Fit Index (IFI) = 0.886

Relative Fit Index (RFI) = 0.655

Critical N (CN) = 19.400

Root Mean Square Residual (RMR) = 20.033

Standardized RMR = 0.216

Goodness of Fit Index (GFI) = 0.853

Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = 0.381

Parsimony Goodness of Fit Index (PGFI) = 0.203

TI PATH ANALYSIS POSITIVE THINKING

Modification Indices and Expected Change

Modification Indices for BETA

	1POS	2SE	3SR	4EX
1POS	--	--	--	--
2SE	438.918	--	302.525	--
3SR	5.615	--	--	6.079
4EX	17.196	114.769	1.524	--

Expected Change for BETA

	1POS	2SE	3SR	4EX
1POS	--	--	--	--
2SE	1.374	--	1.030	--
3SR	0.197	--	--	0.034
4EX	-0.223	-0.542	0.067	--

Standardized Expected Change for BETA

	1POS	2SE	3SR	4EX
1POS	--	--	--	--
2SE	0.015	--	0.019	--
3SR	0.003	--	--	0.000
4EX	-0.002	-0.006	0.001	--

Modification Indices for GAMMA

	1RE	2SS
1POS	--	--
2SE	114.769	487.759
3SR	0.707	--
4EX	--	25.441

Expected Change for GAMMA

	1RE	2SS
1POS	--	--
2SE	0.288	0.461
3SR	0.011	--
4EX	--	0.132

Standardized Expected Change for GAMMA

	1RE	2SS
1POS	--	--
2SE	0.387	0.621
3SR	0.021	--
4EX	--	0.139

No Non-Zero Modification Indices for PHI

Modification Indices for PSI

	1POS	2SE	3SR	4EX
1POS	--			
2SE	--	--		
3SR	--	6.079	--	
4EX	--	114.769	4.964	--

Expected Change for PSI

	1POS	2SE	3SR	4EX
1POS	--			
2SE	--	--		
3SR	--	-3.796	--	
4EX	--	-27.657	2.318	--

Standardized Expected Change for PSI

	1POS	2SE	3SR	4EX
1POS	--			
2SE	--	--		
3SR	--	-0.071	--	
4EX	--	-0.281	0.034	--

Modification Indices for THETA-EPS

	1POS	2SE	3SR	4EX
1POS	--			
2SE	--	6.079		
3SR	--	6.079	--	
4EX	--	89.838	5.790	114.769

Expected Change for THETA-EPS

	1POS	2SE	3SR	4EX
1POS	--			
2SE	--	12.519		
3SR	--	-3.796	--	
4EX	--	-17.902	2.022	61.305

Modification Indices for THETA-DELTA-EPS

	1POS	2SE	3SR	4EX
1RE	--	1.211	0.418	16.129
2SS	--	298.637	0.707	23.256

Expected Change for THETA-DELTA-EPS

	1POS	2SE	3SR	4EX
1RE	--	1.611	-0.570	-11.288
2SS	--	31.518	-1.763	-8.315

Modification Indices for THETA-DELTA

	1RE	2SS
1RE	25.441	
2SS	7.107	0.707

Expected Change for THETA-DELTA

	1RE	2SS
1RE	31.967	
2SS	-6.126	5.903

Maximum Modification Index is 487.76 for Element (2, 2) of GAMMA

TI PATH ANALYSIS POSITIVE THINKING

Standardized Solution

BETA

	1POS	2SE	3SR	4EX
1POS	--	0.487	0.231	0.163
2SE	--	--	--	0.579
3SR	--	0.433	--	--
4EX	--	--	--	--

GAMMA

	1RE	2SS
1POS	0.026	0.212
2SE	--	--
3SR	--	0.574
4EX	0.701	--

Correlation Matrix of Y and X

	1POS	2SE	3SR	4EX	1RE	2SS
1POS	1.000					
2SE	0.773	1.000				
3SR	0.742	0.567	1.000			
4EX	0.660	0.579	0.482	1.000		
1RE	0.577	0.406	0.506	0.701	1.000	
2SS	0.562	0.234	0.675	0.403	0.576	1.000

PSI

Note: This matrix is diagonal.

	1POS	2SE	3SR	4EX
	0.210	0.665	0.367	0.509

Regression Matrix Y on X (Standardized)

	1RE	2SS
1POS	0.378	0.345
2SE	0.406	--
3SR	0.176	0.574
4EX	0.701	--

TI PATH ANALYSIS POSITIVE THINKING

Total and Indirect Effects

Total Effects of X on Y

	1RE	2SS
1POS	0.332	0.302
	(0.021)	(0.016)
	16.023	18.860
2SE	0.302	--
	(0.017)	
	18.224	
3SR	0.091	0.299
	(0.007)	(0.010)
	14.034	29.203
4EX	0.669	--
	(0.021)	
	31.109	

Indirect Effects of X on Y

	1RE	2SS
1POS	0.309 (0.019)	0.116 (0.013)
	16.681	9.179
2SE	0.302 (0.017)	--
	18.224	
3SR	0.091 (0.007)	--
	14.034	
4EX	--	--

Total Effects of Y on Y

	1POS	2SE	3SR	4EX
1POS	--	0.693 (0.022)	0.389 (0.040)	0.462 (0.023)
		32.058	9.669	19.763
2SE	--	--	--	0.451 (0.020)
				22.486
3SR	--	0.303 (0.014)	--	0.137 (0.009)
		21.999		15.725
4EX	--	--	--	--

Largest Eigenvalue of B*B' (Stability Index) is 0.579

Indirect Effects of Y on Y

	1POS	2SE	3SR	4EX
1POS	--	0.118 (0.013)	--	0.313 (0.017)
		8.852		18.409
2SE	--	--	--	--

3SR	--	--	--	0.137
				(0.009)
				15.725
4EX	--	--	--	--

TI PATH ANALYSIS POSITIVE THINKING

Standardized Total and Indirect Effects

Standardized Total Effects of X on Y

	1RE	2SS
1POS	0.378	0.345
2SE	0.406	--
3SR	0.176	0.574
4EX	0.701	--

Standardized Indirect Effects of X on Y

	1RE	2SS
1POS	0.352	0.133
2SE	0.406	--
3SR	0.176	--
4EX	--	--

Standardized Total Effects of Y on Y

	1POS	2SE	3SR	4EX
1POS	--	0.587	0.231	0.503
2SE	--	--	--	0.579
3SR	--	0.433	--	0.250
4EX	--	--	--	--

Standardized Indirect Effects of Y on Y

	1POS	2SE	3SR	4EX
1POS	--	0.100	--	0.340
2SE	--	--	--	--
3SR	--	--	--	0.250
4EX	--	--	--	--

Time used: 0.016 Seconds

คำสั่งในการวิเคราะห์ข้อมูล (หลังปรับโมเดล)

TI PATH ANALYSIS POSITIVE THINKING

DA NI=6 NO=1006 NG=1 MA=CM

LA

1POS 2SE 3SR 4EX 1RE 2SS

CM

133.601

88.309 76.752

65.885 48.229 48.463

81.356 57.021 39.468 126.396

84.612 62.181 43.669 92.816 138.796

111.629 83.566 66.997 65.9 80.098 139.498

SE

1 2 3 4 5 6 /

MO NX=2 NY=4 GA=FU,FI BE=FU,FI PH=SY,FR TE=FU,FI TD=FU,FI

!FR GA(1,1)

FR GA(4,1)

FR GA(1,2)

FR GA(3,2)

FR GA 2 2

FR BE(1,2) BE(1,4) BE(1,3) BE(2,4) BE 3 2

FR 1 4

PD

OU MI SS SC EF ND=3 AD=OFF

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล (หลังปรับโมเดล)

DATE: 4/24/2013

TIME: 16:03

L I S R E L 8.53

BY

Karl G. J'reskog & Dag S'rbom

This program is published exclusively by
 Scientific Software International, Inc.
 7383 N. Lincoln Avenue, Suite 100
 Lincolnwood, IL 60712, U.S.A.
 Phone: (800)247-6113, (847)675-0720, Fax: (847)675-2140
 Copyright by Scientific Software International, Inc., 1981-2002
 Use of this program is subject to the terms specified in the
 Universal Copyright Convention.
 Website: www.ssi-central.com

The following lines were read from file C:\Users\parichat.h\Desktop\ผลวิเคราะห์และข้อมูล\Pos-Model(Post-cov-edit).LS8:

TI PATH ANALYSIS POSITIVE THINKING

DA NI=6 NO=1006 NG=1 MA=CM

LA

1POS 2SE 3SR 4EX 1RE 2SS

CM

133.601

88.309 76.752

65.885 48.229 48.463

81.356 57.021 39.468 126.396

84.612 62.181 43.669 92.816 138.796

111.629 83.566 66.997 65.9 80.098 139.498

SE

1 2 3 4 5 6 /

MO NX=2 NY=4 GA=FU,FI BE=FU,FI PH=SY,FR TE=FU,FI TD=FU,FI

!FR GA(1,1)

FR GA(4,1)

FR GA(1,2)

FR GA(3,2)

FR GA 2 2

FR BE(1,2) BE(1,4) BE(1,3) BE(2,4) BE 3 2

FR TH 1 4

PD

OU MI SS SC EF ND=3 AD=OFF

TI PATH ANALYSIS POSITIVE THINKING

Number of Input Variables 6
 Number of Y - Variables 4
 Number of X - Variables 2
 Number of ETA - Variables 4
 Number of KSI - Variables 2
 Number of Observations 1006

TI PATH ANALYSIS POSITIVE THINKING

Covariance Matrix

	1POS	2SE	3SR	4EX	1RE	2SS
1POS	133.601					
2SE	88.309	76.752				
3SR	65.885	48.229	48.463			
4EX	81.356	57.021	39.468	126.396		
1RE	84.612	62.181	43.669	92.816	138.796	
2SS	111.629	83.566	66.997	65.900	80.098	139.498

TI PATH ANALYSIS POSITIVE THINKING

Parameter Specifications

BETA

	1POS	2SE	3SR	4EX
1POS	0	1	2	3
2SE	0	0	0	4
3SR	0	5	0	0
4EX	0	0	0	0

GAMMA

	1RE	2SS
1POS	0	6
2SE	0	7
3SR	0	8
4EX	9	0

PHI

	1RE	2SS
1RE	10	
2SS	11	12

PSI

	1POS	2SE	3SR	4EX
	13	14	15	16

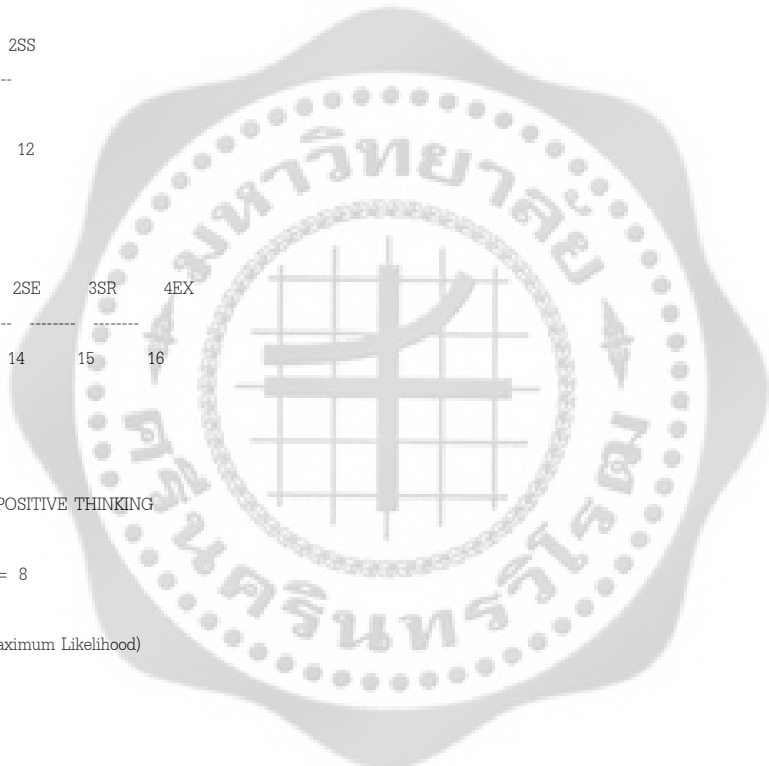
TI PATH ANALYSIS POSITIVE THINKING

Number of Iterations = 8

LISREL Estimates (Maximum Likelihood)

BETA

	1POS	2SE	3SR	4EX
1POS	--	0.581 (0.033) 17.488	0.391 (0.040) 9.710	0.156 (0.016) 9.782
2SE	--	--	--	0.186 (0.015) 12.197
3SR	--	0.303 (0.023) 13.348	--	--
4EX	--	--	--	--

GAMMA

	1RE	2SS
1POS	--	0.191 (0.025) 7.745
2SE	--	0.512 (0.015) 34.814
3SR	--	0.299 (0.017) 17.735
4EX	0.806 (0.032) 25.471	--

Covariance Matrix of Y and X

	1POS	2SE	3SR	4EX	1RE	2SS
1POS	133.037					
2SE	88.111	76.613				
3SR	65.397	48.146	48.426			
4EX	79.235	56.618	36.535	126.145		
1RE	85.612	61.997	42.836	112.026	139.038	
2SS	111.420	83.430	66.956	64.852	80.490	139.498

PHI

	1RE	2SS
1RE	139.038 (6.202) 22.420	
2SS	80.490 (5.056)	139.498 (6.229) 22.394

PSI

Note: This matrix is diagonal.

1POS	2SE	3SR	4EX
-----	-----	-----	-----

22.628	23.403	13.831	35.884
(1.005)	(1.038)	(0.618)	(5.676)
22.508	22.538	22.394	6.322

Squared Multiple Correlations for Structural Equations

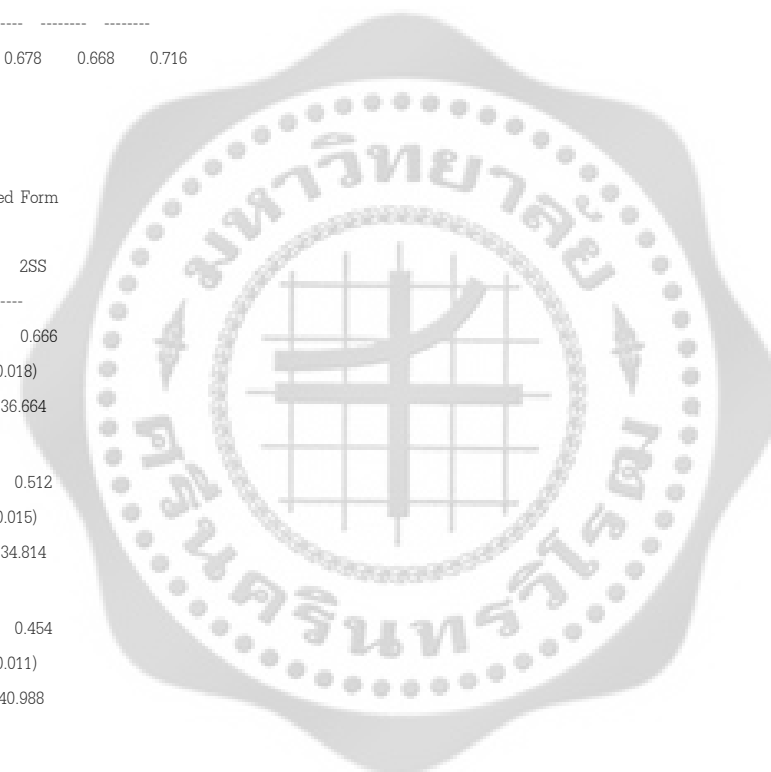
1POS	2SE	3SR	4EX
-----	-----	-----	-----
0.830	0.695	0.714	0.716

Squared Multiple Correlations for Reduced Form

1POS	2SE	3SR	4EX
-----	-----	-----	-----
0.706	0.678	0.668	0.716

Reduced Form

	1RE	2SS
	-----	-----
1POS	0.230	0.666
	(0.016)	(0.018)
	13.971	36.664
2SE	0.150	0.512
	(0.013)	(0.015)
	11.442	34.814
3SR	0.045	0.454
	(0.005)	(0.011)
	8.687	40.988
4EX	0.806	--
	(0.032)	
	25.471	

Goodness of Fit Statistics

Degrees of Freedom = 4

Minimum Fit Function Chi-Square = 8.251 (P = 0.0828)

Normal Theory Weighted Least Squares Chi-Square = 8.233 (P = 0.0834)

Estimated Non-centrality Parameter (NCP) = 4.233

90 Percent Confidence Interval for NCP = (0.0 ; 16.568)

Minimum Fit Function Value = 0.00821

Population Discrepancy Function Value (F0) = 0.00422

90 Percent Confidence Interval for F0 = (0.0 ; 0.0165)

Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) = 0.0325

90 Percent Confidence Interval for RMSEA = (0.0 ; 0.0643)

P-Value for Test of Close Fit (RMSEA < 0.05) = 0.789

Expected Cross-Validation Index (ECVI) = 0.0421

90 Percent Confidence Interval for ECVI = (0.0379 ; 0.0544)

ECVI for Saturated Model = 0.0419

ECVI for Independence Model = 7.150

Chi-Square for Independence Model with 15 Degrees of Freedom = 7159.370

Independence AIC = 7171.370

Model AIC = 42.233

Saturated AIC = 42.000

Independence CAIC = 7206.852

Model CAIC = 142.766

Saturated CAIC = 166.188

Normed Fit Index (NFI) = 0.999

Non-Normed Fit Index (NNFI) = 0.998

Parsimony Normed Fit Index (PNFI) = 0.266

Comparative Fit Index (CFI) = 0.999

Incremental Fit Index (IFI) = 0.999

Relative Fit Index (RFI) = 0.996

Critical N (CN) = 1618.222

Root Mean Square Residual (RMR) = 0.901

Standardized RMR = 0.00976

Goodness of Fit Index (GFI) = 0.997

Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = 0.986

Parsimony Goodness of Fit Index (PGFI) = 0.190

TI PATH ANALYSIS POSITIVE THINKING

Modification Indices and Expected Change

Modification Indices for BETA

	1POS	2SE	3SR	4EX
1POS	--	--	--	--
2SE	4.421	--	4.421	--
3SR	4.421	--	--	4.421
4EX	1.871	0.034	3.536	--

Expected Change for BETA

	1POS	2SE	3SR	4EX
1POS	--	--	--	--
2SE	-0.606	--	-0.237	--
3SR	0.167	--	--	0.026
4EX	0.044	0.008	0.093	--

Standardized Expected Change for BETA

	1POS	2SE	3SR	4EX
1POS	--	--	--	--
2SE	-0.006	--	-0.004	--
3SR	0.002	--	--	0.000
4EX	0.000	0.000	0.001	--

Modification Indices for GAMMA

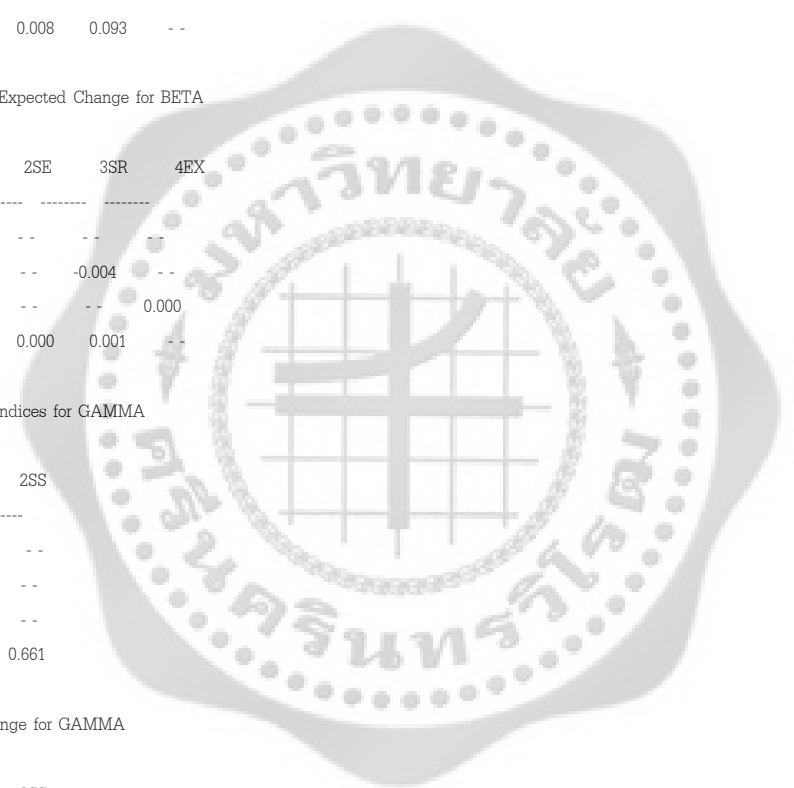
	1RE	2SS
1POS	2.554	--
2SE	0.213	--
3SR	1.897	--
4EX	--	0.661

Expected Change for GAMMA

	1RE	2SS
1POS	-0.061	--
2SE	0.019	--
3SR	0.017	--
4EX	--	0.032

Standardized Expected Change for GAMMA

	1RE	2SS
1POS	-0.062	--
2SE	0.025	--
3SR	0.029	--
4EX	--	0.034

No Non-Zero Modification Indices for PHI

Modification Indices for PSI

	1POS	2SE	3SR	4EX
1POS	--			
2SE	--	--		
3SR	--	4.421	--	
4EX	2.554	0.213	4.627	--

Expected Change for PSI

	1POS	2SE	3SR	4EX
1POS	--			
2SE	--	--		
3SR	--	-3.275	--	
4EX	2.705	-0.825	2.086	--

Standardized Expected Change for PSI

	1POS	2SE	3SR	4EX
1POS	--			
2SE	--	--		
3SR	--	-0.054	--	
4EX	0.021	-0.008	0.027	--

Modification Indices for THETA-EPS

	1POS	2SE	3SR	4EX
1POS	--			
2SE	--	4.421		
3SR	--	4.421	--	
4EX	2.554	3.826	3.449	0.661

Expected Change for THETA-EPS

	1POS	2SE	3SR	4EX
1POS	--			
2SE	--	10.799		
3SR	--	-3.275	--	
4EX	2.705	-2.459	1.642	-6.668

Modification Indices for THETA-DELTA-EPS

	1POS	2SE	3SR	4EX
1RE	2.554	1.513	0.008	--
2SS	2.554	0.339	0.172	2.848

Expected Change for THETA-DELTA-EPS

	1POS	2SE	3SR	4EX
1RE	-2.103	1.248	-0.077	--
2SS	9.749	1.863	-1.545	-4.805

Modification Indices for THETA-DELTA

	1RE	2SS
1RE	0.661	
2SS	0.022	0.009

Expected Change for THETA-DELTA

	1RE	2SS
1RE	6.432	
2SS	0.392	-0.874

Maximum Modification Index is 4.63 for Element (4, 3) of PSI

TI PATH ANALYSIS POSITIVE THINKING

Standardized Solution

BETA

	1POS	2SE	3SR	4EX
1POS	--	0.441	0.236	0.152
2SE	--	--	--	0.238
3SR	--	0.381	--	--
4EX	--	--	--	--

GAMMA

	1RE	2SS
1POS	--	0.196
2SE	--	0.691
3SR	--	0.507
4EX	0.846	--

Correlation Matrix of Y and X

	1POS	2SE	3SR	4EX	1RE	2SS
1POS	1.000					
2SE	0.873	1.000				
3SR	0.815	0.790	1.000			
4EX	0.612	0.576	0.467	1.000		
1RE	0.629	0.601	0.522	0.846	1.000	
2SS	0.818	0.807	0.815	0.489	0.578	1.000

PSI

Note: This matrix is diagonal.

	1POS	2SE	3SR	4EX
	0.170	0.305	0.286	0.284

Regression Matrix Y on X (Standardized)

	1RE	2SS
1POS	0.235	0.682
2SE	0.202	0.691
3SR	0.077	0.770
4EX	0.846	--

TI PATH ANALYSIS POSITIVE THINKING

Total and Indirect Effects

Total Effects of X on Y

	1RE	2SS
1POS	0.230	0.666
	(0.016)	(0.018)
	13.971	36.664
2SE	0.150	0.512
	(0.013)	(0.015)
	11.442	34.814
3SR	0.045	0.454
	(0.005)	(0.011)
	8.687	40.988
4EX	0.806	--
	(0.032)	
	25.471	

Indirect Effects of X on Y

	1RE	2SS
1POS	0.230 (0.016) 13.971	0.475 (0.023) 20.951
2SE	0.150 (0.013) 11.442	--
3SR	0.045 (0.005) 8.687	0.155 (0.012) 12.463
4EX	--	--

Total Effects of Y on Y

	1POS	2SE	3SR	4EX
1POS	-- (0.032) 21.757	0.700 (0.040) 9.710	0.391 (0.019) 15.418	0.286 (0.015) 12.197
2SE	--	--	--	0.186 (0.006) 9.004
3SR	--	0.303 (0.023) 13.348	--	0.056 (0.006) 9.004
4EX	--	--	--	--

Largest Eigenvalue of B*B' (Stability Index) is 0.580

Indirect Effects of Y on Y

	1POS	2SE	3SR	4EX
1POS	-- (0.015) 7.852	0.119 (0.012) 10.595	--	0.130
2SE	--	--	--	--

3SR	--	--	--	0.056
				(0.006)
				9.004
4EX	--	--	--	--

TI PATH ANALYSIS POSITIVE THINKING

Standardized Total and Indirect Effects

Standardized Total Effects of X on Y

	1RE	2SS
1POS	0.235	0.682
2SE	0.202	0.691
3SR	0.077	0.770
4EX	0.846	--

Standardized Indirect Effects of X on Y

	1RE	2SS
1POS	0.235	0.486
2SE	0.202	--
3SR	0.077	0.263
4EX	--	--

Standardized Total Effects of Y on Y

	1POS	2SE	3SR	4EX
1POS	--	0.531	0.236	0.278
2SE	--	--	--	0.238
3SR	--	0.381	--	0.091
4EX	--	--	--	--

Standardized Indirect Effects of Y on Y

	1POS	2SE	3SR	4EX
1POS	--	0.090	--	0.127
2SE	--	--	--	--
3SR	--	--	--	0.091
4EX	--	--	--	--

Time used: 0.016 Seconds

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล นางสาวศิรินยา จีระเจริญพงศ์
 วันเดือนปีเกิด 26 กันยายน 2521
 สถานที่เกิด จังหวัดสุราษฎร์ธานี
 สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนบ้านทอนหญ้าปล้อง ตำบลคลองน้อย
 อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี
 84000

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2536 มัธยมศึกษาตอนต้น
 จากโรงเรียนธิดาแม่พระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
 พ.ศ. 2539 มัธยมศึกษาตอนปลาย
 จากโรงเรียนสุราษฎร์พิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี
 พ.ศ. 2543 วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.)
 สาขาวิชาคณิตศาสตร์
 จากมหาวิทยาลัยทักษิณ
 จังหวัดสงขลา
 พ.ศ. 2549 ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู
 จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 วิทยาเขตนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช
 พ.ศ. 2556 การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.)
 สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
 จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ